

MOPR
MOPR

Lublin

SPRAWOZDANIE
z realizacji zadań
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Lublinie za 2017 rok

Lublin, kwiecień 2018 roku

Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Spis treści

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE	4
1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA.....	4
1.1. Obszar działania pionu pomocy środowiskowej.....	5
1.2. Obszar działania pionu wsparcia społecznego.....	7
1.3. Obszar działania pionu pieczy zastępczej i wspierania rodziny	7
1.4. Obszar działania pionu świadczeń socjalnych.....	7
1.5. Obszar działania działów oraz stanowisk pracy bezpośrednio podległych Dyrektorkowi	8
2. KADRA REALIZUJĄCA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	8
2.1. Zatrudnienie pracowników	8
2.2. Wykształcenie pracowników	10
II. DOCHODY I WYDATKI	11
1. DOCHODY	11
2. WYDATKI.....	13
2.1. Wydatki ze względu na rodzaj zadania.....	13
2.2. Wydatki zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2017 roku z podziałem na formy wsparcia.....	14
III. LICZBA SPORZĄDZONYCH WYWIADÓW ŚRODOWISKOWYCH I WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH	17
1. WYWIADY ŚRODOWISKOWE.....	17
2. DECYZJE ADMINISTRACYJNE.....	18
IV. ŚWIADCZENIOBIORCY POMOCY SPOŁECZNEJ	20
1. ŚWIADCZENIOBIORCY KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH.....	21
2. ŚWIADCZENIOBIORCY KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ NIEPIENIĘŻNYCH	23
V. POMOC ŚRODOWISKOWA.....	27
1. RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ŚRODOWISKOWEJ	29
1.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy	29
1.2. Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin.....	29
2. POWODY PRYZNANIA POMOCY	30
3. ZADANIA WŁASNE I ZLECONE GMINY	33
4. WIELOLETNI PROGRAM „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”	33
5. POMOC W FORMIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH, SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.....	35
6. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY	36
6.1 OBSŁUGA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO.....	40
7. KONTRAKTY SOCJALNE.....	41
8. OŚRODKI WSPARCIA I JEDNOSTKI FUNKCJONUJĄCE W STRUKTURACH MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE	43
8.2. Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych	43
8.3. Centrum Aktywności Środowiskowej	46
8.4. Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin.....	52
9. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI	54
10. UCZESTNICTWO W POROZUMIENIACH	64
11. UCZESTNICTWO W PARTNERSTWACH.....	70
12. REALIZACJA INNYCH PROGRAMÓW I INICJATYW	72
VI. WSPIERANIE RODZIN I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	76
1. WSPIERANIE RODZINY.....	76
1.1. Poradnictwo specjalistyczne	76
1.2. Asystenci rodziny	76
1.3. Placówki wsparcia dziennego.....	78
1.4. Pozostałe formy wspierania rodziny.....	83
2. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	84
2.1. Rodzinna piecza zastępcza	84

2.1.2. Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą	86
2.1.3. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	96
2.1.4. Pozostałe formy wsparcia dla rodzin zastępczych	97
2.1.5. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach	98
2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	100
2.2.1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	101
2.2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej	106
2.2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza organizowana w innych powiatach	107
3. USAMODZIELNIENIA	109
VII. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA	114
1. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKACH WSPARCIA	115
2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	117
3. OŚRODKI WSPARCIA	118
VIII. POMOC NA RZECZ CUDZOZIEMCÓW	120
1. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW MAJĄCA NA CELU WSPIERANIE PROCESU INTEGRACJI	120
2. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW UDZIELONA NA ZASADACH OGÓLNYCH	121
3. POMOC DLA POSIADACZY KARTY POLAKA	122
IX. MIESZKANIA CHRONIONE	125
1. MIESZKANIA CHRONIONE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE, FIZYCZNIE, Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI ORAZ W PODESZŁYM WIEKU	125
2. MIESZKANIA CHRONIONE DLA CUDZOZIEMCÓW, KTÓRZY UZYSKALI W RP STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	125
3. MIESZKANIA CHRONIONE DLA USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ WYCHOWANKÓW	126
X. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2014 – 2020	127
XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ŚRODKAMI UNII EUROPEJSKIEJ	130
XII. SYSTEM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH	132
1. REALIZACJA ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH	133
1.1. Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń	133
1.2. Rodziny objęte pomocą	136
1.3. Zasiłek dla opiekuna	137
1.4. Realizacja Ustawy „Za życiem”	138
2. POSTĘPOWANIE Z ZAKRESU NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ	138
3. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH	140
XIII. REALIZACJA PROGRAMU „RODZINA 500+”	144
XIV. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	146
1. REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH ŚRODKÓW PFRON	146
2. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA LUBLIN W LATACH 2016-2020”	151
XV. NADZÓR I KONTROLE	154

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną miasta Lublin, przy pomocy której Prezydent wykonuje zadania samorządu gminnego i powiatowego z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, świadczeń rodzinnych, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, określone ustawą o pomocy społecznej oraz innymi ustawami. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych miasta oraz ze środków budżetu państwa.

Ośrodek, zgodnie ze statutem, realizuje zadania własne i zlecone gminie, zadania własne i zlecone powiatowi, określone ustawami. Ponadto Ośrodek realizuje zadania wynikające z porozumień i umów zawartych przez Miasto Lublin z innymi podmiotami oraz zadania wynikające z uchwał Rady Miasta i zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin.

Zadania Ośrodka określają w szczególności: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o Karcie Polaka.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuował realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców.

Duży nacisk położono również na współpracę ze środowiskiem lokalnym w ramach Programu Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2014 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr 1079/XLI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 15 maja 2014r.

Zadania realizowane przez Ośrodek wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 – 2020, przyjętą uchwałą Nr 021/XXXIX/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 13 marca 2014r.

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZATRUDNIENIE

1. Struktura organizacyjna

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2017 roku funkcjonował na podstawie statutu przyjętego Uchwałą Nr 1193/XLV/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 16 października 2014r. w sprawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Poz. 3378 z dnia 27 października 2014r.) oraz regulaminu organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem nr 84/9/2016 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 30 września 2016 roku z późn. zm¹.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin realizującą w sposób zintegrowany zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej i powiatowego centrum pomocy rodzinie, realizuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone gminie i powiatowi z zakresu administracji rządowej określone przepisami prawa. Ponadto realizuje zadania wynikające z uchwał Rady Miasta Lublin, porozumień i umów zawartych przez Miasto Lublin z innymi podmiotami oraz zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin.

Zadania Ośrodka realizowane są w ramach czterech pionów:

- ◆ **pion pomocy środowiskowej**, zajmuje się w szczególności systematyzowaniem realizacji pomocy w formie przyznawania świadczeń i pracy socjalnej osobom i rodzinom, organizowaniem, nadzorowaniem i koordynowaniem pracy filii Ośrodka, działaniami na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej, pozyskiwaniem i realizacją projektów finansowanych ze środków pozabudżetowych Ośrodka, realizacją zadań określonych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zadań z zakresu integracji cudzoziemców w Polsce, zadań zleconych Prezydentowi Miasta Lublin z zakresu administracji rządowej określone w Karcie Polaka oraz inne zadania z zakresu pomocy środowiskowej;
- ◆ **pion wsparcia społecznego**, zajmuje się w szczególności: koordynacją wykonywania zadań publicznych przez domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, w tym schroniska dla bezdomnych, mieszkania chronione i noclegownie, sporządzaniem analiz i sprawozdań z realizacji zadań i działalności Ośrodka, specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, a także innych zadań z zakresu wsparcia społecznego;
- ◆ **pion pieczy zastępczej i wspierania rodziny** realizuje zadania określone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym w szczególności zadania: organizatora pracy z rodziną, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, związane z przyznawaniem świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym i ustalaniem opłat za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, dotyczące instytucjonalnej pieczy zastępczej, wspierania rodzin i usamodzielnień oraz zadania zlecone gminie z zakresu

---

¹ tj. Zarządzenie nr 102/12/2016 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 30 grudnia 2016 roku oraz Zarządzenie nr 73/5/2017 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 19 maja 2017 roku

administracji rządowej określone ustawą o wsparciu kobiet w ciąży „Za życiem” w zakresie dotyczącym asystenta rodziny;

- ◆ **pion świadczeń socjalnych** realizuje zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawie o pomocy państwa o wychowaniu dzieci i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Dodatkowo zadania MOPR realizują 2 działy podległe bezpośrednio dyrekcji:

- ◆ **dział ds. finansowo - księgowych** realizuje zadania z zakresu prowadzenia rachunkowości oraz spraw związanych z budżetem i obsługą finansową Ośrodka,
- ◆ **dział ds. organizacyjnych** - realizuje zadania z zakresu obsługi organizacyjnej, administracyjnej i informatycznej Ośrodka.

Ponadto w Ośrodku funkcjonują bezpośrednio podległe Dyrektorowi: stanowisko pracy Rzecznik Prasowy MOPR, stanowisko pracy Administrator Bezpieczeństwa Informacji oraz sekcja radców prawnych.

1.1. Obszar działania pionu pomocy środowiskowej

W obszarze działania pionu pomocy środowiskowej funkcjonują:

- **dział ds. pomocy środowiskowej**, który w szczególności realizuje zadania dotyczące spraw z zakresu pomocy środowiskowej, organizacji i koordynowania realizacji zadań statutowych przez filie Ośrodka w zakresie wdrażania nowych inicjatyw i kierunków działania pomocy środowiskowej, wykonywania zadań wynikających z programów i Strategii Miasta Lublin, należących do właściwości Ośrodka, organizacji szkoleń, doradztwa metodyki pracy socjalnej, koordynowania świadczeń wolontariuszy wspierających wykonywanie zadań realizowanych przez Ośrodek, realizacji prac społecznie użytecznych.

W strukturze Działu Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie funkcjonuje sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ww. komórkę organizacyjną tworzy wieloosobowe stanowisko pracy pracownika socjalnego oraz stanowisko pracy ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego. Sekcja realizuje zadania określone ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym: diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie i podejmowanie działań środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizacja procedury „Niebieskiej karty”.

- **dział ds. realizacji projektów i pomocy cudzoziemcom**, zajmujący się w szczególności realizacją projektów na rzecz świadczeniobiorców Ośrodka, finansowanych ze środków pozabudżetowych Ośrodka, monitorowania i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania zadań Ośrodka, w tym z Unii

Europejskiej i budżetu państwa. Wieloosobowe stanowisko ds. pomocy cudzoziemcom realizuje zadania z zakresu realizacji programów integracyjnych dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, współdziała z Filiami Ośrodka przy udzielaniu pomocy cudzoziemcom, prowadzi mieszkania chronione dla cudzoziemców oraz wykonuje zadania z zakresu wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej.

➤ **filie**, realizują w obszarze swojego działania zadania własne gminy i zlecone gminie z zakresu administracji rządowej określone ustawą o pomocy społecznej, ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej określone ustawą o ochronie zdrowia psychicznego. Filie realizują pomoc w formie przyznawania i wypłaty świadczeń społecznych oraz udzielają świadczeń w postaci pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin. Organizują i aktywizują społeczności lokalne. Filie są komórkami organizacyjnymi Ośrodka, usytuowanymi w poszczególnych dzielnicach miasta:

- Filia nr 1, przy ul. Lubartowskiej 6 - 8,
- Filia nr 2, przy ul. Hutniczej 1 A,
  - **Centrum Aktywności Środowiskowej** (status działu) przy ul. A. Grygowej 4B, który realizuje zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. W Centrum Aktywności Środowiskowej funkcjonuje:
    - wieloosobowe stanowisko pracy pedagoga, które realizuje zadania edukacyjne i szkoleniowe;
    - wieloosobowe stanowisko pracy psychologa, które realizuje zadania terapeutyczno-rozwijające;
    - wieloosobowe stanowisko pracy wychowawcy, które realizuje zadania opiekuńczo-wychowawcze;
  - Filia nr 3, przy ul. Mieszka I – 4,
  - Filia nr 4, przy ul. Kompozytorów Polskich 8,
  - Filia nr 5, przy ul. Nałkowskich 114,
  - z **działem Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych** przy ul. Młyńskiej 18, który realizuje zadania skierowane do osób bezdomnych z terenu Miasta Lublin.
W Dziennym Ośrodku Wsparcia dla Osób Bezdomnych funkcjonuje wieloosobowe stanowisko pracy pracownika socjalnego.

W skład Filii, które podlegają bezpośrednio zastępcy Dyrektora ds. pomocy środowiskowej, wchodzi dział: świadczeń społecznych, pomocy środowiskowej, wieloosobowe stanowiska pracy ds. wsparcia merytorycznego, wieloosobowe stanowiska pracy ds. kancelaryjno-biurowych, wieloosobowe stanowiska pracy ds. analiz i sprawozdawczości oraz sekcje pracy socjalnej.

1.2. Obszar działania pionu wsparcia społecznego

W obszarze działania wsparcia społecznego funkcjonują:

- **dział ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia**, który w szczególności realizuje zadania z zakresu przyznawania świadczeń pobytu i usług w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych, a także realizacją porozumień zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie placówek.
- **Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin** realizuje zadania z zakresu poradnictwa rodzinnego, działań profilaktycznych i wspomagających rozwój dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie umiejętności społecznych oraz udzielania rodzinie pomocy psychologicznej, w tym prowadzenia terapii.
- **dział ds. analiz i sprawozdawczości** realizuje zadania z zakresu sporządzania sprawozdań Ośrodka z wykonywanych zadań, oceny zasobów pomocy społecznej Miasta Lublin, rocznego sprawozdania z działalności Ośrodka oraz aktualizacji i koordynacji realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Lublin.

1.3. Obszar działania pionu pieczy zastępczej i wspierania rodziny

W obszarze działania pionu pieczy zastępczej i wspierania rodziny funkcjonują:

- **dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej**, który w szczególności realizuje zadania: organizatora pracy z rodziną, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w tym zadania związane z przyznawaniem świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym, ustalaniem opłat za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, realizacją umów zawartych z zawodowymi rodzinami zastępczymi, rodzinami pomocowymi, obejmowaniem rodzin zastępczych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, szkoleniem i kwalifikowaniem kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także realizacją porozumień Miasta Lublin zawartych z innymi powiatami dotyczącymi umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oraz zadania asystenta rodziny określone w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- **dział ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego i usamodzielnień**, który w szczególności realizuje zadania z zakresu: wydawania zezwoleń na prowadzenie placówek wsparcia dziennego, kierowania dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych i ustalania opłat za ich pobyt, sprawowania bieżącego nadzoru nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, realizacją umów i porozumień zawartych przez Miasto Lublin z organizacjami pozarządowymi i innymi powiatami oraz zadania z zakresu pomocy wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą lub placówki dla dzieci i młodzieży .

1.4. Obszar działania pionu świadczeń socjalnych

W obszarze działania pionu świadczeń socjalnych funkcjonują:

- **dział ds. świadczeń socjalnych**, zajmujący się w szczególności ustalaniem, przyznawaniem i wypłatą świadczeń socjalnych, weryfikacją uprawnień i opłacaniem

składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz zdrowotne świadczeniobiorców będących opiekunami;

- **dział ds. osób zobowiązanych**, zajmujący się zadaniami z zakresu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia postępowań w sprawach nienależnie pobranych świadczeń socjalnych;
- **dział ds. osób niepełnosprawnych**, zajmujący się realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Ponadto w pionie funkcjonują wieloosobowe stanowiska pracy: ds. kancelaryjno-biurowych oraz ds. analiz i sprawozdawczości, bezpośrednio podległe Zastępcy Dyrektora ds. świadczeń socjalnych.

1.5. Obszar działania działów oraz stanowisk pracy bezpośrednio podległych Dyrektorkowi

- **dział ds. finansowo-księgowych**, który realizuje zadania z zakresu spraw związanych z budżetem Ośrodka, prowadzenia ksiąg rachunkowych Ośrodka, ewidencji księgowej wydatków, należności, zobowiązań, dochodów i kosztów, rozliczania projektów i dotacji udzielanych na realizację zadań, obsługi bankowej i kasowej płatności Ośrodka.
- **dział ds. organizacyjnych**, który realizuje zadania z zakresu prowadzenia obsługi kancelaryjnej, biurowej i sekretarskiej Ośrodka, prowadzenia spraw kadrowych pracowników Ośrodka, obsługi finansowo-księgowej płac pracowników, prowadzenia postępowań kontrolnych i wyjaśniających, dotyczących realizacji zadań własnych i zadań zleconych do realizacji innym podmiotom, zadania z zakresu przeprowadzania postępowań dotyczących udzielania zamówień publicznych, prowadzenia szkoleń dla pracowników dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i nadzoru nad ich przestrzeganiem

Stanowiskami bezpośrednio podległymi Dyrektorowi są:

- stanowisko pracy rzecznik prasowy MOPR, który wykonuje w szczególności zadania z zakresu informowania opinii publicznej o działalności Ośrodka, monitorowania i analizy przekazów medialnych dotyczących Ośrodka i kreowanie jego pozytywnego wizerunku;
- stanowisko pracy Administrator Bezpieczeństwa Informacji, który wykonuje w szczególności zadania określone ustawą o ochronie danych osobowych;
- sekcja radców prawnych, która realizuje w szczególności zadania z zakresu wykonywania obsługi prawnej Ośrodka na zasadach określonych w ustawie o radcach prawnych.

2. Kadra realizująca zadania pomocy społecznej

2.1. Zatrudnienie pracowników

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było **1 194 osoby**. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie

zatrudnione były 527 osób, w Domach Pomocy Społecznej – 497 osób, a w ośrodkach wsparcia 262 osób.

Tabela 1. Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin²

	Liczba pracowników	% w stosunku do ogółu
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE, w tym:	527	39,51
Filie Ośrodka	241	18,07
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	497	37,25
OŚRODKI WSPARCIA	262	19,64
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	48	3,60

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Kadrę pomocy społecznej w MOPR realizującą zadania w ramach ustawy o pomocy społecznej tworzą przede wszystkim pracownicy socjalni (w tym m. in. starsi pracownicy socjalni, specjaliści pracy socjalnej oraz starsi specjaliści pracy socjalnej). W 2017 roku zatrudnionych było 180 pracowników socjalnych, co stanowiło 34,18% ogółu pracowników jednostki. Wśród nich 170 osób świadczyło pracę socjalną w środowisku, przeprowadzało rodzinne wywiady środowiskowe i zgodnie z art.121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywało comiesięczny dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł.

Należy nadmienić, że 170 osób pracujących w terenie zatrudnionych było w ramach 167 etatów³ (do liczby osób zatrudnionych wliczone były również osoby wykonujące pracę na umowę na zastępstwo).

Zgodnie z zapisem ustawowym (art.110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej) w ośrodku pomocy społecznej powinien być spełniony wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców.

Według danych Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, liczba mieszkańców Lublina wynosiła **330 127 osób** (w tym: 322 916 osób zameldowanych na pobyt stały oraz 7 211 osób zameldowanych na pobyt czasowy, wg stanu na dzień 31 XII 2017 r.). Biorąc pod uwagę wymogi określone ustawą MOPR powinien zatrudniać, co najmniej 165 pracowników socjalnych wykonujących pracę socjalną w środowisku. Wymóg dotyczący liczby zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców był w okresie sprawozdawczym spełniony.

² Dane na podstawie sprawozdania MRPiPS-03 za 2017 rok oraz danych własnych.

³ Biorąc pod uwagę liczbę etatów, osoby przeprowadzające wywiady, były zatrudnione odpowiednio: w sekcjach pracy socjalnej -147 osób, w sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie -11 osób, w sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych - 6 osób, w dziale ds. realizacji projektów i pomocy cudzoziemcom – 2 osoby oraz w sekcji ds. pomocy os. usamodzielnianym -1 osoba.

2.2. Wykształcenie pracowników

Pracownicy MOPR posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe: 3 osoby posiadają tytuł naukowy doktora, 69,07% pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym magisterskim, 12,14% posiada wykształcenie wyższe zawodowe.

Tabela 2. Struktura wykształcenia pracowników MOPR wg stanu na dzień 31.12.2017 roku

Wykształcenie pracowników ogółem	Liczba osób	udział %
Doktoranckie	3	0,57
Wyższe magisterskie	364	69,07
Wyższe zawodowe	64	12,14
Policealne	72	13,66
Średnie	22	4,17
Zawodowe	2	0,38
RAZEM	527	x

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

II. DOCHODY I WYDATKI

1. Dochody

W 2017 roku dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublin wyniosły łącznie: **12 323 111,33 zł.**

Tabela 3. Dochody MOPR uzyskane w 2017 roku, według źródeł pozyskania (w zł)

Tytuł uzyskania dochodów	Plan	Wykonanie
1. Zadania własne gminy	3 110 900	3 262 793,10
w tym: rozliczane z budżetem państwa	846 900	792 483,79
2. Zadania własne powiatu	226 200	317 682,47
w tym: rozliczane z budżetem państwa	1 000	1 171,09
3. Zadania zlecone	1 951 000	4 364 312,12
4. Dotacje i inne środki na realizację zadań przejętych od innych jednostek samorządu terytorialnego w drodze umów i porozumień	4 493 874	4 378 323,64
Razem	9 781 974	12 323 111,33

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Lublin w 2017 roku uzyskane w ramach realizacji zadań własnych gminy pochodziły głównie:

- z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone mieszkańcom z terenu miasta Lublin w wysokości 2 363 187,10 zł,
- z tytułu zwrotu kosztów za świadczone usługi opiekuńcze przez OPS-y za rok bieżący i lata ubiegłe w wysokości 14 115,90 zł,
- z tytułu odpłatności za pobyt osób bezdomnych w schroniskach i noclegowniach w wysokości 9 493,93 zł,
- z tytułu zwrotu kosztów przez OPS –y za pobyt w schroniskach osób z innych gmin na terenie Miasta Lublin w wysokości 46 620,82 zł,
- z tytułu zwrotu nienależnie pobranych (zasiłków celowych i świadczeń w zakresie dożywiania) w wysokości 4 009,83 zł.
- z tytułu wpłat świadczeń nienależnie pobranych (rozliczonych budżetem państwa 792 483,79 zł), w tym m. in. z tytułu:
  - świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz odsetek w wysokości 571 420,51 zł;
  - zasiłków stałych w wysokości 92 876,14 zł;
  - świadczeń wychowawczych w wysokości 85 372,30 zł;
  - zasiłków okresowych w wysokości 13 841,46 zł;
  - zasiłków w ramach dożywiania w wysokości 4 159,54 zł;

- zwrotu kosztów przez OPS-y za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w wys.10 032 zł.
2. Dochody Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Lublin w 2017 roku uzyskane w ramach realizacji zadań własnych powiatu pochodziły głównie:
    - z tytułu odpłatności rodzin za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w wysokości 252 004,64 zł,
    - z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z pieczy zastępczej, świadczeń pobranych przez usamodzielniających się wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz nienależnie pobrane wpływy z innych powiatów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w łącznej wysokości 24 413,90 zł.
    - z tytułu odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych dla cudzoziemców w wysokości 4 629,56 zł,
  3. Dochody MOPR Lublin w 2017 roku, uzyskane w ramach realizacji zadań zleconych, pochodziły głównie:
    - ze ściągalskości należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń wierzycielom funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej, w łącznej wysokości 4 205 415,57 zł (wraz z odsetkami). Kwotę 444 756,54 zł pozyskano ze spłat zaliczki alimentacyjnej natomiast 2 339 101,44 zł pochodziło ze spłat dłużników alimentacyjnych w ramach wypłaconych wierzycielom świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a pozostałą kwotę 1 421 557,48 zł stanowiły odsetki,
    - z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone mieszkańcom z terenu miasta Lublin w wysokości 35 811,37 zł,
    - z tytułu odpłatności za pobyt w Środowiskowych Domach Samopomocy w wysokości 93 107,93 zł w ramach zadań z zakresu administracji rządowej, wykonywanych przez powiat.
  4. Dochody MOPR Lublin w 2017 roku, uzyskane na realizację zadań przejętych od innych jednostek samorządu terytorialnego w drodze umów i porozumień, pochodziły głównie:
    - z tytułu wpłat innych powiatów za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w wysokości 4 047 941,85 zł,
    - z tytułu wpłat innych powiatów za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin w wysokości 329 998,40 zł,

2. Wydatki

W 2017 r. wydatki MOPR w Lublinie osiągnęły poziom: **372 499 093,10 zł.**

2.1. Wydatki ze względu na rodzaj zadania

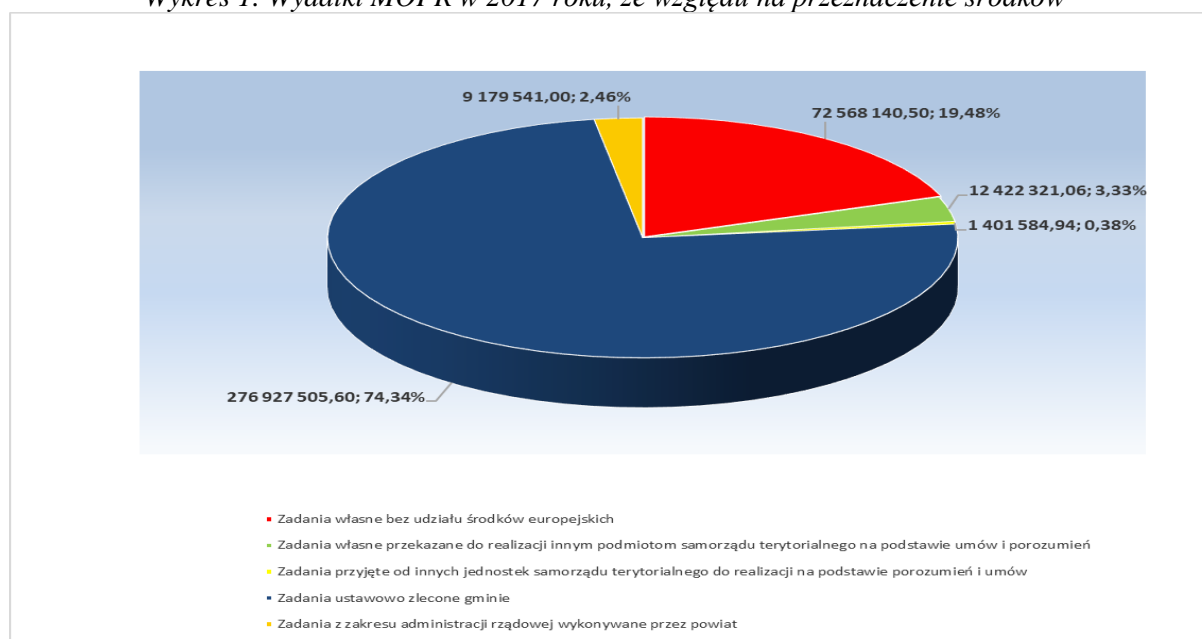
Tabela 4. Wydatki MOPR w 2017 roku, z podziałem na zakres finansowania zadania

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)	% udziału ogółem
1	Zadania własne bez udziału środków europejskich	72 568 140,50	19,48%
2	Zadania własne przekazane do realizacji innym podmiotom samorządu terytorialnego na podstawie umów i porozumień	12 422 321,06	3,33%
3	Zadania przyjęte od innych jednostek samorządu terytorialnego do realizacji na podstawie porozumień i umów	1 401 584,94	0,38%
4	Zadania ustawowo zlecone gminie	276 927 505,60	74,34%
5	Zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat	9 179 541,00	2,46%
RAZEM		372 499 093,10	100

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Największy udział w dokonanych wydatkach miały zadania ustawowo zlecone gminie. Stanowiły one aż 74,34% ogółu wydatków. Natomiast zadania własne stanowiły 19,48% ogółu wydatków.

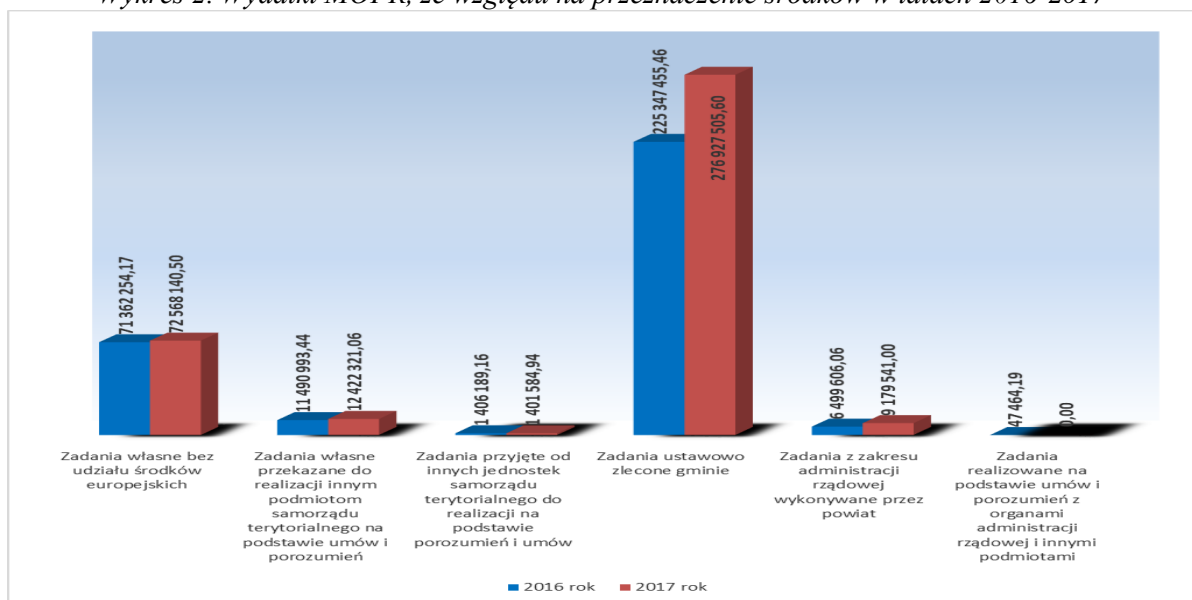
Wykres 1. Wydatki MOPR w 2017 roku, ze względu na przeznaczenie środków

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W odniesieniu do roku 2016 największy wzrost wydatków o 51 580 050,14 zł odnotowano w ramach zadań ustawowo zleconych gminie, co głównie wynikało z 12 miesięcznego okresu wypłaty świadczenia wychowawczego w roku 2017, a nie 8 miesięcznego, jak miało to miejsce w 2016 roku. Fakt ten obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Wydatki MOPR, ze względu na przeznaczenie środków w latach 2016-2017

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2.2. Wydatki zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2017 roku z podziałem na formy wsparcia

Tabela 5. Wydatki zrealizowane przez MOPR w 2017 roku z podziałem na formy wsparcia

L.P.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
1	Wydatki na domy pomocy społecznej oraz niepubliczne ośrodki wsparcia	15 309 877,40
2	Wydatki na placówki opiekuńczo - wychowawcze	5 537 592,79
3	Usługi pomocy społecznej	11 458 197,65
4	Zasiłki i usługi pomocy społecznej oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego (bez dożywiania)	18 232 714,29
5	Program "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"	5 716 737,20
6	Pomoc na rzecz cudzoziemców	91 310,00
7	Rodziny zastępcze	5 972 297,48
8	Usamodzielnienia	980 859,24
9	Zasiłki rodzinne oraz dodatki, świadczenia opiekuńcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego*	95 752 175,00
10	Świadczenie wychowawcze i dodatki w wysokości świadczenia wychowawczego	177 884 872,21

11	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	805 730,00
12	Utrzymanie MOPR w tym:,	32 227 895,98
12.1	Centrum Aktywności Środowiskowej	620 170,65
12.2	Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin	607 491,10
12.3	Dzienny Ośrodek dla Bezdomnych	327 646,33
12.4	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i inni specjaliści zatrudnieni w dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej	922 516,70
12.5	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	16 267,04
12.6	Wydatki związane z wydawaniem decyzji o świadczeniach zdrowotnych	56 641,25
12.7	Obsługa świadczeń wynikających z ustawy o Karcie Polaka	39 336,00
12.8	Obsługa świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń "Za życiem"	3 063 242,72
12.9	Obsługa świadczenia wychowawczego i dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego	2 355 136,30
13	Pozostała działalność	2 528 833,69
RAZEM		372 499 092,93

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Największy procent wydatków stanowiła realizacja świadczenia wychowawczego, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wprowadzone zostało ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017r. poz.1851), a wydatki na realizację zadania wyniosły ogółem 177 884 872,21 zł, co stanowiło 47,75% ogółu wydatków MOPR. Wyплаты świadczeń finansowane z budżetu państwa.

Wydatki poniesione na realizację zadań z ustawy z dnia z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wyniosły ogółem 95 752 175,00 zł, co stanowiło 25,71% ogółu wydatków MOPR.

Kolejną pozycję zajmują wydatki poniesione na zasiłki i usługi pomocy społecznej. Wydatki te wyniosły ogółem 35 498 959,14 zł, stanowiąc 9,53% wydatków MOPR. W tej kwocie:

- 51,36 % stanowiły wydatki na zasiłki pomocy społecznej oraz składki ubezpieczenia zdrowotnego (bez dożywiania) w kwocie 18 232 714,29 zł,
- 32,28% stanowiły wydatki na usługi pomocy społecznej w kwocie 11 458 197,65 zł,
- 16,10% stanowiły wydatki na Program Pomoc państwa w zakresie dożywiania, które wyniosły 5 716 737,20 zł,
- 0,26 % stanowiły wydatki na rzecz cudzoziemców w kwocie 91 310,00 zł.

Ogółem poziom wydatków na zasiłki i usługi pomocy społecznej w 2017 roku w stosunku do 2016 roku był niższy o 913 354,08 zł, co niewątpliwie było spowodowane poprawą sytuacji ekonomicznej rodzin z dziećmi, pobierających świadczenie wychowawcze.

Koszty utrzymania Ośrodka i jego komórek organizacyjnych w roku sprawozdawczym wyniosły 32 227 895,98 zł.

Wydatki na domy pomocy społecznej oraz ośrodki wsparcia w 2016 roku stanowiły 4,11% ogółu wydatków i wyniosły 15 309 877,40 zł, natomiast związane z udzieleniem dotacji na prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych i placówek wsparcia dziennego – 1,49% wydatków MOPR i osiągnęły poziom 5 537 592,79 zł.

Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych oraz osób usamodzielniających się lub kontynuujących naukę wychowanków wyniosły 1,87%, tj. łącznie 6 953 156,72 zł.

Na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych wydatkowano 805 730,00 zł, co stanowi 0,22% wydatków Ośrodka w 2017 roku.

Poziom wydatków na realizację zadań pomocy społecznej w 2017 roku w stosunku do 2016 roku był wyższy ogółem o 56 345 130,62 zł.

III. LICZBA SPORZĄDZONYCH WYWIADÓW ŚRODOWISKOWYCH I WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH

1. Wywiady środowiskowe

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzór kwestionariusza określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. (Dz. U. poz. 1406 z dnia 6 września 2016 r.).

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby lub rodziny. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę indywidualne cechy, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w roku 2017 sporządzili łącznie 23 196 kwestionariuszy wywiadów środowiskowych, ich liczbę z podziałem na rodzaje przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela 6. Kwestionariusze wywiadów sporządzone przez pracowników socjalnych w 2017 roku

TABELA 6A. Pomoc środowiskowa.		
1	CZĘŚĆ I dotyczy osób ubiegających się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej	2 809
2	CZĘŚĆ II - dotyczy małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej	1 531
3	CZĘŚĆ III - dotyczy małżonka, zstępnych lub wstępnych, o których mowa w art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu)	33
4	CZĘŚĆ IV - dotyczy osób ubiegających się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej (aktualizacja wywiadu)	16 194
5	CZĘŚĆ VII - dotyczy osób/rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego	58
TABELA 6B. Pomoc instytucjonalna		
6	dotyczy osób ubiegających się o pomoc pieniężną na usamodzielnienie, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki (cz. IV i V wywiadu)	22
7	wywiady na rzecz osób ubiegających się o umieszczenie w domu pom. społ. (cz. I i IV wywiadu)	446
8	wywiady na rzecz osób ubiegających się o umieszczenie w domu pom. społ. (cz. II i III wywiadu-dotyczy osób, o których mowa w art.103 ustawy o pomocy społecznej)	191
9	wywiady środowiskowe dotyczące osób ubiegających się/korzystających z ośrodków	960

	wsparcia (cz. I i IV wywiadu)		
10	wywiady środowiskowe dotyczące osób, które ubiegają się o przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym oraz ustalenia odpłatności (cz. I i IV wywiadu)		133
11	dotyczy cudzoziemców, o których mowa w art. 91 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (cz. VI wywiadu)		17
12	wywiady sporządzone dla potrzeb pionu ds. świadczeń socjalnych	wywiady środowiskowe przeprowadzone u dłużników alimentacyjnych	6
13		dotyczy wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust 4E ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych albo aktualizacji wywiadu na podstawie art.23 4F tej ustawy (cz. VIII wywiadu)	630
14		dotyczy wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust 4AA lub 4B ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych albo art. 15 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (cz. IX wywiadu)	330
15	wywiady inne, nie wymienione powyżej		36
liczba wywiadów ogółem			23 196
liczba pracowników socjalnych faktycznie sporządzających wywiady*			160
liczba wywiadów przypadających na 1 pracownika dziennie (po odliczeniu dni świątecznych)			0,58
liczba wywiadów przypadających na 1 pracownika miesięcznie (po odliczeniu dni świątecznych)			12,08

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2. Decyzje administracyjne

W sprawach dotyczących realizacji zadań ustawowych w roku 2017 wydano **98 945** decyzji administracyjnych. Decyzje dotyczyły przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczania odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych oraz przyznawania innego typu usług i odpłatności.

Tabela 7. Decyzje administracyjne wydane przez MOPR w 2017 roku

Zakres decyzji dotyczył:	Liczba decyzji	Liczba odwołań do SKO	w tym utrzymane w mocy
pionu pomocy środowiskowej	43 654	361	230

* w sprawozdaniu MRPiPS-03 za 2017 rok liczba pracowników socjalnych przeprowadzających wywiady środowiskowe wyniosła 170 osób. Liczba ta została zwiększona o 4 osoby zatrudnione w Dziennym Ośrodku Wsparcia dla Bezdomnych (przeprowadzające wywiady, a nie otrzymujące dodatku za pracę w terenie), a następnie zmniejszona o 11 osób zatrudnionych w Sekcji ds. przemocy i o kolejne 3, które pobierały dodatek za pracę w terenie a faktycznie nie sporządzały wywiadów (długotrwałe zwolnienia lekarskie, urlopy macierzyńskie)

pionu pieczy zastępczej i wspierania rodziny	1 500	4	0
pionu wsparcia społecznego	7 196	33	11
pionu świadczeń socjalnych	46 595	335	170
RAZEM	98 945	733	411

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Realizując zadania na rzecz klientów pomocy społecznej, MOPR rozpatrzył ponadto **5 314** wniosków osób niepełnosprawnych, przygotowując pisemną informację o sposobie rozpatrzenia sprawy, bez wydawania decyzji administracyjnej.

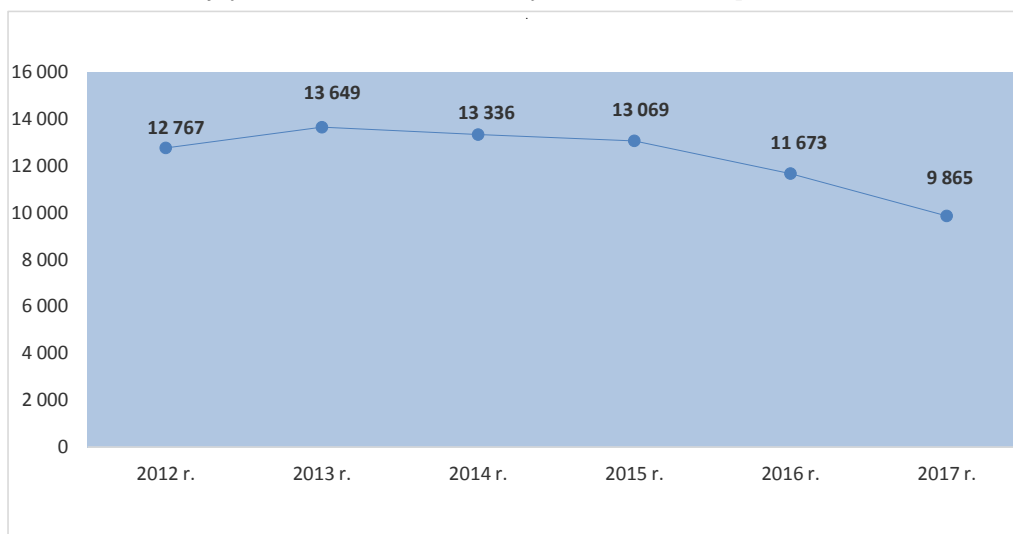
IV. ŚWIADCZENIOBIORCY POMOCY SPOŁECZNEJ

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPR, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPR jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

W 2017 roku w ramach ustawy o pomocy społecznej z pomocy Ośrodka skorzystało **17 870** osób, co stanowi 5,41% mieszkańców miasta Lublin.⁴

W 2017 roku decyzją przyznano świadczenia **9 865 osobom** (7 573 rodziny liczące ogółem 13 759 osób). Jest to o 1 808 osób mniej niż w 2016 roku. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się na zbliżonym poziomie, w roku 2016 odnotowano znaczący spadek, co obrazuje poniższy wykres. Fakt ten, może być spowodowany wejściem w życie ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, a co za tym idzie poprawą sytuacji ekonomicznej rodzin z dziećmi do lat 18-stu.

Wykres 3. Liczba świadczeniobiorców w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania na przestrzeni lat 2012-2017

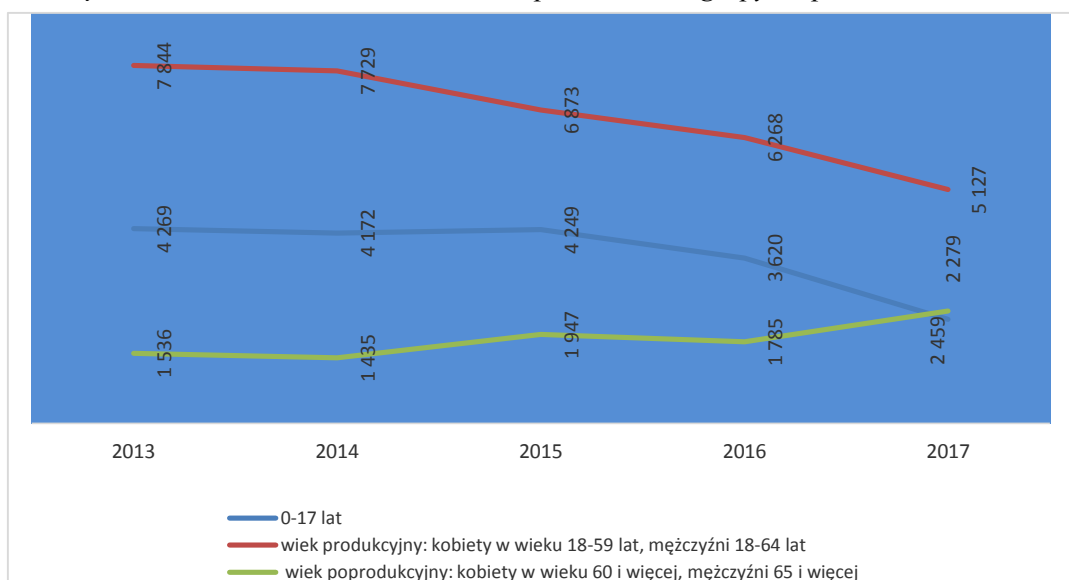
Źródło :Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017r.

Proces starzenia się społeczeństwa czyli długotrwały spadek liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu się życia osób starszych jest obecnie poważnym problemem

⁴ Dane dotyczą pomocy z zakresu zadań własnych i zleconych gminie, zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanej przez powiat, zadań realizowanych na podstawie porozumień i umów. Liczba mieszkańców wg Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin wynosi **330 127** osób (322 916 osób zameldowanych na stałe oraz 7 211 osób posiadających meldunek czasowy - stan na dzień 31 XII 2017r.) i **jest mniejsza o 2 457** osób w stosunku do 2016 roku, kiedy wynosiła 332 584 osoby.

demograficznym i społecznym. Skutkuje to wyraźną zmianą struktury społecznej – mniejszą ilością dzieci, uczniów, studentów, a następnie pracowników, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Jak obrazuje poniższy wykres, te same tendencje zauważalne są wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. W 2013 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 11,25% ogółu świadczeniobiorców, natomiast w 2017 roku stosunek ten wzrósł do 24,93%. Aktualnie co 4 świadczeniobiorca jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Liczba świadczeniobiorców z podziałem na grupy na przestrzeni lat 2013-2017.

Źródło :Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS za lata 2015-2017r.

1. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń pieniężnych

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom/rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj.:

- dochód osoby/rodziny nieprzekraczający kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej
- występowanie, co najmniej jednej z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny.

Od 1 października 2015 roku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058) maksymalna wysokość dochodu uprawniająca do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej wynosi:

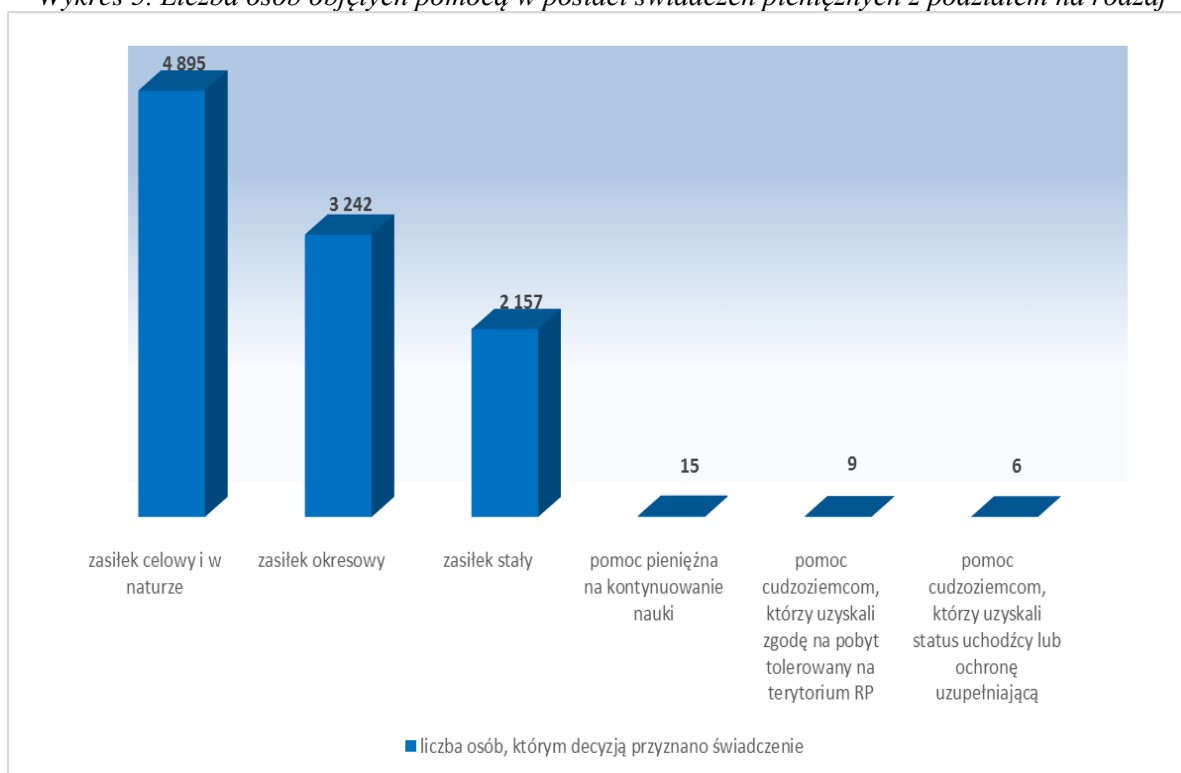
- dla osoby samotnie gospodarującej - maksymalnie 634 zł
- dla osoby w rodzinie - maksymalnie 514 zł.

Konieczność wsparcia rodziny w ramach systemu pomocy społecznej wynikać może z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby,

bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizmu, narkomani, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotu części lub całości przyznanego świadczenia lub pomoc w formie zasiłku celowego specjalnego.

Wykres 5. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczeń pieniężnych z podziałem na rodzaj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017r.

Zdecydowanie największa liczba osób korzystała z zasiłków celowych i specjalnych celowych – tę formę pomocy przyznano 4 895 osobom. Z zasiłków jednorazowych skorzystało ogółem 49,62% odbiorców świadczeń. Świadczenia te przyznawane były z przeznaczeniem na: zakup odzieży, obuwia, żywności, leczenie, uregulowanie zaległości w opłatach eksploatacyjnych, pomoc w formie opału.

Znaczna była również liczba osób korzystających z zasiłków okresowych. Wyniosła 3 242 i była niższa o 268 osób w stosunku do 2016 roku. Wśród świadczeniobiorców pobierających zasiłki okresowe najliczniejszą grupę stanowiły osoby dotknięte problemem bezrobocia – 2 047 osób i kolejno, osoby dotknięte niepełnosprawnością – 790 i długotrwałą chorobą – 609, 11 osób z powodu możliwości otrzymania i nabycia uprawnień do świadczeń

z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła **273,30 zł**. Średni okres otrzymywania świadczenia przez rodzinę (lub osobę) wynosił 5,09 miesiąca w roku.

W 2017 roku nastąpił nieznaczny spadek liczby świadczeniobiorców zasiłków stałych, o 39 osób w stosunku do 2016 roku. Zasiłki te przyznano 2 157 osobom, przy czym 1 912 świadczeniobiorców z tej grupy stanowiły osoby samotnie gospodarujące. Klienci korzystający z zasiłków stałych stanowili 21,87% ogółu świadczeniobiorców. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 520,42 zł miesięcznie. Świadczeniobiorcy zasiłków stałych otrzymywali świadczenie średnio przez 9,87 miesięcy w roku. W przypadku 1 958 osób objętych pomocą w formie zasiłku stałego w 2017 roku, zostały także opłacone składki zdrowotne w łącznej kwocie 946 602 zł.

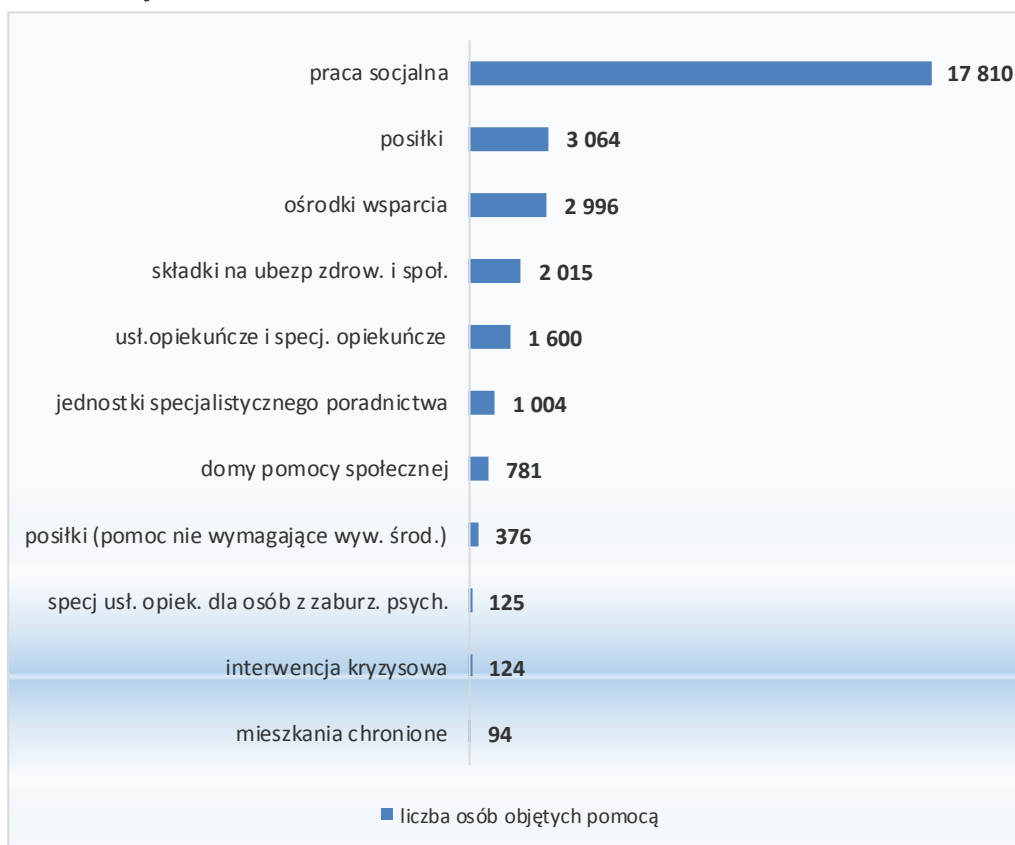
2. Świadczeniobiorcy korzystający ze świadczeń niepieniężnych

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których najogólniej ujmując, osoba wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej – m. in. gorący posiłek, usługi opiekuńcze, schronienie, pomoc rzeczowa.

Skuteczne pomaganie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozostającym w trudnych sytuacjach życiowych, wymaga podejścia, które wykorzystuje odpowiednie metody. Pracę socjalną należy rozumieć jako zespół umiejętnie powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pracy socjalnej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na posiadany dochód. W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmują działania polegające m.in. na: wsparciu, towarzyszeniu, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, edukacji. W 2017 roku 99,66% ogółu świadczeniobiorców w ramach ustawy o pomocy społecznej tj. 17 810 osób było objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej. Pozostałych 60 świadczeniobiorców stanowiły osoby objęte wsparciem w postaci sprawienia pochówku lub w ramach współpracy z innymi OPS-ami.

Wykres 6. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczenia niepieniężnego w 2017 roku, z podziałem na rodzaj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017 r.

Wyłącznie pracą socjalną bez jednoczesnej realizacji świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych objętych było 4 111 osób z 1 905 rodzin. Pomoc w postaci wyłącznie pracy socjalnej otrzymało zatem 20,10 % ogółu osób objętych wsparciem w 2017 roku. Znaczący wzrost korzystających wyłącznie z pracy socjalnej (516 osób z 221 rodzin), świadczy o wzroście zapotrzebowania mieszkańców Miasta Lublin na tą formę pomocy.

Główny cel pracy socjalnej czyli usamodzielnienie osób i rodzin w 2017 roku osiągnięto w 220 przypadkach.

Pomocą w formie posiłków (przyznanych decyzją administracyjną) objętych było 3 064 osoby, w tym 2 369 dzieci i młodzieży oraz 695 osób dorosłych.

Z pomocy w ośrodkach wsparcia w 2017 roku skorzystało ogółem 2 996 osób, w tym 1 210 osób korzystało z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 1 786 osób z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Kolejną formą pomocy niepieniężnej oferowanej klientom jest opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2017 roku opłacono składki na łączną kwotę 964 867 zł dla 2 015 osób. Główną grupę świadczeniobiorców, za którą opłacana była składka stanowiły 1 958 osób pobierających zasiłek stały. Ponadto składki zdrowotne były opłacane za 57 osób objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej „Nadzieja” ul. F. Mireckiego 29-31, Lublin.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie świadczył również pomoc w postaci usług opiekuńczych osobom, które z powodu wieku lub niepełnosprawności nie były w stanie zaspokoić niezbędnych życiowych potrzeb. Z usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz pomoc w zapewnieniu kontaktów z otoczeniem skorzystały 1 554 osoby z 1 472 rodzin. Świadczeniobiorcy usług opiekuńczych zostali w 2017 roku objęci średniomiesięcznie 40 godzinami usług, co w skali roku stanowi 477 godzin.

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzeń lub niepełnosprawności, świadczonych przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, skorzystały 103 osoby ze 102 rodzin. Klientom usług specjalistycznych w 2017 roku przyznano decyzją średnio 27 godzin usług miesięcznie, rocznie 322. W ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2017 roku wsparciem objęto łącznie 1 600 osób z 1 538 rodzin, 57 osób skorzystało z obydwu rodzajów usług.

Pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i rodzinnego, w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie świadczy Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin. Z pomocy Poradni w 2017 roku skorzystały 693 rodziny. Ogółem wsparciem objęto 1 327 osób, w tym 1 004 skorzystały z terapii.

Szczególną formę wsparcia stanowią specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wymiar i zakres usług dostosowany jest do indywidualnie określanych potrzeb klienta. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi najczęściej polega na pomocy i asystowaniu w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz trenowaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego zaspokajania potrzeb bytowych, wspólnym organizowaniu i spędzaniu czasu, korzystaniu z usług różnych instytucji, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy i wspieraniu w uzyskaniu zatrudnienia, wsparciu i interwencji psychospołecznej. W 2017 roku tym rodzajem wsparcia objęto łącznie 125 osób ze 120 rodzin. Świadczeniobiorca specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2017 roku skorzystał średnio z pomocy w postaci 26 godzin miesięcznie, co w skali roku stanowi 307 godzin.

W ramach interwencji kryzysowej w 2017 roku udzielono natychmiastowej, specjalistycznej pomocy 124 osobom z 47 rodzin w postaci poradnictwa socjalnego, prawnego lub schronienia (w zależności od potrzeb). Celem interwencji kryzysowej było przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu.

Pracownicy MOPR, w ramach realizacji zadań statutowych, wydawali także decyzje administracyjne na podstawie zapisu art. 2 i art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. w zakresie przyznawania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1938). Łącznie wydano 540 decyzji (przyznających, odmownych, wygaszających) na łączną sumę 56 641,25. Średni koszt wydania decyzji wyniósł 104,89 zł.

W roku 2017 była udzielana również pomoc niepieniężna w postaci: posiłków w ramach art. V.2, V.2.1. programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,

umieszczenia osób w Domu Pomocy Społecznej, udzieleniu schronienia, pobytu w mieszkaniu chronionym, sprawienia pogrzebu.

V. POMOC ŚRODOWISKOWA

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest poprzez pracę socjalną, która jest fundamentalnym świadczeniem pomocy społecznej oraz w formie wypłaty świadczeń finansowych. Działania pracowników pionu pomocy środowiskowej koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacnianiu potencjału osób i rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Powyższe założenia są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działania zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzające do realizacji ustalonych celów. Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu (diagnozie) sytuacji w jakiej się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Zebrane informacje umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do potrzeb, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka. Zaprojektowane działania są realizowane zarówno przez osobę czy rodzinę, jak i pracownika socjalnego.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 5 Filii, które swoim zasięgiem obejmują wszystkie dzielnice Lublina. W strukturach Filii MOPR w roku 2017 funkcjonowało ogółem 20 Sekcji Pracy Socjalnej, których pracownicy zajmują się pracą socjalną z klientem bezpośrednio w jego środowisku.

W grudniu 2017 roku nastąpiła zmiana siedzib Sekcji Pracy Socjalnej Nr 2 i nr 15 funkcjonujących na terenie Filii nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Główną przesłanką do przeprowadzki było ułatwienie dostępności do budynku klientom sekcji. Poprzednio zajmowane siedziby nie były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku czy matek z małymi dziećmi.

W dziale ds. pomocy środowiskowej funkcjonuje sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która zajmuje się diagnozowaniem problemu przemocy w rodzinie, podejmowaniem działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizuje również procedurę „Niebieskiej karty”

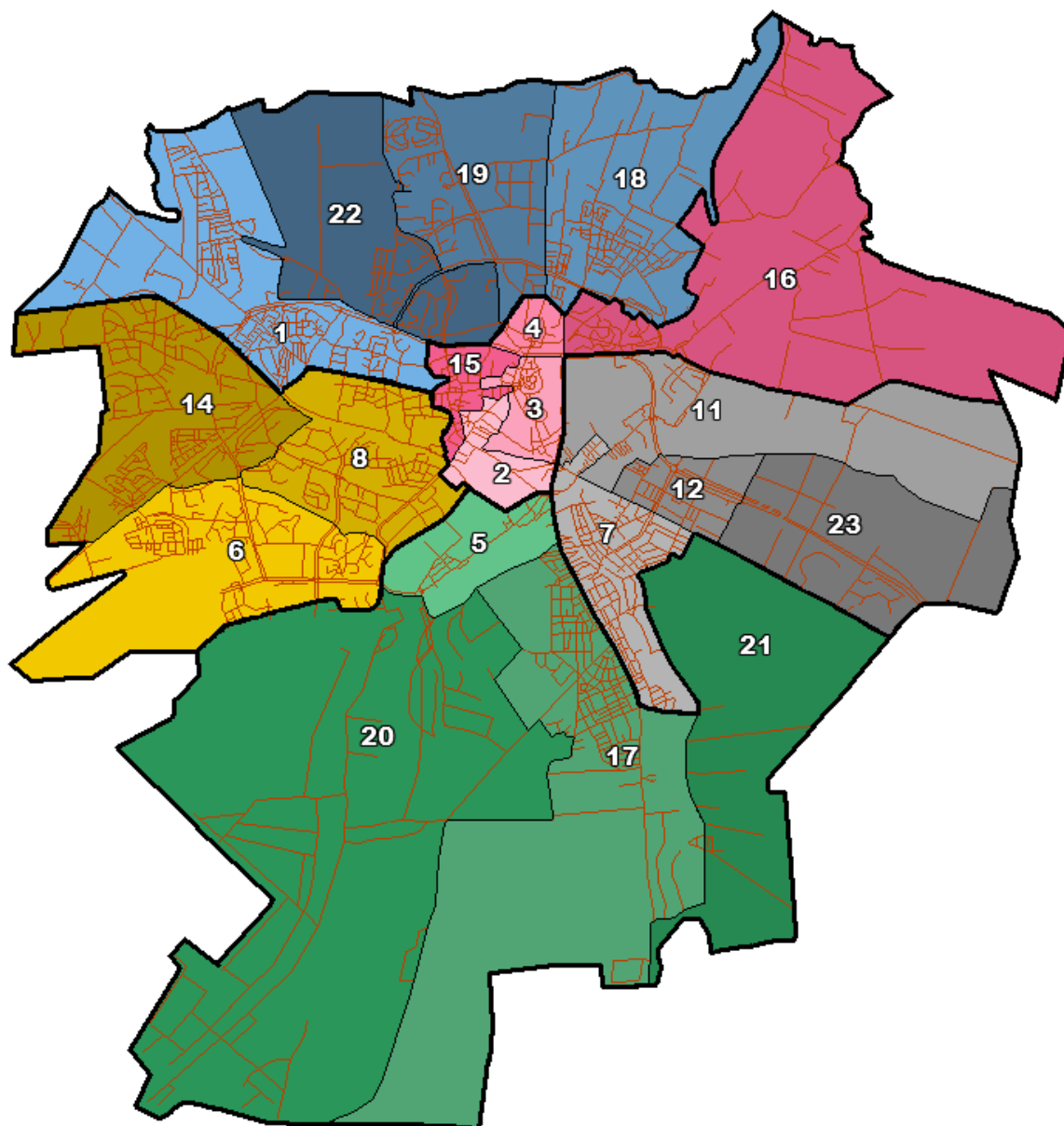
W ramach pomocy środowiskowej podopieczni mogli również korzystać z pomocy funkcjonujących w strukturach MOPR:

- Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych, ul. Młyńska 18,
- Centrum Aktywności Środowiskowej, ul. Antoniny Grygowej 4B,
- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin ul. Popiełuszki 28E⁵.

---

⁵ Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin funkcjonuje w ramach Pionu wsparcia społecznego.

Mapa 1. System pomocy środowiskowej na terenie Miasta Lublin – obszary działania sekcji pracy socjalnej w 2017 roku

Filia Nr 1 - ul. Lubartowska 6-8

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 2 - Głęboka 8 A
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 3 - Jezuicka 4
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 4 - Lubartowska 6-8
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 15 - Narutowicza 74A
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 16 - Towarowa 19

Filia Nr 2 - ul. Hutnicza 1a

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 7 - Startowa 11
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 11 - Hutnicza 1a
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 12 - Startowa 11
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 23 - Jagiełły 16

Filia Nr 3 - ul. Mieszka I - 4

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 6 - Jutrzenki 6
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 8 - Mieszka I - 4
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 14 - Zana 38 (piętro III)

Filia Nr 4 - al. Kompozytorów Polskich 8

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 1 - Głowackiego 35
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 18 - Koryznowej 2b
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 19 - Komp. Polskich 8
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 22 - Paganiniego 12

Filia Nr 5 - ul. Nałkowskich 114

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 5 - Piekarska 27
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 17 - Róży Wiatrów 1
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 20 - Nałkowskich 114
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 21 - Zdrowa 14

1. Rodziny korzystające z pomocy środowiskowej

1.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy

W ramach ustawy o pomocy społecznej MOPR w Lublinie w 2017 roku udzielił pomocy ogółem 17 870 osobom z 9 478 rodzin.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2013 – 2017

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	12 095	24 757
2014	12 045	24 805
2015	9 871	20 130
2016	9 993	19 998
2017	9 478	17 870

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za lata 2013-2017.

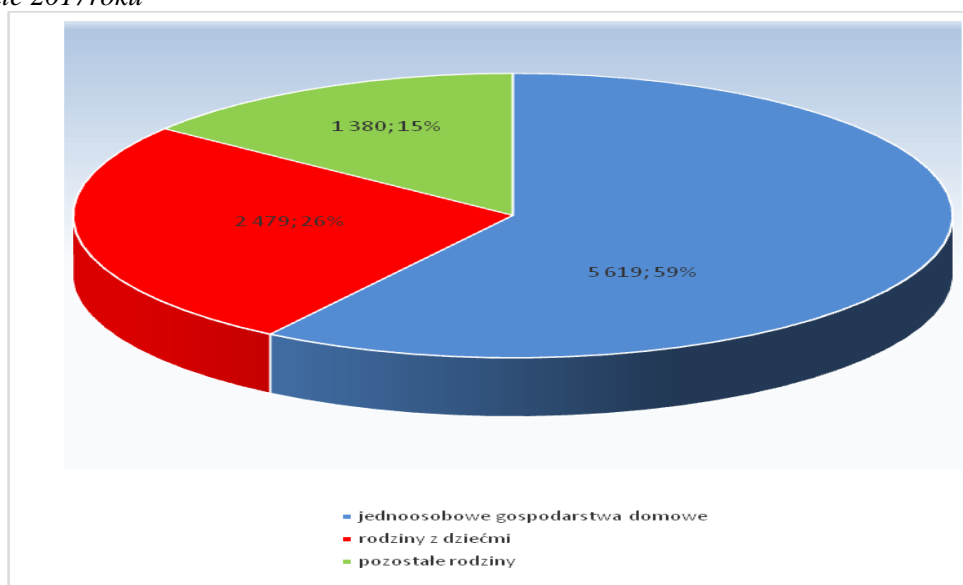
Środowiska, których jedynym źródłem utrzymania były zasiłki wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej stanowiły 21,30% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w 2017 roku.

W 2017 roku po raz pierwszy z wnioskiem o udzielenie pomocy wystąpiło 1 646 osób lub rodzin (17,37%), natomiast środowiska długotrwale korzystające z pomocy (powyżej 3 lat kalendarzowych) w liczbie 4 354 stanowiły 45,94% wszystkich rodzin korzystających ze wsparcia.

1.2. Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin

Z pośród 9 478 rodzin jakie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie objął pomocą 59,24% stanowiły jednoosobowe gospodarstwa domowe, 26,16% stanowiły rodziny z dziećmi, a 14,56 % pozostałe rodziny.

Wykres 7. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017r.

W roku 2017 z pomocy Ośrodka korzystało 5 619 rodzin stanowiących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Ich liczba wzrosła o 143, tj. 2,6%, w stosunku do roku 2016, kiedy takich rodzin było 5 476.

2 479 to rodziny wychowujące dzieci, w tym:

- 972 rodziny wychowujące jedno dziecko,
- 901 rodzin wychowujących dwoje dzieci,
- 606 rodzin wychowujących troje i więcej dzieci .

W roku 2017 odnotowano bardzo wyraźny, blisko 18% spadek liczby rodzin z dziećmi objętych wsparciem. Z 3020 odnotowanych w roku 2016 pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w roku 2017 pozostawało aż 541 rodzin mniej.

Wśród rodzin z dziećmi 1 147 to rodziny niepełne (222 rodzin niepełnych wychowywało troje i więcej dzieci).

Liczną grupę społeczną wśród klientów Ośrodka stanowili emeryci i renciści. Z pośród 9 478 rodzin objętych pomocą emeryci i renciści tworzyli 3 045 rodzin, z czego 2 125 znajdowało się w grupie osób stanowiących jednoosobowe gospodarstwo domowe. Liczba rodzin emerytów i rencistów wśród wszystkich rodzin objętych pomocą stanowiła w 2017 roku 32 %. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2013 – 2017 z podziałem na typy

ROK	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017
liczba rodzin korzystających z pomocy OGÓŁEM	12 095	12 045	9 871	9 993	9 478
w tym: liczba rodzin z dziećmi	3 870	3 803	3 127	3 020	2 479
stos % liczby rodzin z dziećmi do liczby rodzin ogółem	32%	32%	32%	30%	26%
w tym: liczba rodzin emerytów i rencistów	3 648	3 461	2 810	2 933	3 045
stos % liczby rodzin emerytów i rencistów do liczby rodzin ogółem	30%	29%	28%	29%	32%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za lata 2013-2017r.

2. Powody przyznania pomocy

Ustawa o pomocy społecznej wyszczególnia 16 powodów będących podstawą udzielenia pomocy. Dominujące powody korzystania z pomocy MOPR w 2017 roku przedstawiono na wykresie nr 6. Należy jednakże zaznaczyć, że niejednokrotnie powody te współlistnieją przy jednym dominującym lub są jego konsekwencją.

Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPR jest ubóstwo. Pomoc z tego tytułu otrzymało 4 740 rodzin (liczących 8 364 osoby). Problem ubóstwa stanowi 50,01% liczby rodzin objętych pomocą. W przypadku ubóstwa należy wskazać, że mimo iż występuje ono, jako dominujący problem, to jednak nie jest głównym zagadnieniem, wobec którego ukierunkowane są działania socjalne. Praca

socjalna jest w pierwszej kolejności inicjowana na dysfunkcję, której konsekwencją jest problem ubóstwa.

Drugim pod względem częstotliwości występowania jest długotrwała i ciężka choroba, dotykająca 4 405 rodzin (46,48%), trzecim niepełnosprawność, która stała się przesłanką do korzystania z pomocy przez 4 348 rodzin. Na kolejnych miejscach notuje się problem bezrobocia, który dotyczył 2 678 rodzin, alkoholizmu w 892 rodzinach oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w 697 rodzinach.

Wykres 8. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPR z podziałem na powody przyznania pomocy według kolejności występowania w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017 r.

Bezrobotni korzystający z pomocy Ośrodka stanowią 28,25% ogółu beneficjentów. W znacznej części są to osoby bez kwalifikacji lub których kwalifikacje są zdezaktualizowane, co w efekcie utrudnia im powrót na rynek pracy. Należy dodać, że w związku ze wzrostem popytu na pracę, długość okresu pozostawania bez zatrudnienia jest silnie skorelowana zarówno z kwalifikacjami, jak i motywacją do znalezienia pracy. Osoby wykształcone a także posiadające umiejętności i kwalifikacje dostosowane do potrzeb rynku, pozostają w rejestrze bezrobotnych krócej niż pozostali, jednakże najważniejszym czynnikiem jest chęć do podjęcia zatrudnienia. Należy też uwzględnić fakt, iż w przypadku części podopiecznych bezrobocie jest problemem wtórnym, współistniejącym z innymi (m.in. z alkoholizmem).

W 2017 roku liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu wynosiła 892, utrzymuje się na poziomie roku ubiegłego i stanowi 9,41% liczby rodzin objętych pomocą. Liczba osób w tych rodzinach ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową wynosi 1 308. W ocenie pracowników socjalnych z problemem alkoholowym boryka się jednakże znacznie większa liczba osób. Poza osobami u których zdiagnozowano chorobę alkoholową, wiele osób nie widzi problemu i nie wyraża chęci podjęcia leczenia pomimo, że spożywa alkohol ryzykownie.

Powodem korzystania z pomocy społecznej jest również bezdomność, która jest problemem wieloaspektowym, współistnieje z innymi problemami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i narkotyków, bezrobocie, choroba psychiczna, problem w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, brak możliwości zamieszkania po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Tabela 10. Dominujące powody przyznania pomocy

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		% wzrostu/spadku w odniesieniu do roku 2016	
		liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	5 198	9 804	4 740	8 364	-8,81	-14,69
2	Niepełnosprawność	4 518	7 223	4 348	6 798	-3,76	-5,88
3	Długotrwała lub ciężka choroba	4 156	7 134	4 405	6 906	5,99	-3,20
4	Bezrobocie	3186	7 443	2 678	6 167	-15,94	-17,14
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	959	3 061	697	2 311	-27,32	-24,50
6	Alkoholizm	957	1 407	892	1 308	-6,79	-7,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2016 i 2017 r.

3. Zadania własne i zlecone gminy

Ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej w 2017 roku bez względu na źródło finansowania decyzją przyznano świadczenia 9 865⁶ osobom (z 7 573 rodzin), w tym: w ramach zadań własnych świadczenia przyznano 9 779 osobom, a w ramach zadań zleconych 128.

W stosunku do roku 2016, odnotowano znaczny spadek osób i rodzin, którym przyznano świadczenia.

Tabela 11. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych gminie w 2017 r

Zadania własne gminy	Zasiłki celowe i w naturze	4 384 472 zł
	Zasiłki okresowe	4 881 605 zł
	Zasiłki stałe	11 284 338 zł
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9 687 694 zł ⁷
	Posiłki	2 371 841 zł ⁸
	Schronienie	858 757 zł
Zadania zlecone gminie	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zabur. psychicznymi	664 230 zł
	Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany	67 700 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017 r.

Nie wszystkie rodziny objęte wsparciem pomocy środowiskowej korzystają z pomocy pieniężnej, usługowej i w naturze. W 2017 roku 1 905 rodzin wymagało jedynie wsparcia w formie pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych, nie korzystając przy tym z pomocy materialnej. W przypadku tego świadczenia, odnotowano wzrost o 221 rodzin w stosunku do roku 2016.

4. Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”⁹

Poza ustawą o pomocy społecznej podstawą realizacji programu w roku 2017 była uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc

⁶ Łączna liczba osób objętych pomocą w ramach zadań własnych i zleconych nie jest sumą matematyczną, ponieważ 47 osób korzystało jednocześnie z obu rodzajów świadczeń.

⁷ Wartość usług liczona jest na podstawie podjętych decyzji i nie jest korygowana faktycznymi wydatkami ośrodka, jest natomiast pomniejszona o obowiązkową odpłatność klienta określoną w decyzji (na podstawie objaśnień do sporządzenia sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej)

⁸ W tym koszt posiłków finansowanych poza programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

⁹ Dane na podstawie sprawozdania z realizacji programu „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA” za 2017 rok.

państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”, Uchwała Nr 960/XXXVII/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu osłonowego „Pomoc Miasta Lublin w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

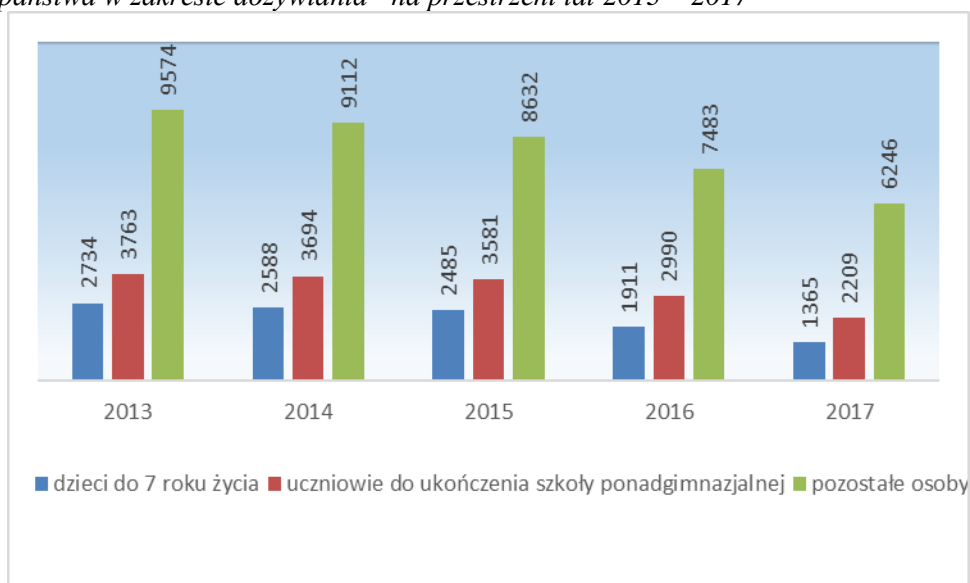
Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Realizacja Programu pozwoliła na ograniczenie zjawiska niedożywienia w szczególności wśród: dzieci i młodzieży, osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, osób starych, chorych, niepełnosprawnych. Pomoc udzielana była w formie: posiłków (przyznawanych decyzją), posiłków w trybie art. V.2 (bez konieczności przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej), zasiłków celowych oraz świadczenia rzeczowego.

Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2017 roku objęto 9 074* osoby, w tym:

- 1 365 dzieci w wieku do 7 roku życia,
- 2 209 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- 6 246 pozostałych osób.

Wykres 9. Kształtowanie się liczby osób objętych wsparciem w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na przestrzeni lat 2013 – 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji Programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania za lata 2013-2017r.

* Łączna liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” nie jest sumą matematyczną osób zaliczonych do wymienionych grup dyspanseryjnych, ponieważ beneficjenci programu w trakcie roku sprawozdawczego zmieniają przynależność do grupy.

W ramach realizowanego programu 2 886 osób korzystało z posiłku (przyznanego decyzją). Łącznie wydano 356 553 posiłki o wartości 2 205 046 zł. Koszt jednego posiłku wynosił średnio 6,18 zł.

Pomocą w formie zasiłków celowych objętych było w 2016 roku 8 724 osoby z 4 441 rodzin. Wyplacono 15 931 świadczeń na łączną kwotę 3 335 279 zł. Średnia wysokość świadczenia wynosiła 209,36 zł.

Kolejną formą pomocy oferowaną w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest świadczenie rzeczowe. W 2017 roku pomocą w tej formie objęto 326 osób z 298 rodzin. Udzielono świadczeń na łączną kwotę 40 878 zł.

Pomocą w formie posiłku nie wymagającą przeprowadzenia wywiadu środowiskowego objęto w 2017 roku 376 dzieci. Łącznie wydano 32 248 posiłków o wartości 135 534 zł. Koszt jednego posiłku wynosił średnio 4,20 zł.

Łączny koszt Programu w 2017 roku wyniósł **5 716 737 zł** (w tym pomoc w trybie art. V.2¹⁰:135 534 zł) i był niższy o kwotę 1 387 874 zł w stosunku do 2016 roku. Dotacja budżetu państwa w całym koszcie programu stanowiła 80% i wyniosła 4 464 962 zł.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w formie gorącego posiłku realizowany był przez 8 barów, 116 szkół, 98 przedszkoli, 1 żłobek i 1 inną placówkę (wyższą uczelnię) działających na terenie Miasta Lublin.

5. Pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Tabela 12. Świadczeniobiorcy pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznanej przez MOPR w 2017 roku

Forma usług	Liczba, osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń pomniejszona o odpłatność klienta ¹¹
1. Usługi opiekuńcze - ogółem	1 600	1 538	773 916	9 687 694 zł
1.1. Usługi opiekuńcze	1 554	1 472	740 782	9 234 518 zł
1.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	103	102	33 134	453 176 zł

¹⁰Art. V.2, V.2.1. programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyjętego uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”.

V.2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. **V.2.1.** Przyznanie pomocy, o której mowa w pkt V.2, w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w sprawie i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

¹¹ Wartość usług opiekuńczych liczona jest na podstawie wydanych decyzji i pomniejszona o obowiązkową odpłatność klienta, jeśli taka odpłatność jest określona w decyzji. Faktyczne wydatki poniesione przez Ośrodek to kwota 10 398 902,25 zł - usługi opiekuńcze, 495 255,00 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze, 548 150 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (na podstawie danych działu finansowo-księgowego).

2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	125	120	38 323	664 230 zł
---	-----	-----	--------	------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS 03 za 2017 r.

Zadanie w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w roku 2017 realizowały firmy: Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy oraz Polski Czerwony Krzyż Lubelski Zarząd Okręgowy, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowało Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Koszt godziny usług w 2017 roku wynosił:

- 16,50zł – usługi opiekuńcze,
- 18,00zł– specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 19,00zł - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6. Przeciwdziałanie przemocy

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym w strukturze Działu ds. Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2015 roku wyodrębniona została Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ww. komórka organizacyjna tworzy wieloosobowe stanowisko pracy pracownika socjalnego oraz stanowisko pracy ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego, którego bezpośrednim przełożonym jest kierownik Działu ds. pomocy środowiskowej Ośrodka. Sekcja realizuje zadania określone ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, świadczy pracę socjalną we wskazanym zakresie na rzecz mieszkańców Miasta Lublin.

W 2017 roku kontynuowano działania socjalne, które miały na celu zapobieganie i minimalizowanie problemów wynikających ze zjawiska przemocy w rodzinie.

W perspektywie roku 2017 koordynowano procedurę 993 „Niebieskich Kart”, z czego 435 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych. Odnotowano wpływ 701 nowych „Niebieskich Kart”. W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2017 roku powołano 548 grup roboczych, w ramach których odbyło się 2 680 spotkań.

Wieloaspektowym i interdyscyplinarnym wsparciem ze strony grup roboczych objęto 2 574 osoby. W 2017 roku członkowie grup roboczych sporządzili 586 „Niebieskich Kart – C”, stanowiących plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 326 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Procedura „Niebieskich Kart” została zakończona w 537 rodzinach.

W realizację procedury „Niebieskie Karty”, w celu profesjonalizacji oraz podniesienia skuteczności świadczonej pomocy, zaangażowane były służby Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, służby zdrowia, sądownictwa, ośrodków leczenia uzależnień, a także podmiotów sektora pozarządowego.

Pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach koordynacji grup roboczych skierowali: 42 wnioski do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób

podjezwanych o stosowanie przemocy w rodzinie, 73 wnioski do Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny, 16 zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Wzięli udział w charakterze świadka w 45 przesłuchaniach prowadzonych przez Sądy i organy ścigania. W 5 przypadkach wnioskowali do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno-edukacyjnymi w warunkach izolacji.

Ponadto, w ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy sekcji skierowali: 743 osoby na terapię i poradnictwo psychologiczne, 592 osoby na bezpłatne poradnictwo prawne, 41 osób na warsztaty korekcyjno-edukacyjne, 10 rodzin na bezpłatne mediacje pozasądowe, 73 osoby na zajęcia „Szkoly dla rodziców”, 212 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu, 85 rodzin na terapię rodzinną, 39 osób do Specjalistycznego Ośrodka dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 106 osób do grup wsparcia dla DDA i ofiar przemocy, zaś 1 osobę do Polskiego Związku Głuchych. Ponadto 3 rodziny umieszczono w prowadzonych przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie i Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej w Lublinie mieszkaniach interwencyjnych. Kolportowano również ulotki, plakaty i materiały informacyjne o tematyce prewencyjnej, odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie oraz o formach wsparcia dla osób doświadczających, bądź stosujących przemoc w rodzinie oraz edukacyjne dla specjalistów i osób dotkniętych problemem przemocy pozyskane z Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznej Urzędu Miasta Lublin.

W ramach podejmowanej współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzono ściśle współdziałanie z: Policją, Prokuraturą, Aresztem Śledczym, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, sądownictwem, ośrodkami leczenia uzależnień, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, domem dziecka, Pogotowiem Opiekuńczym, Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ośrodkami leczenia uzależnień, a także podmiotami III sektora (Stowarzyszeniem „STOP” w Lublinie, Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności BONA FIDES w Lublinie, Stowarzyszeniem Ochrony i Pomocy Rodzinie Alkoholowej Sopra w Lublinie, Stowarzyszeniem MONAR w Lublinie, Towarzystwem Nowa Kuźnia w Lublinie, Fundacją SOS Ziemi Lubelskiej, Lubelskim Centrum Aktywności Obywatelskiej, Polskim Związkiem Głuchych, Centrum Wolontariatu, Wspólnotą AA, Fundacją Praesterno Ośrodek w Lublinie). Zarejestrowano łącznie 117 spraw w ramach współdziałania z innymi jednostkami organizacyjnymi i instytucjami.

Pracownicy socjalni Sekcji w 2017 roku w ramach specjalizacji zawodowej zrealizowali projekt socjalny pt. „Zerwij ze współuzależnieniem – postaw na siebie”, podczas którego utworzyli grupę wsparcia dla kobiet współuzależnionych od alkoholu.

W maju 2017 roku koordynator Sekcji wraz z członkami Zespołu wziął udział w prelekcji dla przedstawicieli Miejskiego Zespołu Żłobków. Spotkanie dotyczyło m. in. procedury Niebieskie Karty i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. Pracownikom żłobków zostały przekazane ulotki z danymi teledresowymi Zespołu i instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Lublinie, jak również

opracowane przez „Niebieską Linie” Algorytmy postępowania w związku z wystąpieniem przemocy wobec dziecka – Przewodnik dla pracowników oświaty.

W dniu 4 czerwca 2017 roku przedstawiciele Sekcji wzięli udział w „XII Ekopikniku Rodzinnym”, podczas którego reprezentowali Zespół Interdyscyplinarny i Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie realizując zadania z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie i promowania prawidłowych wzorców rodzinnych oraz kolportowali ulotki i materiały edukacyjne o wskazanej tematyce. Osobom zainteresowanym przekazywano informacje nt. funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji realizujących wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach działalności profilaktyczno–edukacyjnej pracownicy Sekcji w dniu 9 czerwca 2017 roku uczestniczyli w festynie z okazji Dnia Dziecka „Mama, Tata i Ja” na boisku szkolnym Gimnazjum Nr 15 przy ul. Elektrycznej 51, podczas którego osobom zainteresowanym udzielano informacji nt. systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz kolportowano ulotki z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy.

W czerwcu 2017 roku odbyło się spotkanie z dyrekcją Szkoły Podstawowej nr 27 w Lublinie, dotyczące m. in. wszczynania procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty i rozpoznawania zjawiska przemocy wśród dzieci.

Koordinator Sekcji w dniu 6 listopada 2017 roku pełniła dyżur w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin Centrum Interwencji Kryzysowej, podczas którego udzielano poradnictwa z zakresu procedury „Niebieskie Karty” oraz profilaktyki przemocy w rodzinie osobom opuszczającym Ośrodek oraz ich rodzinom.

W okresie sprawozdawczym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie aktywnie współpracowała z sądami. W szczególności: skierowano 73 wnioski o wgląd w sytuację dziecka i rodziny oraz o tymczasowe zabezpieczenie małoletnich w pieczy zastępczej, występowali w charakterze świadka na 13 rozprawach w Sądzie, w 24 przypadkach przekazano na wniosek Sądu kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” do postępowania w sprawach karnych i rodzinnych, odbywali wspólnie z kuratorami sądowymi wizyty w środowiskach objętych nadzorem kuratorskim, gdzie jednocześnie realizowana jest procedura „Niebieskie Karty”.

Współpraca z organami ścigania dotyczyła m. in. skierowania 16 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz informacji o przesłankach przemawiających za potrzebą ingerencji we władzę rodzicielską, przesłuchań pracowników socjalnych w charakterze świadka w postępowaniach prowadzonych przez Policję i Prokuraturę w 32 sprawach, wspólnych wizyt przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w asyście funkcjonariuszy Policji w 637 środowiskach. Udzielano pisemnej informacji na wniosek organów ścigania o sytuacji życiowej osób i rodzin, rodzaju i skali zdiagnozowanych dysfunkcji oraz wymiarze i zakresie świadczonej pomocy w formie pracy socjalnej zmierzającej do zniwelowania skutków istniejących problemów, w 65 przypadkach przekazano na wniosek Policji lub Prokuratury kserokopię dokumentacji zgromadzonej

w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach współpracy ze służbą zdrowia pracownicy socjalni odbywali wspólne wizyty środowiskowe z lekarzami psychiatrami oraz pielęgniarkami środowiskowymi, jak również, w ramach grup roboczych dokonywali wymiany informacji na temat środowisk objętych wsparciem Sekcji, celem opracowania wspólnego planu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w których występują problemy zdrowotne, w tym zaburzenia psychiczne.

W 2017 roku Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowała stałą współpracę z 56 placówkami oświatowymi w zakresie wymiany informacji i pomocy uczniom pozostającym w trudnej sytuacji opiekuńczo – wychowawczej oraz ich rodzinom. Przedstawiciele oświaty oraz psychologowie dziecięcy brali czynny udział w pracach grup roboczych, gdy istniało podejrzenie, że małoletni doświadczają przemocy ze strony członków rodziny, bądź są jej świadkami. Powyższe pozwoliło na efektywne monitorowanie sytuacji dzieci, jak też objęcie małoletnich interdyscyplinarną pomocą, w miarę zdiagnozowanych potrzeb.

Pracownicy Sekcji reprezentują Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, których celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Biorą udział we wszystkich spotkaniach Zespołu, sporządzają protokoły, koordynują obsługę organizacyjno–techniczną i finansową Zespołu, prowadzą sprawozdawczość, inicjują liczne działania mające na celu poprawę jakości usług oferowanych mieszkańcom Lublina, których dotyczy zjawisko przemocy w rodzinie. Aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, zgłaszali wnioski i postulaty dotyczące zasad funkcjonowania grup roboczych oraz problematycznych kwestii organizacyjnych, merytorycznych i indywidualnych, wzięli czynny udział w organizacji badania społecznego pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin” oraz szkolenia członków ZI i grup roboczych pn. „Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowania do zmiany – w ramach prowadzenia procedury Niebieskich Kart – jak to działa w praktyce pracy zespołów interdyscyplinarnych. Rola, zadania, uprawnienia i obowiązki poszczególnych podmiotów przy realizacji w/w procedury”.

W kategorii współdziałania pomiędzy komórkami wewnętrznymi Ośrodka w 2017 roku zarejestrowano 70 spraw. Pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozostawali w systematycznym kontakcie z pracownikami socjalnymi innych Sekcji, odbywali wspólne wizyty środowiskowe z przedstawicielami wszystkich Filii MOPR w Lublinie, asystentami rodziny i koordynatorami pieczy zastępczej, czynnie uczestniczyli w tworzeniu planów pomocy dla rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Realizując zadania wynikające z obsługi organizacyjno–technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzili ewidencję uchwał wewnętrznych oraz sporządzali dokumentację Zespołu.

Ponadto, w ramach doskonalenia umiejętności zawodowych kadr realizujących zadania związane z diagnozowaniem przemocy i pomocą osobom pokrzywdzonym,

pracownicy socjalni uczestniczyli w seminariach i szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ✓ Groźne przestępstwa wobec dzieci (2 osoby),
- ✓ Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowania do zmiany w ramach prowadzenia procedury „Niebieskich Kart” (5 osób),
- ✓ Dzieci wobec przemocy rówieśniczej – diagnoza, przeciwdziałanie, pomoc (2 osoby),
- ✓ Zaburzenia psychiczne a używanie środków psychoaktywnych (4 osoby),
- ✓ Pomoc osobom doświadczającym przemocy (5 osób),
- ✓ Superwizja dla osób realizujących zadania w zakresie przemocy w rodzinie (10 osób).

6.1 Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Znowelizowana w 2010 roku ustawa o przeciwdziałaniu przemocy nałożyła na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Zarządzeniem Nr 1303/2011 z dnia 30 grudnia 2011 roku. Prezydent Miasta Lublin powołał członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Urzędu Miasta Lublin, oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury, Straży Miejskiej, Policji, MOPR w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty oraz organizacji pozarządowych.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez diagnozowanie problemu, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W okresie od stycznia 2017 roku do grudnia 2017 roku wpłynęło 701 Niebieskich Kart, zaś procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 993 przypadkach. Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 537 rodzinach.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 11 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, w ramach których:

- ✓ uchwalono 5 uchwał,
- ✓ wydano 971 zarządzeń powołujących grupy robocze (powołanie i zmiana członków grup roboczych);
- ✓ utworzono 548 grupy robocze;
- ✓ wystosowano 549 wezwania na spotkania grupy roboczej do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
- ✓ wystosowano 531 zaproszenia na spotkania grupy roboczej do osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie;
- ✓ wydano na prośbę klientów 64 informacje dotyczące prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”;

- ✓ załatwiono 22 sprawy indywidualne w ramach korespondencji e-mail, które dotyczyły anonimowych zgłoszeń od świadków przemocy lub prośbę o poradę w kwestii występowania zjawiska przemocy w rodzinie;
- ✓ udzielono informacji na 142 sprawy w ramach współdziałania z innymi jednostkami organizacyjnymi i instytucjami, w tym przekazano dokumentację zgromadzoną w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”, udzielano informacji dotyczących powyższej procedury na potrzeby postępowania sądowego oraz dla innych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Natomiast w ramach pracy grup roboczych:

- ✓ odbyto 2 680 posiedzeń grup roboczych,
- ✓ sporządzono 586 formularzy „Niebieska Karta – C”,
- ✓ sporządzono 326 formularzy „Niebieska Karta – D”,
- ✓ prowadzono pracę zarówno z osobami co do których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie jak i tymi, którzy mogą tę przemoc stosować, kierowano do instytucji świadczących profesjonalną pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną, odizolowywano osoby doświadczające przemocy od sprawców,
- ✓ odizolowano osoby doświadczające przemocy od sprawców (1 osobę małoletnią umieszczono w Pogotowiu Opiekuńczym).

7. Kontrakty socjalne

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania działań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Wzór kwestionariusza kontraktu socjalnego określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru kontraktu socjalnego z dnia 8 listopada 2010 r (Dz. U. z 2010r. poz.1439).

Wyróżnia się dwa typy kontraktów socjalnych. Kontrakt typu A ma na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Natomiast celem kontraktu typu B jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Tabela 13. Kontrakty socjalne zawarte w 2017 roku

KONTRAKTY SOCJALNE ZAWARTE Z KLIENTEM					
L.P.	Rodzaj kontraktu		liczba osób, z którymi zawarto kontrakt	liczba rodzin	liczba zawartych kontraktów
1.	z osobą bezrobotną		421	404	443
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	262	255	276
2.	z alkoholikiem		166	159	170
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	81	27	83
3.	z osobą chorą psychicznie		1	1	1
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	1	1	1
4.	z rodziną niewydolną wychowawczo		37	36	36
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	32	32	32
5.	z osobą bezdomną		112	111	160
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	63	63	84
6.	z osobą uzależnioną od narkotyków		1	1	1
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	1	1	1
7.	inne		118	113	117
	w tym:	zakończone z efektem pozytywnym	48	46	50
ogółem liczba osób/rodzin/kontraktów			856	824	928¹²

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

¹² Podana liczba jest większa od podanej w sprawozdaniu MRPiPS 03 za 2017r o 74, co wynika z objaśnień do sporządzenia tego sprawozdania cyt. w liczbie kontraktów socjalnych należy wykazać fakt prowadzenia z osobą / rodziną pracy socjalnej w oparciu o kontrakt socjalny, co oznacza, że niezależnie od liczby zawartych pisemnych umów z daną osobą samotnie gospodarującą lub rodziną w ciągu okresu sprawozdawczego, niezależnie od długości trwania tych umów, wszystkie te umowy należy wykazać jako jeden kontrakt socjalny”

W 2017 roku zawarto 928 kontraktów socjalnych z klientami, którzy podejmowali działania w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, z czego 527 kontraktów (57%) zakończono wynikiem pozytywnym, co oznacza pełną realizację zaplanowanych zamierzeń. W przypadku 251 kontraktów (27%), które zostały zakończone negatywnie, nie osiągnięto zakładanego rezultatu lub też zostały one przerwane przez uczestnika. Wobec osób, które z nieuzasadnionych powodów zerwały kontrakt socjalny były stosowane sankcje w postaci wstrzymania pomocy lub jej ograniczenia. Pozostałe 150 kontraktów (16%) na dzień 31.12.2017 r. pozostawały w trakcie realizacji.

8. Ośrodki wsparcia i jednostki funkcjonujące w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

8.2. Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych

Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych Filii Nr 5 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z siedzibą przy ul. Młyńskiej 18 funkcjonuje od 2001 roku.

Jest to ośrodek o charakterze dziennym, przeznaczony dla osób bezdomnych z terenu Miasta Lublin, których status społeczny nie pozwala na samodzielne funkcjonowanie. Z usług ośrodka w szczególnie uzasadnionych przypadkach mogą korzystać osoby bezdomne spoza terenu Lublina. Korzystanie z usług jest bezpłatne i dobrowolne.

Dzienny Ośrodek funkcjonuje przez cały rok od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. W okresie od 1 kwietnia do 31 października w godzinach od 8.00 do 16.00; w okresie od 1 listopada do 31 marca Ośrodek działa w godzinach od 8.00 do 18.00. Jeżeli uzasadniają to złe warunki atmosferyczne, po uprzedniej decyzji Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Dzienny Ośrodek może być czynny dodatkowo: w okresie od 1 kwietnia do 31 października w godzinach od 16.00 do 18.00; w okresie od 1 listopada do 31 marca w soboty i niedziele w godzinach od 9.00 do 14.00. Np. w dniach 6-8.01.2017 r. (Święto Trzech Króli) z powodu niskich temperatur, Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, był czynny na w ramach dyżuru, w godz. 09.00 – 18.00.

Oferta skierowana do osób korzystających z usług obejmuje w szczególności:

- udzielanie wsparcia w formie pieniężnej i/lub niepieniężnej oparciu o obowiązujące przepisy prawa,
- prowadzenie pracy socjalnej przy wykorzystaniu narzędzi i instrumentów aktywizujących,
- profilaktykę w zakresie przeciwdziałania pogłębienia się dysfunkcji prowadzoną na podstawie diagnozy indywidualnych potrzeb i możliwości
- zajęcia świetlicowe (telewizja, punkt biblioteczny, prasa), spotkania integracyjne, kulturalne i okolicznościowe (np. Śniadanie Wielkanocne, Kolacja Wigilijna),
- możliwość korzystania z zaplecza higieniczno-pralniczego oraz kuchennego.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy DOWB na przestrzeni lat 2013-2017

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
liczba osób korzystających z usług ośrodka - ogółem	282	270	186	151	262
liczba osób korzystająca wyłącznie z pracy socjalnej	113	106	24	27	31

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Z analizy dokumentów i doświadczenia kadry Ośrodka wynika, że specyfika pracy z uczestnikami jest wyjątkowo trudna i wymagająca indywidualnego podejścia, ponieważ wśród osób objętych wsparciem stopień identyfikacji ze środowiskiem bezdomnych alkoholików wzrasta. Zauważa się, podobnie jak w chorobie alkoholowej elementy syndromu bezdomności, powtarzające się cykle destrukcyjnych zachowań klienta na przemian z etapami dążenia do wyjścia z trudnej sytuacji. Nawarstwianie się problemu alkoholowego (104 osoby posiadają problem alkoholowy) ze współistniejącym problemem bezdomności skłania do indywidualnej pracy z klientem w oparciu o jego zasoby metodą małych kroków i małych sukcesów poprzez długotrwałe, systematyczne i konsekwentne działanie w celu dokonania zmiany zachowań klienta.

Należy nadmienić, że część osób korzystających z oferty ośrodka korzysta tylko i wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej. Osoby te pojawiają się w Ośrodku sporadycznie, niejednokrotnie jednorazowo i interwencyjnie w celu skorzystania z zaplecza higieniczno-pralniczego. Nie oczekują żadnej innej formy wsparcia.

Niejednokrotnie barierą uniemożliwiającą skorzystanie z pomocy jest nie przestrzeganie Regulaminu Ośrodka, głównie z powodu nadużywania alkoholu lub utrwalonych postaw i nieakceptowanego społecznie stylu życia.

Z usług Ośrodka osoby bezdomne korzystają najczęściej podczas trudnych warunków atmosferycznych oraz w okresie gdzie utrudnione jest podejmowanie prac dorywczych (prace polowe, zbiór surowców wtórnych). Zwiększenie liczby klientów następuje w okresie jesienno-zimowym co powoduje, że tylko wtedy jest możliwość podjęcia systematycznych działań.

Należy zaznaczyć, iż osoby bezdomne z uwagi na brak stałego miejsca pobytu posiadają tendencje do częstego przemieszczania się co w dużej mierze utrudnia prowadzenie długoterminowych działań socjalnych.

W celu zminimalizowania dominującego problemu jakim jest bezdomność pracownicy socjalni prowadzili działania głównie w zakresie:

- mobilizowania klientów do powrotu do środowiska domowego (załagodzenia konfliktu z rodziną),
- podjęcia starań w kierunku ubiegania się o lokal z zasobów miasta oraz do podejmowania starań w kierunku wynajęcia stancji,
- pomocy skierowanej na zabezpieczenie noclegu i posiłku (szczególnie w okresie zimowym).

W celu uaktywnienia zawodowego osób bezrobotnych podejmowane były działania w kierunku:

- mobilizowania do uzyskania statusu osoby bezrobotnej poprzez rejestrację w Miejskim Urzędzie Pracy,
- mobilizowania do wzmożonego poszukiwania zatrudnienia przez sektor prywatny oraz do podejmowania prac dorywczych,
- skierowano 18 osób do podjęcia prac społecznie użytecznych,
- współpracowano z doradcami zawodowymi Fundacji Fuga Mundi z Lublina w celu pozyskania przez osoby bezdomne zatrudnienia,
- kierowano osoby korzystających z usług Ośrodka do udziału w warsztatach żywieniowych organizowanych przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w ramach działań towarzyszących do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 Podprogram 2016 i 2017,
- kierowano osoby korzystające z pomocy Ośrodka do podmiotów (m.in. Regionalnego Centrum Wolontariatu w Lublinie) realizujących aktywizację zawodową za pomocą kursów i szkoleń celem udziału w nich osób bezdomnych (przekwalifikowanie, doszkolenie, doskonalenie umiejętności, nabycie nowych kwalifikacji lub umiejętności) we współpracy z pracownikiem Charytatywnego Stowarzyszenia Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja” w Lublinie,
- skierowano jedną osobę do udziału w Programie Aktywizacji i Integracji realizowanego przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie,
- kierowano osoby do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej „Nadzieja” w Lublinie prowadzonego przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”,
- skierowano jedną osobę do udziału w zadaniu publicznym pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego”. Edycja 2017 realizowanym w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej „Szansa” prowadzonego przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie.

W roku 2017 w wyniku pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych usamodzielniono 8 osób.

W okresie jesienno – zimowym, pracownicy socjalni Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie we współpracy z Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską oraz Strażą Ochrony Kolei wizytowali miejsca, w których mogą być osoby bezdomne: altanki na działkach, bunkry, zdewastowane budynki, pustostany i dworzec PKP. Osoby te były informowane o możliwości skorzystania z pomocy, miejscu gdzie mogą skorzystać z noclegu, itp. Niektóre osoby bezdomne pochodzące z terenów innych gmin, po wyjaśnieniu ich sytuacji, były kierowane do ich właściwych miejscowo gmin – ośrodków pomocy społecznej. Pozostawiono im ulotki z przydatnymi numerami telefonów (np. do tutejszego Ośrodka, schronisk, noclegowni).

W widocznych miejscach publicznych oraz w rejonach skupisk osób bezdomnych rozwieszane były aktualne informacje dotyczące funkcjonujących placówek noclegowych,

schronisk, jadłodajni i innych organizacji działających na rzecz bezdomnych na terenie Lublina.

8.3. Centrum Aktywności Środowiskowej

Centrum Aktywności Środowiskowej przy ul. Antoniny Grygowej 4B jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, funkcjonującą w strukturach Filii Nr 2. Centrum Aktywności Środowiskowej realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Oferta Centrum Aktywności Środowiskowej jest skierowana do wszystkich mieszkańców Lublina. Uczestnikami Centrum Aktywności są osoby dorosłe oraz dzieci i młodzież. Z racji położenia, oferta najbardziej dostępna jest na obszarze działania Sekcji Pracy Socjalnej Nr 23G, a w szczególności jej odbiorcami są mieszkańcy z ośmiu bloków socjalnych przy ul. Antoniny Grygowej 4 w Lublinie. Dzieci i młodzież są rekrutowane do Grup Wsparcia przez pracowników socjalnych w drodze wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z rodzicami lub opiekunami dziecka. Podstawę uczestnictwa w zajęciach Grup Wsparcia stanowił kontrakt socjalny zawarty pomiędzy pracownikiem socjalnym a rodzicem/opiekunem dziecka, określający zakres wsparcia. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰ oraz w soboty w godzinach od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ dla wszystkich chętnych osób. W okresie ferii zimowych i świątecznych oraz w wakacje Centrum Aktywności czynne jest w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰.

Ze wsparcia Centrum w 2017 roku skorzystało łącznie **289 osób**, w tym:

- 32 seniorów
- 115 dzieci (w tym 67 uczęszczało do Grup Wsparcia).

Celem głównym działalności Centrum jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Lublina, przez animowanie i tworzenie wielowymiarowej sieci wsparcia służącej przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy.

Cel główny jest realizowany przez poniższe cele szczegółowe i działania wchodzące w ich zakres:

1. Uzyskanie wsparcia emocjonalnego poprzez kompleksową opiekę psychologiczną – w ramach celu realizowano działania:

- warsztaty psychoprofilaktyczne dla osób dorosłych,
- warsztaty ogólnorozwojowe dla seniorów,
- zajęcia terapeutyczno-rozwijające na Grupach Wsparcia,
- opieka psychologiczna,
- klub młodzieżowy.

W warsztatach psychoprofilaktycznych dla dorosłych (18 spotkań) wzięło udział 14 osób, w warsztatach ogólnorozwojowych dla seniorów (20 spotkań) wzięło udział 10 osób, natomiast z kompleksowej opieki psychologicznej w formie indywidualnych konsultacji z psychologiem skorzystało 66 osób dorosłych, 52 dzieci i adolescentów (łącznie

632 konsultacje). Prowadzone były również zajęcia terapeutyczno-rozwijające (89 zajęć) dla wszystkich uczestników Grup Wsparcia (67 dzieci). W ramach spotkań Klubu Młodzieżowego odbyło się 148 indywidualnych i grupowych spotkań, w których uczestniczyło 20 osób.

2. Podniesienie kompetencji wychowawczych - w ramach celu realizowano działania:

- warsztaty umiejętności wychowawczych (18 spotkań), z których skorzystało 10 osób.
- warsztaty z aktywnej zabawy dla rodzica/opiekuna i dziecka (2 spotkania), łącznie uczestniczyło 5 osób,
- aktywna współpraca z rodzicami/opiekunami dziecka, Odbyło się 13 spotkań, w których uczestniczyło 6 rodziców/opiekunów,
- poradnictwo pedagogiczne – stałe konsultacje pedagogiczne, odbyło się 38 spotkań (206 porad), w których uczestniczyły 22 osoby.

3. Zwiększenie kompetencji społecznych, w tym motywacji do zmiany sytuacji życiowej w sferze indywidualnej, społecznej i zawodowej - w ramach celu realizowano następujące działania:

- spotkania z ekonomią społeczną, warsztaty z racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, akcja PIT (odbyło się 13 spotkań, skorzystało 18 osób),
- prowadzenie kafejki internetowej (skorzystały 122 osoby),
- zajęcia komputerowe – „Pora na Seniora” (odbyło się 45 spotkań warsztatowych, w których wzięło udział 8 seniorów),
- motywowanie osób dorosłych do uczestnictwa w kursach realizowanych przez:
  - Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE w Lublinie (kurs prawa jazdy), kurs ukończyła 1 osoba;
  - Centrum Kształcenia Proeuropejskiego w Lublinie. Projektodawca Cityschool s.c. 00 – 682 w Warszawie, ul. Hoża 66/68 (projekty: pt. „Wyższe kwalifikacje lepsza praca” oraz „Praca szansą na osobisty rozwój”) – udział 9 osób;
  - OHP Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Lublinie (zaprezentowanie młodzieży oferty wsparcia w ramach posiadanych kompetencji i realizowanych zadań statutowych);
  - Proesa Sp. z o.o. ul. Montażowa 16, 20-214 Lublin (prowadzenie kampanii informacyjnej o projekcie „Start po pracę”. Celem projektu było zwiększenie potencjału zawodowego i społecznego umożliwiającego podjęcie zatrudnienia. Do szkolenia przystąpiły 3 osoby);
  - J&C Group, ul. Lubartowska 74A, 20-094, Lublin (prowadzenie kampanii informacyjnej o projekcie „Mali odkrywcy – żłobek rozbudzający ciekawość świata”. Projekt obejmował cykl szkoleń dla bezrobotnych, biernych zawodowo kobiet – matek dzieci do lat 3 zamieszkałych na terenie Lublina);

- Caritas Archidiecezji Lubelskiej (udział mieszkanki osiedla w projekcie „Stop Bierności II”, mający na celu przygotowanie do poszukiwania pracy dla matek z dziećmi do lat 4).

4. Zwiększenie świadomości wpływu zdrowego stylu życia na zdrowie i kondycję psychofizyczną - cel realizowany poprzez działania:

- prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym zajęć na siłowni, łącznie uczestniczyły 62 osoby,
- spotkania z ekspertem:
  - spotkanie z misjonarkami odbywającymi misje w Afryce (16.01.) W ciekawy sposób misjonarki opowiedziały o specyfice codziennej pracy w krajach afrykańskich. Zaprezentowały również szereg przedmiotów wykonanych własnoręcznie przez miejscową ludność. Dodatkową atrakcją była możliwość posłuchania oraz nauczenia się oryginalnej piosenki, zaśpiewanej przez misjonarkę. Celem spotkania była edukacja, poznanie innych kultur oraz warunków pracy i misji w Afryce. W spotkaniu uczestniczyło 35 osób;
  - Spotkanie z Komendantem oraz Dzielnicowym VI Komisariatu Policji w Lublinie (03.03.) Celem spotkania była edukacja uczestników. Omówione zostały kwestie dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców, jak również zagadnienia związane ze stosowaniem artykułów kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń. W spotkaniu uczestniczyło 15 osób;
  - Cykl spotkań (30.10, 14.11, 04.12.) z dr Elżbietą Trubiłowicz - kierownikiem Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR w Lublinie. Spotkanie z rodzicami „Jak rozmawiać z dzieckiem o własnej cielesności” oraz „Zachowania Ryzykowne” i „Wzajemne Relacje Rodzic-Dziecko”. Tematyka spotkań zawierała tematy związane z problemami wieku dojrzewania u dzieci i możliwych sposobach ich rozwiązywania przez rodziców. W spotkaniach uczestniczyło 17 osób;
  - Pogadanka edukacyjna pt. „Zagrożenia czyhające na młodych ludzi oraz sposoby ich zapobiegania” (08.11.) poprowadzona została przez przedstawiciela służb mundurowych z Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Jej celem było poszerzenie wiedzy rodziców oraz dzieci i młodzieży na temat czyhających zagrożeń oraz sposobów ich zapobiegania w sieci internetowej. Pogadanka przeprowadzona została w pierwszej kolejności do rodziców oraz odrębnie do dzieci i młodzieży. W spotkaniu uczestniczyło 19 osób.

5. Integracja międzypokoleniowa poprzez włączenie seniorów w aktywne życie społeczności lokalnej - cel realizowany poprzez działania:

- warsztaty ogólnorozwojowe – (m.in.: robótki ręczne, warsztaty ogrodniczo – florystyczne). Działanie miało aspekt zarówno integracji międzypokoleniowej, jak

i praktycznego zastosowania w życiu codziennym. Odbyło się 20 spotkań, w których uczestniczyło 10 osób.

- Cykliczne spotkania z seniorką – mające na celu włączenie seniorów do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie (odbyło się 30 spotkań).
- Projekcja filmowa „Śladami dawnego Lublina” (27.10.) - Projekcja filmowa miała na celu propagowanie historii Lublina i była związana z przypadającymi w tym roku obchodami 700-lecia nadania praw miejskich miastu Lublin. Zrealizowane przedsięwzięcie miało również na celu wzrost świadomości regionalnej związanej z naszym miastem oraz integrację międzypokoleniową. W spotkaniu uczestniczyło 7 osób.
- Projekcje filmowe – przeznaczone dla seniorów. Obyło się łącznie 6 projekcji, w których uczestniczyło 11 osób.
- warsztaty komputerowe dla seniorów – „Pora na Seniora” (odbyło się 45 spotkań warsztatowych, w których wzięło udział 9 seniorów).

6. Wsparcie opiekuńczo – wychowawcze poprzez prowadzenie Grup Wsparcia dla dzieci i młodzieży wieku od 3 do 17 lat - cel realizowany poprzez działania:

- Grupa Wsparcia Nr 1 dla dzieci w wieku 3-7 lat, w której średnio dziennie uczestniczyło 19 dzieci,
- Grupa Wsparcia Nr 2 dla dzieci w wieku 8-12 lat, w której średnio dziennie uczestniczyło 12 dzieci,
- Grupa Wsparcia Nr 3 dla dzieci i młodzieży w wieku 13-17 lat, w której średnio dziennie uczestniczyło 6 osób.

Łącznie w 2017 roku do Grupach Wsparcia w oparciu o kontrakt socjalny skierowano 67 osób, uczestnictwo w/w grupach było bezpłatne. Z uczestnikami Grup Wsparcia prowadzona była systematyczna praca opiekuńczo–wychowawcza skoncentrowana na: wspieraniu edukacyjnym (1539 zajęć), zajęciach integracyjnych (349), zajęciach plastycznych i muzycznych (440), zajęciach sportowych oraz relaksacyjnych (130), zajęciach rozwijających strategiczne myślenie (119), zajęciach kulinarnych z elementami savoir – vivre’u oraz mediacji (51), zajęciach hobbystycznych: modelarstwo, szachy, fotografia (72).

7. Integracja i aktywizacja środowiska lokalnego - cel realizowany poprzez działania:

- ***Działania w kierunku zmiany wizerunku osiedla - sprzątnięcie osiedla*** (07.03.2017r., 05 i 11.04.2017r.) - Działania środowiskowe pt. „Sprzątnięcie przestrzeni wokół nas” zrealizowane przy współpracy z Grupą Obywatelską – Rada Mieszkańców Bloków Socjalnych. Do akcji zaproszeni zostali wszyscy mieszkańcy (plakat z informacją) oraz zarządca terenu OZB „Tatary”. Celem inicjatywy było aktywne włączenie mieszkańców do dbania o estetykę i wizerunek osiedla bloków socjalnych przy ul Antoniny Grygowej w Lublinie. W trzech akcjach sprzątnięcia wzięło udział łącznie 29 mieszkańców.

- **Spotkania okolicznościowe – Dzień Babci i Dziadka oraz Dzień Matki.** Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 50 osób.
- **Spotkanie Wielkanocne** (07.04.2017r.) Wydarzenie skierowane było głównie do mieszkańców bloków socjalnych. Celem spotkania była integracja środowiska lokalnego poprzez wspólne uczestnictwo mieszkańców, pracowników Centrum, pracowników socjalnych oraz zaproszonych gości w obchodach Świąt Wielkanocnych. W wydarzeniu wzięło udział 50 osób. Kwota wydatkowana – 471,53 zł. – warsztaty kulinarne kształtujące umiejętności przygotowywania potraw wielkanocnych.
- **Dyżury Dzielnicowego VI Komisariatu Policji w Lublinie w siedzibie Centrum Aktywności.** Działanie z inicjatywy Grupy Obywatelskiej Rady Mieszkańców Bloków Socjalnych rozpoczęte w kwietnia 2017 roku. Ich celem była poprawa poziomu bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców. Z uwagi na długotrwałe zwolnienie lekarskie dzielnicowego dyżury nie były systematycznie realizowane.
- **XI Festyn rodzinny „Razem do lata”** (23.06.2017r.). Działanie środowiskowe skierowane do mieszkańców z obszaru działania Sekcji Pracy Socjalnej Nr 23G. Głównym celem festynu była integracja społeczności lokalnej z przedstawicielami różnych środowisk. Organizatorem wydarzenia był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Filia Nr 2 Centrum Aktywności Środowiskowej wraz z Radą i Zarządem Dzielnicy Felin. Współorganizatorami wydarzenia była Sekcja Pracy Socjalnej Nr 23 G oraz Grupa Obywatelska – Rada Mieszkańców Bloków Socjalnych przy ul. Antoniny Grygowej w Lublinie. Działanie w całości zostało sfinansowane z funduszy Zarządu i Rady Dzielnicy Felin. Na zakup usługi animacyjnej (7.500 zł.) składały się m.in.: różnorodne konkursy rodzinne, nagrody rzeczowe w tym 5 rowerów, nieograniczona możliwość skorzystania z 2 urządzeń dmuchanych (zamki), przejażdżki wozem terenowym, jak również poczęstunku w formie grilla oraz waty cukrowej i popcornu. W wydarzeniu uczestniczyło około 100 osób.
  - **Spotkanie modlitewno-różańcowe** (18.10.2017r.). Inicjatorem spotkania był ksiądz proboszcz z Parafii Matki Bożej Królowej Polski w Lublinie. Zebrani mieszkańcy oraz podopieczni wraz z wychowawcami z Centrum Aktywności zebrali się wspólnie przy ul. Metalurgicznej 13, gdzie znajduje się krzyż wraz z pomnikiem upamiętniającym naród polski. W wydarzeniu wzięło udział około 30 osób.
  - **Wspólne ubieranie choinki** (14.12. 2017r.). Działanie realizowane wspólnie z mieszkańcami. Dzieci i młodzież na zajęciach plastycznych przygotowały ozdoby na choinkę. W wydarzeniu wzięło udział 20 osób.
- **Spotkanie opłatkowe** (15.12). Działanie środowiskowe skierowane do mieszkańców z obszaru działania Sekcji Pracy Socjalnej Nr 23G. Głównym celem spotkania opłatkowego była integracja społeczności lokalnej z przedstawicielami różnych środowisk (m.in.: przedstawiciele służb mundurowych, duchowieństwo). Liderem przedsięwzięcia była Rada Mieszkańców Bloków Socjalnych przy ul. Antoniny

Grygowej 4 w Lublinie. Centrum Aktywności Środowiskowej oraz Sekcja Pracy Socjalnej Nr 23G pełnili rolę współorganizatorów. W spotkaniu wzięło udział około 50 osób. Kwota wydatkowana – 499,34 zł. – warsztaty kulinarne kształtujące umiejętności przygotowywania potraw wigilijnych.

8. Kreatywne spędzanie wolnego czasu z uwzględnieniem okresu ferii zimowych i wakacji letnich - cel realizowany poprzez działania:

- Oferta ferii zimowych pod hasłem: „*Zimowe szaleństwa z CAŚ*”. W czasie ferii zimowych odbyły się liczne wyjścia m.in.: na lodowisko, do kina (3 wyjścia) oraz do Filharmonii Lubelskiej, Yupi Parku, Teatru im. H. Ch. Andersena, Centrum Kultury. Ofertę ferii zimowych dla uczestników placówki uzupełniały różnorodne zajęcia tematyczne (gry planszowe, edukarium informatyczne, zabawy tematyczne itp.) przeprowadzone w siedzibie Centrum Aktywności. Łącznie w okresie ferii zimowych z przygotowanych atrakcji skorzystało 51 osób.
- Oferta wakacyjna pod hasłem: „*Kolorowe lato z CAS – iem*”. W okresie wakacji odbyły się m.in.: spotkania a pasiece pszczelej (3), wyjścia na basen (4), do kina (6), na mini golfa (2) oraz wycieczka do Bałtowa (48 osób). W okresie wakacyjnym z oferty CAŚ skorzystało 69 dzieci i młodzieży.
- Zabawy: karnawałowa, walentynkowa, halloweenowa, andrzejkowa, mikołajkowa oraz wieczornica patriotyczna. Łącznie skorzystało 60 osób.

9. Działania realizowane przy współpracy z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi:

- W Dzielnicowym Domu Kultury „Bronowice” w Lublinie w ramach programu „Dzielnice Kultury” – Święto Lubelskich Dzielnic w 2017 r. zostały zorganizowane warsztaty artystyczno–muzyczne pt. „Gramy i śpiewamy Czechowicza” dla dzieci i młodzieży z bloków socjalnych. Odbyło się 20 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 35 osób.
DDK zorganizował również warsztaty fotograficzne „Miasto Grygowa” dla dzieci i młodzieży z osiedla bloków socjalnych. W warsztatach uczestniczyło łącznie 21 osób. Koszt całkowity dwóch projektów sfinansował Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” w Lublinie.
- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE w Lublinie dawało możliwość klientom CAŚ skorzystania z bezpłatnych porad prawnych, udzielało wsparcia w formie żywnościowej oraz zapewniło 7 dzieciom udział w koloniach letnich organizowanych przez stowarzyszenie w miejscowości Józefów na Roztoczu.
- Stowarzyszenie „Dla Ziemi” było organizatorem 4 warsztatów artystycznych pt. „Bajkowy ogród” dla 11 uczestników CAŚ;
- Przedstawiciel fundacji Fuga-Mundi przeprowadził spotkanie informacyjne, dotyczące zasad rejestracji osób niepełnosprawnych i aktualnie realizowanych projektów. W spotkaniu wzięło udział 8 osób.

- Fundacja Sztukmistrze w Lublinie zrealizowała cykl 25 zajęć cyrkowych, w których wzięło udział około 17 osób oraz ufundowała wyjazd wakacyjny do Niemiec dla 1 osoby.
- Szkoły w ramach 4 spotkań zespołu problemowego dokonały okresowej oceny sytuacji dzieci.
- Rada Dzielnicy Felin w Lublinie, współpraca w kwestii doposażenia Centrum Aktywności Środowiskowej. Z przekazanej puli (20.000 zł) część wykorzystano na doposażenie pomieszczenia: montaż urządzenia multimedialnego (1.000 zł), zakup 2 namiotów plenerowych (3.000 zł) oraz opłacenie usługi animacyjnej (7.500 zł) na XI Festynie Rodzinnym „Razem do lata” i warsztatów artystyczno-muzycznych (3.000 zł.) prowadzonych przez instruktora muzyki. W warsztatach wzięły łącznie udział 32 osoby.

Ponadto Centrum Aktywności środowiskowej MOPR podejmowało współpracę przy realizacji działań o charakterze środowiskowym z: Radą Mieszkańców Bloków Socjalnych przy ul. Antoniny Grygowej 4, Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą Nr 3 Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie, Strażą Miejską, Komisariatem VI Policji w Lublinie.

Na szczególną uwagę zasługują działania na rzecz osób bezrobotnych. W 2017 roku nawiązano współpracę z Centrum Kształcenia Proeuropejskiego, w zakresie szkolenia osób bezrobotnych.. Dzięki niej w szkoleniach wzięło udział 9 osób bezrobotnych, a 8 z nich ukończyło staże, co zwiększyło ich szansę na aktywny powrót na rynek pracy.

8.4. Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin

Poradnia świadczy usługi dla mieszkańców Miasta Lublin, a także w ramach porozumień może świadczyć usługi mieszkańcom innym gmin. Praca pracowników Poradni odbywa się w jej siedzibie lub w środowisku lokalnym.

Do zadań Specjalistycznej Poradni dla Rodzin należy między innymi:

- świadczenie usług w zakresie rodzinnego i psychologicznego poradnictwa dla rodzin, w tym rodzin zastępczych i rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w opiece zastępczej,
- działania o charakterze profilaktycznym,
- prowadzenie terapii psychologicznej: indywidualnej, małżeńskiej, rodzinnej i grupowej,
- prowadzenie terapii pedagogicznej,
- podejmowanie działań mediacyjnych,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Ośrodka i innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w celu podejmowania interdyscyplinarnego oddziaływania na rodzinę lub osobę korzystającą z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin,
- zapewnienie konsultacji innych specjalistów niezbędnych w procesie pracy z rodziną, w szczególności z zakresu poradnictwa specjalistycznego i prawnego,
- superwizja pracy,
- propagowanie informacji, wiedzy, doświadczeń.

- wykonywanie innych czynności niezbędnych do poprawnego wykonywania zadań statutowych przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin.

W 2017 roku, z pomocy Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, skorzystały 693 rodziny (53 rodziny więcej, niż w 2016 roku).

Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin na przestrzeni lat 2016 – 2017

KATEGORIA INFORMACJI	Liczba rodzin w 2016 roku	Liczba rodzin w 2017 roku
ogółem liczba rodzin	640	693
w tym rodzin naturalnych	599	657
w tym rodzin zastępczych	21	19
w tym rodzin adopcyjnych	13	13
w tym dzieci z placówek opiekuńczo - wychowawczych	7	4

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin w 2017 roku objęła wsparciem 1 327 osoby (w 2016 roku liczba ta wynosiła 1 390 osób).

Tabela 16. Liczba osób korzystających z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin na przestrzeni lat 2016 - 2017

Kategoria informacji	Liczba osób objętych wsparciem w 2016 r. – 1 390, z tego:		Liczba osób objętych wsparciem w 2017 r. – 1 327, z tego:	
	dorośli	dzieci	dorośli	dzieci
Łączna liczba osób korzystających	1 230	160	1 113	214
w tym: liczba osób w terapii	766	148	843	161
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	464	12	270	53

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2017 roku, w terapii uczestniczyło 1 004 osoby. Ogółem odbyło się 6 375 sesji terapeutycznych i konsultacyjnych, co przewyższa liczbę sesji przeprowadzonych w latach poprzednich (5 940 sesji - 2016 rok, 5 965 - 2016 rok). Struktura form pomocy Poradni systematycznie przekształca się z profilaktyki, poradnictwa i jednorazowych konsultacji w kierunku korzystania z długotrwałej, tym samym skuteczniejszej, pomocy terapeutycznej (stąd spadek liczby osób korzystających przy wzroście liczby sesji). Pozytywnym trendem jest również wzrost liczby sesji dla rodzin, co wskazuje na uczestnictwo rodziny w pełnym procesie terapeutycznym.

W ramach działań Poradni przeprowadzono szereg spotkań psychoprofilaktycznych m.in.:

- cykl warsztatów doskonalenia umiejętności wychowawczych: „Szkoła dla rodziców” - 80 spotkań (78 uczestników),
- spotkania integracyjne rodzin byłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych - 2 spotkania (103 uczestników),
- superwizje dla pracowników pedagogicznych placówki Domu Dziecka im. Ewy Szelburg-Zarembiny - 3 spotkania (17 uczestników),
- warsztaty psychoprofilaktyczne dla wychowanków placówki, Domu Dziecka im. Ewy Szelburg-Zarembiny - 2 spotkania (5 uczestników),
- warsztat dla osób korzystających z pomocy MOPR – 4 warsztaty (31 uczestników),
- wystąpienia konferencyjne, warsztaty doskonalące umiejętności zawodowe – 2 wystąpienia (60 uczestników),
- organizacja pomocy w nauce w formie zajęć wyrównywania wiedzy dla 11 dzieci, które są klientami Poradni i nie mogą w domu uzyskać wystarczającej pomocy.

W 2017 roku Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR organizowała również działania informacyjno-szkoleniowe, były to m.in.:

1. Spotkania dla specjalistów pracujących z dzieckiem krzywdzonym (szkolenie umiejętności terapeutycznych) – 9 spotkań.
2. Prowadzenie biblioteczki ze zbiorem książkowym dotyczącym poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii i psychoprofilaktyki. Z biblioteczki korzystają klienci Poradni oraz specjaliści.
3. Pracownicy Poradni uczestniczyli w szkoleniu ”Psychoterapia małżeństw i par ” – (9 osób, 6 warsztatów - 46 godzin)
4. Podwyższanie kwalifikacji w ramach studiów zawodowych pracowników Poradni (2 osoby).

9. Współpraca z instytucjami i organizacjami

9.1. Koordynacja prac społecznie użytecznych - współpraca z Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuował zadania związane z koordynacją prac społecznie użytecznych na terenie Miasta Lublin. W ramach realizowanych działań, w 2017 roku Dział ds. pomocy środowiskowej prowadził współpracę z 55 podmiotami (m.in. Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie, placówkami oświatowymi, innymi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin oraz organizacjami pozarządowymi).

W miesiącu styczniu 2017 roku sporządzono plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych, określający m.in. rodzaje prac, liczbę godzin, liczbę bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej oraz liczbę osób uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie

usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, które mogą być skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne kierowane były w 2017 roku do 112 osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej (w tym 5 osób bezrobotnych, które uczestniczyły w niniejszej inicjatywie w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MOPR, ZNK oraz MUP oraz 20 uczestników Programu Aktywizacja i Integracja, jak również 5 uczestników Programu Aktywizacja i Integracja w ramach projektu „Nowe Perspektywy” zaplanowanego do realizacji przez MOPR w Lublinie). Z uwagi na fakt, iż ww. projekt nie otrzymał dofinansowania, PAI zaplanowany dla 5 osób bezrobotnych nie został zrealizowany. Również w miesiącu styczniu 2017 roku opracowano wnioski o organizację prac społecznie użytecznych w Mieście Lublin, zawierający m.in. liczbę osób uprawnionych, liczbę godzin, a także rodzaj i miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych wraz ze wskazaniem podmiotów, w których były organizowane. Niniejszy dokument wraz z wnioskami poszczególnych placówek, dotyczącymi zapotrzebowania na pracowników, skierowano do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Ponadto w miesiącu styczniu 2017 roku przekazano do MUP w Lublinie listę 544 osób bezrobotnych (korzystających ze świadczeń pomocy społecznej), deklarujących akces podjęcia prac społecznie użytecznych oraz 1 osobę bezrobotną, która została wytypowana do uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MOPR, ZNK oraz MUP.

Kwota przeznaczona na realizację zadania w 2017 roku z budżetu gminy (w dyspozycji MOPR) wynosiła 120 000,00 zł (co stanowiło 40%), natomiast pozostałe 60% dotoczyło środków Funduszu Pracy (MUP).

Faktycznie na realizację prac społecznie użytecznych w 2017 roku wydano kwotę 97 250,22 zł, będącą w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej, po otrzymaniu dokumentów od poszczególnych podmiotów realizujących prace społecznie użyteczne, przygotowywali każdego miesiąca dokumentację niezbędną do dokonania wypłaty świadczeń, a po jej zrealizowaniu występowali o refundację świadczeń z Funduszu Pracy do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie.

W 2017 roku prace społecznie użyteczne realizowały osoby bezrobotne, zarejestrowane w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie oraz korzystające ze wsparcia MOPR, w liczbie wskazanej w poniższej specyfikacji:

- w miesiącu lutym 2017 roku – 66 osób,
- w miesiącu marcu 2017 roku – 83 osoby,
- w miesiącu kwietniu 2017 roku – 82 osoby,
- w miesiącu maju 2017 roku – 81 osoby,
- w miesiącu czerwcu 2017 roku – 79 osób,
- w miesiącu lipcu 2017 roku – 74 osoby,

- w miesiącu sierpniu 2017 roku – 70 osoby,
- w miesiącu wrześniu 2017 roku – 99 osób
(w tym 17 w ramach Programu Aktywizacja i Integracja),
- w miesiącu październiku 2017 roku – 91 osób
(w tym 12 w ramach Programu Aktywizacja i Integracja),
- w miesiącu listopadzie 2017 roku – 80 osób.

Łącznie w 2017 roku do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 149 osób (w tym 20 w ramach Programu Aktywizacja i Integracja oraz 2 osoby w ramach porozumienia MOPR/MUP/ZNK). Powyższa liczba jest wyższa od zaplanowanej na 2017 rok, albowiem spośród wszystkich skierowanych – 48 osób (w tym 1 osoba wykonująca PSU w ramach porozumienia MOPR/MUP/ZNK oraz 8 uczestników Programu Aktywizacja i Integracja) przerwało prace społecznie użyteczne, odmówiło ich wykonywania lub podjęło zatrudnienie, a na ich miejsce skierowane zostały kolejne.

Wykorzystanie instrumentu aktywizacji w postaci prac społecznie użytecznych stworzyło osobom bezrobotnym, które przez wiele lat były nieaktywne zawodowo i nie pozostawały w stosunku pracy – szansę czynnego udziału w rynku pracy. Ich celem była aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych (bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych) oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

9.2. Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie

W ramach kontynuacji współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie również w 2017 roku pozyskał skierowania dla **181 dzieci i młodzieży w wieku od 7 – 15** ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią na bezpłatny wypoczynek wakacyjny.

Pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej koordynowali działania związane z rekrutacją i wyjazdem na kolonie letnie, przygotowaniem oraz przekazywaniem dla potrzeb Kuratorium Oświaty oraz organizatorów wypoczynku – list uczestników, jak również dokonywali uzgodnień dotyczących terminów odjazdów oraz powrotów dzieci z kolonii

Kolonie letnie zorganizowane zostały przez:

- ✓ Biuro Usług Turystycznych i Edukacyjnych „LIDER-TOUR”, 20-081 Lublin, ul. Zana 43 w Muszynie Zdroju – w 2 terminach, zgodnie z poniższą specyfikacją:
  - w terminie 23.07- 03.08.2017 roku – **51 dzieci**;
  - w terminie 04.08- 15.08. 2017 roku – **9 dzieci**.
- ✓ Biuro POLTUR Polska Sp. Z o.o., 65-783 Zielona Góra, ul. Prosta 53 w Wiśle – w 2 terminach oraz w Krościenku – w 2 terminach, zgodnie z poniższą specyfikacją:
  - w terminie 25.07 - 05.08.2017 roku w Wiśle – **55 dzieci**;
  - w terminie 06.08 - 17 08.2017 roku w Wiśle – **15 dzieci**;
  - w terminie 21. 07.- 01.08.2017 roku w Krościenku – **11 dzieci**;
  - w terminie 06.08 - 17 08.2017 roku w Krościenku – **40 dzieci**.

9.3. Współpraca w ramach akcji „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”

Dział ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2017 roku ponownie czynnie włączył się w koordynację działań związanych z akcją. W ramach współpracy przekazano do sztabu informację dotyczącą liczby rodzin z dziećmi celem wykorzystania dla potrzeb akcji. Ponadto przekazano dane adresowe pomieszczeń w poszczególnych częściach miasta, przeznaczonych do dystrybucji pozyskanych darów. W ramach prowadzonej koordynacji działań utrzymywano systematyczny kontakt z poszczególnymi Filiami pod kątem zapewnienia bieżącego przepływu informacji o przekazywanej pomocy.

W 2017 roku pomoc w formie paczek otrzymały łącznie **774 rodziny (liczba osób w rodzinach – 2 348, liczba dzieci w rodzinach – 1 222)**. W ramach Akcji Ośrodek otrzymał **7 384 kg** darów w formie paczek żywnościowych.

Dystrybucja darów odbywała się w 3 punktach na terenie Miasta Lublin, tj. w magazynie przy ul. Marii Koryznowej 2b, przy ul. Puchacza 6 (budynek Polskiego Czerwonego Krzyża Lubelskiego Oddziału Okręgowego) oraz przy al. Unii Lubelskiej 15 (budynek Caritas Archidiecezji Lubelskiej). Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie byli odpowiedzialni za funkcjonowanie magazynu przy ul. Marii Koryznowej 2b. Dodatkowo pełnili dyżury w magazynie przy al. Unii Lubelskiej 15 oraz przy ul. Puchacza 6.

9.4 Współpraca ze Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich Suwerennego Rycerstwa Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2017 kontynuował współpracę ze Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego Zwanego Rodyjskim i Maltańskim, w celu organizacji Oplątka Maltańskiego. Powyższa inicjatywa skierowana była do:

- ✓ ubogich rodzin wielodzietnych, żyjących w ubóstwie, bez możliwości przygotowania własnej wieczerzy wigilijnej, bez możliwości sprawienia dzieciom prezentu,
- ✓ osób samotnych, opuszczonych, wykluczonych, dla których spotkanie z innymi ludźmi stanowi rzadkość, a które może stanowić radość i siłę,
- ✓ osób niepełnosprawnych, być może samotnych, ubogich, które nie miałyby jak i z kim spędzić wieczerzy wigilijnej.

Każda z rodzin otrzymała imienne zaproszenie. Dodatkowo dzieci w czasie wieczerzy wigilijnej zostały obdarzone wymarzonym prezentem od Świętego Mikołaja a rodzice/opiekunowie paczką żywnościową.

W ramach powyższej współpracy czynny udział w spotkaniu wzięły rodziny wielodzietne, osoby samotne oraz osoby niepełnosprawne będące beneficjentami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Wieczera wigilijna odbyła się dnia 12 grudnia 2017 roku w godzinach 14.00 – 16.00 w Lawendowym Dworcu przy ul. Krochmalnej 13c. Uczestniczyło w niej łącznie 90 osób, w tym: 57 osób dorosłych oraz 33 dzieci.

Powyższa inicjatywa umożliwiła osobom i rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, spędzenie miłych chwil przy wspólnym posiłku i kolędowaniu.

9.5. Współpraca z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin, w przedmiocie realizacji projektu pn.: „Energetyczny tornister”

Celem projektu było obdarowanie wyprawką szkolną pięćdziesięciorga dzieci, pochodzących z rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Tornistry z wyposażeniem (tj. piórniki z wyposażeniem, kredki świecowe 12 kolorów, farby plakatowe 12 kolorów, pędzelki komplet 6 szt., blok rysunkowy A4, papier kolorowy A5, plastelina 6 kolorów, nożyczki, klej w szyfcie, bibuła 5 kolorów, zeszyt linia 16 kartek – 2 szt., zeszyt kratka 16 kartek – 2 szt., czekolada) otrzymały dzieci w wieku 6 – 9 lat.

W dniu 28 sierpnia 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie zawarł z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin porozumienie o współpracy.

Realizacja akcji „Energetyczny tornister” miała miejsce w dniu 31 sierpnia 2017 roku w siedzibie PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin, ul. Garbarska 21a. Część zabawowo – edukacyjna obejmowała przedstawienie teatralne na temat elektryczności oraz zasad korzystania z elektryczności, natomiast w ramach części oficjalnej wręczono tornistry a także przygotowano drobny poczęstunek dla dzieci. W ramach powyższej inicjatywy obdarowano 50 dzieci.

9.6. Projekt „Szlachetna Paczka”

W 2017 roku Dział ds. pomocy środowiskowej po raz kolejny prowadził współpracę z liderami Stowarzyszenia WIOSNA, w ramach realizacji projektu „Szlachetna paczka”. Projekt ten adresowany był do osób/rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, które z uwagi na trudną sytuację życiową wymagały dodatkowego wsparcia, w tym do seniorów.

W ramach prowadzonych działań pozyskano łącznie 117 oświadczeń osób/rodzin wymagających dodatkowego wsparcia z obszaru Dzielnic: Śródmieście, Kalinowszczyzna, Tatary, Bronowice, Felin, LSM, Czechów, Dziesiąta, Abramowice, Wrotków, Zemborzyce oraz Czuby, które zostały przekazane do Liderów Szlachetnej Paczki. W ramach powyższego projektu pomoc otrzymały 69 rodziny.

9.7. Działania osłonowe

W 2017 roku prowadzono współpracę z Wydziałem Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz zabezpieczenia podstawowych potrzeb osobom/rodzinom, które ucierpiały w wyniku zdarzenia kryzysowego.

Pracownicy Działu ds. pomocy środowiskowej uczestniczyli w 4 posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, które odbywały się w siedzibie Wydziału

Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin. Celem powyższych spotkań była m.in. ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie Miasta Lublin.

Ponadto sprawowano nadzór nad prowadzonymi działaniami profilaktyczno-osłonowymi na rzecz osób, które nie są w stanie własnym staraniem poradzić sobie w trudnym okresie zimowym, w tym: osoby samotne, niepełnosprawne, niezaradne życiowo, rodziny wielodzietne, osoby bezdomne oraz w podeszłym wieku.

Wystosowano pisma do Dyrektorów szpitali funkcjonujących na terenie Miasta Lublin z prośbą o włączenie się w działania profilaktyczno-osłonowe na rzecz osób samotnych, starszych, bezdomnych, opuszczających placówki opieki zdrowotnej i mieszkańców, którzy nie są w stanie zapewnić sobie odpowiednich warunków do przetrwania okresu zimowego. Systematyczny kontakt ze służbami społecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie dotyczący wymiany informacji umożliwił podjęcie szybkich działań interwencyjnych pozwalających uniknąć nieszczęśliwych wypadków.

Rozmieszczono plakaty informacyjne, zawierające wykaz placówek i instytucji działających na rzecz osób bezdomnych oraz zamieszczono na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie apel do mieszkańców miasta Lublin uwrażliwiający na trudną sytuację osób bezdomnych, starszych, niepełnosprawnych i niezaradnych życiowych z prośbą o zgłaszanie wszelkich informacji o miejscach pobytu osób zagrożonych skutkami niskich temperatur.

9.8. Współpraca z Fundacją „Z Sercem”

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie podjął współpracę z Fundacją „Z Sercem”, w celu zorganizowania Spotkania Mikołajkowego. Powyższa inicjatywa skierowana była do dzieci z rodzin objętych wsparciem Ośrodka, w tym 3 dzieci z rodziny, która ucierpiała w wyniku zdarzenia losowego. Spotkanie odbyło się w dniu 6 grudnia 2017 roku w siedzibie Urzędu Miasta Lublin przy pl. Łokietka 1 w Sali Obrad Lubelskiego Ratusza. Uczestniczyło w niej 23 dzieci, które otrzymały prezenty Mikołajkowe.

9.9. Współpraca z podmiotami niezaliczonymi do sektora finansów publicznych realizującymi zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej

W 2017 roku Dział ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizował zadania z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi w sferze zadań publicznych, wynikających z:

- ✓ ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
  - w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - z zakresu pomocy społecznej polegającego na łagodzeniu skutków ubóstwa poprzez wspieranie działań w zakresie dostarczania żywności najuboższym mieszkańcom Lublina oraz dystrybucję żywności pochodzącej z rezerwy UE oraz innych źródeł, w tym zbiorów na rzecz osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Miasta Lublin,
- ✓ Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin.

W ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w dniu 30 grudnia 2015 roku Miasto Lublin zawarło umowy na powierzenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W dniu 28 listopada 2017 roku Prezydent Miasta Lublin ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Miasta Lublin w miejscu ich zamieszkiwania w latach 2018-2020.

Dotacja na powierzenie realizacji ww. zadania publicznego została przyznana następującym podmiotom:

- Stowarzyszenie Synergia,
- Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy,
- Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

W dniu 29 grudnia 2017 r. podpisano z ww. podmiotami umowy o powierzenie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej pod nazwą: realizacja zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Miasta Lublin w miejscu ich zamieszkiwania w latach 2018-2020. Dotacja przyznana na realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w roku 2018 wynosi 11 000 000,00 zł, natomiast na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w roku 2018 wynosi 690 000,00 zł.

W ramach Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin na lata 2016-2020, stanowiącego załącznik do uchwały nr 328/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 roku, służącego aktywizacji i integracji osób w podeszłym wieku zamieszkujących na terenie Miasta Lublin, w budżecie Ośrodka na realizację inicjatyw (poza dotacją na otwarty konkurs ofert) w ramach Programu widniały środki w łącznej wysokości 20 000,00 zł.

W ramach ww. środków zrealizowane zostały niżej wymienione inicjatywy:

- ✓ 1 czerwca 2017 r. – Festyn pn. „Energia pokoleń”
- ✓ 4 czerwca 2017 r. – „XIV Dziecięcy dzień radości”
- ✓ 8 czerwca 2017 r. – Festyn pn. „Energia pokoleń”
- ✓ 9 czerwca 2017 r. – Festyn Międzypokoleniowy „Mama, Tata i Ja” pod hasłem „Energia Pokoleń”
- ✓ 13 czerwiec 2017 r. – „Kocham Lublin – międzypokoleniowe rozgrywki drużynowe”
- ✓ 29 września 2017 r. – „Fit Senior”

- ✓ 12 października 2017 r. – Spotkanie w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Seniora
- ✓ 16 października 2017 r. – „Barwy Jesieni”
- ✓ 20 października 2017 r. – Koncert wokalnno-taneczny nie tylko dla seniorów pn. „Barwy Jesieni”
- ✓ 26 października 2017 r. – „Obchody Dnia Seniora – Barwy Jesieni”
- ✓ 17 listopada 2017 r. – „Bal Seniora”
- ✓ 17 listopada 2017 r. – „Koncert Pieśni Patriotycznych”
- ✓ 28 listopada 2017 r. – Bal Seniora
- ✓ 14 grudnia 2017 r. – „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe”
- ✓ 14 grudnia 2017 r. – „Ubieranie osiedlowej choinki”
- ✓ 14 grudnia 2017 r. – „Świąteczne Drzewo Międzypokoleniowe”
- ✓ 18-22 grudnia 2017 r. – „Gwiazdka dla Seniora”
- ✓ 20 grudnia 2017 r. – „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe” – „Nasze wspólne choinki”
- ✓ Maj – grudzień 2017 r. – „Moja lubelska opowieść”
- ✓ Warsztaty komputerowe „Pora na Seniora”

Dodatkowo w całym 2017 roku na bieżącą obsługę Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin prowadzoną przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zakupiono artykuły biurowe i piśmiennicze na łączną kwotę 3 721,00 zł.

W ramach Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin na lata 2016-2020, poza realizacją powyższych inicjatyw, kwotę 30 000 zł przekazano Świetlicy dla Seniorów przy ul. Puchacza 6. Świetlica w ramach prowadzonej działalności oferowała swoim podopiecznym udział w warsztatach plastycznych, muzycznych, psychologicznych, rękodzielniczych, kosmetycznych i innych. Seniorzy brali udział w licznych imprezach okolicznościowych, spotkaniach tanecznych, wycieczkach, wyjściach do teatru, kina. Z usług oferowanych przez Świetlicę dla Seniorów, w 2017 roku skorzystały 33 osoby.

W ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z zakresu pomocy społecznej polegającego na łagodzeniu skutków ubóstwa w dniu 10 maja 2017 roku Prezydent Miasta Lublin ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na łagodzeniu skutków ubóstwa poprzez wspieranie działań w zakresie dostarczania żywności najuboższym mieszkańcom Lublina oraz dystrybucję żywności pochodzącej z rezerwy UE oraz innych źródeł, w tym zbiórek na rzecz osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Miasta Lublin.

Decyzją Prezydenta Miasta Lublin dotacja w wysokości 100 000 zł na realizację ww. zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej została przyznana następującym podmiotom:

- Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy, 20 – 323 Lublin, ul. Puchacza 6 – dotacja w wysokości 50 000,00 zł.
- Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta, 20 – 082 Lublin, ul. Zielona 3 – dotacja w wysokości 19 000,00 zł.
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy, 20 – 323 Lublin, ul. Puchacza 8 – dotacja w wysokości 21 000,00 zł.
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny, 20-016 Lublin, ul. Narutowicza 54A – dotacja w wysokości 10 000,00 zł.

1. Polski Czerwony Krzyż Lubelski Oddział Okręgowy

Zakładane cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte, albowiem wśród uczestników programu wzrosło poczucie bezpieczeństwa socjalnego oraz zwiększona została motywacja do pokonywania trudności życiowych. Nastąpiło zmniejszenie odczucia samotności i odrzucenia. Wzrósł poziom wiedzy na temat gospodarowania budżetem domowym a także z zakresu edukacji żywieniowej, przygotowywania zbilansowanych posiłków, diety, zdrowego odżywiania oraz zapobiegania marnotrawieniu jedzenia. Udzielono pomocy 1 300 osobom, którym wydano 30 ton żywności trwałej.

W ramach środków towarzyszących zrealizowano łącznie 18 warsztatów, w tym 15 kulinarnych połączonych z elementami diety oraz 3 warsztaty ekonomiczne. Dodatkowo specjaliści z dziedziny diety i ekonomii byli dostępni do dyspozycji także w ramach konsultacji indywidualnych każdego dnia po zakończeniu warsztatów. Świadczona pomoc obejmowała porady, informacje jak napisać podanie, pismo lub inne pismo urzędowe a także wsparcie psychologiczne.

2. Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta

Zakładane cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte, przyczyniły się do usamodzielnienia klientów pomocy społecznej, podniesienia wiedzy ekonomicznej i zawodowej uczestników zadania oraz poprawy ich sytuacji socjalno-bytowej, a w konsekwencji przybliżenie możliwości wyjścia z kręgu beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Pomocą objęto 180 osób, którym wydano 1 758 kg żywności trwałej.

W ramach środków towarzyszących zrealizowano łącznie 45 godzin wsparcia w postaci zajęć edukacyjno-aktywizujących.

Przeprowadzono grupę wsparcia dla 15 osób w łącznym wymiarze 20 godzin oraz indywidualny punkt konsultacji psychologicznych w łącznym wymiarze – 40 godzin.

Dodatkowo opracowano, wydrukowano i rozpowszechniono 3 000 broszur informacyjno-promocyjnych oraz 50 plakatów z informacjami na temat PO PŻ 2014-2020, prawidłowego odżywiania się, przeciwdziałania marnotrawieniu żywności oraz bezpieczeństwa i higieny przy przygotowywaniu posiłków.

3. Polski Komitetem Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Lublinie

Cele realizacji zadania publicznego zostały w pełni zrealizowane poprzez dostarczanie niezbędnej żywności bezpośrednio dla najuboższych osób z terenu Miasta Lublin czyli:

- niesienie różnorodnych form pomocy osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swoich życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym i samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezradnym;
- kształtowanie postaw społecznych, sprzyjających bezpośredniemu uczestnictwu w działaniach na rzecz osób potrzebujących pomocy, bądź wspieranie takich działań.

Pomocą objętych zostało 2 301 osób, którym wydano łącznie 40 038,12 kg żywności.

W ramach działań towarzyszących zorganizowano: 2 warsztaty dietetyczne dla 51 osób, 2 warsztaty edukacji ekonomicznej, w których uczestniczyło 51 osób oraz 2 warsztaty kulinarne z udziałem 51 osób.

4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny,

W czasie realizacji zadania publicznego wszystkie zakładane cele zostały osiągnięte. Nastąpiło ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, wzrosła efektywność działań podejmowanych przez Towarzystwo. Poprzez dystrybucję żywności ograniczono występowanie jej niedoborów w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Łącznie wydano 3 524 kg żywności dla 100 osób z 27 rodzin. Działania towarzyszące przyczyniły się do wzrostu kompetencji gospodarowania posiadaną żywnością, aktywizacji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ich ramach przeprowadzono 3 warsztaty z psychologiem dla 36 osób, warsztaty kulinarne, w których uczestniczyło 37 osób.

5. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

W dniu 29 czerwca 2017 roku Prezydent Miasta Lublin podpisał umowę Nr 10/MOPR/D-PŚ/17 z **Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”** celem realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej pod nazwą: „Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”. Na realizację ww. zadania Stowarzyszenie otrzymało dotację w wysokości 7 000,00 zł.

Zadanie publiczne pt.: „Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym przystępstwem” zrealizowano w okresie od dnia 1 czerwca 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku na obszarze Miasta Lublin, a jego adresatami były osoby zamieszkujące bądź uczące się na terenie Miasta Lublin (ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, dzieci, osób niepełnosprawnych i starszych), które w sposób bezpośredni lub pośredni zostały dotknięte przystępstwem oraz szukające pomocy w związku z wynikającymi z tego trudnościami w rodzinie lub najbliższym otoczeniu.

W ramach projektu prowadzone były działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Ośrodku Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem. W ramach niniejszego zadania oferowana była kompleksowa pomoc specjalistyczna, świadczona przez psychologów, psychoterapeutów oraz prawników.

Celem głównym projektu było przeciwdziałanie oraz eliminowanie negatywnych skutków pokrzywdzenia przestępstwem, w tym doznawania przemocy w rodzinie wśród osób uczących się i mieszkających na terenie miasta Lublin.

W ramach przeprowadzonych działań zostały osiągnięte cele założone w ofercie:

- 647 osób nawiązało kontakt z pracownikiem pierwszego kontaktu ,
- w grupie dla kobiet doświadczających przemocy uczestniczyło 8 osób,
- udzielono 795 indywidualnych porad psychologicznych,
- udzielono 1 025 porad prawnych.

9.10. Współpraca przy realizacji projektu współfinansowanego ze źródeł zewnętrznych „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim”

Projekt „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim” skierowany jest do gospodarstw domowych, zagrożonych wykluczeniem z aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, ze względu na trudną sytuację materialną lub niepełnosprawność. Głównym celem projektu jest przeszkolenie uczestników, zapewnienie im bezpłatnego dostępu do Internetu oraz niezbędnych urządzeń i oprogramowania.

W związku z realizacją tego projektu przez Marszałka Województwa Lubelskiego projektu, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zarządzeniem nr 84/2017 z dnia 26.X.2017 r. powołał komisję inwentaryzacyjną. Członkowie tej komisji w drodze spisu z natury koordynowali inwentaryzację składników majątkowych - sprzętu komputerowego i urządzeń wielofunkcyjnych, przekazanych w użytkowanie beneficjentom ostatecznym projektu.

10. Uczestnictwo w Porozumieniach

10.1. Porozumienie z Komendą Miejską Policji w Lublinie

W związku z zawartym w dniu 17 października 2012 roku porozumieniem pomiędzy Komendą Miejską Policji w Lublinie, a Gminą Lublin, w imieniu której działa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad nieodpłatnego uczestnictwa pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie przy przesłuchaniu nieletnich w postępowaniu karnym, prowadzonym przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie w 2017 roku kontynuowano współpracę w powyższym zakresie.

W ramach niniejszej inicjatywy przedkładano w systemie kwartalnym, w Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie wykaz osób wyznaczonych do współpracy w ramach niniejszej inicjatywy, zaś przedstawiciele MOPR w Lublinie uczestniczyli w przesłuchaniu nieletniego w sytuacji kiedy zapewnienie obecności rodziców/opiekunów prawnych albo obrońcy było niemożliwe. Zadaniem wyznaczonego pracownika MOPR w Lublinie była obecność podczas przesłuchania nieletniego, podejrzanego o dopuszczenie się czynu karalnego i podpisanie protokołu z przeprowadzonej czynności dowodowej.

W roku 2017 łącznie odbyło się 10 przesłuchań nieletnich w postępowaniach karnych z uczestnictwem przedstawicieli Ośrodka, prowadzonych przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

10.2 Porozumienie między MOPR, MUP i ZNK

W dniu 16 marca 2016 roku podpisano Aneks Nr 1 do Porozumienia o współpracy przy realizacji programu pomocy z dnia 7 grudnia 2011 roku zawartego pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zarządzeniem Nieruchomości Komunalnych w Lublinie oraz Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie. W ramach zawartego Aneksu zwiększono kwotę zadłużenia w opłatach czynszowych z 15 000,00 zł do 30 000,00 zł, umożliwiającego udział bezrobotnych beneficjentów pomocy społecznej w pracach społecznie użytecznych w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MOPR/MUP oraz ZNK.

W ramach realizowanej inicjatywy osoby objęte programem, świadczące prace społecznie użyteczne na terenie poszczególnych jednostek organizacyjnych oraz w innych podmiotach na terenie Miasta Lublin otrzymywały 50% świadczenia za faktyczne godziny wykonywania przydzielonych prac. Pozostałe 50% świadczenia przekazywano na konto Zarządu Nieruchomości Komunalnych w Lublinie.

Spośród wszystkich osób bezrobotnych wykonujących PSU w 2017 roku 2 osoby zostały skierowane do wykonywania PSU w ramach ww. porozumienia. Z uwagi na fakt, iż stan zdrowia jednej z nich uniemożliwiał wykonywanie prac społecznie użytecznych (osoba wykonywała PSU kilka dni), faktycznie dokonano potrąceń na konto ZNK tylko 1 osobie w ramach porozumienia zawartego pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zarządzeniem Nieruchomości Komunalnych w Lublinie oraz Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie.

Osoby wykonujące PSU w ramach ww. porozumienia:

- w miesiącu lutym 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu czerwcu 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu lipcu 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu sierpniu 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu wrześniu 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu październiku 2017 roku – 1 osoba,
- w miesiącu listopadzie 2017 roku – 1 osoba.

10.3. Porozumienie z Aresztem Śledczym w Lublinie

W związku z zawartym na czas nieokreślony w dniu 24 lutego 2016 roku kolejnym porozumieniem z Aresztem Śledczym w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad prowadzenia przez pracowników MOPR w Lublinie na terenie Aresztu Śledczego kwartalnych spotkań informacyjnych dla osób osadzonych, w 2017r. kontynuowano współpracę w tym zakresie.

W 2017 roku przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w trakcie 4 osobistych spotkań z osobami odbywającymi karę pozbawienia wolności

udzielał informacji dotyczących możliwości otrzymania wsparcia ze środków pomocy społecznej po opuszczeniu placówki penitencjarnej, zasad realizacji świadczeń na rzecz rodzin osób osadzonych w ramach systemu pomocy społecznej (świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej), zakresu pomocy przysługującej po opuszczeniu Aresztu Śledczego, jak również możliwości uzyskania porad prawnych.

Ponadto pracownik MOPR udzielał informacji odnośnie procedury ubiegania się o orzeczenie stanu zdrowia i ustalenie stopnia niepełnosprawności, możliwości otrzymania lokalu socjalnego z zasobów gminy, uzyskania statusu osoby bezrobotnej oraz uczestnictwa w szkoleniach, możliwości wykonywania prac społecznie użytecznych, przekwalifikowania się lub uzupełnienia wykształcenia, jak również poradnictwa w zakresie usług dostępnych dla osób zwalnianych z aresztu w ramach ofert innych podmiotów.

W trakcie osobistych spotkań osoby osadzone miały możliwość zadawania pytań odnoszących się do interesujących ich zagadnień (m.in. możliwość podjęcia pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności, spłata zadłużeń czynszowych, umorzenie zobowiązań komorniczych, wsparcie dla członków rodziny, możliwość otrzymania pożyczki oraz dopłaty do bieżących zobowiązań finansowych). Osobom zainteresowanym udostępniono stosowne druki.

W spotkaniach na terenie Aresztu Śledczego wzięło udział łącznie **28** osób odbywających karę pozbawienia wolności.

10.4. Projekt „Przyjazne patrole”

Na podstawie porozumienia nr 9/BM/17 z dnia 13 lutego 2017 roku zawartego pomiędzy Gminą Lublin reprezentowaną przez Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie i Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie a Komendantem Miejskim Policji w Lublinie realizowane jest działanie w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom pod nazwą „Przyjazne patrole”. Zgodnie z porozumieniem termin realizacji projektu ustalono na okres od 1 marca 2017 roku do 27 grudnia 2017 roku. W patrolu uczestniczy psycholog lub pedagog z ramienia Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, funkcjonariusz Policji oraz pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W ramach powyższego porozumienia do obowiązków pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie należy:

- dokonanie wglądu w sytuację rodziny oraz rozpoznanie sytuacji dziecka;
- w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, zapewnienie małoletniemu właściwej opieki poprzez umieszczenie:
  - u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub
  - w rodzinie zastępczej lub
  - w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- w przypadku stwierdzonej przez wezwane służby medyczne konieczności hospitalizacji, pozostawienie dziecka w szpitalu;
- w przypadku konieczności odebrania rodzicom/opiekunom prawnym dziecka

przekazanie pouczenia o prawie wniesienia zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka zgodnie z art. 12b i 12c ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

- powiadomienie w ciągu 24 godzin sądu opiekuńczego o odebraniu dziecka z rodziny;
- sporządzenie dokumentacji z podejmowanych czynności służbowych.

Pierwszy patrol odbył się w dniu 3 marca 2017 roku, a ostatni w dniu 17 grudnia 2017 roku. W ww. okresie odbyło się 104 patrole, które realizowane były cyklicznie w każdy piątek i sobotę oraz dodatkowo w 23 przypadkach w wyznaczone niedziele.

Podczas realizacji projektu w okresie sprawozdawczym, w trakcie 604 zrealizowanych wizyt w środowisku, odwiedziono w miejscu zamieszkania 236 rodzin, w tym dokonano wglądu w sytuację 199 rodzin. Ponadto podjęto 31 interwencji zgłoszonych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

W przypadku 12 rodzin zastosowano procedurę odebrania dzieci i sporządzono 12 zawiadomień do sądu w związku ze stwierdzeniem zagrożenia zdrowia dzieci – łącznie odebrano 20 dzieci (w tym 8 z interwencji zgłoszonej przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie). Małoletnich umieszczono: u innej niezamieszkałej wspólnie osoby najbliższej (17 dzieci), w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego (1 dziecko) oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej – pogotowiu opiekuńczym (2 dzieci).

W 20 rodzinach wdrożono procedurę „Niebieskie Karty” sporządzając 20 formularzy Niebieskiej Karty – A.

Członkowie patrolu przeprowadzili także 1 296 rozmów z rodzicami/opiekunami, dziećmi i innymi członkami rodzin o charakterze edukacyjnym, profilaktycznym oraz ostrzegawczym.

10.5. Porozumienie z Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 4 w Lublinie

W dniu 4 stycznia 2016 roku zawarto kolejne porozumienie do dnia 31 grudnia 2017 roku pomiędzy Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 4 w Lublinie a Gminą Lublin, w imieniu której działa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad wzajemnej współpracy w zakresie udzielania wsparcia pacjentom Szpitala wynikającego z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W ramach niniejszej inicjatywy Szpital zobowiązał się m. in. do:

- ✓ skompletowania dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do uzyskania świadczenia w formie dostępu do opieki zdrowotnej,
- ✓ przekazania do MOPR wypełnionego i podpisanego przez pacjenta wywiadu środowiskowego wraz z dokumentacją.

Natomiast MOPR zobowiązał się m. in. do:

- ✓ wydania decyzji administracyjnej ustalającej prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej dla osób będących mieszkańcami Miasta Lublin oraz osób bezdomnych posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Lublinie i niezwłocznego powiadomienia Szpitala o podjętej decyzji,
- ✓ przekazania otrzymanego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z załączoną dokumentacją do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową osób, które nie są mieszkańcami miasta Lublin lub osób bezdomnych które posiadają ostatnie miejsce zamieszkania na terenie innych powiatów,
- ✓ przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, na terenie Szpitala, z osobami wymagającymi udzielenia pomocy innej niż w formie uzyskania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń ze środków społecznych, zaplanowania pomocy adekwatnej do zgłoszonych potrzeb, wydania decyzji administracyjnej w sprawie lub przekazania rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z kompletem dokumentacji do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową.

W ramach powyższego porozumienia pracownik socjalny zatrudniony w szpitalu przeprowadził wywiady środowiskowe, na podstawie których Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie rozpatrzył 71 wniosków dotyczące potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

10.6. Porozumienie z Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 1 w Lublinie.

W dniu 23 stycznia 2017 roku zawarto porozumienie o współpracy pomiędzy Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym Nr 1 w Lublinie a Gminą Lublin, w imieniu której działa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w przedmiocie ustalenia zasad wzajemnej współpracy w zakresie udzielania wsparcia pacjentom Szpitala wynikającego z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W ramach niniejszej inicjatywy Szpital zobowiązał się m. in. do:

- ✓ skompletowania dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do uzyskania świadczenia w formie dostępu do opieki zdrowotnej,
- ✓ przekazania do MOPR wypełnionego i podpisanego przez pacjenta wywiadu środowiskowego wraz z dokumentacją.

Natomiast MOPR zobowiązał się m. in. do:

- ✓ wydania decyzji administracyjnej ustalającej prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej dla osób będących mieszkańcami Miasta Lublin oraz osób bezdomnych posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Lublinie i niezwłocznego powiadomienia Szpitala o podjętej decyzji,

- ✓ przekazania otrzymanego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z załączoną dokumentacją do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową osób, które nie są mieszkańcami miasta Lublin lub osób bezdomnych które posiadają ostatnie miejsce zamieszkania na terenie innych powiatów,
- ✓ przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, na terenie Szpitala, z osobami wymagającymi udzielenia pomocy innej niż w formie uzyskania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń ze środków społecznych, zaplanowania pomocy adekwatnej do zgłoszonych potrzeb, wydania decyzji administracyjnej w sprawie lub przekazania rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z kompletem dokumentacji do ośrodka pomocy społecznej zgodnie z właściwością miejscową.

W ramach powyższego porozumienia pracownik socjalny zatrudniony w szpitalu przeprowadził wywiady środowiskowe, na podstawie których Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie rozpatrzył 21 wniosków dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

10.7. Porozumienie o współpracy zawarte pomiędzy Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie w celu realizacji Programu Aktywizacja i Integracja.

W dniu 23 czerwca 2017 roku w Lublinie zostało zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie w celu realizacji Programu Aktywizacja i Integracja.

Termin realizacji programu: 1 września 2017 roku do 31 października 2017 roku.

Uczestnikami Programu były osoby bezrobotne zarejestrowane w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie, dla których ustalony jest profil pomocy III, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny.

Program skierowany był do 20 osób bezrobotnych z poszczególnych Filii MOPR w Lublinie. Niemniej jednak w miesiącu wrześniu prace społecznie użyteczne w ramach PAI faktycznie wykonywało 17 osób, natomiast w październiku 2017 roku – 12 osób.

Cechy identyfikujące uczestników Programu to m.in.: długotrwałe pozostawanie bez pracy, posiadanie dysfunkcji wpływających na obniżenie szans na rynku pracy oraz znacząco obniżona motywacja.

W ramach podpisanego porozumienia MOPR zobowiązał się do przekazania listy osób uprawnionych, które spełniały kwalifikacje do wykonywania prac społecznie użytecznych, realizacji działań w zakresie aktywizacji zawodowej w ramach PSU, dokonania wypłaty świadczenia przysługującego uczestnikom Programu za wykonane PSU oraz złożenia wniosku o refundację z Funduszu Pracy kwoty świadczeń wypłaconych uczestnikom Programu.

Miejski Urząd Pracy w Lublinie zobowiązał się do zlecenia realizacji działań w zakresie integracji społecznej, dokonania wyboru uczestników Programu, realizacji działań w zakresie aktywizacji zawodowej w ramach PSU oraz refundacji z Funduszu Pracy świadczeń wypłaconych uczestnikom Programu za realizację prac społecznie użytecznych.

Poza wykonywaniem prac społecznie użytecznych uczestnicy Programu brali udział w warsztatach kompetencji społecznych i osobistych.

Na realizację prac społecznie użytecznych w ramach Programu Aktywizacja i Integracja zaangażowano kwotę **3 139,56 zł** będącą w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z łącznej kwoty przeznaczonej na realizację PSU w 2017 roku.

11. Uczestnictwo w Partnerstwach

11.1. Umowa Partnerska z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie z dnia 13 lutego 2017 roku.

W ramach realizacji wspólnych działań na rzecz klientów zagrożonych wykluczeniem społecznym w dniu 13 lutego 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie zawarł umowę partnerską z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta dotyczącą wspólnego uczestnictwa w konkursie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadania publicznego „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” Edycja 2017, ogłoszonego w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”.

W ramach podjętej współpracy MOPR w Lublinie zobowiązał się m.in. do przeprowadzenia rekrutacji, poprzez zawarcie kontraktów socjalnych kierujących 12 osób bezrobotnych do Klubu Integracji Społecznej prowadzonego przez Bractwo Miłosierdzia. Ponadto MOPR w Lublinie zobowiązał się do uwzględnienia uczestników Klubu Integracji Społecznej, którzy ukończyli pełną edycję KIS i spełniali przesłanki do wykonywania prac społecznie użytecznych w liście osób kierowanych do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie w 2018 roku do wykonywania tych prac (pod warunkiem zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na ten cel w budżecie gminy Lublin w roku 2018).

Do obowiązków Bractwa Miłosierdzia należała m.in.: realizacja działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób, w szczególności: wsparcie psychologiczne, wsparcie doradcy zawodowego i terapeuty uzależnień, specjalistyczne kursy zawodowe, zajęcia integracyjne oraz wizytę studyjną w Podmiocie Ekonomii Społecznej.

Powyższe działanie miało na celu integrację i reintegrację społeczną, zawodową, jak również indywidualne wsparcie osób bezrobotnych (korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) poprzez działania ułatwiające odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

W związku z umową partnerską zawartą w dniu 8 kwietnia 2016 roku pomiędzy Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie a Gminą Lublin w przedmiocie wspólnego uczestnictwa w konkursie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na

realizację zadania publicznego „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” Edycja 2016, ogłoszonego w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020” Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie zobowiązał się do uwzględnienia osób skierowanych do uczestnictwa w zajęciach Klubu Integracji Społecznej prowadzonego przez Bractwo Miłosierdzia, które ukończyły pełną edycję KIS, jeżeli spełnią przesłanki do wykonywania prac społecznie użytecznych – w liście osób kierowanych do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, pod warunkiem zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na ten cel w budżecie Gminy.

Z uwagi na powyższe MOPR przygotowując wniosek na realizację prac społecznie użytecznych na terenie Miasta Lublin w 2017 roku uwzględnił skierowanie 12 osób bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie Bractwa Miłosierdzia im. św. Brata Alberta. Mając na względzie fakt, iż jeden z uczestników z uwagi na stan zdrowia nie mógł wykonywać PSU w 2017 roku, łącznie do wykonywania prac społecznie użytecznych w ww. podmiocie skierowano 11 osób w ramach zawartej umowy, natomiast 1 osoba w zastępstwie została wskazana przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta.

11.2. Umowa Partnerska z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie z dnia 27 grudnia 2017 roku.

W dniu 27 grudnia 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie zawarł kolejną umowę partnerską z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie dotyczącą wspólnego uczestnictwa w konkursie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadania publicznego „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” Edycja 2018, ogłoszonego w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”.

W ramach podjętej współpracy MOPR w Lublinie zobowiązał się m.in. do przeprowadzenia rekrutacji, poprzez zawarcie kontraktów socjalnych kierujących 12 osób bezrobotnych do Klubu Integracji Społecznej prowadzonego przez Bractwo, z zastrzeżeniem, że będą to osoby bezrobotne, które nie uczestniczyły w tego typu działaniach realizowanych przez Bractwo Miłosierdzia w okresie wcześniejszym. Ponadto MOPR w Lublinie zobowiązał się do uwzględnienia uczestników Klubu Integracji Społecznej, którzy ukończyli pełną edycję KIS i spełnią przesłanki do wykonywania prac społecznie użytecznych w liście osób kierowanych do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie w 2019 roku do wykonywania tych prac (pod warunkiem zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na ten cel w budżecie gminy Lublin w roku 2019).

Do obowiązków Bractwa Miłosierdzia należy m.in.: realizacja działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób, w szczególności: wsparcie psychologiczne, wsparcie doradcy zawodowego i terapeutę uzależnień, specjalistyczne kursy zawodowe, zajęcia integracyjne oraz wizytę studyjną w Podmiocie Ekonomii Społecznej.

Powyższe działanie ma na celu reintegrację społeczną, zawodową, jak również indywidualne wsparcie osób bezrobotnych (korzystających ze świadczeń pomocy społecznej). Rezultatem założonych celów zadania będzie usamodzielnienie beneficjentów pomocy społecznej oraz zwiększenie zatrudnienia, co przyczyni się do poprawy sytuacji życiowej uczestników zadania.

12. Realizacja innych programów i inicjatyw

12.1. Wolontariat w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie

Na przestrzeni 2017 roku w Pionie ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuowana była działalność wolontarystyczna realizowana w ramach programu „Wolontariat w Ośrodkach Pomocy Społecznej” jako uzupełnienie pomocy świadczonej w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

W zainteresowaniu służb społecznych pozostawały osoby zależne: niepełnosprawne, chore, w sędziwym wieku, samotne, jak również rodziny wieloproblemowe, wielodzietne, które własnym staraniem nie były w stanie przezwyciężyć rodzących się problemów życia codziennego. Wychodząc naprzeciw rozpoznany potrzebom i oczekiwaniom społecznym realizacja działań wolontarystycznych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie stanowi uzupełnienie i wzbogacenie oferty pomocy. Wolontariat w MOPR ukierunkowany jest na tworzenie warunków godnego funkcjonowania w społeczeństwie grup i osób zależnych oraz na promowanie innowacyjnych form wsparcia. Program wolontarystyczny inspirowane do samopomocy, integruje społeczność lokalną oraz uwrażliwia na potrzeby drugiego człowieka.

Pomoc wolontarystyczna realizowana w 2017 roku miała na celu rozszerzenie oferty wsparcia kierowanego do osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych oraz w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży w nauce.

Zarządzeniem Nr 43/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 1 kwietnia 2015 roku w sprawie wyznaczenia pracowników odpowiedzialnych za koordynację wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie koordynacja wolontariatu została powierzona imiennie pracownikom poszczególnych Filii MOPR, zaś nadzór nad działaniami koordynatorów powierzono pracownikowi Działu ds. pomocy środowiskowej. Wykaz koordynatorów wolontariatu na terenie poszczególnych Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się na stronie internetowej Ośrodka www.mopr.lublin.pl (zakładka wolontariat).

Zarządzeniem Nr 149/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 31 sierpnia 2015 roku wprowadzono do realizacji regulamin wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Wolontariat realizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie odpowiada zdiagnozowanym potrzebom i przybiera następujące formy:

- ✓ indywidualną (pomoc osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, samotnym, rodzinom wielodzietnym, dzieciom w wyrównywaniu braków

edukacyjnych, pomoc logopedyczna oraz wsparcie przy organizacji czasu wolnego dzieciom będącym uczestnikami świetlicowych grup wsparcia osobom niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania),

- ✓ grupową (pomoc w zakresie organizacji zajęć w Centrum Aktywności Środowiskowej, Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów),
- ✓ akcyjną (działania środowiskowe o charakterze integracyjnym, imprezy okolicznościowe oraz inne działania na rzecz społeczności lokalnej).

Wolontariat stanowi ważny element sieci wsparcia społecznego, tworzonego w ramach samoorganizacji środowiska lokalnego, ukierunkowanego na bezinteresowną pomoc drugiemu człowiekowi.

Na podstawie rozpoznania przeprowadzonego przez pracowników socjalnych corocznie aktualizowana jest baza danych osób i rodzin oczekujących na pomoc ze strony wolontariusza. Dotychczasowe doświadczenie, jak również rozpoznanie dokonane przez pracowników socjalnych MOPR w Lublinie potwierdzają duże zainteresowanie wolontariatem ze strony środowisk wymagających wsparcia. Rozpoznanie potrzeb w zakresie objęcia rodziny pomocą wolontarystyczną dokonywał pracownik socjalny, bezpośrednio współpracujący z daną osobą lub rodziną.

W okresie sprawozdawczym od stycznia 2017 roku do grudnia 2017 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie pracę wolontariuszy świadczyło **30 wolontariuszy** na rzecz osób potrzebujących, korzystających z pomocy społecznej.

- ✓ Liczba środowisk indywidualnych objętych wolontariatem – 19
- ✓ Liczba środowisk objętych wsparciem w Centrum Aktywności Środowiskowej – 36
- ✓ Liczba porozumień o współpracy zawartych w 2017 roku – 16
- ✓ Liczba porozumień zawartych w 2016 roku kontynuowanych w 2017 roku – 13
- ✓ Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy: 1 092

Promocja i rekrutacja wolontariuszy:

- ✓ Umieszczanie w siedzibach Sekcji MOPR informacji dotyczących możliwości świadczenia wolontariatu.
- ✓ Rozpowszechnienie informacji teleadresowych w postaci ulotek w miejscach publicznych ogólnie dostępnych - głównie na tablicach ogłoszeń uczelni wyższych oraz szkół średnich.
- ✓ Rekrutacja wolontariuszy przez pracowników socjalnych oraz osoby świadczące pomoc wolontarystyczną.
- ✓ Przekazanie ulotek studentom świadczącym pomoc wolontarystyczną.
- ✓ Współpraca koordynatorów z Centrum Wolontariatu w Lublinie – organizacją pozarządową skupiającą bądź pośredniczącą w kontaktach z wolontariuszami, polegająca na przekazywaniu danych osób oczekujących na wsparcie wolontariusza lub osób, które chcą świadczyć wolontariat indywidualny.

Weryfikacja kandydatów na wolontariuszy:

- ✓ Przeprowadzanie rozmów przez koordynatora z kandydatami na wolontariuszy, mających na celu określenie ich motywacji do pracy, zainteresowań i umiejętności, a także możliwości czasowych i predyspozycji.
- ✓ Wypełnianie formularzy zgłoszeniowych przez wolontariuszy oraz oświadczeń o niekaralności.

Kierowanie wolontariusza na szkolenie z zakresu BHP:

- ✓ Koordynacja w zakresie organizacji szkolenia, ustalenia terminu i umówienia wolontariuszy z inspektorem ds. BHP w MOPR.
- ✓ Przeprowadzenie szkoleń indywidualnych dla nowo pozyskanych wolontariuszy.

Przygotowanie wolontariusza do prowadzenia działalności wolontarystycznej:

- ✓ z osobami zgłaszającymi się do MOPR w Lublinie oraz deklarującymi akces świadczenia usług wolontarystycznych prowadzone były rozmowy, mające na celu określenie zainteresowań i predyspozycji, motywacji do pracy oraz możliwości czasowych,
- ✓ kandydaci na wolontariuszy zostali zapoznani z oczekiwaniami stawianymi przez Ośrodek oraz została im przedstawiona oferta świadczenia pomocy,
- ✓ kandydaci otrzymywali również pełną informację o przysługujących prawach oraz ciężących obowiązkach wynikających z zapisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ w trakcie przeprowadzanych szkoleń z zakresu BHP wolontariusze nabywali wiedzę o obowiązku przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania prac wolontarystycznych oraz ochrony przed ewentualnymi zagrożeniami wynikającymi ze specyfiki podejmowanej działalności.

Działania o charakterze środowiskowym:

- ✓ Wprowadzenie wolontariusza w środowisko i ustalenie szczegółowego zakresu czynności związanych z pomocą osobie potrzebującej.
- ✓ Monitorowanie na bieżąco działań wolontariusza poprzez cykliczne rozmowy z wolontariuszami oraz pracownikami socjalnymi, którzy zgłosili środowisko do objęcia wolontariatem.

Prowadzenie dokumentacji:

- ✓ Zawieranie porozumień – **16** porozumień zawartych w 2017 roku,
- ✓ Wydawanie zaświadczeń i opinii potwierdzających świadczenie pracy wolontarystycznej – w okresie od stycznia do grudnia 2017 roku wydano **9 zaświadczeń** w tym zakresie.
- ✓ Udzielanie pisemnych informacji osobom zainteresowanym tematyką działalności prowadzonej na rzecz osób potrzebujących pomocy.
- ✓ Przygotowywanie opinii na rzecz Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu w Lublinie, które zrzesza wszystkich ludzi dobrej woli, wyrażających chęć niesienia bezinteresownej pomocy innym.

- ✓ Tworzenie bazy danych wolontariuszy i osób zgłaszanych do objęcia wolontariatem.

Wspieranie i motywowanie wolontariuszy:

- ✓ organizowanie spotkań wspierających wolontariuszy, podczas których podkreślano istotę wsparcia z ich strony na rzecz podopiecznych. Wzmacniano w wolontariuszach poczucie sensu pomagania innym, wskazywano na korzyści wynikające z podejmowania działań o charakterze wolontarystycznym, jak również kładziono nacisk na kształtowanie postawy otwartej na potrzeby podopiecznych oraz wytrwałość we współpracy.

VI. WSPIERANIE RODZIN I SYSTEM PIELCZY ZASTĘPCZEJ

1. Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- terapią i mediacją,
- pomocą prawną,
- usługami asystenta rodziny.

1.1. Poradnictwo specjalistyczne

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Poradnia udziela bezpłatnych konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego i rodzinnego) dla rodzin i osób (patrz str. 52-54).

- Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej

Specjaliści zatrudnieni w Dziale tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo m. in. na rzecz rodzin naturalnych. W roku 2017 tą formą pomocy objętych było 48 rodzin. Udzielono 150 porad, w tym: 14 porad psychologicznych oraz 136 pedagogicznych.

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przezwycięzania występujących trudności życiowych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi, podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do poradni specjalistycznych i organizacji pracujących na rzecz dziecka rodziny.

1.2. Asystenci rodziny

W 2017 r. w Lublinie zatrudnionych było **16 asystentów rodziny**. Nastąpiło zwiększenie zatrudnienia o 2 etaty w stosunku do roku 2016 w związku z przyznanymi

środkami z budżetu państwa przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach ogłoszonego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017”. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie w 2017 roku wyniosły **617 855,92 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2017 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało środki z dotacji celowej w kwocie **114 550,28 zł** oraz środki z Funduszu Pracy w kwocie **232 469,02 zł**., łącznie pozyskano środki w wysokości 347 019,30 zł (co stanowiło 56% całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla **16 asystentów**.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloprotymowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi.

W 2017 r. wsparciem asystenta rodziny objęto **283 rodziny** niewydolne wychowawczo, w których wychowywało się **688 dzieci**. Asystenci odbyli **7 326 wizyt** w środowisku. W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z **97 rodzinami**. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (17 przypadków), brak współpracy rodziny z asystentem (35 przypadków), brak efektów pracy (24 przypadków) oraz zmiana metody pracy, (21 przypadków).

W 2017 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali **230** planów pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy.

Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2017 r. dokonano i przygotowano na piśmie **336 ocen**.

Główne zadania zrealizowane przez asystentów rodziny dotyczyły:

- podejmowania działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielania pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, o przydział lub zamianę lokalu mieszkalnego, o umorzenie długów w opłacie czynszu, itp.;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;

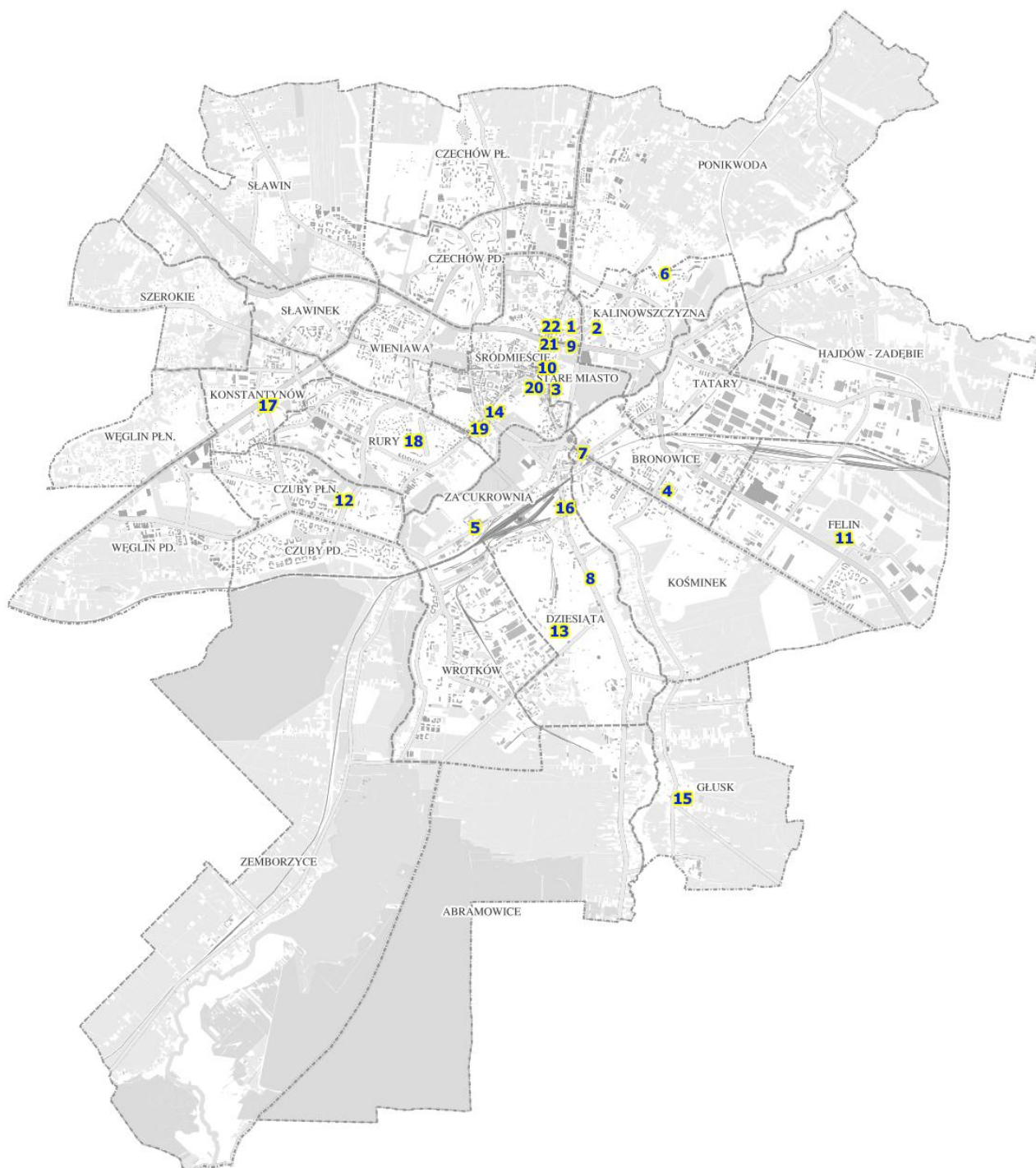
- motywowania do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowania członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowania o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;
- podejmowania działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;
- informowania o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowania rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielania pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowania w zakresie funkcjonowania na rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);
- uświadomienia wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m.in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- przygotowania i prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną.

1.3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

W ramach pomocy instytucjonalnej w Mieście Lublin funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Ich rozmieszczenie zobrazowano na poniższej mapie.

Mapa 2. Placówki wsparcia dziennego na terenie Miasta Lublin w 2017 roku

Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze

- 1 - Dom św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży. Ognisko Wych. - ul. ks. M. Słowikowskiego 1a
- 2 - Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. św. Dominika Savio - ul. Kalinowszczyzna 3
- 3 - Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego - ul. Królewska 10
- 4 - Klub Młodzieżowy - ul. Łąbedzia 15
- 5 - Świetlica Środowiskowa ORATORIUM - ul. Krochmalna 47
- 6 - Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej - ul. Kasztanowa 1
- 7 - Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej - ul. Fabryczna 19
- 8 - Ośrodek nr 1 „Teatr” - ul. Kunickiego 128
- 9 - Ośrodek nr 2 „Bliźniak” - ul. ks. M. Słowikowskiego 1
- 10 - Świetlica Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży - ul. Krak. Przedmieście 1
- 11 - Świetlica Integrycyjna „Razem” - ul. Doświadczalna 46
- 12 - Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” - ul. Jutrzenki 1
- 13 - Świetlica Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” - ul. Róży Wiatrów 9

- 14 - Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci - ul. Narutowicza 54
- 15 - Placówka Wsparcia Dziennego „Misericordia” - ul. Głuska 138
- 16 - Placówka Wsparcia Dziennego „CIUCHCIA” - ul. Kunickiego 35 (zakończyła działalność: 31.12.2017)
- 17 - Placówka Wsparcia „Dom Ciepła” im. św. Antoniego - al. Kraśnicka 65

Placówki wsparcia dziennego specjalistyczne

- 18 - Specjalistyczny Ośrodek Opiek.-Wych. „Domostwo Amigonianiskie” - ul. Jaworowskiego 12
- 19 - Ośrodek Terapeutyczny - ul. Narutowicza 74a
- 20 - Specjalistyczna Placówka „AGAPE CLUB” - ul. Bernardyńska 5

Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze i wsparcia dziennego specjalistyczne (obu typów)

- 21 - Fundacja Sempre a Frente - Świetlica Kowalska 3 - ul. Kowalska 3
- 22 - Ośrodek Wsparcia Młodzieży „Przystanek Sempre” - ul. Lubartowska 24 (zakończyła działalność: 30.06.2017)

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu całego 2017 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowały 22 placówki:

- 17 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej (jedna z nich zakończyła działalność z dniem 31.12.2017 r.). Placówki dysponowały 540 miejscami i objęły opieką 698 dzieci;
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 106 dzieci;
- 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie opiekuńczej i specjalistycznej, (jedna z nich zakończyła działalność z dniem 30.06.2017 r.). Placówki dysponowały 23 miejscami i objęły opieką 32 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 637 miejscami, a z ich usług w 2017 roku skorzystało 836 dzieci.

Tabela 17. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2017 roku z podziałem na typy

Lp	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Typ placówki	Dotacja na dofinansowanie placówki w 2017 r. (zł)
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12 20-612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12 20-612 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	208 000,00

2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	44 000,00
3.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin	„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB” ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	59 000,00
4.	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa z Cluny ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	Dom Św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży Ognisko Wychowawcze ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	154 500,00
5.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3 20-129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3 20-129 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	46 500,00
6.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10 20-109 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	43 000,00
7.	Stowarzyszenie "ŁABĘDŹ" ul. Jacka Przybylskiego 20/23 20-465 Lublin	Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15 20-335 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	34 000,00
8.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Droga Męcz. Majdanka 27 20-325 Lublin	Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Kasztanowa 1, 20-245 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	39 500,00
9.		Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Fabryczna 19 20-301 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	39 500,00
10.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20-113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20-434 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	47 500,00
11.		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	48 000,00
12.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej ul. Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin	Świetlica Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży ul. Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	37 500,00
13.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	41 200,00

14.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Al. Wilanowska 309 A 02 – 665 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20-538 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	48 000,00
15.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin	Świetlica Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9 20-468 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	38 000,00
16.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54 20-016 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	33 000,00
17.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” ul. Abramowicka 2 20-440 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „Misericordia” ul. Głuska 138, 20-380 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	39 489,02
18.	Stowarzyszenie Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” ul. Kunickiego 35, 20-417 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „CIUCHCIA” ul. Kunickiego 35 20-417 Lublin	<i>opiekuńcza (placówka zakończyła działalność 31.12.2017)</i>	38 500,00
19.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9, 05 - 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65 20 - 718 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	40 000,00
20.	Fundacja Sempre a Frente ul. Grodzka 14, 20 – 112 Lublin	Świetlica Kowalska 3 ul. Kowalska 3, 20 -115 Lublin	<i>opiekuńcza i specjalistyczna</i>	29 500,00
21.		Ośrodek Wsparcia Młodzieży "Przystanek Sempre" ul. Lubartowska 24 20-084 Lublin	<i>opiekuńcza i specjalistyczna (placówka zakończyła działalność 30.06.2017)</i>	11 650,00
22.	Stowarzyszenie JESTEM ul. Nałkowskich 107/3U 20-470 Lublin	Świetlica Środowiskowa ORATORIUM ul. Krochmalna 47 20-401 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	36 488,37 *
Razem:				1 156 827,39 *

* Stowarzyszenie JESTEM zwróciło (po terminie) 180,00 zł niewykorzystanej dotacji. Zatem łącznie w 2017 roku dotacje wynosiły 1 156 647,39 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Trzy placówki

w Lublinie prowadzą działalność na podstawie art. 228 ust. 5 ustawy, gdyż uzyskały stwierdzenie wydane przez Prezydenta Miasta Lublin, że zapewniają dzieciom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert i dofinansowuje ze środków publicznych koszty ich działalności.

Po przeprowadzeniu w 2016 roku postępowań ofertowych, zostały zawarte 23 umowy zlecające podmiotom pozarządowym realizację zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - prowadzenie w Lublinie do dnia 31 marca 2021 roku placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Lublin w formie opiekuńczej, w formie specjalistycznej lub w połączonych formach. Jedna placówka (Świetlica „Promyk”) zakończyła działalność 31 grudnia 2016 roku.

W roku 2017 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało **1 156 827,39 zł**.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje również **Centrum Aktywności Środowiskowej**, które w ramach swojej działalności udziela pomocy osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka, zagrożonym wykluczeniem społecznym, zamieszkałym na Osiedlu Antoniny Grygowej w Lublinie (patrz str. 46-52).

1.4. Pozostałe formy wspierania rodziny

1.4.1. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się informacja, iż Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Dołączony został także wzór umowy z rodziną wspierającą oraz folder zachęcający kandydatów do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

Efektem prowadzonej przez Miasto Lublin działalności promocyjnej było pozyskanie rodziny wspierającej, z którą w dniu 23 października 2017 r. podpisano umowę na okres od dnia 23 października 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. Rodzina wspierająca obejmowała wsparciem 1 rodzinę z 2 dziećmi.

Rodziny wspierające nie wykonują swoich działań zawodowo i nie otrzymują wynagrodzenia, a jedynie zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy (np. za zakupione bilety do kina, muzeum, na basen, komunikację miejską itp.). Rodzina wspierająca otrzymała zwrot kosztów poniesionych w związku z udzielaniem pomocy rodzinie wspieranej w zakresie wynikającym z umowy. Wysokość kosztów podlegających zwrotowi nie mogła przekroczyć limitu 200 zł na miesiąc (tj. po 100 zł na każde dziecko).

Wydatki Miasta Lublin związane ze zwrotem kosztów poniesionych przez rodzinę wspierającą w związku z udzielaniem pomocy rodzinie wspieranej w okresie 23.10.2017 r. - 31.12.2017 r. wyniosły łącznie 397,82 zł.

1.4.2. Grupy wsparcia

W 2017 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuowano prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin naturalnych. Grupa adresowana jest do rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Grupa wsparcia dla rodzin naturalnych odbyła 8 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 19 osób. Pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej (asystenci i koordynatorzy) sprawowali opiekę nad dziećmi rodzin uczestniczących w spotkaniach, prowadząc dla nich zajęcia edukacyjne. Grupa wsparcia cieszyła się dużym zainteresowaniem, w związku z powyższym planowana jest jej kontynuacja w roku następnym.

1.4.3. Spotkania rodzin naturalnych

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej planowane i organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W ciągu całego 2017 roku zorganizowano 119 takich spotkań, w czasie których rodziny naturalne mogły skorzystać z porad specjalistów.

2. System pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

2.1. Rodzinna pieczę zastępcza

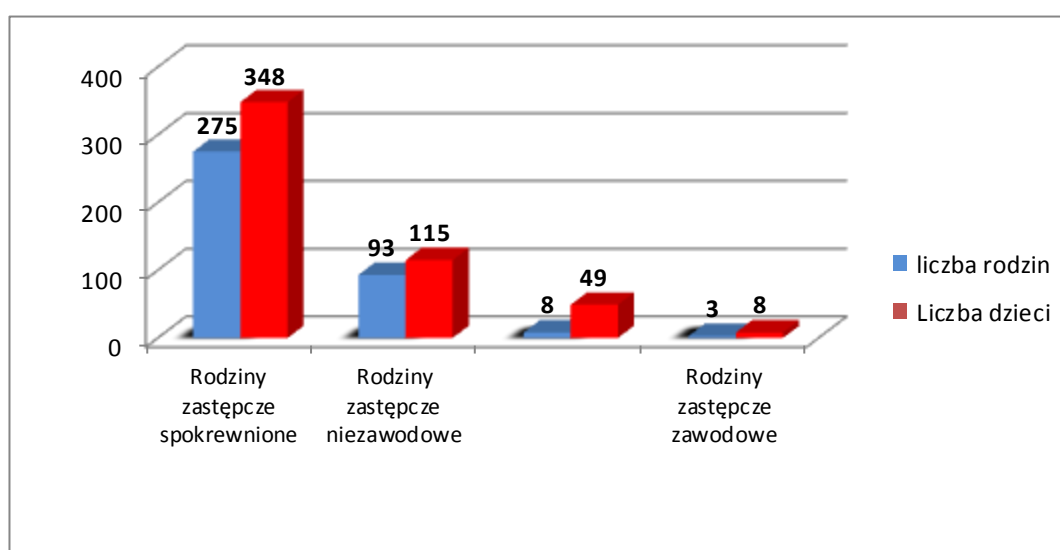
Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionego zarządzeniem Nr 52/11/2103 Prezydenta Miasta Lublin z dnia

15 listopada 2013 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach pieczy zastępczej jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku 2017 na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie 379 rodzin zastępczych¹³, w których przebywało 520 dzieci (w tym 42 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością).

Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (275)¹⁴, w których wychowywało się 348 dzieci. Rodzin zastępczych niezawodowych było (93)¹⁵, a pod ich opieką pozostawało 115 dzieci. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało 8 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (49 dzieci)¹⁶ oraz 3 rodziny zastępcze zawodowe (8 dzieci).

Wykres 10. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W funkcjonujących na terenie Miasta Lublin rodzinach zastępczych w 2017 roku na mocy orzeczeń sądu umieszczono 90 dzieci.

W okresie sprawozdawczym z rodzin zastępczych odeszło łącznie 35 dzieci, w tym:

- 8 dzieci powróciło do rodziny naturalnej,
- 9 dzieci zostało przysposobionych,
- 9 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 4 dzieci zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej

¹³Jedna rodzina pełni jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej.

¹⁴ Świadczenia wypłacono 272 rodzinom zastępczym spokrewnionym na 345 dzieci (3 rodziny zastępcze nie ubiegały się o świadczenia na dzieci w nich umieszczone).

¹⁵ Świadczenia wypłacono 90 rodzinom zastępczym niezawodowym na 110 dzieci (3 rodziny zastępcze nie ubiegały się o świadczenia na dzieci w nich umieszczone).

¹⁶ W roku 2017 świadczenia wypłacono 8 rodzinom zastępczym zawodowym pełniącym funkcję pogotowia rodzinnego na 51 dzieci ze względu na wypłatę zaległych świadczeń na 2 dzieci, które opuściły rodzinę w miesiącu grudniu 2016 r.

poza Miastem Lublin,

- 4 rodziny zastępcze, w których przebywało 5 dzieci zmieniły miejsce zamieszkania i przeprowadziły się poza Miasto Lublin.

Dodatkowo 6 dzieci opuściło rodziny zastępcze spokrewnione i zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin.

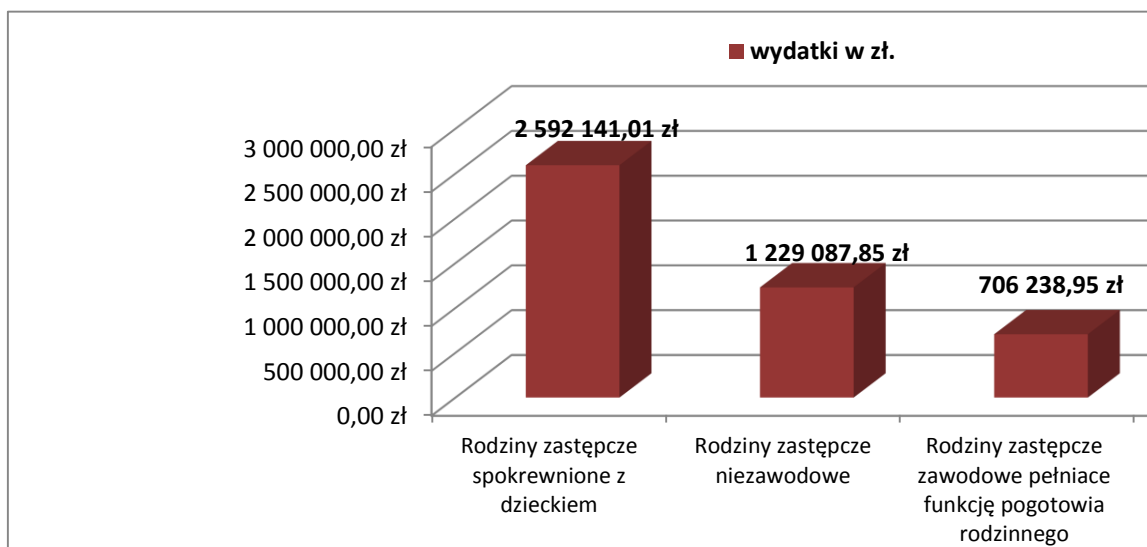
Ponadto w roku 2017 rodziny zastępcze opuściło 37 pełnoletnich wychowanków a 23 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej ukończyło 18 lat i zadeklarowało pozostanie w rodzinie zastępczej.

2.1.2. Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą

Realizacja świadczeń dla rodzin zastępczych

Ogółem wydatki związane z wypłatami świadczeń dla lubelskich rodzin zastępczych wyniosły **4 734 555,03 zł**, w tym **445 751,13 zł** stanowiły wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w lubelskich rodzinach zastępczych, a pochodzących z innych powiatów.

Wykres 11. Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2017 roku (w zł)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie wypłacił w okresie styczeń – grudzień 2017 r. świadczenia dla **373** rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie Miasta Lublin, w których przebywało łącznie **514** dzieci, w tym:

- 272 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 345 dzieci,
- 90 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 110 dzieci,
- 11 rodzin zastępczych zawodowych, w których przebywało 59 dzieci, w tym:
  - 8 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w których przebywało 51 dzieci,

- 3 rodziny zastępcze zawodowe – w których przebywało 8 dzieci.

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) rodzinom zastępczym **przysługują następujące świadczenia obligatoryjne:** świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci,

Rodziny zastępcze **mogą otrzymać również następujące świadczenia fakultatywne:** dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – raz w roku, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo, jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (w przypadku rodzin zawodowych).

Zgodnie z art. 85 w/w ustawy, na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie. Rodzina zastępcza zawodowa za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia natomiast rodzina zastępcza niezawodowa oraz osoby przeszkolone do pełnienia funkcji rodziny pomocowej za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% z kwoty 2 000,00 zł.

Zgodnie z art. 57 ustawy, na wniosek rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej starosta zatrudnia osobę do pomocy przy pracach gospodarskich i w opiece nad dziećmi (w przypadku liczby dzieci w rodzinie powyżej 3).

Na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano łącznie **415 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 195 decyzji dotyczących przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 27 decyzji zmieniających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 60 decyzji uchylających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 55 decyzji dotyczących świadczeń nienależnie pobranych,
- 1 decyzję odmowną dotyczącą dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka,
- 5 decyzji dotyczących środków finansowych na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego – świadczenie obligatoryjne (w przypadku pobytu w rodzinie powyżej 3 dzieci),

- 1 decyzję przyznającą świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu domu jednorodzinnego,
- 68 decyzji przyznających jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - świadczenia fakultatywne,
- 1 decyzję odmowną dotyczącą jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka- świadczenia fakultatywne,
- 2 decyzje odmowne dotyczące jednorazowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - świadczenia fakultatywne.

W okresie styczeń – grudzień 2017 r. wystąpiono do Samorządowego Kolegium Odwoławczego z 1 wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji (decyzja dotycząca odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej).

Żadna rodzina zastępcza nie wniosła odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego od decyzji administracyjnych wydanych przez MOPR w Lublinie. W okresie sprawozdawczym MOPR w Lublinie przekazał do Najwyższego Sądu Administracyjnego w Warszawie jedną sprawę o rozstrzygnięcie właściwości powiatu zobowiązanego do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie w rodzinnej pieczy zastępczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej na terenie Miasta Lublin.

W zależności od postanowienia sądu dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to m. in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, lub też z braku rodzin zastępczych gotowych na przyjęcie dzieci w ich miejscu zamieszkania.

W roku 2017 w lubelskich rodzinach zastępczych przebywało **469 dzieci** pochodzących z Lublina. Wyplacono dla nich 5 343 świadczeń, których wartość wyniosła **4 297 430,94 zł** (w tym ujęto wynagrodzenia dla rodzin zastępczych, wynagrodzenia rodzin pomocowych oraz wynagrodzenie osób do pomocy).

W roku 2017 w 39 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 20 powiatami, przebywało **45 dzieci** z terenu innych powiatów.

Tabela 18. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2017 r.

Nazwa powiatu	Liczba lubelskich rodzin zastępczych w których przebywały dzieci z innych powiatów ¹⁷	Liczba dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin
Biłgorajski	1	1
Hrubieszowski	1	1
Łukowski	1	1
Radzyński	2	2

¹⁷ Jedna rodzina przyjęła dzieci z dwóch różnych powiatów (sanockiego i opolskiego).

Zamojski	1	1
Niżański	1	1
Łęczyński	3	3
Lubartowski	3	3
Puławski	3	4
Lubelski	9	11
M. Chełm	1	1
Kraśnicki	1	1
Przeworski	1	1
Kolbuszowski	1	1
Chełmski	1	1
Sanocki	1	1
M. Zamość	1	1
Opolski	3	3
Świdnicki	5	6
Janowski	1	1
razem:	39	45

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Na dzieci z innych powiatów umieszczone w lubelskich rodzinach zastępczych wypłacono 527 świadczeń o wartości **445 751,13 zł**. Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów wypłacanych świadczeń zawarto w tabeli nr 17.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych

W Mieście Lublin w 2017 roku funkcjonowało 11 rodzin zastępczych zawodowych, w tym: 8 pełniących funkcje pogotowia rodzinnego oraz 3 rodziny zastępcze zawodowe. Na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

W przypadku 6 zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, umowy obowiązujące do 31 grudnia 2017 roku, ustalały wysokość ich miesięcznego wynagrodzenia na kwotę 2 964,60 zł brutto, co wynikało z art. 78c i art. 78d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami w brzmieniu obowiązującym na dzień 31.12.2011)¹⁸.

W dniu 28 grudnia 2017 roku z w/w rodzinami podpisano nowe umowy na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na czas od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2022 r., jednocześnie zmieniając wysokość wynagrodzenia na kwotę 3 000,00 zł brutto miesięcznie.

¹⁸ Na podstawie art. 226 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze zawodowe miały możliwość złożenia wniosków o wypłatę wynagrodzenia na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2011 r.

Dla dwóch pozostałych rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego wynagrodzenie wypłacane było zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gdyż umowy były zawarte po 1 stycznia 2012 roku. W dniu 28 grudnia 2017 r. podpisano z nimi aneksy do umów, zgodnie z którymi podwyższono im wynagrodzenie z kwoty 2 600,00 zł brutto na kwotę 3 000,00 zł brutto miesięcznie.

Dzięki powyższym zmianom wszystkie rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, funkcjonujące na terenie Miasta Lublin otrzymują od 2018 roku wynagrodzenia w jednakowej wysokości.

Podjęto również działania, które ujednoliciły wynagrodzenia otrzymywane przez 3 rodziny zastępcze zawodowe. Zgodnie z art. 234 ust. 1 – 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w dniu 31 grudnia 2014 r. zawarto umowy zlecenia o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z dwiema rodzinami, które przed 1 stycznia 2015 r. pełniły funkcję zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodziny zastępczej. Wysokość ich wynagrodzenia ustalono na kwotę 2 500,00 zł brutto miesięcznie.

Trzecia rodzina zastępcza zawodowa otrzymywała wynagrodzenie zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w wysokości 2 000,00 zł brutto miesięcznie. W celu ujednolicenia zasad wynagradzania rodzin zastępczych zawodowych w dniu 28 grudnia 2017 r. podpisano z nią aneks do umowy, zgodnie z którym podwyższono w/w rodzinie zastępczej zawodowej wynagrodzenie z kwoty 2 000,00 zł na kwotę 2 500,00 zł brutto miesięcznie.

W roku 2017 na wynagrodzenia wszystkich rodzin zastępczych zawodowych wydatkowano łącznie **450 918,60 zł**.

Realizacja dodatku wychowawczego

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia, przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym”. Zgodnie z art. 87 ust. 1 i 1a ustawy, dodatek wychowawczy przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy.

W okresie sprawozdawczym rozpatrzonych zostało **89 wniosków** o przyznanie dodatku wychowawczego dla 89 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin. Liczba rodzin zastępczych, które w 2017 roku złożyły wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego wynosi 56. W sprawie dodatku wychowawczego wydano łącznie 517 decyzji administracyjnych, w tym:

- 445 decyzji przyznających świadczenie,
- 10 decyzji uchylających przyznanie świadczenia,

- 48 decyzji zmieniających decyzje przyznające świadczenie,
- 14 decyzji w sprawie nienależnie pobranego świadczenia.

W 2017 roku wypłacono łącznie 4 423 świadczenia dodatku wychowawczego dla 439 dzieci, na kwotę 2 181 382,02 zł.

Tabela 19. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin

Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Wypłacona kwota ¹⁹
439	4 423	2 181 382,02 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych, poza wypłatą świadczeń, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej realizował wiele innych zadań, m. in.:

- ◆ Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 129 ustawy, organizator dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. W ramach działalności Działu przeprowadzono **861** ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie **861** opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła **414** dzieci. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano nie rzadziej niż co 3 miesiące. Sytuacja dzieci starszych podlegała ocenie nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych oraz opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny sekcji ds. rodzin zastępczych, w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora, asystent rodziny w przypadku gdy rodzina naturalna była objęta asystenturą.

- ◆ Dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki

¹⁹ w tym: kwota z rezerwy celowej budżetu państwa: 264 550,34 zł

Działając na podstawie art. 132 ustawy, dokonano oceny **180** rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Oceny dokonywano w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji, gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora. W okresie sprawozdawczym sporządzono łącznie 9 ocen negatywnych, dotyczyły one 8 rodzin zastępczych, spośród których 1 była dwukrotnie negatywnie oceniona. W przypadku tym, zgodnie z art. 134 ust. 3 ustawy, został skierowany do właściwego sądu wniosek o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej.

- ▲ Działania diagnostyczno-konsultacyjne w celu pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej przeprowadzili badania psychologiczne 84 osób (61 rodzin) będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. W 2017 r. wydano 61 opinii dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W tym celu zakupiono kwestionariusz CIUDA. Kwestionariusz przeznaczony jest do diagnozowania kandydatów na rodziców adopcyjnych, opiekunów, opiekunów prawnych i mediatorów. Pozwala na ocenę zmiennych osobowościowych, stylów wychowania i zdolności danej osoby do zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku biologicznemu, adoptowanemu, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczej, a także osobie starszej czy niepełnosprawnej. Kwestionariusz CIUDA został sfinansowany ze środków Miasta Lublin.

W 2017 roku Komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka²⁰ odbyła **50 posiedzeń**.

Wynikiem prac Komisji było:

- sporządzenie 50 protokołów stwierdzających spełnianie przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (17 osób z 13 rodzin nie spełniało warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o której mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy),
  - sporządzenie 13 wstępnych akceptacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (6 osób z 4 rodzin nie spełniało warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o której mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy).
- Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

W roku 2017 tą formą pomocy objęto 47 rodzin zastępczych. Udzielono łącznie **135 porad**, w tym: 71 porad psychologicznych, 64 pedagogicznych.

---

²⁰ Działająca na podstawie Zarządzenia nr 196/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dn. 31.12.2015 r. w sprawie powołania Komisji ds. kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz ustalenia wzorów dokumentów obowiązujących w postępowaniu dotyczącym kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Tematyka porad dotyczyła:

6. w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;
  - w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.
- Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2017 psychologowie i pedagodzy sporządzili łącznie 80 diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu przedłużono licencję programu komputerowego KomKod moduł KORP – Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego – wystandaryzowane narzędzie diagnostyczne, przeznaczone do wstępnej oceny rozwoju dziecka, które są wykorzystywane do diagnoz dzieci umieszczonych w rodzinne pieczy zastępczej.

- Rejestry danych za rok 2017 o osobach (zgodnie z art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej):
  - zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dniach: 11 lipca 2017 r. oraz 4 stycznia 2018 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawierał informacje na dzień 30 czerwca 2017 r. o 11 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 65 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 7 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 17 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony w grudniu 2017 r. oraz przekazany w dniu 4 stycznia 2018 r. rejestr zawierał informacje na dzień 31 grudnia 2017 r. o 11 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 64 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 7 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 16 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywali pełnoletni wychowankowie.

- Przekazanie do właściwych sądów wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej (zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2017 przekazano łącznie 18 wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej celem uregulowania ich sytuacji prawnej.

- Pozwy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2017 roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu łącznie 44 pozwy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 52 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych oraz 21 pozwołów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 25 dzieci pochodzących z Lublina a przebywających w rodzinach zastępczych poza Miastem Lublin. W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, do komorników skierowano 26 wniosków o egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz 33 dzieci.

- Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 39 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 62 spotkania informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dniu 31 maja 2017 roku na Placu im. Lecha Kaczyńskiego w Lublinie odbyły się uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Wydarzenie wpisywało się w V Lubelskie Dni Promujące Zdrowie. W ramach V Lubelskich Dni promujących Zdrowie odbył się Rodzinny Festyn Zdrowotny, który był imprezą otwartą dla mieszkańców Lublina. W programie mieszkańcy mogli skorzystać z porad zdrowotnych, profilaktycznych, dietetycznych, w zakresie profilaktyki uzależnień oraz badań profilaktycznych. Podczas Festynu odbył się finał olimpiady udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz liczne gry i zabawy dla dzieci i dorosłych. Partnerami Urzędu Miasta w organizacji Festynu były m. in. lubelskie podmioty branży medycznej, spożywczej, organizacje pozarządowe oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. W trakcie Festynu osoby zainteresowane mogły skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz pedagogicznego, dotyczącego kwestii rodzicielstwa zastępczego. Jednym z założeń Festynu było propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Równoległe z wydarzeniami Festynu w Centrum Kultury od godz. 16:00 odbyła się Gala Jubileuszowa Programu „Rodzina Trzy Plus”. Gala była również okazją do podkreślenia znaczenia rodzicielstwa zastępczego oraz podziękowania wszystkim rodzinom zastępczym za ich wielkie serca i umiejętność dzielenia się miłością. W trakcie uroczystości uhonorowane zostały lubelskie rodziny zastępcze, które zapewniły dzieciom opiekę, bezpieczeństwo, swobodny rozwój, a przede wszystkim stworzyły im prawdziwy dom (6 rodzin zastępczych). Oprawą artystyczną uroczystości były występy dzieci z lubelskich żłobków i przedstawienie o wielokulturowym Lublinie w wykonaniu dzieci z Przedszkola nr 35 w Lublinie.

W ramach promocji rodzicielstwa zastępczego Miasto Lublin zakupiło: rollup dotyczący rodzicielstwa zastępczego, długopisy (100 sztuk), kubki (50 sztuk), worki z odblaskami (40 sztuk), smycze (100 sztuk), identyfikatory (50 sztuk) z nadrukami Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. Ponadto na terenie Miasta Lublin rozwieszono plakaty informacyjne na temat poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych (50 sztuk) oraz poszukiwania osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin wspierających (50 sztuk), rozdawano ulotki (500 sztuk) oraz broszury na temat rodzicielstwa zastępczego (300 sztuk) oraz ulotki na temat rodzin wspierających (500 sztuk). Zakupiono również sprzęt sportowy, który był wykorzystywany do konkursów sportowych przez pracowników Działu podczas obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

Łączna kwota wydatku, która została poniesiona na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego wyniosła 3 457,52 zł.

- Informacje na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 23 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

- Sporządzanie wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych

W roku 2017 pracownicy socjalni sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej. W roku 2017 pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 28 wywiadów środowiskowych.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni pracowali z **224 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było 255 dzieci. Zakończyli pracę z 40 rodzinami zastępczymi, odbyli 1 427 wizyt w środowisku. Uczestniczyli w 308 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 74 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 308 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 74 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 248 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Pracownicy socjalni w roku 2017 sporządzili 26 opinii o rodzicach biologicznych, których dzieci przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 42 pisma o niemożności sporządzenia opinii. Uczestniczyli również w posiedzeniach komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

2.1.3. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2017 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **466 288,89 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2017 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa dotację celową w kwocie **257 629,81 zł** (co stanowiło 55% całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla 11 koordynatorów.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z 196 rodzinami zastępczymi, w których umieszczonych było **305 dzieci**. Zakończyli pracę z 39 rodzinami zastępczymi (w tym ujęto rodziny przekazane w ciągu okresu sprawozdawczego pracownikom socjalnym), odbyli **2 103 wizyty** w środowisku. Uczestniczyli w **553 spotkaniach**, w trakcie, których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 106 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 470 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 106 informacji o rodzinach zastępczych.

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 338 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, placówek wsparcia dziennego, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, itp.) w celu wsparcia rodziny w zapewnieniu dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;
- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu, w celu całościowego poznania sytuacji dziecka, kontaktu z jego rodzicami biologicznymi;

- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

2.1.4. Pozostałe formy wsparcia dla rodzin zastępczych

Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodziny takie, na mocy art. 73 ustawy, sprawują czasowo opiekę nad dzieckiem w szczególności w okresie niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu, czy też w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie.

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku wypłacono wynagrodzenia dla 3 rodzin, z którymi podpisano 4 umowy²¹ o pełnienie funkcji rodziny pomocowej na czas niesprawowania opieki w związku z planowanym wypoczynkiem 4 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 8 dzieci. Łączna wartość świadczeń dla rodzin pomocowych wraz z pochodnymi w 2017 roku wyniosła 2 178,80 zł

Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Zgodnie z art. 57 ust. 1a, ustawy w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W okresie sprawozdawczym wypłacono wynagrodzenie za miesiąc grudzień 2016 r. na podstawie zawartej w 2016 r. umowy o świadczenie usług polegających na pomocy przy

---

²¹ z jedną rodziną podpisano 2 umowy

sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (zgodnie art. 57 ustawy, z dniem 1 stycznia 2015 r. świadczenie obowiązkowe w przypadku pobytu w rodzinie zawodowej powyżej trojga dzieci), w wymiarze nie wyższym niż 40 godzin, nad dziećmi umieszczonymi w zawodowych rodzinach zastępczych, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci. Stawka za 1 godzinę usług wynosiła do dnia 31 grudnia 2016 r. - 10,00 zł brutto (umowa podpisana w 2016 r.).

W 2017 roku podpisano 2 umowy tego rodzaju ze stawką za godzinę usług 13,00 zł (kwota obowiązująca w okresie od 01 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.). Dla jednej osoby w wymiarze nie wyższym niż 40 godzin miesięcznie, dla drugiej osoby (z uwagi na wiek umieszczonych dzieci i potrzeby rodziny) w wymiarze nie wyższym niż 60 godzin miesięcznie. Pierwsza wypłata dla 1 rodziny wynagrodzenia za miesiąc grudzień 2017 r. przypada na miesiąc styczeń 2018 r.

Na podstawie 1 umowy zawartej w 2016 roku oraz 1 zawartej w 2017 r. wartość wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich wyniosła **2 511,27 zł**

Grupy wsparcia

W 2017 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie prowadzono 3 grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie Miasta Lublin:

1. Grupę wsparcia dla rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Grupa wsparcia odbyła 7 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 8 rodzin (10 osób). Grupa ta była kontynuacją wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego z lat ubiegłych.
2. Z dniem 21 marca 2017 r. uruchomiono grupę wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Grupa wsparcia odbyła 8 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 15 rodzin zastępczych.
3. Z dniem 28 września 2017 r. uruchomiono grupę wsparcia dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. Grupa wsparcia odbyła 3 spotkania, w których uczestniczyło łącznie 4 rodziny zastępcze (5 osób).

2.1.5. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z art. 191 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie. Podstawę zwrotu wydatków stanowi porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków.

Miasto Lublin w skali całego 2017 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla **102 dzieci**, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 69 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 28 powiatami). W 2017 roku wydatki na ten cel wynosiły **1 229 115,41 zł**.

Tabela 20. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2017r.²²

lp.	Powiat	Liczba rodzin na terenie innych powiatów	Liczba dzieci lubelskich na terenie innych powiatów	Oplata gminy	Wydatki (koszt utrzymania dzieci lubelskich na terenie innych powiatów)
1	Biłgorajski	2	4	0	48 000,00
2	Buski	1	3	10 800	36 000,00
3	Głogowski	1	1	0	16 869,60
4	Gdański	2	3	3 928	17 280,00
5	Hrubieszowski	1	1	0	12 000,00
6	Janowski	1	1	0	12 000,00
7	Krasnostawski	3	4	10 961	36 175,20
8	Kraśnicki	1	3	32 360,4	64 720,80
9	Kościański	1	1	0	14 400,00
10	Leski	2	6	21 422,4	117 565,09
11	Lubartowski	6	7	19 772	69 760,00
	zwrot Lubartowski			-883,33	-1 766,67
12	Lubelski	19	30	45 347,17	358 966,12
	zwrot Lubelski			-423,33	-4 233,33
13	Łęczyński	5	7	13 392	68 400,00
14	Miasto Świnoujście	1	1	0	7 920,00
15	Mrągowski	1	1	0	8 000,00
16	Parczewski	1	1	0	14 400,00
17	Pucki	1	2	0	6 475,88
18	Puławski	2	3	5 808	27 840,00
19	Sokółski	1	1	1 066,4	10 664,00
20	Średzki	1	2	4 258,06	14 193,54
21	Staszowski	1	3	12 000	36 000,00
22	Świdnicki	7	8	22 663,93	98 533,84
23	Warszawski Zachodni	1	1	0	12 267,68
24	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	2	3	855,81	32 558,06
25	Wielicki	1	1	0	52 638,93
26	Wołomiński	1	2	0	19 920,00
27	Zamojski	1	1	0	12 000,00
28	Żory	1	1	0	11 000,00
	zwrot Żory			0	-1 433,33
razem:		68	102	203 328,51	1 229 115,41

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2017 roku było 1 dziecko cudzoziemskie, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu

²² Bez dziecka cudzoziemskiego

lubartowskiego, wysokość wydatków stanowiła kwota 12 000,00 zł (liczba świadczeń 12). Środki na ten cel zapewniał budżet państwa.

Zgodnie z właściwością powiatową Miasto Lublin poniosło wydatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w wysokości **5 526 546,35 zł**.

Tabela 21. Wydatki w 2017 roku na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzące z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów (w zł).

Rodziny zastępcze spokrewnione funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	2 457 336,74 zł
Rodziny zastępcze niezawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	981 910,31 zł
Rodziny zastępcze zawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	143 317,90 zł
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	706 238,95 zł
Rodziny pomocowe oraz osoby do pomocy funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina.	8 627,04 zł
Odpłatność za dzieci pochodzące z Lublina w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów ²³	1 229 115,41 zł
Razem:	5 526 546,35 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Lublin jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.²⁴

²³ Wynagrodzenie dla osób do pomocy oraz finansowane z budżetu państwa 12 000 zł na dziecko cudzoziemskie .

²⁴ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego²⁵;
- specjalistyczno–terapeutycznego²⁶;
- rodzinnego²⁷.

Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno–terapeutycznego.

2.2.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

W 2017 roku w Lublinie funkcjonowało 17 placówek opiekuńczo–wychowawczych.

Były to:

- 3 placówki socjalizacyjne,
- 3 placówki rodzinne,
- 1 interwencyjna,
- 10 łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Miasto Lublin prowadziło 13 placówek (1 socjalizacyjną, 1 rodzinną, 10 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną oraz 1 interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działały 4 placówki – 2 socjalizacyjne (Dom im. Matki Weroniki, Dom Młodzieży SOS) i 2 typu rodzinnego (Rodzinny Dom im. św. Dominika, Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Umowy zlecające podmiotom pozarządowym prowadzenie w Lublinie placówek opiekuńczo-wychowawczych obowiązują do 31 marca 2018 roku.

Placówki opiekuńczo–wychowawcze dysponowały łącznie **256 miejscami**. W ciągu 2017 roku umieszczonych było w nich **312 dzieci** (w tym 254 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 123 pochodziło spoza Lublina.

---

²⁵**Art. 103.** „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

²⁶**Art. 105.** „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

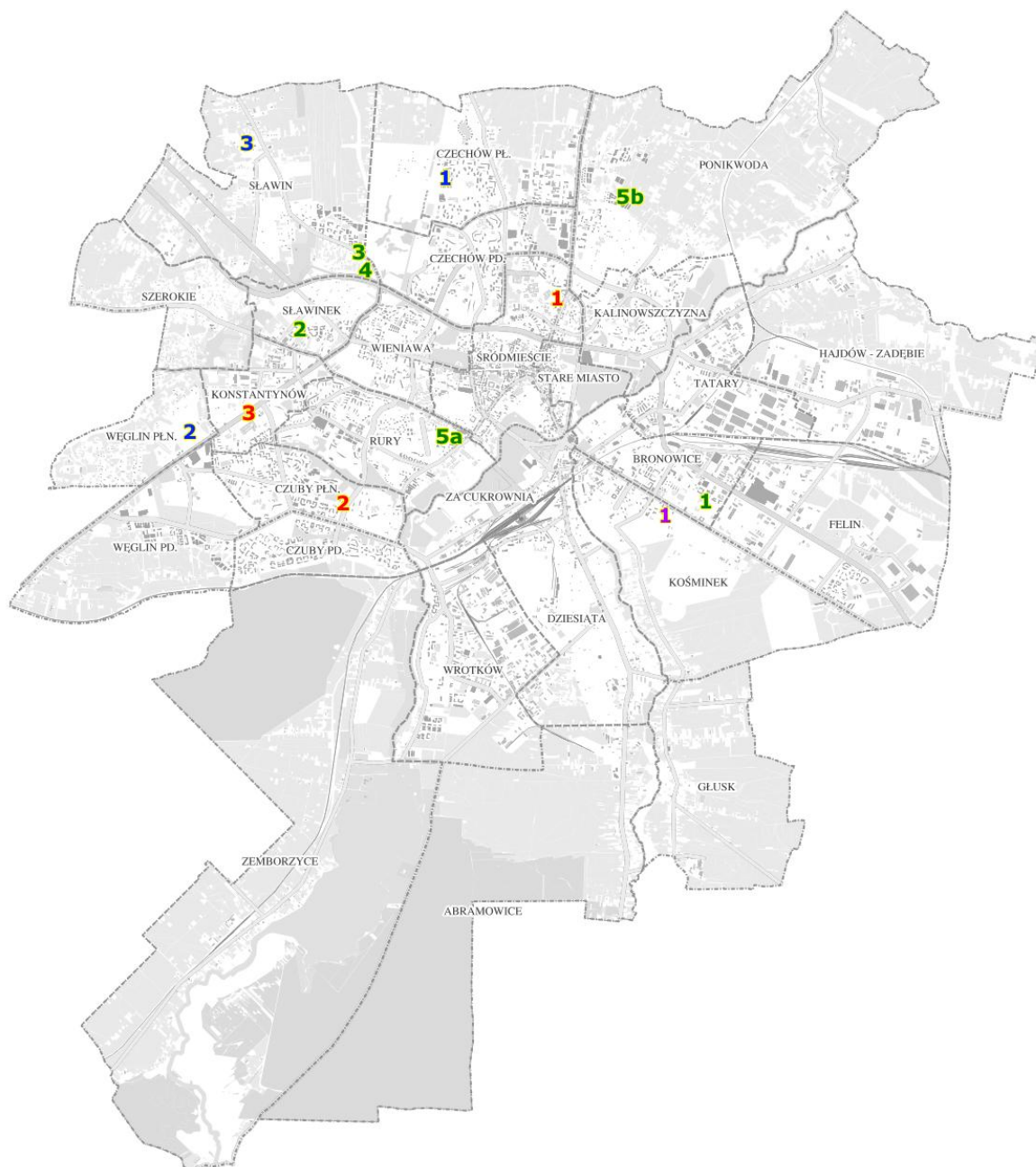
- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- 3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

²⁷**Art. 102.** „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

- 1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
- 2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- 3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Mapa 3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2017 roku

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego

- 1** - Rodzinny Dom Dziecka - ul. Harnasie 3/26-27
- 2** - Rodzinny Dom im. Serca Jezusa - ul. Judyma 47
- 3** - Rodzinny Dom im. św. Dominika - ul. Kąkolowa 7

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego i interwencyjnego

- 1** - Placówki Opiekuńczo-Wych. - Rodzinka I, II, III, IV, V, VI - ul. Pogodna 31
- 2** - Dom Rodzinny Nr 1 - ul. Kilińskiego 12
- 3** - Dom Rodzinny Nr 2 - ul. Mineralna 21
- 4** - Dom Rodzinny Nr 3 - ul. Generała Bolesława Ducha 38
- 5a** - Dom Rodzinny Nr 4 - ul. Gliniana 17/18
- 5b** - Dom Rodzinny Nr 4 - ul. Strzembosza 1/73

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego

- 1** - Dom Dziecka im. Janusza Korczaka - ul. Sieroca 15
- 2** - Dom Młodzieży SOS - ul. Jutrzenki 1
- 3** - Dom im. Matki Weroniki - ul. Romanowskiego 6

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego

- 1** - Pogotowie Opiekuńcze - ul. Kosmonautów 51

W 2017 roku wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 625 954,53 zł** (w tym, **909 696,77 zł** dofinansowanie wydatków na utrzymanie 30 dzieci pochodzących z innych powiatów).

Tabela 22. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2017 roku.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin			
			Liczba miejsc 31.12.2017		Liczba dzieci korzystających w 2017		Liczba miejsc 31.12.17	Liczba dzieci korzystających w 2017		
			ogółem	interw.	ogółem	w tym spoza Lublina		ogółem	w tym spoza Lublina	
opiekuńczo – wychowawcze	socializacyjne	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka	30		31	3				
		Dom Młodzieży SOS					44	40	24	
		Dom im. Matki Weroniki								
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8		8					
		Rodzinny Dom im. Serca Jezusa					16	18	6	
		Rodzinny Dom im. św. Dominika								
	socializacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I								
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II								
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III								
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV								
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V	128	31	152	58				
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI								
		Dom Rodzinny Nr 1								
		Dom Rodzinny Nr 2								
		Dom Rodzinny Nr 3								
		Dom Rodzinny Nr 4								
	interwencyjna	Pogotowie Opiekuńcze	30	30	63	32				
	Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze			196	61	254	93	60	58	30

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W sprawie przyjęcia do placówki opiekuńczo–wychowawczej (typu socializacyjnego lub rodzinnego) funkcjonującej na terenie Lublina dziecka pochodzącego z terenu innego powiatu oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka

w placówce zawierane są porozumienia między Miastem Lublin a właściwym powiatem. Łączna kwota zobowiązań powiatów na rzecz Miasta Lublin za 2017 rok wynikająca z realizacji porozumień wyniosła **3 158 336,38 zł**.

Zobowiązania powiatów na rzecz Miasta Lublin z tytułu wydatków na utrzymanie ich dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie w 2017 roku wyniosły **860 253,73 zł**.²⁸ Ponadto wydatki na utrzymanie w 2017 roku dzieci cudzoziemców, które opłacane są z budżetu państwa wynosiły **29 351,74 zł**.

W ciągu całego 2017 roku w 17 placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie przebywało 122 dzieci pochodzących z 30 powiatów oraz 2 dzieci z innych państw.

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w trzech wizytacjach z udziałem Z-cy Dyrektora MOPR w Lublinie ds. pieczy zastępczej i wspierania rodziny w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz uczestniczyli w 43 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Tabela 23. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta

Powiat z którego dziecko pochodzi		Placówki prowadzone przez Miasto Lublin												Placówki działające na zlecenie Miasta Lublin				Razem	
		Placówka O-W – Rodzinka I	Placówka O-W – Rodzinka II	Placówka O-W – Rodzinka III	Placówka O-W – Rodzinka IV	Placówka O-W – Rodzinka V	Placówka O-W – Rodzinka VI	Dom Rodzinny Nr 1	Dom Rodzinny Nr 2	Dom Rodzinny Nr 3	Dom Rodzinny Nr 4	Dom Dziecka im. J. Korczaka	Rodzinny Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Młodzieży SOS	Dom im. Matki Weroniki	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa		Rodzinny Dom im. św. Dominika
1	bialski													2					2
2	białobrzeski														1				1
3	biłgorajski													3					3
4	grójecki													1					1
5	hrubieszowski												1	1					2
6	janowski															1			1
7	Jelenia Góra												3						3
8	Katowice												1						1
9	lubartowski		2								2			3					7
10	lubelski	2	3		1		1				1		4	3					15
11	łęczyński	2											1						3
12	Łódź													1					1
13	mławski													1					1

²⁸ bez uwzględnienia miesiąca grudnia 2017 ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu 2018 r.

14	mrągowski													1					1
15	nowosolski													1					1
16	Olsztyn						1							1					2
17	parczewski			1												3			4
18	piotrkowski													3					3
19	płoński									1									1
20	puławski		2											1					3
21	radzyński				2														2
22	rycki	1	3			7		1	3	2				1	1				19
23	sokólski													1					1
24	Szczecin													1					1
25	świdnicki	2	3	3	3		1	2	2	2	4			14					36
26	Tarnobrzeg														1				1
27	wałęcki										1								1
28	włodawski															2			2
29	wodzisławski													1					1
30	Wrocław													1					1
31	obcokrajowcy													2					2
Razem dzieci:		7	13	4	6	7	2	4	5	4	6	3	0	32	22	2	6	0	123
		93												30					

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Realizacja dodatku wychowawczego w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce.

Zgodnie z art. 115 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzonym na mocy ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, na każde dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł miesięcznie) przyznawany w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce. Dodatek jest finansowany w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Jest udzielany na wniosek dyrektora placówki typu rodzinnego.

Przyznanie dodatku następuje w drodze decyzji. Prawo do dodatku ustala się na okres 12 miesięcy. W przypadku braku zmian mających wpływ na prawo do dodatku, ustala się je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

W ciągu całego 2017 roku, w trzech placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących w Lublinie 24 dzieci było uprawnionych do tego dodatku. Wyplacono łącznie **261 dodatków** na kwotę **129 197 86 zł.** z tego:

- 92 dodatki na kwotę 45 870,99 zł, wypłacono na 8 dzieci uprawnionych z Rodzinnego Domu Dziecka;
- 68 dodatków na kwotę 33 294,62 zł, wypłacono na 6 dzieci uprawnionych z Rodzinnego Domu Dziecka Serca Jezusa;
- 101 dodatków na kwotę 50 032,25 zł, wypłacono na 10 dzieci uprawnionych z Rodzinny Dom im. św. Dominika.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku w wymienionych wyżej placówkach:

- 1 stycznia 2017 roku było uprawnionych 17 dzieci;
- przybyło 7 dzieci uprawnionych;
- 4 dzieci opuściło placówki;
- 20 dzieci było uprawnionych w dniu 31 grudnia 2017;
- wpłynęło łącznie 7 wniosków od dyrektorów placówek;
- wydano 24 decyzje przyznające dodatek.

Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art.38 ust. 2) nakłada na Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obowiązek dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, które ponad rok przebywają w pieczy zastępczej. W 2017 roku pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego przygotowali łącznie 25 pozwów, które Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu, o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 34 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów.

W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, do komorników skierowano 28 wniosków o wszczęcie lub podjęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych na rzecz 35 dzieci.

2.2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej

Średnie miesięczne²⁹ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2017 roku wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie nr 81/2/2017 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 27 lutego 2017 roku, zmienione zarządzeniem nr 135/3/2017 z 30 marca 2017 roku, zgodnie z którymi średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2017 roku wynosiły:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 3 953 zł;

---

²⁹ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 3 923 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 4 431 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 4 130 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 3 995 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 4 346 zł;
- Dom Rodzinny Nr 1 – 6 388 zł;
- Dom Rodzinny Nr 2 – 5 236 zł;
- Dom Rodzinny Nr 3 – 5 181 zł;
- Dom Rodzinny Nr 4 – 6 291 zł;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 5 327 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka – 3 694 zł;
- Pogotowie Opiekuńcze – 8 118 zł;
- Dom im. Matki Weroniki – 3 702 zł;
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 492 zł;
- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 3 248 zł;
- Dom Młodzieży SOS – 5 250 zł.

Zarządzenia, ogłoszone odpowiednio w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 28 lutego 2017 roku pod poz. 860 i z dnia 3 kwietnia 2017 roku pod poz. 1434, rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach na terenie Miasta Lublin.

Kwota odpowiadająca średnim miesięcznym wydatkom przeznaczonym na utrzymanie dziecka w placówce jest podstawą wzajemnych rozliczeń finansowych między powiatem pochodzenia dziecka i powiatem, na terenie którego dziecko przebywa w placówce, a także stanowi podstawę ustalania opłaty za pobyt dziecka w placówce, ponoszonej przez rodziców.

2.2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza organizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej funkcjonującej na terenie innego powiatu. W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie 13 powiatów przebywało 73 dzieci pochodzących z Lublina, w tym 4 dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w Dębnie i Ignatkach-Osiedle.

Między powiatami lub samorządami województw i Miastem Lublin zostały ustalone zasady dotyczące pobytu dzieci w placówkach oraz kosztów ich utrzymania, sformułowane w formie odpowiednio zawartych porozumień. W 2017 roku zawarto 3 nowe porozumienia. Niektóre porozumienia są odrębne dla każdego dziecka umieszczanego w danej placówce.

Tabela 24. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Lublinem w 2017 roku

Lp.	Powiat	Placówka	Liczba dzieci		Wydatki Miasta Lublin przeznaczone na utrzymanie dzieci (zł)
			w 2017 roku	w dniu 31.12.2017	
1	białostocki	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach-Osiedle (Województwo Podlaskie)	2	2	47 671,62
2	biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju	9	8	312 000,00
3	chełmski	Dom Dziecka w Dubience	5	5	228 830,50
4	Koszalin	Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS w Koszalinie	3	2	96 000,00
5	krasnostawski	Placówka "Nasz Dom" w Tuligłowach	2	2	89 940,00
6		Placówka Rodzinna im. s. Longiny Trudzińskiej w Tuligłowach	2	2	89 606,84
7	kraśnicki	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Rodziny SOS I, V, VIII, XIII w Kraśniku	9	9	324 000,00
8		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Kraśniku	6	3	151 200,00
9	lubelski	Dom Dziecka w Woli Gałęzowskiej	1	x	617,28
10		Dom Dziecka w Przybysławicach	1	x	33 813,00
11	łęczyński	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Kijanach	2	2	89 572,00
12	myśliborski	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Dębnie (Województwo Zachodniopomorskie)	2	2	153 205,38
13	opatowski	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Nieskurzowie Nowym	1	1	42 388,18
14	Siedlce	Wioska Dziecięca SOS w Siedlcach	18	13	561 870,80
15		Dom Dziecka "Dom pod Kasztanami"	5	5	301 878,50
16	Wrocław	Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania - Placówka Nr 10	1	x	bez wydatków
17	Zamość	Dom Dziecka w Zamościu	2	2	107 382,00
18		Rodzinny Dom dla Dzieci w Zamościu	2	2	123 312,16
	13 powiatów	18 placówek	73	60	2 753 288,26

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zobowiązania Miasta Lublin w 2017 roku z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza Lublinem wyniosły łącznie **2 753 288,26 zł**.

3. Usamodzielnienia

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie;

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu;

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2017 znajdowało się łącznie **525** usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- **290** wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej³⁰,
- **235** wychowanków z **69** placówek³¹.

Spośród 525 osób w stosunku, do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31 grudnia 2017 r.:

- 185 osób pozostawało w opiece zastępczej (120 osób w rodzinach zastępczych i 65 w placówkach);
- 340 osoby opuściły rodzinę zastępczą lub placówkę (170 wychowanków z rodzin zastępczych, 170 wychowanków z placówek).

W 2017 roku w proces usamodzielnienia weszło 91 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych (tzn. został wskazany opiekun usamodzielnienia):

- 41 wychowanków z rodzin zastępczych,
- 50 wychowanków z placówek.

Wychowankowie wspólnie z opiekunem usamodzielnienia opracowali 75 indywidualnych programów usamodzielnienia (34 z placówek, 41 z rodzin zastępczych).

W 2017 roku **72 osoby** po osiągnięciu pełnoletności opuściły rodziny zastępcze lub placówki (39 wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz **33 wychowanków** opuściło placówki).

---

³⁰ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

³¹ Z czego 49 osób to wychowankowie z 32 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Spośród 290 usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (197 osób). W rodzinnym domu dziecka (art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) przebywała 1 osoba, 2 osoby opuściły rodziny zastępcze niespokrewnione (osoby, które opuściły rodzinę zastępczą przed dniem 1.01.2012 r.), 85 osób pochodzi z niezawodowych rodzin zastępczych, a 5 z rodzin zawodowych.

Spośród 235 będących w procesie usamodzielnienia wychowanków placówek, najwięcej osób – 185 - to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 37 placówek, w tym 17 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2017 roku usamodzielniali się wychowankowie z 22 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (37 osób). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 7 zakładów poprawczych (10 osób), z 1 schroniska dla nieletnich (1 osoba) oraz z 2 młodzieżowych ośrodków socjoterapii (2 osoby).

W 2017 roku 470 osób posiadało zatwierdzone indywidualne programy usamodzielnienia (257 osób to wychowankowie z rodzin zastępczych, 213 wychowankowie z placówek). Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia zrealizowanych pozytywnie (osoby skorzystały ze wszystkich przysługujących form pomocy oraz dokonały oceny końcowej procesu usamodzielnienia) – 42 (13 z placówek, 29 z rodzin zastępczych).

W 2017 roku 190 osobom usamodzielnianym (55,88% ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- **119 osobom z rodzin zastępczych (70,00% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),**
- **71 osobom z placówek (41,76% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).**

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2017 roku **980 859,24 zł.**

Tabela 25. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2017 r.

Rodzaj Świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Liczba		Kwota
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie				11	11	71 154,00
	26	26	126 975,00	z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				1	1	5 166,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki				510	65	254 825,02
	895	103	443 956,22	z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				101	13	51 622,23
Pomoc	27	27	52 323,00	16	16	31 626,00

na zagospodarowanie				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				3	3	10 332,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	2	X	X	5	X
Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	X	25	X	X	50	X
Łącznie			623 254,22	Łącznie		357 605,02
Łącznie wydatki na usamodzielnienia			980 859,24 zł			

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnieniu wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2017 dysponowało **7 mieszkaniami chronionymi** (25 miejsc).

W 2017 r. wpłynęło 9 wniosków o udzielenie pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym, 5 osób zostało przyjętych, 1 osoba wycofała wniosek (umorzenie postępowania), 1 osoba otrzymała decyzję odmowną, a 2 zostały rozpatrzone w 2018 roku. W ciągu całego 2017 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało **26 osób** (18 z placówek, 8 z rodzin zastępczych).

Tabela 26. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu chronionym na terenie Lublina	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie			
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek	
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2017 r.).	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2017 r.).
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	0	1	1
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	0	2	2
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	1	1	5	4
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	2	1	5	3
ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	2	1	3	1

ul. Wyżynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	2	1	2	2
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym				
Stan na dzień 31.12.201r.				
Ilość mieszkań	7	8	5	18
Ilość miejsc	25			13

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. Dotychczas realizowane działania w tym zakresie zwiększają szanse młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym na podjęcie zatrudnienia. Każda nowa osoba, z którą jest opracowywany indywidualny program usamodzielnienia otrzymuje poradnik „Postaw na przyszłość”. Vademecum usamodzielnienia zawiera nie tylko informacje o procesie usamodzielnienia, ale również pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu chronionym), pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, a także wykaz lubelskich instytucji wspierających osoby usamodzielniające się np. Centrum Interwencji Kryzysowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje udzielające bezpłatnych porad prawnych. W 2017 roku 62 osoby otrzymały Vademecum usamodzielnienia. W 2017 roku 41 osób, spośród usamodzielniających się wychowanków, którzy opuścili rodzinę zastępczą lub placówkę zdobyło lub podniosło swoje kwalifikacje (14 osób z placówek i 27 osób z rodzin zastępczych). Osoby te ukończyły jeden etap kształcenia i rozpoczęły kolejny lub ukończyły różnego rodzaju kursy.

W 2017 roku 7 osób skorzystało z pomocy w uzyskaniu zatrudnienia (art. 140 ust. 1 pkt 2b). Sposób udzielania pomocy w uzyskaniu zatrudnienia jest uzależniony od indywidualnych potrzeb wychowanków. Najczęściej dotyczy on pomocy w napisaniu CV, skierowaniu do Specjalistycznej Poradni Zawodowej w Lublinie, gdzie można skorzystać z pomocy w tworzeniu indywidualnej ścieżki edukacyjno-zawodowej, skierowaniu do agencji zatrudnienia, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie lub poszukiwaniu ofert pracy. Z tej formy pomocy korzystają szczególnie osoby uczące się w systemie zaocznym, a także osoby zamieszkujące w mieszkaniach chronionych, które są motywowane do podjęcia zatrudnienia w okresie kiedy się nie uczą.

W 2017 roku **75 osób** skorzystało z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (art. 140 ust. 1 pkt 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z uchwałą Nr 228/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin w 2017 roku był tworzony wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu. Wnioski o przydział mieszkania były przyjmowane do końca marca 2017

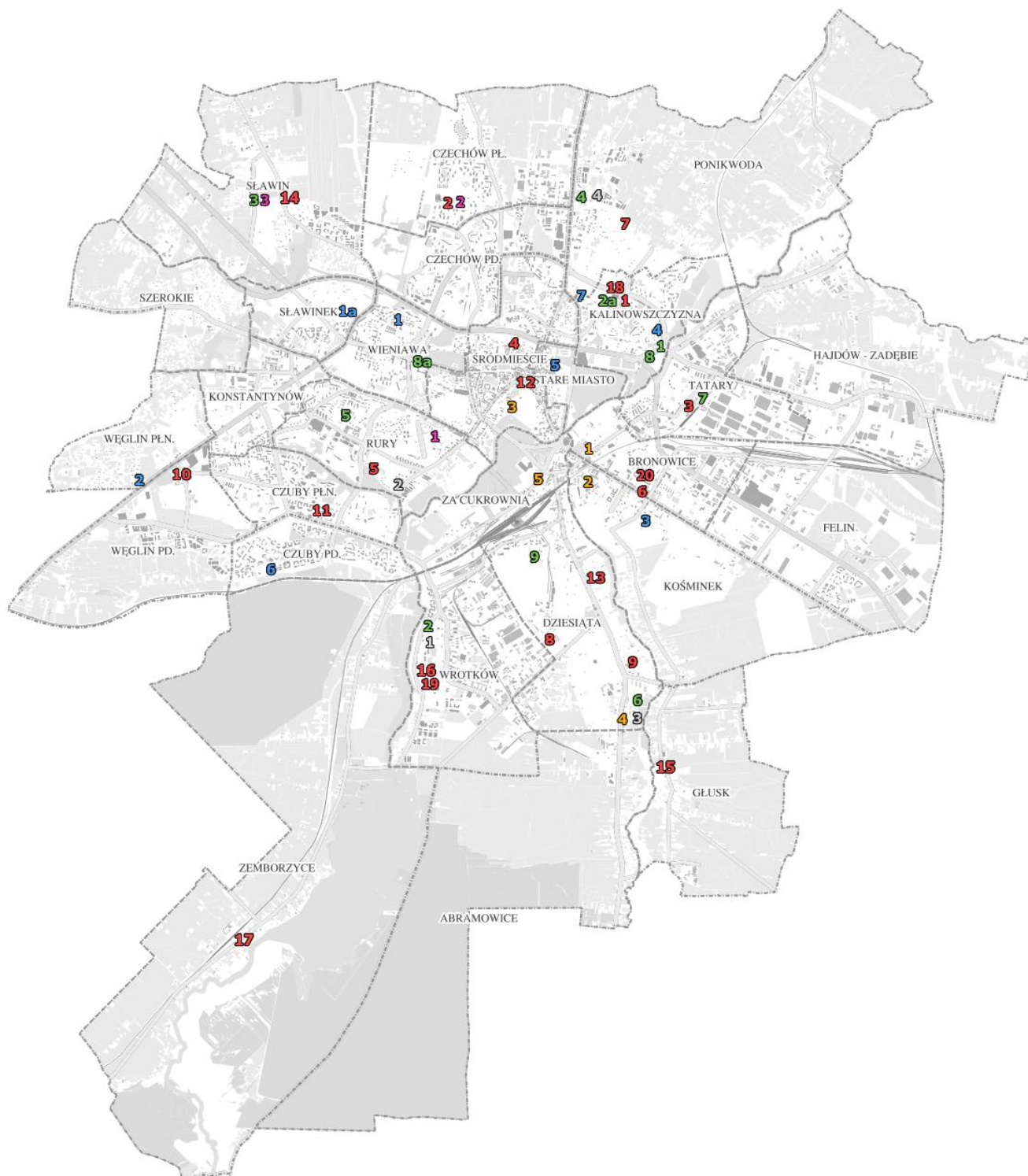
roku. W dniu 1 grudnia 2017 r. Społeczna Komisja Mieszkaniowa zaakceptowała wykaz i został on ogłoszony do publicznej wiadomości. Znalazło się na nim 65 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i osiedlających się na terenie Miasta Lublinie. Osoby te oczekują na propozycję mieszkania. Pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym służyli pomocą w napisaniu podania o przyznanie mieszkania, wydawali zaświadczenia o wypłaconej pomocy oraz pomagali uzupełnić arkusz ewidencyjny. Niektóre osoby z wykazu już otrzymały propozycje mieszkania.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 ppkt 3 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W roku 2017 z takiej pomocy skorzystało 48 osób, w tym 12 z pomocy prawnej, 36 z pomocy psychologicznej (26 osób z mieszkań chronionych, 5 osób z placówek i 5 osób z rodzin zastępczych).

VII. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I OŚRODKI WSPARCIA

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie sprawował nadzór merytoryczny nad działalnością 7 domów pomocy społecznej i 46 ośrodków wsparcia. Na mapie nr 4 przedstawiono system funkcjonujących w Mieście Lublin placówek wskazanych powyżej typów.

Mapa 4. Domy Pomocy Społecznej i Ośrodki Wsparcia na terenie Miasta Lublin w 2017 roku

Domy Pomocy Społecznej

- 1 - DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie, ul. Głowackiego 26
- 1a - Filia DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie, ul. Miernicza 10
- 2 - DPS „Betania” w Lublinie, Al. Kraśnicka 223
- 3 - DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie, ul. Kosmonautów 78
- 4 - DPS „Kalina” w Lublinie, ul. Kalinowszczyzna 84
- 5 - DPS im. Wiktorii Micheliśowej w Lublinie, ul. Archidiakońska 7
- 6 - Dom Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II, ul. Ametystowa 22
- 7 - Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko-Chełmskiej, ul. Dolińskiego 1

Środowiskowe domy samopomocy

- 1 - ŚDS „Kalina”, ul. Kalinowszczyzna 84
- 2 - ŚDS, ul. Nałkowskich 78
- 2a - Filia ŚDS przy ul. Nałkowskich 78, ul. Lwowska 28
- 3 - ŚDS, ul. Zbożowa 22A
- 4 - ŚDS „Absolwent”, ul. Spółdzielczości Pracy 65
- 5 - ŚDS „Roztocze”, ul. Wallenroda 2a
- 6 - ŚDS „Misericordia”, ul. Abramowicka 2
- 7 - ŚDS „Serce”, ul. Gospodarcza 32
- 8 - ŚDS „Mefazja”, ul. Towarowa 19
- 8a - Filia ŚDS „Mefazja” - „MEMORY”, al. Raclawickie 22
- 9 - ŚDS „Akademia Artystyczna”, ul. Wyścigowa 31

Ośrodki Wsparcia dla Seniorów

- 1 Centrum Usług Socjalnych, ul. Lwowska 28
- 2 Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów nr 1, ul. Poturzyńska 1
- 3 Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów nr 2, ul. Gospodarcza 7
- 4 Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów nr 3, ul. Niecała 16
- 5 Centrum Dniennego Pobytu dla Seniorów nr 4, ul. Pozytywistów 16
- 6 - Klub Seniora „Pogodna”, ul. Droga Męczenników Majdanka 25
- 7 - Klub Seniora „Owocowa”, ul. Owocowa 6
- 8 - Klub Seniora „Róży Wiatrów”, ul. Róży Wiatrów 9
- 9 - Klub Seniora „Pod świerkami”, ul. Tuwima 5
- 10 - Klub Seniora „Roztocze”, ul. Roztocze 1
- 11 - Klub Seniora „Ruta”, ul. Jana Pawła II 11

- 12 - Klub Seniora „Śródmięcie”, ul. Narutowicza 6
- 13 - Klub Seniora „Dziesiąta”, ul. Kunickiego 130
- 14 - Klub Seniora „Sławin”, ul. Sławinkowska 50
- 15 - Klub Seniora „Głusk”, ul. Głuska 145
- 16 - Klub Seniora „Nałkowskich”, ul. Nałkowskich 114
- 17 - Klub Seniora „Nad Zalewem”, ul. Krężnicka 156
- 18 - Klub Seniora „Kalina”, ul. Lwowska 28
- 19 - Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów, ul. Nałkowskich 114
- 20 - Świetlica dla Seniorów, ul. Puchacza 6

Schroniska i domy dla bezdomnych

- 1 -Schronisko dla samotnych matek z dziećmi oraz bezdomnych kobiet, ul. Bronowicka 3
- Ogrzewalnia dla bezdomnych kobiet, ul. Bronowicka 3a
- 2- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, ul. Garbarska 17
- Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Garbarska 17
- 3 Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych, ul. Dolna Panny Marii 32
- Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Dolna Panny Marii 32
- 4 Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Abramowicka 2F
- 5 Całoroczna noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Młyńska 8

Kluby samopomocy

- 1 - Klub Samopomocy „Przystań”, ul. Nałkowskich 78
- 2 - Klub Samopomocy „Galeria”, ul. Pozytywistów 16
- 3 - Klub Samopomocy „Misericordia”, ul. Abramowicka 2
- 4 - Klub Samopomocy, ul. Spółdzielczości Pracy 65

Inne ośrodki wsparcia

- 1 - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Chmielewskiego 9
- 2 - Dnienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną, ul. Poturzyńska 1
- 3 - Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin”, ul. Zbożowa 22A

1. Liczba osób korzystających z pomocy w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia

W okresie sprawozdawczym pomoc w ośrodkach wsparcia i domach pomocy społecznej otrzymało łącznie **3 777** osób.

Tabela 27. Liczba osób korzystających w 2017 roku z pomocy w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w Mieście Lublin.

wyszczególnienie	jednostki organizacyjne o zasięgu lokalnym – finansowane z budżetu gmin						jednostki organizacyjne o zasięgu ponad gminnym – finansowane z budżetu powiatów						ogółem – liczba jednostek	ogółem – liczba miejsc	ogółem – liczba osób
	podmiot prowadzący – gmina			inny podmiot prowadzący			podmiot prowadzący – powiat			inny podmiot prowadzący					
	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób			
domy pomocy społecznej	0	0	0	0	0	0	6	599	744	1	26	37	7	625	781
ośrodki wsparcia	środowiskowe domy samopomocy			0	0	0	3	156	200	6	278	338	9	434	538
	kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi			0	0	0	2	30	141	2	25	368	4	55	509

ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	35	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	35	40
kluby samopomocy dla seniorów	13	155	237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	155	237
noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych	0	0	0	8	243	556	0	0	0	0	0	0	8	243	556
jadłodajnie	0	0	0	1	85	425	0	0	0	0	0	0	1	85	425
inne ośrodki wsparcia (w tym dla seniorów)	8	289	592	1	10	33	0	0	0	1	25	66	10	324	691
ośrodki wsparcia	22	479	869	10	338	1014	5	186	341	9	328	772	46	1331	2996
RAZEM	22	479	869	10	338	1014	11	785	1085	10	354	809	53	1956	3777

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2017 roku zredagowano 28 aneksów do umów pomiędzy Prezydentem Miasta a organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej dotyczących prowadzenia ośrodków wsparcia.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na dożywianie osób i rodzin dotkniętych ubóstwem oraz prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W okresie sprawozdawczym MOPR nadzorował realizację umów zawartych pomiędzy Prezydentem Miasta a organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym między innymi umowy:

1) z Funduszem Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej

- na prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

2) z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta

- na realizację zadania publicznego polegającego na dożywianiu osób i rodzin dotkniętych ubóstwem w formie kuchni społecznej.

3) Lubelskim Stowarzyszeniem Dobroczynności

- na rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi pod nazwą „Likwidacja barier architektonicznych” w budynku użytkowanym przez ŚDS „Roztocze” w Lublinie.

Przygotowano również projekty trzech zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin:

- w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej należącego do zadań własnych Gminy Lublin o charakterze obowiązkowym,

- w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Gminy Lublin w 2017 roku,
- w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert złożonych przez organizacje pozarządowe na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej należącego do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę Lublin – miasto na prawach powiatu.

2. Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej oferują łącznie **625 miejsc**, z których w 2017 roku skorzystało **781 osób**. Średni okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej wynosił około sześciu miesięcy. Na dzień 31 grudnia 2017 roku na umieszczenie w domach pomocy społecznej oczekiwało łącznie **184** osoby w tym:

- DPS im. M.T. z Kalkuty – **34** osoby,
- DPS „Kalina” – **66** osób,
- DPS im. W. Michelisowej – **14** osób,
- DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie – **10** osób,
- DPS „Betania” – **24** osoby,
- Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko - Chełmskiej – **14** osób,
- DPS z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej – **22** osoby.

Tabela 28. Liczba miejsc i mieszkańców w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin w 2017 roku

Kategoria informacji	DPS im. Matki Teresy z Kalkuty	DPS Kalina	DPS im. Wiktorii Michelisowej	DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie	DPS Betania	Dom Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej	Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko-Chełmskiej
Liczba miejsc statutowych stan na dzień 31.12.2017r.	128	124	64	100	135	48	26
Liczba mieszkańców w ciągu całego okresu sprawozdawczego	150	161	81	126	162	64	37

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Średni miesięczny koszt utrzymania osoby w poszczególnych lubelskich domach pomocy społecznej wynosił **3 747 zł**:

- 1) Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty przy ul. Głowackiego 26 – **3 862 zł**;
- 2) Dom Pomocy Społecznej „Kalina” przy ul. Kalinowszczyzna 84 – **3 507 zł**;
- 3) Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej przy ul. Archidiakońskiej 7 – **3 626 zł**;

- 4) Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78 – **4 104 zł**;
- 5) Dom Pomocy Społecznej „Betania” przy Al. Kraśnickiej 223 – **3 394 zł**;
- 6) Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko – Chełmskiej przy ul. Dolińskiego 1 – **3 359 zł**;
- 7) Dom Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej 22 – **4 374 zł**.

Uśredniony miesięczny koszt utrzymania osoby w lubelskich domach pomocy społecznej, naliczany według odpłatności, wynosił w 2017 roku **3 747 zł**.

Skierowania do domów pomocy społecznej odbywają się systematycznie. W przypadku braku miejsc w domach na terenie Miasta Lublin, osoby kierowane są poza Lublin. W roku 2017 roku w 52 domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie 32 powiatów zamieszkiwało w okresie sprawozdawczym łącznie **384** osoby pochodzących z Lublina (334 osób wg stanu na dzień 31.12.2017 r.).

Koszt pobytu mieszkańców Miasta Lublin w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów w 2017 roku wyniósł 8 384 164,62 zł. Średni koszt dopłaty gminy Lublin do pobytu jednego mieszkańca wyniósł 2 196,62 zł miesięcznie.

Osoby, którym odmówiono skierowania do domu pomocy społecznej mają zabezpieczoną pomoc w formie usług opiekuńczych finansowanych przez gminę.

3. Ośrodki wsparcia

W 2017 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało 46 ośrodków wsparcia dysponujących 1 331 miejscami. Z pomocy ośrodków w 2017 roku skorzystało 2 996 osób, w tym 1 210 osób korzystało z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 1 786 osób z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Najliczniejszą grupę korzystającą z usług ośrodków wsparcia stanowiły osoby z zaburzeniami psychicznymi, korzystające z usług w środowiskowych domach samopomocy i klubach samopomocy. W czternastu tego typu placówkach wsparcie otrzymało 1 087 osób.

Drugą pod względem liczebności grupą, były osoby przebywające w schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych. W okresie sprawozdawczym, w 8 placówkach pomocy w formie schronienia udzielono 556 osobom.

Liczną grupę stanowiły także osoby w wieku starszym korzystające z usług ośrodków wsparcia. Na terenie Miasta Lublin w 2017 roku funkcjonowało 6 dziennych ośrodków wsparcia, 13 klubów samopomocy oraz 1 świetlica. Z ich oferty skorzystało łącznie 586 seniorów.

W odpowiedzi na potrzeby środowiska lokalnego w 2017 roku oferta placówek skierowana do mieszkańców Miasta Lublin została wzbogacona o dwie nowopowstałe placówki funkcjonujące w strukturze Zespołu Ośrodków Wsparcia³²:

---

³² Uchwała nr 956/XXXVI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Zespołu Ośrodków Wsparcia w Lublinie oraz Uchwała nr 981/XXXVIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie zmiany Statutu Zespołu Ośrodków Wsparcia w Lublinie.

- Klub Seniora „Nad Zalewem” przy ul. Krężnickiej 156 dla 10 osób (funkcjonuje od kwietnia 2017 r.),
- Klub Seniora „Kalina” przy ul. Lwowskiej 28 dla 10 osób (funkcjonuje od grudnia 2017 r.).

VIII. POMOC NA RZECZ CUDZOZIEMCÓW

Cudzoziemcy przebywający na terytorium RP mogą korzystać z pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji oraz udzielanej na zasadach ogólnych.

1. Pomoc dla cudzoziemców mająca na celu wspieranie procesu integracji

W 2017 roku na mocy ustawy o pomocy społecznej i rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy cudzoziemcom - udzielono pomocy finansowej w ramach realizacji zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat dla 3 rodzin cudzoziemców, które łącznie liczyły 6 osób.

W okresie sprawozdawczym wypłacono 36 świadczeń pieniężnych dla 3 osób uprawnionych w łącznej kwocie 23 610,00 zł, z tego:

- 20 świadczeń pieniężnych na utrzymanie w łącznej kwocie: 18 810,00 zł. Zasiłki przeznaczone były w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny oraz opłaty mieszkaniowe. Wysokość świadczeń dla poszczególnych osób i rodzin była zróżnicowana w zależności od indywidualnej sytuacji bytowej i uzgodnionego planu pomocy. Zasiłki wahały się w granicach od 600,00 zł do 1 200,00 zł miesięcznie na osobę;
- 16 świadczeń pieniężnych na pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego w łącznej kwocie: 4 800,00 zł. Wysokość zasiłków na wydatki związane z nauką języka polskiego wynosiła 300,00 zł. miesięcznie na osobę.

W 2017 roku cudzoziemcy mieli możliwości nabywania znajomości języka polskiego poprzez udział w kursach organizowanych przez lokalne Szkoły Językowe, jak również zajęcia prowadzone przez organizacje pozarządowe, dodatkowe lekcje języka polskiego zabezpieczane cudzoziemskim dzieciom przez szkoły publiczne.

Specjalistyczne poradnictwo i praca socjalna

Obok pomocy finansowej cudzoziemcy korzystali ze specjalistycznego poradnictwa, świadczonego przez pracowników tut. Ośrodka oraz instytucji i organizacji współdziałających ze służbami społecznymi. W zależności od potrzeb było to poradnictwo prawne lub rodzinne.

Jednocześnie każdy cudzoziemiec otrzymywał szczegółowe informacje na temat konieczności dopełnienia formalności związanych z pobytem na terytorium RP takich jak: zameldowanie, nadanie numeru PESEL, korzystanie ze świadczeń służby zdrowia, rejestracja w Miejskim Urzędzie Pracy. Ponadto świadczone pomoc przy: opracowywaniu pism i podań, zapisywaniu dzieci do szkół, wypełnianiu wniosków i formularzy, kompletowaniu dokumentów, wynajmowaniu i kontaktach ze środowiskiem lokalnym.

Natomiast w ramach pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych trudną sytuacją życiową kontynuowano działania zorientowane na: korzystanie migrantów z usług medycznych finansowanych ze środków publicznych, częściowe lub całkowite zwolnienie cudzoziemców z opłat za wydanie kart pobytu, korzystanie ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych itp.

Ponadto migranci systematycznie mobilizowani byli do podejmowania aktywności zawodowej i wykorzystywania własnego potencjału w pokonywaniu trudności życiowych. Wymiernym efektem inicjatyw motywujących było realizowanie przez cudzoziemców aktywności zawodowej. W rezultacie wszystkie osoby uczestniczące w programie integracyjnym podjęły zatrudnienie na podstawie umowy o pracę.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż cudzoziemcy, którzy w 2017 roku zakończyli realizację programu integracyjnego, nadal przebywają na terenie Lublina pozostają poza systemem świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

2. Pomoc dla cudzoziemców udzielona na zasadach ogólnych

W 2017 roku MOPR w Lublinie, objął pomocą na zasadach ogólnych łącznie 242 rodziny cudzoziemskie o liczbie osób 373. Z wyłącznie pracy socjalnej skorzystały 192 rodziny o liczbie osób 224. Wsparcie w postaci pracy socjalnej skierowane było dla rodzin cudzoziemców legitymujących się: ochroną ze względów humanitarnych, pobytem tolerowanym, zgodą na pobyt w RP obywatela Unii Europejskiej, Kartą Polaka, tytułem rezydenta długoterminowego UE, migrantów uczestniczących w procedurze o nadanie statusu uchodźcy, cudzoziemców z pobytem stałym lub czasowym, statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą, jak również cudzoziemców o nieuregulowanym pobycie na terytorium RP w tym w szczególności ubiegających się o pobyt stały w Polsce.

W 2017 roku pomoc świadczona na rzecz w/w rodzin cudzoziemskich dotyczyła ich bieżącego funkcjonowania, a także spraw związanych z zapisami ustawy o cudzoziemcach, zmianami w zapisach ustawy o Karcie Polaka oraz innych ustaw podejmujących kwestie cudzoziemców.

Pracownicy MOPR Lublin kontaktowali się w sprawach cudzoziemców ze szkołami, służbami medycznymi, Urzędem ds. Cudzoziemców, Lubelskim Urzędem Wojewódzkim, instytucjami i organizacjami pozarządowymi, właściwymi pracownikami socjalnymi i osobami wynajmującymi mieszkania.

Celem podejmowanych inicjatyw było usprawnienie procesu leczenia cudzoziemców lub ustalania stopnia niepełnosprawności, uzyskania renty socjalnej, uczestnictwa cudzoziemców w zajęciach organizowanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy, dokonywania opłat za usługi medyczne, dobrowolnych powrotów, legalizacji i pobytu migrantów w Polsce, ubiegania się o mieszkanie, wyjaśnienie zasad korzystania z przysługujących uprawnień w sposób szczególny o uprawnieniach wynikających z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci i świadczeniach rodzinnych, informowanie o zobowiązaniach cudzoziemców i o realiach życia kraju przyjmującego, a zwłaszcza wyjaśnianie rozbieżności pomiędzy oczekiwaniami cudzoziemców, a możliwościami.

Jednocześnie kontynuowano działania mające na celu przezwycięzenie bezdomności wśród cudzoziemców. W tym celu prowadzono liczne rozmowy z wynajmującymi mieszkania i wspierano cudzoziemców w pozyskaniu lokali mieszkalnych z zasobów gminy lub województwa. W efekcie 7 rodzin wynajęło mieszkania na wolnym rynku, 5 nowych osób uzyskało możliwość przebywania w mieszkaniu chronionym,

1 rodzina uzyskała mieszkanie z zasobów Gminy Lublin, a 2 rodzinom przedstawiono propozycję najmu lokalu mieszkalnego. Natomiast 3 rodziny otrzymały propozycję zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego pochodzącego z zasobów województwa.

Praca socjalna prowadzona na rzecz cudzoziemców odnosiła się nie tylko do samych migrantów lecz również do społeczeństwa przyjmującego. W tym celu w ramach działalności udzielano pracownikom Ośrodka informacji dotyczących różnic pomiędzy migracją przymusową i dobrowolną, prawa unijnego i polskiego dotyczącego cudzoziemców, procedur finansowania oraz możliwych do zastosowania formy wsparcia cudzoziemców z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, uprawnień i zobowiązań cudzoziemców, stosownych do ich form pobytu, dokumentów wydawanych cudzoziemcom.

Ponadto, odnosząc się do kwestii migracyjnych, uczestniczono w opracowywaniu scenariuszy rozwoju Miasta Lublin na rok 2050.

Poza udzieloną wyłącznie pracą socjalną Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie udzielił pomocy finansowej **48 rodzinom** cudzoziemskim. Dziewięciu z nich, legitymujących się pobytem tolerowanym udzielono pomocy w postaci zasiłków celowych w wysokości **67 700,00 zł**.

Pozostałym 39 rodzinom cudzoziemskim udzielono pomocy w postaci: zasiłku stałego, składek na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłków okresowych, celowych, posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz schronienia w łącznej wysokości **250 943,97 zł**.

3. Pomoc dla posiadaczy Karty Polaka

Zarządzeniem nr 146/3/201 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 31 marca 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wskazany do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka, a w szczególności do:

- 1) wypłaty świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) składania do wojewody wniosku o udzielenie dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych;
- 3) przekazywania wojewodzie informacji o poziomie wykorzystania dotacji na wypłatę świadczeń pieniężnych.

W 2017 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wpłynęły 323 decyzje Wojewody Lubelskiego w sprawie przyznania świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wskazujące Prezydenta Miasta Lublin jako właściwego do ich wypłaty. Łączna kwota 2 626 świadczeń dla 372 osób uprawnionych wynosiła: 1 997 600,00 zł.

Dotacja przeznaczona na wypłatę świadczeń pieniężnych została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem. Wypłacono 2 618 świadczeń pieniężnych, dla 370 osób wskazanych w decyzjach Wojewody Lubelskiego na kwotę: 1 970 400,00 zł.

Niewydatkowanie pełnej kwoty dotacji rezerwy celowej w kwocie: 7 200,00 zł wynikało z faktu, że pomimo pouczeń w sprawie wyboru formy wypłaty świadczeń pieniężnych, zawartych w decyzjach Wojewody Lubelskiego, jak również pisemnych wezwań do złożenia oświadczeń w sprawie wyboru formy wypłaty świadczeń pieniężnych

i wizyt w środowisku, dwie osoby uprawnione do świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka nie złożyły oświadczeń w sprawie wyboru formy wypłaty świadczeń i nie zgłosiły się do tutejszego Ośrodka celem realizacji świadczeń przyznanych decyzjami Wojewody Lubelskiego.

Cudzoziemcy przy okazji składania oświadczeń o wyborze formy wypłaty świadczenia pieniężnego oczekiwali uzyskania informacji nt. mieszkalnictwa, form zatrudnienia, możliwości podejmowania pracy przez cudzoziemskich studentów, sytuacji na rynku pracy, możliwych do zastosowania form wsparcia w ramach świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczeń z pomocy społecznej itp. W związku z powyższym udzielano informacji nt. uprawnień i zobowiązań przysługujących cudzoziemcom legitymujących się pobytem stałym. Cudzoziemcy osiedlający się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pozyskiwali również dane nt. organizacji pozarządowych udzielającej bezpłatnej pomocy prawnej, pomocy rzeczowej lub finansowej. Natomiast osoby zainteresowane uzyskiwały dane teleadresowe podmiotów prowadzących naukę języka polskiego. Jednocześnie w miarę posiadanych zasobów i możliwości dystrybuowane były wśród cudzoziemców informatory o Lublinie, ulotki dotyczące kwestii migracyjnych itp.

Zauważyć należy, iż w rezultacie sygnałów zgłaszanych przez tut. Ośrodek dotyczących braku zabezpieczenia finansowego na obsługę zadania z zakresu administracji rządowej, w 2017 r. udało się pozyskać fundusze na ten cel w wysokości 39 336,00 zł.

4. Współpraca i udzielanie wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi

MOPR w Lublinie podejmował wielokierunkowe działania zmierzające do usprawnienia i rozszerzenia oferty wsparcia dla migrantów, współpracując w tym zakresie ze:

- 1. Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu w Lublinie.**
Wolontariusze poprzez akcje i kampanie społeczne zabiegali o akceptację społeczną dla cudzoziemców.
- 2. Fundacją Instytut na rzecz Państwa Prawa ul. Chopina 14/70 w Lublinie.**
Fundacja świadczyła na rzecz cudzoziemców bezpłatną pomoc prawną obejmującą:
  - informowanie o uprawnieniach przysługujących obcokrajowcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - wspieranie w procedurach dotyczących legalizacji pobytu.
- 3. Stowarzyszeniem Homo-Faber.**
Stowarzyszenie, w swej działalności koncentrowało się na wielokulturowości Miasta Lublin, w tym podejmowało działania mające na celu otwarcie społeczności lokalnej, która przyjmuje imigrantów i uchodźców.
- 4. Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom przy Caritas Archidiecezji Lubelskiej.**
Caritas świadczyło pomoc socjalną dla cudzoziemców.
- 5. Grupa Wsparcia Integracji Cudzoziemców.**

Grupa Wsparcia to jeden z głównych elementów partycypacyjnego modelu zarządzania różnorodnością kulturową w Lublinie. Zajmowała się analizą aktualnie funkcjonujących rozwiązań w obszarze integracji międzykulturowej oraz współdziałaniem podmiotów, które w swoim obszarze działania mają sprawy cudzoziemców jak na przykład: uczelnie, wydziały Urzędu Miasta Lublin, służby społeczne, organizacje pozarządowe, policja.

IX. MIESZKANIA CHRONIONE

Mieszkania chronione stanowią formę pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

W roku 2017 na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie 29 mieszkań chronionych z 83 miejscami. Przeznaczone były w szczególności dla osób niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, cudzoziemców, usamodzielniających się wychowanków placówek oraz opuszczających rodziny zastępcze. Z pobytu w mieszkaniach chronionych w okresie sprawozdawczym skorzystało 94 osoby.

1. Mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, fizycznie, z zaburzeniami psychicznymi oraz w podeszłym wieku

Mieszkania te usytuowane są w Domu Pomocy Społecznej im Św. Jana Pawła II przy ul. Ametystowej 22. Przeznaczone są dla osób, które ze względu na chorobę, sytuację życiową, niepełnosprawność lub wiek potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. W szczególności są to osoby korzystające z usług w środowiskowych domach samopomocy, warsztatach terapii zajęciowej lub zakładzie aktywności zawodowej, dla których pobyt w mieszkaniu chronionym ma stanowić etap w procesie rehabilitacji społecznej lub zawodowej.

Dom dysponuje 18 mieszkaniami chronionymi dla 39 osób. Z pobytu w mieszkaniach chronionych w roku 2017 skorzystało 43 osoby z różnym rodzajem niepełnosprawności.

2. Mieszkania chronione dla cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Miasto Lublin dysponuje również ofertą pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla cudzoziemców. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej o ten rodzaj wsparcia mogą ubiegać się cudzoziemcy legitymujący się statusem uchodźcy, ochroną uzupełniającą lub zezwoleniem na pobyt czasowy udzielonym w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r.

Zasady pobytu w mieszkaniach chronionych określa regulamin. Okres przebywania migrantów w mieszkaniu chronionym zależy od indywidualnej sytuacji osób i rodzin oraz stopnia zaangażowania w realizację programu wpierania.

W okresie sprawozdawczym prowadzono cztery mieszkania chronione dla cudzoziemców, przy czym czwarte mieszkanie chronione zostało uruchomione 1 lipca 2017 r. Z pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało 25 cudzoziemców z 6 rodzin. Pomoc skierowano między innymi do rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych lub młodych.

Łączne wydatki na mieszkania chronione dla cudzoziemców wyniosły 78 312,89 zł, z czego:

- 33 308,23 zł przeznaczono na zakupy, wyposażenie oraz wydatki inwestycyjne,
- 43 773,86 zł przeznaczono na utrzymanie mieszkań, w tym 15 896,88 zł na czynsz oraz 27 876,98 zł na opłaty za wodę, nośniki energii, wywóz śmieci, odprowadzanie ścieków i inne należności.

Zaznaczyć należy, iż pomimo ogólnego wzrostu cen, koszt utrzymania mieszkań chronionych od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, co może świadczyć o efektach realizowania wśród cudzoziemców nauki racjonalnego gospodarowania nośnikami energii. Cudzoziemcy, którzy uzyskują dochód przekraczający kryterium dochodowe, zobowiązani byli do wnoszenia opłat za pobyt w mieszkaniach chronionych.

W okresie sprawozdawczym z pobytu w mieszkaniu chronionym w zdecydowanej większości korzystali cudzoziemcy, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Zatem nie wnosili oni odpłatności za niepieniężne świadczenia pomocy społecznej. Natomiast osoby zobowiązane do odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wywiązały się całkowicie z należnych opłat wnosząc odpłatność w łącznej kwocie: 4 274,93 zł. Ponadto w 2017 r. kontynuowano postępowanie wyjaśniające wobec cudzoziemców, którzy w roku 2013 r. byli zobowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym, jednak z należności się nie wywiązali z powodu opuszczenia przez cudzoziemców terytorium Unii Europejskiej. W efekcie tych działań dłużnicy uregulowali należność w wysokości: 354,66 zł. Zatem, w 2017 r. dochód jednostki z tytułu opłat za mieszkania chronione wynosił 4 629,56 zł.

3. Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków

Mieszkania chronione są bardzo ważnym elementem systemu wsparcia usamodzielniających się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy lub zakład dla nieletnich.

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną - do czasu uzyskania przez nie innych możliwości zamieszkania. Mieszkania chronione są wyposażone w niezbędne meble, podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego oraz w komputer, który zapewnia pomoc w nauce. Za mieszkania chronione odpowiedzialny jest pracownik socjalny, który ma prawo wstępu do nich o każdej porze. Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności: sprawowanie pieczy nad właściwym użytkowaniem mieszkania chronionego, kontrola przestrzegania praw i obowiązków mieszkańców, współpraca i wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu problemów, współpraca z opiekunami usamodzielnienia oraz kontrola realizacji przez mieszkańców indywidualnego programu usamodzielnienia. Osoba usamodzielniana zamieszkująca w mieszkaniu chronionym jest obowiązana do ponoszenia częściowych kosztów utrzymania tego mieszkania proporcjonalnie do swoich dochodów. W uzasadnionych przypadkach Prezydent może ją zwolnić z ponoszenia opłat.

W 2017 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało 7 mieszkań chronionych o łącznej liczbie 25 miejsc, z których skorzystało 31 osób usamodzielniających się.

X. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN 2014 – 2020

Rok 2017 był czwartym rokiem realizacji zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 – 2020 przyjętej Uchwałą Nr 1021/XXXIX/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 13 marca 2014r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 – 2020.

Całość realizowanych zadań wpisywała się swoim zakresem w 6 Celów Głównych Strategii:

- Cel 1 – Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu efektywnie wspierającego mieszkańców miasta i ich rodziny
- Cel 2 – Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób z niepełnosprawnością
- Cel 3 – Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania seniorów, pobudzenia ich aktywności społecznej i poprawie wizerunku
- Cel 4 – Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami, osoby uzależnione i ich rodziny oraz osoby dotknięte przemocą w rodzinie
- Cel 5 – Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Cel 6 – Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych

W roku 2017 na realizację zadań w ramach Strategii wydano łącznie 444 448 252,63 zł, z czego 105 163 595,11 zł pochodziło z budżetu Miasta Lublin, 313 798 882,48 zł z budżetu państwa (w tym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych), zaś 25 485 775,04 zł z innych źródeł, w tym m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Należy podkreślić, że podobnie jak w latach ubiegłych, wiele z podejmowanych działań środowiskowych na rzecz mieszkańców Miasta Lublin realizowanych było bez nakładów finansowych, lub w oparciu o środki przekazane przez sponsorów.

W roku 2017 kontynuowano realizację Programu 500+ w ramach którego wypłacono świadczenia wychowawcze 23 877 rodzinom lubelskim. Koszt programu w 2017 roku wyniósł 178 037 980,51 zł. Ponadto w 2017 roku rozpoczęto realizację Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, w ramach którego wsparcie otrzymało 39 lubelskich rodzin. Realizowany Program 500+ stanowi uzupełnienie dotychczasowych działań realizowanych w ramach Celu 1.2.1. Doskonalenie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno - finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.

Wśród licznych działań podejmowanych na rzecz mieszkańców miasta, na szczególną uwagę zasługują projekty inwestycyjne, realizowane przez Miasto Lublin w myśl idei projektowania uniwersalnego. Wśród nich szczególnie ważnym dla mieszkańców Miasta

jest Przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino na odcinku od skrzyżowania z ul. Zana i ul. Wileńską do skrzyżowania z ul. Armii Krajowej wraz z przebudową kładki dla pieszych, realizowana przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie. Wydatki na jej realizację wyniosły łącznie 16 029 029,74 zł z czego 8 014 715,74 zł pochodziło z budżetu Miasta Lublin, a 8 014 314 zł to dofinansowanie ze środków budżetu państwa.

W roku 2017 kontynuowano realizację Programu Lublin Strefa 60+, w ramach, którego seniorzy (osoby, które ukończyły 60 lat i mieszkające w Lublinie) mogą korzystać z szeregu zniżek i rabatów. Dotychczas działaniem Programu objęto 12 500 osób, które są posiadaczami Lubelskiej Karty Seniora. Na przestrzeni ubiegłego roku wydano 3007 nowych kart Lubelskiej Karty Seniora.

Poniżej uszeregowano Cele Strategii ze względu na wysokość wydatków poniesionych na realizację zadań w ich ramach:

- Cel 1- Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu efektywnie wspierającego mieszkańców miasta i ich rodziny – 75,50% ogółu wydatków, tj. łącznie 335 572 669,56 zł;
- Cel 3 - Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania seniorów, pobudzenia ich aktywności społecznej i poprawie wizerunku – 9,06% ogółu wydatków, tj. łącznie 40 272 116,04 zł;
- Cel 5 - Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – 8% ogółu wydatków, tj. łącznie 35 551 380,28 zł;
- Cel 6 - Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych – 3,91% ogółu wydatków, tj. łącznie 17 374 211,41 zł;
- Cel 2 - Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób z niepełnosprawnością – 1,77% ogółu wydatków, tj. łącznie 7 842 844,08 zł.
- Cel 4 - Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami, osoby uzależnione i ich rodziny oraz osoby dotknięte przemocą w rodzinie – 1,76% ogółu wydatków, tj. łącznie 7 835 231,26 zł.

Działania realizowane w ramach wyznaczonych celów opierały się głównie na programach, w tym w szczególności na:

- Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 – 2018 (Uchwała Nr 345/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015r.),
- Programie działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016 – 2020 (Uchwała Nr 348/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015r.),

- Programie Zdrowie dla Lublina na lata 2016 – 2020 (Uchwała Nr 324/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015r.),
- Programie Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016 – 2020 (Uchwała Nr 328/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015r.),
- Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok (Uchwała Nr 609/XXIII/2016 Rady Miasta Lublin z dnia 17 listopada 2016r.),
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii (Uchwała Nr 608/XXIII/2016 Rady Miasta Lublin z dnia 17 listopada 2016r.),
- Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 (Uchwała Nr 346/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015r.),
- Programie Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku pracy miasta Lublin na lata 2014 – 2020 (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.),
- Programie Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2014 – 2020 (Uchwała Nr 1079/XLI/2014 z dnia 15 maja 2014r.),
- Programie współpracy miasta Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2017 rok (Uchwała Nr 586/XXI/2016 Rady Miasta Lublin z dnia 20 października 2016 r.).

Szczegółowa informacja, dotycząca zadań zrealizowanych w 2017 roku w ramach Strategii, została przedstawiona w załączonej tabeli.

XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ŚRODKAMI UNII EUROPEJSKIEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2017 roku nie realizował projektów ze środków pozabudżetowych w tym z EFS.

Przygotowano 3 wnioski o dofinansowanie projektu z w/w środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

1. „Sami dla siebie”

Projekt „Sami dla siebie” w ramach Działania 11.1 Aktywne włączenie RPO WL 2014-2020 został pozytywnie oceniony i otrzymał dofinansowanie do jego realizacji w dniu 08.01.2018r. została podpisana umowa o dofinansowanie nr RPLU.11.01.00-06-0096/17-00 pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie. Wartość projektu ogółem 1 317 212,16 PLN, wartość dofinansowania 1 119 630,33 PLN. Termin realizacji 01.03.2018r. – 29.02.2020r. Podział dofinansowania w latach rozkłada się następująco:

- 2018r. – 558 286,08 PLN;
- 2019r. – 546 704,25 PLN;
- 2020r. – 14 640,00 PLN.

Celem głównym projektu jest wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy 200 osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w Mieście Lublin, poprzez realizację kompleksowych kontraktów socjalnych, w tym PAI. Uczestnicy to osoby w wieku 15-64 lata, korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, w szczególności osoby pozostające bez zatrudnienia, bezrobotne należące do III grupy osób sprofilowanych jako oddalone od rynku pracy, o niskich kwalifikacjach, niepełnosprawne. W ramach projektu do realizacji zaplanowano: trening motywacyjno- wprowadzający dla 180 osób, warsztaty aktywizacji zawodowej dla 180 osób, kursy o charakterze zawodowym lub edukacyjnym dla 100 osób, pośrednictwo pracy dla 100 osób oraz staże zawodowe dla 80 osób. Osoby bezrobotne - należące do III grupy osób sprofilowanych jako oddalone od rynku pracy w ramach porozumienia MOPR-MUP w Lublinie wezmą udział w programie aktywizacji i integracji (PAI).

Rezultatami, które zostaną osiągnięte poprzez zindywidualizowane i holistyczne podejście do beneficjentów projektu będą: rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej oraz społecznej uczestników, wzrost zdolności i gotowości do uzyskania zatrudnienia lub innej formy aktywności zawodowej czy edukacyjnej, co w dłuższej perspektywie zapobiegnie pogłębianiu się zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych, poprawi dostęp do rynku pracy, a w konsekwencji zmniejszy liczbę osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w Lublinie.

2. „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”

Projekt opracowany został w ramach działania 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Celem projektu jest rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin oraz deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej w Mieście Lublin. Wartość projektu wynosi 590 208,23 zł, w tym kwota dofinansowania 333 374,99 zł. Planowany termin realizacji to okres od 01.10.2018 r. do 30.09.2020 r.

W ramach projektu realizowane będą kompleksowe działania i formy wsparcia, które przyczynią się zarówno do wzrostu poziomu wiedzy i nabycia umiejętności społeczno-wychowawczych 20 opiekunów zastępczych jak i wzrostu umiejętności psychospołecznych 30 dzieci przebywających w tych rodzinach. Rezultaty, które zostaną osiągnięte poprzez indywidualne podejście przyczynią się do wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz społecznej uczestników projektu. Projekt odpowiada również na problemy dotyczące pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych w Lublinie, poprzez stworzenie możliwości udziału 24 osobom w specjalistycznym szkoleniu PRIDE.

Wniosek o dofinansowanie projektu został złożony do Instytucji Zarządzającej w miesiącu X 2017r. Projekt znajdują się obecnie w ocenie, przewidywany termin rozstrzygnięcia i rozpoczęcia realizacji to IV kwartał 2018 roku.

3. „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”

Projekt opracowany został w ramach działania 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020. Celem projektu jest rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin. Wartość projektu ogółem: 590 208,13 PLN, wartość dofinansowania: 560 707,63 PLN. Planowany termin realizacji: 01.10.2018 r. - 30.09.2020 r.

Celem głównym projektu jest kompleksowa realizacja działań na rzecz wspierania roli rodziny. W ramach projektu realizowane będą kompleksowe działania i formy wsparcia, które przyczynią się zarówno do wzrostu poziomu wiedzy i nabycia umiejętności samych rodzin objętych asystą i co najistotniejsze dzieci przebywających w tych rodzinach (62 osoby). Pomocą objęte zostaną także inne osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy MOPR (204 osoby) w zakresie poradnictwa prawnego obywatelskiego, poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego. Rezultaty, które zostaną osiągnięte poprzez indywidualne podejście przyczynią się do wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz społecznej uczestników projektu. Wniosek o dofinansowanie projektu został złożony do Instytucji Zarządzającej w miesiącu X 2017 r. Projekty znajdują się obecnie w ocenie, przewidywany termin rozstrzygnięcia oceny i rozpoczęcia realizacji to IV kwartał 2018 roku.

XII. SYSTEM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

Od 2004 r. Pion świadczeń socjalnych realizuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie Lublin w ramach czterech ustaw: ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Z dniem 1 sierpnia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz.1428), która wprowadziła zmiany w ustawach:

- o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- o świadczeniach rodzinnych,
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Nowe regulacje zastosowano po raz pierwszy przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego na okres rozpoczynający się 1 października 2017 r., prawa do zasiłku rodzinnego na okres rozpoczynający się 1 listopada 2017 r., prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okres rozpoczynający się 1 października 2017 r. oraz prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka od 1 listopada 2017 r.

Od stycznia 2017 r. zakres realizowanych zadań poszerzony został także o ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz.1860).

Pion świadczeń socjalnych na przestrzeni 2017 roku realizował m.in. następujące świadczenia:

I. Świadczenia rodzinne, w tym:

- 1) zasiłek rodzinny,
- 2) dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym:
  1. dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
  2. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  3. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
  4. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
  5. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  6. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
  7. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.
- 3) świadczenia opiekuńcze:
  - zasiłek pielęgnacyjny,
  - świadczenie pielęgnacyjne,
  - specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
- 5) świadczenie rodzicielskie,

- II. Zasiłki dla opiekunów
- III. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- IV. Jednorazowe świadczenie „Za Życiem”

1. Realizacja świadczeń socjalnych

W 2017 roku pracownicy działu przyjmowali wnioski o zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze oraz wnioski o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, a także wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wnioski o świadczenie rodzicielskie i wychowawcze. Ogółem przyjęto **23 167** wniosków o świadczenia, w tym:

- 13 660 wniosków o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami,
- 1 696 wniosków o zasiłek pielęgnacyjny,
- 323 wnioski o świadczenie pielęgnacyjne,
- 474 wniosków o specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 2 939 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- 839 wniosków o świadczenie rodzicielskie,
- 3 195 wniosków o świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- 41 wniosków o jednorazowe świadczenie „Za Życiem”.

Wszystkie wnioski zostały zarejestrowane w elektronicznym rejestrze wniosków, założono akta świadczeniobiorcom i ustalono uprawnienia na podstawie zgromadzonej dokumentacji.

W sali obsługi interesantów, funkcjonowało stanowisko recepcyjno - informacyjne, ponadto funkcjonowała linia telefoniczna – informacja czynna w godzinach pracy Ośrodka, gdzie dyżurujący pracownicy udzielali niezbędnych informacji, wydawali druki wniosków o świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Opracowano informatory o dokumentach niezbędnych do przyznania świadczeń.

W okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. wydano ogółem **19 667 decyzji administracyjnych** (przyznające lub odmowne), w tym:

- 15 690 decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, pomocy rządowej, zasiłku dla opiekuna,
- 801 decyzji w sprawie świadczeń rodzicielskich,
- 3 137 decyzji w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- 39 decyzji w sprawie jednorazowego świadczenia „Za Życiem”.

W 2017 roku do Samorządowego Kolegium Odwoławczego dział przekazał 335 decyzji, z tego: 170 zostało utrzymanych w mocy.

1.1. Wydatki na świadczenia i liczba wypłaconych świadczeń

W roku 2017 wydatki z tytułu wypłat dla świadczeniobiorców wyniosły 95 717 314 zł. W odniesieniu do roku 2016 były wyższe aż o 5 426 966 zł.

Wzrost wydatków wynikał głównie ze znacznie wyższej kwoty wypłaconej na świadczenia opiekuńcze (o 4,29 mln zł), na świadczenia rodzicielskie (blisko 1,38 mln zł), zasiłki rodzinne z dodatkami (o 0,68 mln zł) oraz składki ubezpieczenia społecznego

(o 0,62 mln zł) przy jednoczesnym spadku wydatków w ramach funduszu alimentacyjnego (o blisko 1,5 mln zł).

Tabela 29. Wydatki na świadczenia w latach 2016 i 2017

Lp.	Rodzaj świadczeń	Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń w roku 2016 (w zł)	Wydatki poniesione na wypłaty świadczeń w roku 2017 (w zł)	Wzrost/ spadek w zł	Wzrost/ spadek w %
1.	Zasiłki rodzinne wraz ze świadczeniami wypłacanymi na podstawie art. 5 ust.3 tzw. "zł za zł"	18 172 552	18 823 441	650 889	3,58
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	8 818 019	8 848 465	30 446	0,35
3.	Świadczenia opiekuńcze	28 710 145	33 003 529	4 293 384	14,95
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 848 000	2 657 000	-191 000	-6,71
5.	Fundusz alimentacyjny	19 286 533	17 736 830	-1 549 703	-8,04
6.	Świadczenie rodzicielskie	7 608 776	8 986 903	1 378 127	18,11
7.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	3 882 359	4 506 938	624 579	16,09
8.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	962 364	1 154 208	191 844	19,93
9.	Pomoc rządowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2014	2 200	600	-1 600	-72,73
10.	WYDATKI OGÓŁEM:	90 290 948	95 717 914	5 426 966	6,01

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Jak obrazuje powyższa tabela Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie największe wydatki poniósł na wypłatę świadczeń opiekuńczych, których wartość stanowi aż 34,48% ogółu wydatków, jeżeli do kategorii świadczeń opiekuńczych zaliczy się nierozzerwalne z nimi składki udział wzrasta do 40,39%. Należy zaznaczyć, że znaczną część wydatków w kategorii świadczeń opiekuńczych generują zasiłek pielęgnacyjny (40,54%) oraz świadczenie pielęgnacyjne (49,76%).

Wydatki na zasiłki rodzinne, znalazły się na drugiej pozycji, stanowiąc 19,67% wydatków. Ujmując zasiłki rodzinne razem z dodatkami otrzymamy w sumie 28,91% udziału w sumie wypłaconych świadczeń ogółem.

Trzecim pod względem wartości wydatków typem świadczeń jest wypłata funduszu alimentacyjnego. Z tego tytułu Ośrodek wypłacił 17 736 830 zł co stanowi niemal 18,53% ogólnej puli wydatków.

W roku 2017 wydatki na świadczenia wyniosły 90 056 768 zł (bez składek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego dla podopiecznych). Średniomiesięczne wydatki na wypłaty świadczeń wyniosły 7 504 730,7 zł (w 2016 r. - 7 247 444 zł).

Wysokość wypłat w poszczególnych miesiącach ulegała wahaniom, największy skok w wartości realizowanych świadczeń corocznie występuje we wrześniu, spowodowane jest to wypłatą płatnego raz w roku dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. W miesiącach październik, listopad, grudzień występują wahania z uwagi na początek nowego okresu

świadczeniowego (z funduszu alimentacyjnego od października, ze świadczeń rodzinnych od listopada) i stopniowy wpływ i rozparzenie nowych wniosków.

Tabela 30. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia, w rozbiciu na poszczególne zasiłki i dodatki wypłacone w 2017 roku

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość świadczeń (w zł)	Liczba świadczeń	Średnia wartość świadczenia (w zł)
1.	Zasiłki rodzinne	18 056 212	155 223	116
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	8 848 465	58 082	152
2.1.	urodzenia dziecka	845 000	845	1 000
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 893 911	4 835	392
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	1 835 299	9 290	198
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 269 340	11 945	106
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	195 500	2 173	90
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	1 073 840	9 772	110
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	882 200	8 822	100
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	42 980	452	95
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	30 284	268	113
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	12 696	184	69
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 079 735	21 893	95
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	26 904 677	213 305	126
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	13 378 473	87 441	153
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	16 423 721	11 729	1 400
6.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	0
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	1 961 050	3 781	519
8.	Zasiłek dla opiekuna	1 240 285	2 394	518
9.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5 +w. 6 +w. 7)	33 003 529	105 345	313
10.	Razem (w. 3 + w. 8)	59 908 205	318 650	188
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 657 000	2 657	1 000
12.	Świadczenie rodzicielskie	8 986 903	9 763	921
13.	zł za zł	767 229	14 626	52

14.	Razem świadczenia rodzinne i dodatki oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (w. 9 + w. 10)	72 319 338	345 696	209
15.	Zaliczka alimentacyjna	0	0	0
16.	Fundusz alimentacyjny	17 736 830	40 004	443
17.	RAZEM (w.11 +w.12 +w.13)	90 056 168	385 700	234
18.	Odsetki od zasiłku dla opiekuna	0	0	0
19.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	4 506 938	14 728	306
20.	RAZEM (w.14 +w. 15)	94 563 106	400 428	236
21.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	1 154 208	12 206	95
22.	Pomoc rządowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2014	600	300	200

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.2. Rodziny objęte pomocą

W ramach omawianych świadczeń w roku 2017 Ośrodek objął pomocą 21 673 rodziny. W stosunku do roku ubiegłego jest to wzrost o 76 rodzin. Jest to drugi rok z rzędu, gdzie nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą w stosunku do roku poprzedniego, jednak w roku sprawozdawczym raczej wzrost jest symboliczny, w 2016 nastąpił wzrost aż o 927 rodzin. Warto nadmienić, iż spadek liczby rodzin dla której wypłacane są świadczenia rodzinne obserwowany jest już od roku 2007.

Porównanie lat 2017 i 2016 (patrz tab. 30) jednoznacznie wskazuje na spadek liczby rodzin korzystających z większości świadczeń. Wzrost odnotowano jedynie przy zasiłkach pielęgnacyjnych oraz świadczeniach pielęgnacyjnych podobnie jak w latach ubiegłych. W przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego jak i zasiłku dla opiekuna odnotowano spadek liczby rodzin korzystających (odpowiednio -1,75% oraz -17,52%). Ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego w 2017 r. korzystało o 12,49% więcej klientów niż w roku poprzedzającym.

W zakresie zasiłków rodzinnych i dodatków wzrost odnotowano wyłącznie w przypadku liczby rodzin korzystających ze wsparcia w formie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem podczas korzystania z urlopu wychowawczego – 0,5%, gdy w roku 2016 występował w tym przypadku wzrost o 20% oraz w przypadku dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – wzrost o 1,34%. W przypadku pozostałych dodatków spadki kształtowały się w zakresie 3% – 13,73%. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne spadła o 3% natomiast najwyższy spadek wśród dodatków do zasiłków rodzinnych odnotowano w przypadku dodatku z tytułu urodzenia dziecka – 12%.

Tabela 31. Liczba rodzin pobierająca świadczenie na przestrzeni lat 2016-2017

L. p.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin 2016	Liczba rodzin 2017	Wzrost/ spadek 2016/2017
1.	Zasiłki rodzinne	9 120	8 839	-3,08%
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	7 470	6 963	-6,79%

2.1.	urodzenia dziecka	945	831	-12,06%
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	615	618	0,49%
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	X	X	X
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	796	762	-4,27%
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 074	1 078	0,37%
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	248	242	-2,42%
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	893	905	1,34%
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	5 938	5 524	-6,97%
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	82	73	-10,98%
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	51	44	-13,73%
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	34	31	-8,82%
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 545	1 549	0,26%
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w. 1 + w. 2)	9 120	8 839	-3,08%
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	7 568	7 630	0,82%
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	929	1045	12,49%
6.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	X	X	X
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	399	392	-1,75%
8.	Zasiłek dla opiekuna	274	226	-17,52%
9.	Świadczenia opiekuńcze (w. 4 + w. 5 +w. 6 +w. 7+w.8)	8 412	8 452	0,48%
10.	Razem (w. 3 + w. 9)	16 186	15 957	-1,41%
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 795	2 608	-6,69%
12.	Świadczenie rodzicielskie	1 183	1 370	15,81%
13.	zł za zł	490	709	44,69%
14.	Razem świadczenia rodzinne i dodatki oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (w.10+w.11+w.12+w.13)	18 053	18 316	1,46%
15.	Zaliczka alimentacyjna	X	X	X
16.	Fundusz alimentacyjny	3 544	3 357	-5,28%
17.	RAZEM (w.14 +w.15 +w.16)	21 597	21 673	0,35%
18.	Odsetki od zasiłku dla opiekuna	0	0	0
19.	Składki ubezpieczenia społecznego podopiecznych	1 340	1 392	3,88%
20.	RAZEM (w.17 +w. 18+w.19)	21 597	21 673	0,35%
21.	Składki ubezpieczenia zdrowotnego podopiecznych	1 099	1 160	5,55%
23.	Pomoc rządowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2014	2	1	-50,00%

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.3. Zasiłek dla opiekuna

W wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. uznającego art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej

Polskiej, ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U z 30 kwietnia 2014 r. poz. 567) wprowadzono nowe świadczenie – zasiłek dla opiekuna.

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek przysługuje w wysokości 520 zł miesięcznie ponadto podobnie jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego, przy zasiłku dla opiekuna opłacane są składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

W 2017 r. wypłacono 2 394 świadczenia dla 226 rodzin. Wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 1 240 285 zł.

1.4. Realizacja Ustawy „Za życiem”

Od dnia 01 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz.1860). Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin w zakresie dostępu do:

1. świadczeń opieki zdrowotnej,
2. instrumentów polityki na rzecz rodziny - w postaci jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód rodziny. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Wymóg ten nie dotyczy osób będących opiekunami prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także osób, które przysposobiły dziecko.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie dokonał wypłat świadczeń dla 39 rodzin na łączną kwotę 156 000 zł.

2. Postępowanie z zakresu nienależnie pobranych świadczeń

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku pracownicy Działu ds. osób zobowiązanych prowadzili postępowania wobec **1 065** osób zobowiązanych do zwrotu świadczeń nienależnie pobranych, z czego wobec **694** osób postępowanie zostało wszczęte w 2017 roku.

Pracownicy w roku 2017 wydali łącznie 834 decyzje administracyjne ustalające i żądające zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, funduszu alimentacyjnego oraz zasiłku dla opiekuna.

We wskazanym okresie wystawiono łącznie 298 upomnień (w tym 231 upomnień obejmujących należności pionu świadczeń socjalnych, natomiast 67 obejmujących należności pozostałych komórek organizacyjnych MOPR Lublin) oraz łącznie 239 tytułów wykonawczych (w tym 188 tytułów obejmujących należności pionu świadczeń socjalnych, zaś 94 tytuły w zakresie pozostałych komórek organizacyjnych MOPR Lublin).

W 501 sprawach prowadzono korespondencję z zobowiązanymi w sprawie sposobu spłaty należności lub zastosowania ulgi w spłacie. W tym celu nawiązano współpracę z pracownikiem pomocy środowiskowej celem ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, majątkowej i zdrowotnej rodziny, wystosowano pisma do zobowiązanych, pozyskano oświadczenia poświadczające szczególne okoliczności dające podstawę do uzyskania ulgi w spłacie należności.

W roku 2017 rozpatrzono 52 odwołania od decyzji ustalających i żądania nienależnie pobranych świadczeń oraz w ramach uznania administracyjnego 117 wniosków zobowiązanych o udzielenie ulgi w spłacie (umorzenia należności w całości lub części lub rozłożenia spłaty należności na raty). W roku 2017 w 337 sprawach dokonywano z bieżąco wypłacanych świadczeń potrąceń na podstawie przygotowanych zawiadomień określających okres potrąceń, jak również wysokość potrąceń, w rozbiciu na kwotę należności głównej i odsetek.

Wystosowano także 16 wezwań do właścicieli rachunków bankowych do dokonania zwrotu świadczeń świadczeniobiorców przekazanych na rachunki po ich zgonie. Wystosowano również 31 pism do banków celem odzyskania należności przekazanych na rachunki bankowe po śmierci osób uprawnionych. Skierowane zostały także 62 pisma do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przekazanie kwoty przyznanego przez organ właściwy wierzyciela zasiłku pielęgnacyjnego za który przyznany został dodatek pielęgnacyjny, który stanowi zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

W związku z egzekucją prowadzoną przez Wydział Egzekucji Urzędu Miasta Lublin oraz urzędy skarbowe na terenie całego kraju prowadzono stałą współpracę poprzez bieżące informowanie organów egzekucyjnych o zobowiązanych oraz majątku zobowiązanych w zakresie niezbędnym do prowadzenia skutecznej egzekucji administracyjnej oraz przekazywano informacje o aktualnej wysokości zobowiązań. Łącznie wystosowano 400 informacji dotyczących prowadzonego postępowania.

Skierowano również inne wnioski i wystąpienia (łącznie 102) niezbędne do prowadzenia postępowania (CPD MSW, KRK, UM Lublin, komórek organizacyjnych Ośrodka).

W ramach prowadzonego postępowania dotyczącego wszczęcia postępowania egzekucyjnego w celu dochodzenia pozostałych świadczeń z pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej: opłat, wydatków oraz nienależnie pobranych świadczeń do komórek merytorycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie skierowanych zostało

118 pism mających na celu ustalenia zasadności wszczęcia postępowania egzekucyjnego w administracji, ustalenia danych osobowych dłużników ich miejsca pobytu i majątku, ustalenia, czy zastosowane zostały ulgi w spłacie zobowiązania oraz informowania na jakim etapie postępowania egzekucyjnego znajduje się sprawa.

W związku z wdrożeniem z dniem 1 stycznia 2017 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie nowego systemu KSAT pracownicy Działu wprowadzili bilansem otwarcia 371 spraw. Na przestrzeni 2017 roku pracownicy Działu wprowadzili do systemu KSAT 814 ostatecznych decyzji administracyjnych ustalających należności do zwrotu.

Łącznie do Działu ds. osób zobowiązanych wpłynęły 174 zestawienia dotyczące wpłat poszczególnych kontrahentów. Na każdą pisemną listę przesłaną przez Dział ds. finansowo-księgowych dokonywano proporcjonalnego rozpisania rozliczenia należności z wyszczególnieniem należności głównej i odsetek ustawowych za opóźnienie lub też weryfikowano sposób zaksięgowania należności przedstawiony przez Dział ds. finansowo-księgowych. Od stycznia do grudnia 2017 roku pracownicy Działu zweryfikowali i dokonali rozpisania 1 383 wpłat.

Pracownicy Działu wystosowali 130 pism celem dokonania zwrotu nadpłaconych kwot, ustalenia numerów kont bankowych, wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, dokonania opłat sądowych, przeksięgowania kwot na poszczególnych kontach w indywidualnych sprawach.

W oparciu o analizę zebranego materiału w 12 sprawach (w tym 3 sprawy z ROPS w Lublinie) dokonano odpisu na łączną kwotę 38.823,60 zł (w tym: 2.246,00 zł dot. spraw z ROPS w Lublinie) z uwagi na fakt, iż upłynął okres dochodzenia należności.

Tabela 32. *Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane*

Rodzaj świadczenia	Odzyskana kwota
Świadczenia rodzinne	447 965
Fundusz alimentacyjny	148 765
Zasiłek dla opiekuna	12 844
Zaliczka alimentacyjna	4 665
Świadczenie wychowawcze	171 052
Świadczenie w myśl art. 5 us. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych	5 644
Pomoc rządowa	0
Łącznie:	790 935

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Postępowanie egzekucyjne wobec dłużników alimentacyjnych

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych jako organ właściwy wierzyciela oraz organ właściwy dłużnika prowadziła sekcja ds. funduszu alimentacyjnego.

W roku 2017 r. w ramach postępowań egzekucyjnych wobec dłużników alimentacyjnych realizowano następujące zadania:

- przygotowano i wysłano dłużnikom alimentacyjnym 1 483 informacje o przyznanych osobie uprawnionej świadczeniach z funduszu alimentacyjnego oraz o wysokości zobowiązań dłużników alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa,
- przygotowano i wysłano 1 072 wezwania do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego,
- przeprowadzono z dłużnikami alimentacyjnymi 617 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano oświadczenia majątkowe,
- przygotowano oraz wysłano do organów właściwych dłużników 506 wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,
- przygotowano oraz wysłano 270 wniosków o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego oraz podjęto na 512 wniosków organów właściwych wierzycieli działania wobec dłużników alimentacyjnych,
- odebrano 22 zobowiązania do zarejestrowania dłużników w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, albo poszukująca pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania jako bezrobotny,
- przygotowano oraz przekazano komornikom sądowym prowadzącym postępowanie egzekucyjne 151 informacji mających wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego,
- przygotowano oraz wysłano organom właściwym wierzyciela oraz komornikom sądowym 1 084 informacji o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych oraz o ich efektach,
- przygotowano oraz wysłano 284 zawiadomienia o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz każdorazowo występowano do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne o wydanie zaświadczeń o wywiązywaniu się dłużnika alimentacyjnego przez okres ostatnich 6 miesięcy w każdym miesiącu z zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów, natomiast w stosunku do 511 dłużników na podstawie art. 5a ust. 2 ustawy działania nie zostały podjęte,
- przygotowano, wydano oraz wysłano 215 decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz decyzje o umorzeniu postępowania jako bezprzedmiotowe,
- przygotowano i skierowano 228 wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego,
- przygotowano oraz skierowano do Prezydenta Miasta Lublin 81 wniosków o zatrzymanie dłużnikom alimentacyjnym prawa jazdy,
- przygotowano oraz skierowano do Prezydenta Miasta Lublin 21 wniosków o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy,
- przygotowano do komorników sądowych 16 wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wraz z zestawieniem stanu należności,

- przygotowano do komorników sądowych 3 102 wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego wraz z zestawieniem stanu należności,
- przygotowano oraz przekazano organom prowadzącym postępowanie egzekucyjne 294 informacje istotne dla skuteczności egzekucji,
- rozpatrywano sprawy w trybie odwoławczym. Sprawy w których organ nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonych decyzji zgodnie z terminami przewidzianymi przez Kodeks postępowania administracyjnego wraz z całością akt przekazane były do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Lublinie celem rozpatrzenia w trybie nadzoru. Łącznie rozpatrzono 58 odwołań,
- rozpatrywano wnioski na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy, wnioski o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczenie terminu płatności albo rozłożenia należności na raty uwzględniając sytuację dochodową i rodzinną. W przypadku braków formalnych dłużników zamieszkujących na terenie Gminy Lublin wzywano do doprecyzowania złożonego wniosku oraz dołączenia dokumentów potwierdzających sytuację rodzinną i dochodową, natomiast w przypadku dłużników zamieszkałych poza występowano do organów właściwych dłużnika celem wezwania dłużnika i ustalenia jego sytuacji oraz dołączenia brakujących dokumentów. W oparciu o komplet dokumentów w ramach uznania administracyjnego wydawano decyzje administracyjne w sprawie. Łącznie rozpatrzono 67 wniosków,
- rozliczano wpłaty dokonywane tytułem spłaty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wypłaconej zaliczki alimentacyjnej oraz wpłaty przekazywane przez gminy wierzycieli oraz informowano o wpłatach komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne. Łącznie w 2017 roku rozliczono 10 059 wpłat na spłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 3 760 658,92 zł oraz 1 133 wpłaty na spłatę świadczeń z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę 444 757,54 zł,
- występowano dodatkowo z wnioskami o udostępnienie danych do Krajowego Rejestru Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości,
- weryfikowano dane zawarte w systemach informatycznych: Biura Ewidencji Ludności (dane meldunkowe), KSAT (miejsca zamieszkania, skład rodziny, wysokość udzielonej pomocy), POMOST (miejsce zamieszkania, skład rodziny, formy udzielonej pomocy), SEPI (dane adresowe, status),
- w związku ze skierowanymi wnioskami o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 udzielano pisemnych informacji komisariatom policji w żądanym zakresie,
- w związku ze skierowanymi wnioskami o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 pracownicy sekcji wzywani byli na wniosek prokuratora na komisariaty policji do składania zeznań,
- w związku ze skierowanymi wnioskami o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 pracownicy sekcji w sprawach gdzie

wystawiony został akt oskarżenia wzywani byli przez Sąd imiennie na wyznaczone rozprawy i składali zeznania w sprawach karnych dłużników alimentacyjnych.

Od roku 2016 rozpoczęto kierowanie wniosków o wszczęcie egzekucji z nieruchomości lub przyłączenie do egzekucji z nieruchomości wszczętej na wniosek innego wierzyciela w celu odzyskania należności Skarbu Państwa. W 2017 prowadzone było postępowanie już wszczęte oraz kierowane były kolejne wnioski. W roku 2017 roku w toku było 200 spraw. Sprawy są na etapie wszczęcia egzekucji z nieruchomości, sporządzenia opisu i oszacowania, I lub II licytacji lub należności zostały przez dłużnika spłacone przez terminem zbycia nieruchomości. Prowadzenie egzekucji z nieruchomości wymaga dogłębnej, indywidualnej analizy sprawy, ustalenia stanu prawnego oraz skompletowania dokumentów do wszczęcia egzekucji, jak również uzupełniania ich w toku jej prowadzenia.

Ponadto przekazywano na bieżąco do biur informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz w dwutygodniowych odstępach dokonywano aktualizacji danych lub je usuwano (zgon, spłata należności). Wg stanu na dzień 31.12.2017 r. do biur zgłoszonych zostało 3 894 dłużników alimentacyjnych, w tym 140 nowych dłużników.

W roku 2017 z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłaconej zaliczki alimentacyjnej odzyskano **4 205 415** zł. Należy wskazać, że od roku 2010 spłaty z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz z tytułu zaliczki alimentacyjnej systematycznie wzrastają. W roku 2017 odzyskano o 865 812 zł więcej niż w roku poprzednim.

Tabela 33. Spłaty należności dokonane przez dłużników w latach 2016 i 2017

Wyszczególnienie	2016	2017
1. Wyegzekwowana kwota, z tego:	3 339 604	4 205 416
1.1. spłaty zaliczka alimentacyjna, z tego:	361 064	444 757
- dochód BP	180 532	222 379
- dochód gminy Lublin	180 532	222 378
1.2. spłaty fundusz alimentacyjny, z tego:	2 978 540	3 760 659
- dochód BP, w tym:	2 319 900	2 825 018
odsetki	1 331 941	1 421 557
- dochód gm. wierzyciela	658 640	935 641
- dochód gm. dłużnika	0	0

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

XIII. Realizacja Programu „Rodzina 500+”

Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. Poz.195) wprowadzono systemowe wsparcie polskich rodzin - świadczenie wychowawcze, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Z dniem 1 sierpnia 2017 r. weszła w życie uchwalona przez Sejm RP w dniu 7 lipca 2017 r. ustawa o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 1428), która wprowadziła zmiany w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Nowe regulacje zastosowano po raz pierwszy przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego na okres rozpoczynający się 1 października 2017 r.

Świadczenie wychowawcze z Programu Rodzina 500 plus mogą otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. W przypadku pierwszego lub jedyne dziecko pomoc skierowana jest jedynie do rodzin o niskich dochodach (poniżej 800 zł netto na osobę, a 1200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym). Fakt, iż otrzymanie świadczenia na drugie i kolejne dziecko nie zależy od dochodu sprawia, że pomoc trafiła do zdecydowanie większej liczby rodzin niż świadczeniobiorców zasiłków rodzinnych.

W związku z realizacją programu, w roku 2017, wpłynęły 23 934 wnioski, w tym 9 966 drogą elektroniczną. Wydano 22 742 decyzje, a świadczenia otrzymało 23 877 rodzin na 32 152 dzieci, w tym na 13 644 tzw. pierwszych dzieci w rodzinie. W stosunku do roku 2016 nastąpił wzrost liczby rodzin objętych świadczeniem wychowawczym o 12,48%.

Z podwyższonego kryterium dochodowego (w sytuacjach, kiedy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności) skorzystało 1 158 rodzin. Strukturę środowisk korzystających ze świadczenia wychowawczego z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 34. Struktura rodzin z dziećmi korzystających ze świadczenia wychowawczego

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	stosunek %
1	15 732	65,89
2	6 212	26,03
3	1 495	6,26
4	312	1,31
5	79	0,4
6 i więcej	47	0,2

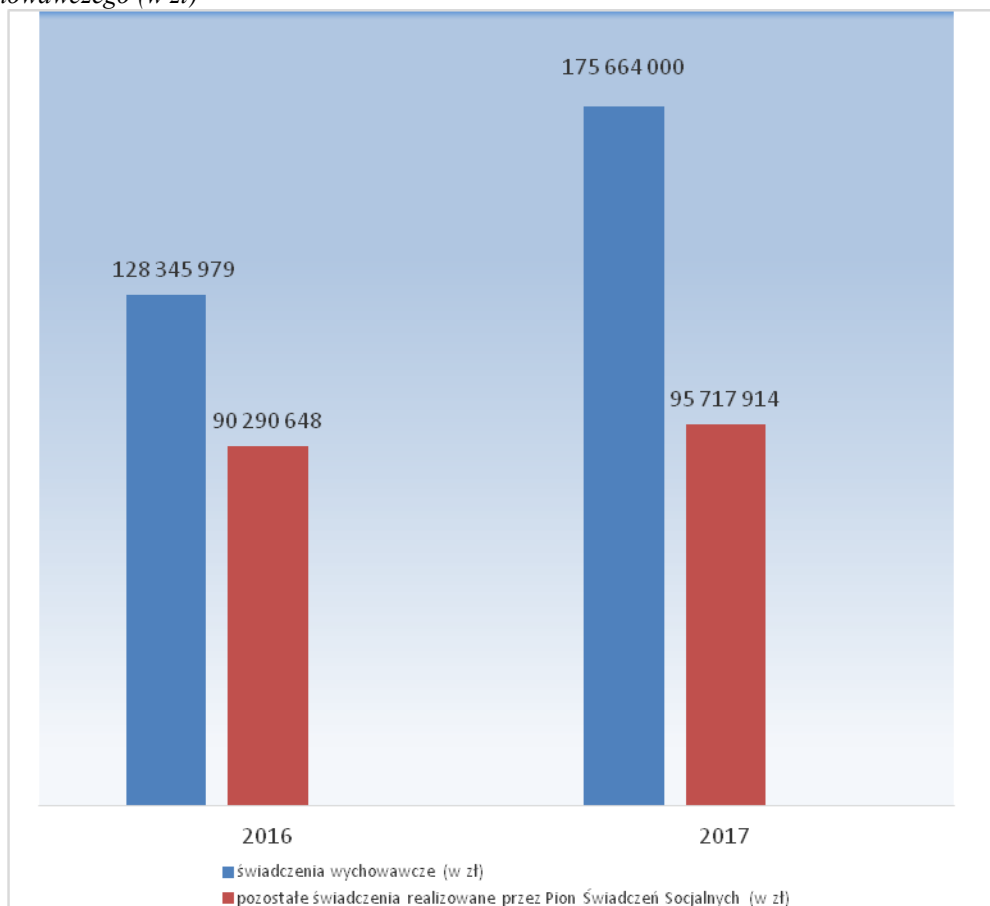
Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Świadczenia otrzymało również 4 391 osób samotnie wychowujących 6 184 dzieci.

W roku 2017 wypłacono 352 193 świadczenia na łączną kwotę 175 664 000 zł. Daje to średnio 613 zł miesięcznie na rodzinę. W przypadku zasiłków rodzinnych z dodatkami średniomiesięczna kwota wsparcia przypadająca na rodzinę to jedynie 254 zł. Wypłacano średnio 29 350 świadczeń miesięcznie na pierwsze dziecko.

W 2017 roku z pomocy w postaci świadczenia wychowawczego skorzystało 23 877 rodzin i jest to niemal trzy razy liczniejsza grupa niż w przypadku świadczeniobiorców zasiłków rodzinnych. Realizacja nowego świadczenia od drugiego kwartału 2016 r. zdominowała wydatki realizowane przez Pion świadczeń socjalnych. Na działalność systemu wsparcia rodzin w 2017 r. wydatkowano 95,7³³ mln natomiast na świadczenie wychowawcze wydatkowano 175,7mln. Wielkość nowego zadania i jego proporcje w stosunku do wysokości pozostałych wypłat realizowanych przez Pion Świadczeń Socjalnych obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11. Wydatki na świadczenia systemu wsparcia rodzin w latach 2016-2017 roku z wyszczególnieniem zasiłku wychowawczego (w zł)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

33 W kwocie zawarto wydatki na: zasiłki rodzinne wraz ze świadczeniami wypłacanymi na podstawie art. 5 ust.3 tzw. "zł za zł wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia rodzicielskie, składki ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego, pomoc rządową dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2014 oraz wydatki na fundusz alimentacyjny.

XIV. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Pion świadczeń socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zmianami) Działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz ze środków budżetu Miasta Lublin.

1. Realizacja zadań w ramach środków PFRON

W 2017 roku były przyjmowane i rozpatrywane wnioski złożone przez klientów w ramach poszczególnych zadań realizowanych ze środków PFRON.

Tabela 35. Wnioski złożone w ramach rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2017 roku

Lp	Nazwa zadania	Ilość wniosków	Rozpatrzone pozytywnie
1.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych	820	650
2.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	45	39
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	3 966	3 695
4.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych	461	235
5.	Tłumacz języka migowego i tłumacz - przewodnik	8	8
6.	Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym	14	8
	RAZEM	5 314	4 635

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Na realizację zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Miasto Lublin otrzymało ze środków PFRON w 2017 roku **8 326 040 zł**, z czego w dyspozycji Działu ds. osób niepełnosprawnych była kwota **7 882 040 zł**. Wydatkowano **7 874 945 zł**, co stanowi **99,91 %** kwoty przeznaczonej na rehabilitację społeczną. Niewydatkowana kwota **7 095 zł** to suma niewykorzystanych środków, powstałych z końcowych rozliczeń oraz rezygnacji osób niepełnosprawnych, w terminie, który uniemożliwił ich ponowne rozdysponowanie oraz absencji uczestników wtz., co skutkowało zwrotem środków.

Pozostałe **444 000 zł** z przyznanego limitu zostały przekazane do dyspozycji Miejskiego Urzędu Pracy, który realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Spośród przekazanych MUP środków niewykorzystana została kwota **584 zł**, co ostatecznie zapewniło rozdysponowanie **99,87 %** posiadanej kwoty.

Środki przeznaczone na realizację zadań w 2016 roku stanowiły 100,47% środków z 2016 roku. Limit wraz z wykorzystaniem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Limity środków PFRON w latach 2016 i 2017 (w zł)

Lp	Zadanie	Limit środków PFRON 2016	Limit środków PFRON 2017	Kwota wydatkowanych środków	Wykorzystanie środków w 2017 roku
1	Dofinansowanie kosztów utrzymania i działalności WTZ	4 318 920,00	4 318 920	4 315 411	99,92%
2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	503 686,00	625 485	624 886	99,9%
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	186 314,00	160 403	160 373	99,98 %
4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	2 067 375,00	2 223 271	2 223 269	99,99 %
5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych oraz usługi tłumacza języka migowego	560 000	520 000	517 045	99,43%
6	Zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym	34 500	33 961	33 961	100%
7	Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	1 099 464,40	928 228,73	662 983,44 ³⁴	71,42%
	Razem (w zł):	8 770 259,40	8 810 269,73	8 537 928,44	96,91%

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W ramach zadań bezpośrednich dofinansowywane są:

- wyroby medyczne, będące przedmiotami ortopedycznymi i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny,
- turnusy rehabilitacyjne,
- bariery techniczne, w komunikowaniu się i architektoniczne,
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- obszary w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.

³⁴ Stan na 24.01.2017 r. (w związku z realizacją aneksu nr 12 do umowy nr S3/000004/03/D z dnia 27.03.2017 w sprawie realizacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd wypłaty z 2017 realizowane będą do dnia 15.04.2018r.)

Na dofinansowanie do wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych w 2017 roku złożonych było 3 919 wniosków na kwotę 3 876 943 zł. Wypłacono dofinansowania dla 3 659 osób na kwotę 2 196 444 zł.

O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się w roku 2017 1 188 osób. Dofinansowanie uzyskało 650 osób na kwotę 726 044 zł, a ostatecznie wypłacono 624 886 zł dla 573 osób.

Na dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wpłynęło w 2017 r. 47 wniosków na łączną kwotę 93 050 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono i zawarto tym samym 36 umowy na łączną kwotę 28 550 zł, natomiast faktycznie zrealizowano 33 umów na kwotę 26 825 zł.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych wpłynęły w 2017 r. 461 wnioski na łączną kwotę 3 522 938 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono i zawarto tym samym 235 umów na łączną kwotę 565 567 zł, natomiast faktycznie zrealizowano 221 umów na kwotę 480 050 zł.

W ramach usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika złożonych w roku 2017 zostało 8 wniosków na kwotę 71 190 zł. Zawarto 8 umów na łączną kwotę dofinansowania 60 620 zł, wypłacono natomiast kwotę 36 995 zł.

W ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w roku 2017 wsparciem objęto łącznie 291 osób, z czego 85 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 206 z umiarkowanym.

W ramach modułu I programu świadczona była pomoc z zakresie następujących obszarów:

- obszar a - likwidacja bariery transportowej,
- obszar b - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym,
- obszar c - likwidacja barier w poruszaniu się,
- obszar d - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

W ramach modułu II programu udzielano pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W tabelach 37 i 38 przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące udzielonego wsparcia.

Tabela 37. Liczba Beneficjentów pomocy ogółem

L.p.	MODUL PROGRAMU	OBSZAR	NR ZADANIA	Rodzaj niepełnosprawności (dysfunkcji) Beneficjenta	Stopień niepełnosprawności Beneficjenta					
					znaczný lub orzeczenie równoważne		umiarkowany lub orzeczenie równoważne		lekki lub orzeczenie równoważne	orzeczenie o niepełnosprawności (osoby do 16 r.ż.)
					Ogółem	w tym osoby do 18 r.ż.	Ogółem	w tym osoby do 18 r.ż.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	I	A	1	dysfunkcja narządu ruchu	1	0	0	0	x	0
2	I	A	2	dysfunkcja narządu ruchu	0	x	1	x	x	x
3	I	B	1	dysfunkcja obu kończyn górnych	3	0	X	x	x	0

	I	B	1	dysfunkcja narządu wzroku	20	0	X	x	x	0
	I	B	1	w tym osoby niewidome (urządzenia brajlowskie)	3	0	X	x	x	0
4	I	B	2	dysfunkcja obu kończyn górnych	0	0	X	x	x	0
	I	B	2	dysfunkcja narządu wzroku	3	0	X	x	x	0
	I	B	2	w tym osoby głuchoniewidome	0	0	X	x	x	0
5	I	C	1	dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym	0	0	X	x	x	0
6	I	C	2	użytkownicy wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	2	0	X	x	x	0
7	I	C	3	amputacje, w tym:	0	x	0	x	0	x
	I	C	3	kończyny/kończyn górnych	0	x	0	x	0	x
	I	C	3	kończyny/kończyn dolnych	1	x	1	x	0	x
	I	C	3	jednoczesna: kończyny/kończyn górnych i dolnych	0	x	0	x	0	x
8	I	C	4	amputacje, w tym:	0	x	0	x	0	x
	I	C	4	kończyny/kończyn górnych	0	x	0	x	0	x
	I	C	4	kończyny/kończyn dolnych	0	x	0	x	0	x
	I	C	4	jednoczesna: kończyny/kończyn górnych i dolnych	0	x	0	x	0	x
9	I	D	x	x	9	0	20	0	x	x
10	II	x	x	x	46	0	184	0	x	x
RAZEM:					85	0	206	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tabela 38. Wysokość dofinansowania udzielonego Beneficjentom programu

L.p.	MODUŁ PROGRAMU	OBSZAR	NR ZADANIA	Rodzaj niepełnosprawności (dysfunkcji) Beneficjenta	Stopień niepełnosprawności Beneficjenta					
					znaczny lub orzeczenie równoważne		umiarkowany lub orzeczenie równoważne		lekki lub orzeczenie równoważne	orzeczenie niepełnosprawności (osoby do 16 r.ż.)
					Ogółem	w tym osoby do 18 r.ż.	Ogółem	w tym osoby do 18 r.ż.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	I	A	1	dysfunkcja narządu ruchu	4 390	0	0	0	x	0
2	I	A	2	dysfunkcja narządu ruchu	0	x	1 387,5	x	x	x
3	I	B	1	dysfunkcja obu kończyn górnych	8 595	0	x	x	x	0
	I	B	1	dysfunkcja narządu wzroku	123 779,1	0	x	x	x	0
	I	B	1	w tym osoby niewidome (urządzenia brajlowskie)	44 036	0	x	x	x	0

4	I	B	2	dysfunkcja obu kończyn górnych	0	0	x	x	x	0
	I	B	2	dysfunkcja narządu wzroku	4 000	0	x	x	x	0
	I	B	2	w tym osoby głuchoniewidome	0	0	x	x	x	0
5	I	C	1	dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym	0	0	x	x	x	0
6	I	C	2	użytkownicy wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3 880	0	x	x	x	0
7	I	C	3	amputacje, w tym:	0	X	0	x	0	X
	I	C	3	kończyny/kończyn górnych	0	X	0	x	0	X
	I	C	3	kończyny/kończyn dolnych	28 000	X	14 000	x	0	X
	I	C	3	jednoczesna: kończyny/kończyn górnych i dolnych	0	X	0	x	0	X
8	I	C	4	amputacje, w tym:	0	X	0	x	0	X
	I	C	4	kończyny/kończyn górnych	0	X	0	x	0	X
	I	C	4	kończyny/kończyn dolnych	0	X	0	x	0	X
	I	C	4	jednoczesna: kończyny/kończyn górnych i dolnych	0	X	0	x	0	X
9	I	D	x	x	12 484,7	0	31 054, 23	0	x	X
10	II	x	x	x	77 252	0	354 160,91	0	x	X
RAZEM:					262 380,8	0	400 602,64	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadaniami, finansowanymi ze środków PFRON, skierowanymi do osób niepełnosprawnych za pośrednictwem jednostek prawnych są natomiast:

- warsztaty terapii zajęciowej,
- sport, kultura, rekreacja i turystyka,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 9 warsztatów terapii zajęciowej. W 2017 r. uczestniczyło w nich 270 osób niepełnosprawnych. Łączna wartość środków na dofinansowanie działalności WTZ wyniosła 4 795 291 zł, z czego limit środków z PFRON wynosił 90% tj. 4 315 411,00 zł, a pozostałe 10% tj. 479 880 zł stanowiły środki z budżetu Miasta Lublin. Wykorzystanie środków PFRON wyniosło 99,92% i zamknęło się kwotą 4 315 411 zł.

W 2017 roku były rozpatrywane wnioski na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki złożone do 30.11.2016 roku. Okres ich realizacji dotyczył projektów

i zadań realizowanych w 2017 roku. Zawarto 39 umowy na kwotę 186 146 zł. Ostatecznie wypłacono dofinansowania na zrealizowanie sportu, turystyki oraz spotkań kulturalnych i rekreacyjnych dla 1 210 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 160 373 zł. Wnioski na dofinansowanie niniejszego zadania złożone też zostały do 30.11.2017 r. do realizacji na rok 2018. Łącznie wpłynęły 45 wnioski na kwotę 367 953 zł.

W roku 2017 zostały złożone 3 wnioski na kwotę 9 789 zł na dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej. Będą one rozpatrywane w roku 2018.

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zlecone zostało zadanie pod nazwą: Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego, które było realizowane w formie 4 projektów. Środki PFRON przeznaczone na realizację tego zadania wyniosły 20 150 zł.

Drugim z zadań współfinansowanym ze środków PFRON, które kształtowało pozytywne postawy wobec osób niepełnosprawnych było: Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w przeciwdziałaniu ich dyskryminacji. Zadanie to realizowały dwie organizacje na łączną kwotę 6 876 zł.

Trzecie zadanie zlecone ze środków PFRON to: Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych. Zadanie zostało zrealizowane w formie 2 projektów w łącznej kwocie 6 876 zł.

W ramach zadań zleczonych fundacjom i organizacjom pozarządowym do dnia 31.03.2017 roku zostało zawartych łącznie 8 umów na kwotę dofinansowania 33 961 zł, z czego w toku procedury art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego zawarte zostały dwie umowy na kwotę 6 876 zł na realizację zadania: Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

2. Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020”

Dział ds. osób niepełnosprawnych realizuje część zadań wynikających z „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020”. Środki na realizację programu pochodzą z budżetu Miasta Lublin.

W roku 2017 po raz pierwszy zostało wdrożone zadanie zlecane ze środków Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu pod nazwą: Kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnością wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, oraz Rozwijanie pasji i zainteresowań osób niepełnosprawnych w różnym wieku w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin na lata 2016-2020”. Zadania były dedykowane do organizacji pozarządowych.

Na każde z ww. zadań przeznaczonych zostało po 20 000 zł. W ramach zadania: Rozwijanie pasji i zainteresowań osób niepełnosprawnych w różnym wieku wykorzystano w całości środki przeznaczone na jego realizację, natomiast środki wykorzystane przez

organizacje do realizacji zadania: Kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnością u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym pozarządowe to 19 750 zł.

Ponadto, jak w ubiegłym roku, zrealizowane zostały również zadania publiczne:

- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- rehabilitacja osób niepełnosprawnych,
- programy promujące osiągnięcia osób niepełnosprawnych,
- umożliwienie zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego osobom niepełnosprawnym,
- świadczenie usług asystenta osoby niepełnosprawnej.

W celu realizacji zadań publicznych i przyznania w 2017 roku dotacji dla organizacji pożytku publicznego ogłoszony został otwarty konkurs w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin”, który wyłonił 24 projekty. Łącznie na realizację powyższych 7 zadań publicznych przewidzianych w konkursie zawarto 24 umowy, na łączną kwotę 380 000 zł.

Środki jakie zostały faktycznie zgodnie z zawartymi umowami przekazane organizacjom do 31.12.2017 roku i wydatkowane wynoszą 379 170 zł. W ciągu roku nastąpiły zwroty dotacji, które pomniejszyły kwotę przekazaną organizacjom pożytku publicznego. Dokonane zwroty w wysokości 830,00 zł dotyczą trzech umów za część niewykorzystanej dotacji.

Tabela 39. Zadania realizowane w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin” w 2017 r.

Lp.	Zadanie	Liczba uczestników	Plan (w zł)	Wykonanie w 2017 r. (w zł)
1.	Kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	630	20 000	19 750
2.	Rozwijanie pasji i zainteresowań osób niepełnosprawnych w różnym wieku	225	20 000	20 000
3.	Prowadzenie edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	90	40 000	39 920
4.	Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	151	80 000	80 000
5.	Świadczenie usług asystenta osoby niepełnosprawnej	151	180 000	180 000
6.	Realizacja programów promujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych	125 i widzowie TVL	25 000	24 500
7.	Umożliwienie zdobycia niezbędnego doświadczenia osobom niepełnosprawnym	14	15 000	15 000
	Łącznie:	1 386 i widzowie TVL	380 000	379 170

8.	Prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej	270	479 880	479 880
Łącznie:		1 656 i widzowie TVL	859 880 zł	859 050 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Odbiorcami siedmiu zadań zrealizowanymi przez organizacje pozarządowe było łącznie ok. 1 656 osób oraz widzowie TVP Lublin.

XV. NADZÓR I KONTROLE

Struktura organizacyjna:

Wieloosobowe stanowisko ds. kontroli w okresie 2017 r. funkcjonowało w ramach Działu Obsługi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Na stanowiskach inspektorów ds. kontroli zadania realizowane były przez trzy osoby. Podstawą prowadzenia działalności kontrolnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie jest w szczególności:

- Zarządzenie wewnętrzne nr 42/2010 z dnia 21 maja 2010 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w sprawie ustalenia regulaminu wykonywania kontroli w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- Zarządzenie Nr 189/2007 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 16 kwietnia 2007 roku w sprawie upoważnienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie do sprawowania nadzoru i przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji zadań zleconych podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych z zakresu pomocy społecznej oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz umowy na podstawie których zostały zlecone powyższe zadania,
- Zarządzenie Nr 28/2/2016 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 12 lutego 2016 w sprawie upoważnienia Pani Małgorzaty Domagały – Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo wychowawczymi,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Umowy dotyczące zlecania zadań publicznych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

Charakterystyka kontroli przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym:

Przedmiotem przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym postępowań kontrolnych była w szczególności prawidłowość realizacji zadań publicznych zleconych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, działalność warsztatów terapii zajęciowej w rozumieniu § 22 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. z 2004r., nr 63, poz. 587), dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz realizacja zadań statutowych przez komórki organizacyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Tematyka kontroli działalności warsztatów terapii zajęciowej obejmowała w szczególności:

1. prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatu;
2. ważność posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz treść zawartych w nich wskazań;
3. prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej:

- uczestników,
  - działalności merytorycznej warsztatu, w tym działalności rady programowej,
4. prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatu;
  5. zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym;
  6. zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową
  7. prawidłowość wykorzystania środków Funduszu.

Tabela 40. Zadania kontrolne realizowane w 2017 roku w WTZ.

L.p.	Podmiot kontrolowany	Termin kontroli	Charakter kontroli	Zadanie kontrolne	Zalecenia pokontrolne/ uwagi
1.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”	I kwartał	Kontrola przechodząca z 2016 r.	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2015 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Wydano
2.	Lubelska Fundacja Teatrotterapia	I kwartał	Kontrola przechodząca z 2016 r.	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2015 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Wydano
3.	Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności	IV kwartał	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Wydano
4.	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo	IV kwartał	Planowa	Działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Wydano
5.	Spółdzielnia Niewidomych im. M. Sękowskiego w Lublinie	IV kwartał	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Wydano
6.	Stowarzyszenie „Źródło” Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, ich Rodzin i Przyjaciół w Lublinie	IV kwartał	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej przy ul. Gospodarczej 32	Wydano
7.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Lublinie	IV kwartał	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Nie wydano brak zaleceń
8.	Stowarzyszenie „Źródło” Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, ich	IV kwartał 2017I kwartał	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. i działalność bieżąca warsztatu terapii	Kontrola przechodząca z 2017

	Rodzin i Przyjaciół w Lublinie	2018		zajęciowej przy ul. Radzyńskiej 3	
9.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 1 w Lublinie	IV kwartał 2017/I kwartał 2018	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. i działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Kontrola przechodząca z 2017
10.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”	IV kwartał 2017/ I kwartał 2018	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Kontrola przechodząca z 2017
11.	Lubelska Fundacja Teatrotterapia	IV kwartał 2017/ I kwartał 2018	Planowa	Realizacja zaleceń pokontrolnych z 2016 r. oraz działalność bieżąca warsztatu terapii zajęciowej	Kontrola przechodząca z 2017

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tematyka kontroli dotycząca podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, którym przyznano dotacje na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych obejmowała w szczególności zagadnienia dotyczące:

- stanu realizacji umów, określających rodzaj i sposób realizacji zadań zleconych,
- efektywności, rzetelności i jakości realizowanych zadań,
- prawidłowości wykorzystania dotacji na realizację zadań,
- prawidłowości prowadzenia dokumentacji dotyczącej realizacji zadań.

Tabela 41. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r w podmiotach niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

L.p.	Podmiot kontrolowany	Termin kontroli	Charakter kontroli	Zadanie kontrolne	Zalecenia pokontrolne/ uwagi
1.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej	I/II kwartał	Planowa (z 2016 r.)	Prawidłowość realizacji umów o wsparcie realizacji zadania publicznego w formie placówki wsparcia dziennego o nazwie: Świetlica św. Michała Archanioła AK Archidiecezji Lubelskiej i Świetlica św. Antoniego AK Archidiecezji Lubelskiej	Nie wydano – brak zaleceń
2.	Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej	I kwartał	Planowa	„Prowadzenie ośrodka wsparcia w formie schroniska dla samotnych matek z dziećmi mieszkanek Miasta Lublin – 35 miejsc oraz bezdomnych kobiet mieszkanek Miasta Lublin – 15 miejsc”	Wydano
3.	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Lublinie	II kwartał	Planowa	Realizacja zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług	Wydano

				opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Miasta Lublin w miejscu ich zamieszkiwania w latach 2016 - 2017	
4.	Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Lublinie	II kwartał	Planowa	Realizacja zadań publicznych w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin na lata 2016 -2020” - 2 umowy tj. „Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej” oraz „Organizacja kursów i szkoleń przygotowujących do pracy z osobami niepełnosprawnymi”.	Wydano
5.	Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej	I/II kwartał	Doraźna	Weryfikacja dotacji na realizację zadania publicznego „Prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 25 miejsc”	Wydano – zwrot dotacji w wys. 1 071,19 zł.
6.	Stowarzyszenie Rodzin Osób z Zespołem Downa „Ukryty Skarb”	III kwartał	Planowa	Prawidłowość realizacji zadania publicznego polegającego na rehabilitacji osób niepełnosprawnych w wieku od 3 do 18 lat w okresie od 10 marca do 10 grudnia 2016 r. w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin na lata 2016 -2020”	Nie wydano – brak zaleceń
7.	Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej	III kwartał	Doraźna	Prawidłowość realizacji zadania publicznego „Prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 25 miejsc”	Nie wydano – brak zaleceń
8.	Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	III/IV kwartał	Doraźna	Realizacja zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych , specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Miasta Lublin w miejscu ich zamieszkiwania w latach 2016 - 2017	Wydano

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tematyka kontroli jednostek organizacyjnych nadzorowanych przez Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obejmowała ocenę realizacji zadań związanych z zapewnieniem wychowankom opieki i wychowania.

Tabela 42. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r. w jednostkach nadzorowanych przez MOPR.

L.p.	Jednostka kontrolowana	Termin kontroli	Charakter kontroli	Zadanie kontrolne	Zalecenia pokontrolne/ uwagi
1.	Dom Dziecka im. J. Korczaka w Lublinie	I kwartał	Planowa (z 2016)	Ocena dokumentacji dotyczącej wychowanka prowadzonej w placówce zgodnie z obowiązującymi przepisami	Wydano
2.	Pogotowie Opiekuńcze w Lublinie	IV kwartał	Doraźna	Ocena realizacji zadań związanych z zapewnieniem wychowankom opieki i wychowania, w tym obowiązującej dokumentacji dotyczącej dziecka prowadzonej w placówce.	Wydano

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tematyka kontroli komórek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obejmowała realizację zadań statutowych.

Tabela 43. Zadania kontrolne komórek organizacyjnych MOPR, zrealizowane w 2017 r.

L.p.	Komórka kontrolowana	Termin kontroli	Charakter kontroli	Zadanie kontrolne	Zalecenia pokontrolne/ uwagi
1.	Filia nr 5 MOPR	II/III kwartał	Planowa	1. Realizacja zadań pracowników socjalnych wynikających z ustawy o pomocy społecznej z zakresu przeprowadzania wywiadów środowiskowych. 2. Konstruowanie planu pomocy i pracy socjalnej, efektywność prowadzonych zadań w ramach pracy socjalnej z uwzględnieniem kontraktu socjalnego. 3. Sposób gromadzenia dokumentów stanowiących podstawę do ustalania świadczeń z pomocy społecznej. 4. Stosowanie „Procedur postępowania przy kwalifikowaniu kartotek klientów do kartoteki czynnej i biernej, ustalania planu pomocy i pracy socjalnej” obowiązujących w tut. Ośrodku.	Wydano

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Tematyka kontroli rodzin zastępczych obejmowała prawidłowość realizacji zadań związanych z pełnieniem swych funkcji przez rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe i spokrewnione.

Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r.:

Tabela 44. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r. w rodzinach zastępczych.

L.p.	Kontrolowana rodzina zastępcza	Termin kontroli	Charakter kontroli	Zadanie kontrolne	Zalecenia pokontrolne/uwagi
1.	Rodziny zastępcze zawodowe – 4, niezawodowe – 2, spokrewnione – 2	IV kwartał 2017	Planowa	Prawidłowość realizacji zadań związanych z pełnieniem swych funkcji przez rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe i spokrewnione.	Wydano - w przypadku 1 rodziny zastępczej

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Do kontroli w 2017 roku zaplanowano 21 podmiotów, 1 komórkę organizacyjną MOPR oraz kontrole w losowo wybranych rodzinach zastępczych (ostatecznie wyłoniono 8 rodzin). Łącznie zrealizowano 26 zadań kontrolnych: w tym 4 zadania przechodzące z planu kontroli z 2016 r., 18 planowanych na rok 2017 oraz 4 zadania w ramach kontroli doraźnych. Ponadto, rozpoczęto również czynności w zakresie 4 zadań kontrolnych – kontrole te są kontynuowane w 2018 r.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono naruszenia, które miały charakter zarówno nieprawidłowości – w przypadku naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów prawa jak i regulacji umownych oraz uchybień – w odniesieniu do naruszeń regulacji wewnętrznych obowiązujących w kontrolowanych podmiotach.

Efektem przeprowadzonych kontroli było skierowanie przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wystąpień pokontrolnych, w których sformułowano wnioski zmierzające do likwidacji nieprawidłowości celem usprawnienia działalności i osiągnięcia lepszych efektów w realizacji zleconych zadań. W wyniku zaleceń, podmioty kontrolowane, zobowiązały się do wprowadzenia działań naprawczych oraz zwróciły kwotę **1 071,19 zł. zł** dotacji wydatkowanej w nadmiernej wysokości.

Na przestrzeni 2017 roku z uwagi na prowadzenie kontroli doraźnych nie zrealizowano następujących planowanych zadań kontrolnych:

- Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza (prowadzenie placówki wsparcia dziennego „*Dom Ciepła*” im. św. Antoniego),
- Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny (prowadzenie placówki wsparcia dziennego „*Salezjańska Świątlica Środowiskowa im. Dominika Savio*”),
- Stowarzyszenie „*LABĘDŹ*” (prowadzenie placówki wsparcia dziennego „*Klub Młodzieżowy*”),
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ośrodka Szkolno – Wychowawczego nr 1 (prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy „*Absolwent*”),
- Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego (prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy „*Serce*”),
- Prawosławna Diecezja Lubelsko – Chełmska z siedzibą w Lublinie (prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych),

- Fundacja Teatroterapia Lubelska (realizacja zadań ze środków PFRON – dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych – 1 umowa),
- Polskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Intelktualnie (realizacja zadań ze środków PFRON – dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych – 2 umowy),

Powyższe postępowania kontrolne przechodzą na rok 2018.

W okresie sprawozdawczym – od 01 stycznia do 31 grudnia 2017 r. – osoby zatrudnione na stanowiskach ds. kontroli zrealizowały dodatkowo wizytacje:

1. w miejscu zamieszkania Wnioskodawcy w celu rozliczenia realizacji umowy o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier w komunikowaniu się, w ramach przyznanych środków publicznych.
2. w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie przy ul. Kosmonautów 78. Wizytacja dotyczyła realizacji usług z zakresu opiekuńczo – pielęgnacyjnego i zabezpieczenia potrzeb bytowych w oparciu o obowiązujące procedury i regulamin organizacyjny domu pomocy społecznej, w odniesieniu do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Spis tabel:

Tabela 1. Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin	9
Tabela 2. Struktura wykształcenia pracowników MOPR wg stanu na dzień 31.12.2017 roku	10
Tabela 3. Dochody MOPR uzyskane w 2017 roku, według źródeł pozyskania (w zł)	11
Tabela 4. Wydatki MOPR w 2017 roku, z podziałem na zakres finansowania zadania	13
Tabela 5. Wydatki zrealizowane przez MOPR w 2017 roku z podziałem na formy wsparcia	14
Tabela 6. Kwestionariusze wywiadów sporządzone przez pracowników socjalnych w 2017 roku	17
Tabela 7. Decyzje administracyjne wydane przez MOPR w 2017 roku	18
Tabela 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2013 – 2017	29
Tabela 9. Liczba rodzin objętych pomocą MOPR na przestrzeni lat 2013 – 2017 z podziałem na typy	30
Tabela 10. Dominujące powody przyznania pomocy	32
Tabela 11. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych gminie w 2017 r.	33
Tabela 12. Świadczeniobiorcy pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznanej przez MOPR w 2017 roku	35
Tabela 13. Kontrakty socjalne zawarte w 2017 roku	42
Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy DOWB na przestrzeni lat 2013-2017	44
Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin na przestrzeni lat 2016 – 2017	53
Tabela 16. Liczba osób korzystających z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin na przestrzeni lat 2016 - 2017	53
Tabela 17. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2017 roku z podziałem na typy	80
Tabela 18. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2017 r.	88
Tabela 19. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin	91
Tabela 20. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2017r.	99
Tabela 21. Wydatki w 2017 roku na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzące z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów (w zł).	100
Tabela 22. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2017 roku.	103
Tabela 23. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta	104
Tabela 24. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo –wychowawczych poza Lublinem w 2017 roku	108
Tabela 25. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2017 r.	110
Tabela 26. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków	111
Tabela 27. Liczba osób korzystających w 2017 roku z pomocy w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w Mieście Lublin.	115
Tabela 28. Liczba miejsc i mieszkańców w domach pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin w 2017 roku	117
Tabela 29. Wydatki na świadczenia w latach 2016 i 2017	134
Tabela 30. Wysokość wypłat, liczba wypłaconych świadczeń oraz średnia wysokość świadczenia, w rozbiu na poszczególne zasiłki i dodatki wypłacone w 2017 roku	135
Tabela 31. Liczba rodzin pobierająca świadczenie na przestrzeni lat 2016-2017	136
Tabela 32. Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane	140
Tabela 33. Spłaty należności dokonane przez dłużników w latach 2016 i 2017	143
Tabela 35. Wnioski złożone w ramach rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2017 roku	146
Tabela 36. Limity środków PFRON w latach 2016 i 2017(w zł)	147
Tabela 37. Liczba Beneficjentów pomocy ogółem	148
Tabela 38. Wysokość dofinansowania udzielonego Beneficjentom programu	149
Tabela 39. Zadania realizowane w ramach „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin” w 2017 r.	152
Tabela 40. Zadania kontrolne realizowane w 2017 roku w WTZ.	155
Tabela 41. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r w podmiotach niezaliczanych do sektora finansów publicznych.	156
Tabela 42. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r. w jednostkach nadzorowanych przez MOPR.	158
Tabela 43. Zadania kontrolne komórek organizacyjnych MOPR, zrealizowane w 2017 r.	158
Tabela 44. Zadania kontrolne zrealizowane w 2017 r. w rodzinach zastępczych.	159

Spis wykresów:

Wykres 1. Wydatki MOPR w 2017 roku, ze względu na przeznaczenie środków	13
Wykres 2. Wydatki MOPR, ze względu na przeznaczenie środków w latach 2016-2017	14
Wykres 3. Liczba świadczeniobiorców w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania na przestrzeni lat 2012-2017.....	20
Wykres 4. Liczba świadczeniobiorców z podziałem na grupy na przestrzeni lat 2013-2017.	21
Wykres 5. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczeń pieniężnych z podziałem na rodzaj	22
Wykres 6. Liczba osób objętych pomocą w postaci świadczenia niepieniężnego w 2017 roku, z podziałem na rodzaj	24
Wykres 7. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie 2017 roku.....	29
Wykres 8. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPR z podziałem na powody przyznania pomocy według kolejności występowania w 2017 roku	31
Wykres 9. Kształtowanie się liczby osób objętych wsparciem w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na przestrzeni lat 2013 – 2017	34
Wykres 10. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2017 roku.....	85

Spis map:

Mapa 1. System pomocy środowiskowej na terenie Miasta Lublin – obszary działania sekcji pracy socjalnej w 2017 roku.....	28
Mapa 2. Placówki wsparcia dziennego na terenie Miasta Lublin w 2017 roku	79
Mapa 3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2017 roku.....	102
Mapa 4. Domy Pomocy Społecznej i Ośrodki Wsparcia na terenie Miasta Lublin w 2017 roku	114

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 - 2020

1.CEL GŁÓWNY		UTWORZENIE ZINTEGROWANEGO I DYNAMICZNEGO SYSTEMU EFEKTYWNE WSPIERAJĄCEGO MIESZKAŃCÓW MIASTA I ICH RODZINY									
1.1. Cel szczegółowy		Doskonalenie systemu współpracy instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, działającymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Miasta Lublin									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
1.1.1. Zintegrowanie działań mających na celu utworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach lubelskich, działających na rzecz mieszkańców miasta	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze spraw społecznych	Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej	CIK, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, organizacje pozarządowe	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba organizacji pozarządowych w banku informacji	80+23	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
	wydawanie i aktualizacja materiałów informacyjnych		2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba wydanych poradników tematycznych i materiałów informacyjnych	bd	nie wydawano i nie aktualizowano materiałów informacyjnych	
				brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba aktualizacji materiałów informacyjnych	bd		
	wymiana informacji w ramach systemu		2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba instytucji pracujących w systemie informacji międzyinstytucjonalnej	bd	nie ma wyodrębnionego specjalnego systemu współpracy. Instytucje współpracują ze sobą w ramach realizacji jakiegoś zadania	
1.1.2. Wspieranie partnerów - organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów na rzecz osób potrzebujących, finansowanych z funduszy pozabudżetowych	Udostępnianie zasobów lokalowych Biura - LCAO	Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej	Wydziały Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba formalnie zawartych partnerstw	57 porozumień z organizacjami pozarządowymi	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
	Dystrybucja informacji nt. możliwości udzielenia wsparcia finansowego			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba szkoleń	1	
	Wspieranie organizacji pozarządowych - poradnictwo Spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba spotkań roboczych	25	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba spotkań informacyjnych	850	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

1.1.3. Podejmowanie działań mających na celu wymianę informacji na temat podjętych, realizowanych i planowanych inicjatyw oraz doświadczeń przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, działających w obszarze pomocy społecznej	<p>W Poznaniu, podczas dwudniowej konferencji "Miasta przyjazne starzeniu się", została uroczystie podpisana deklaracja współpracy dot. wspólnej polityki senioralnej przez przedstawicieli 21 samorządów, w tym gminy Lublin. Urząd Miasta Lublin reprezentował dyrektor Sławomir Skowronek. Wymiana doświadczeń sprawia, że dobre praktyki wprowadzone w jednym mieście mogą być wykorzystane w innych. Aby skutecznie wymieniać się doświadczeniami i wiedzą, podjęto decyzję o powołaniu zespołu eksperckiego do spraw polityki senioralnej. Zespół zajmie się obszarami kluczowymi dla rozwoju miast przyjaznych starzeniu się, które obejmą m.in. przestrzeń publiczną, budynki, transport, mieszkalnictwo, usługi społeczne, ochronę zdrowia.</p>	Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, organizacje pozarządowe	20.10.2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych konferencji	1	zrealizowano
	<p>W Kazimierzu Dolnym odbyło się spotkanie dot. działań prowadzonych przez UM Lublin na rzecz seniorów. W spotkaniu uczestniczyli: Starosta i Wicestarosta Powiatu legionowskiego, Przewodniczący Rady Powiatu oraz pozostali członkowie Rady Powiatu i Zarządu. Urząd Miasta Lublin reprezentował dyrektor Sławomir Skowronek. Spotkanie miało charakter konsultacji i wymiany dobrych praktyk - powiat legionowski opracowuje obecnie strategię polityki senioralnej. Lublin został wybrany jako wzorcowe miasto, w którym działania senioralne traktowane są priorytetowo. Zaprezentowano lubelskie rozwiązania i inicjatywy dedykowane osobom starszym oraz omówiono zadania Pełnomocnika Prezydenta ds. Seniorów, Rady Seniorów Miasta Lublin oraz Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej. Spotkanie było owocne, wypełnione dyskusją i omówieniem szczegółowych kwestii związanych m.in. z Programem „Lublin Strefa 60+” i wydarzeniami senioralnymi.</p>			09.09.2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba spotkań roboczych	1	zrealizowano
									liczba wizyt studyjnych	1	

1.1.4. Tworzenie i rozwijanie infrastruktury socjalnej wspierających rodzinę	Tworzenie żłobków i klubów dziecięcych.	Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta Lublin	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin, Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Miejski Zespół Żłobków, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba nowo otworzonych placówek wspierających rodzinę (w szczególności - żłobki, przedszkola, placówki wsparcia dziennego, placówki opiekuńczo - wychowawcze, placówki oświatowe)	9 żłobków i 4 kluby dziecięce	żłobki i kluby dziecięce zostały utworzone przez podmioty niepubliczne
									liczba nowo utworzonych miejsc w placówkach	324	
	Zwiększanie bazy dydaktycznej w istniejących przedszkolach w Lublinie			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba nowo utworzonych miejsc w placówkach	237	utworzono 40 nowych miejsc w Przedszkolu Nr 86 zaś w 5 przedszkolach niepublicznych w drodze konkursu Miasta Lublin przygotowano 197 miejsc dla przedszkolaków.
RAZEM					0,00	0,00	0,00	0,00			

1.2. Cel szczegółowy		Usprawnienie systemu wsparcia dzieci i rodzin									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
	Wspieranie rodzin potrzebujących wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej w postaci pomocy materialnej i pracy socjalnej			2017 r.	35 522 911,67	21 951 144,80	13 571 766,87	0,00	liczba rodzin/liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej	9478/17870	zrealizowano
	Wyplata zasiłków rodzinnych i dodatków			2017r.	28 590 611,93	28 454 149,32	136 462,61	0,00		8 839	zrealizowano
	wyplata świadczeń rodzicielskich			2017r.	9 053 310,85	9 010 099,52	43 211,33	0,00	liczba rodzin objętych	1 370	zrealizowano

1.2.1. Doskonalenie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno - finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego	Wyplata jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Wydziały Urzędu Miasta Lublin, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, poradnie specjalistycznego poradnictwa	2017r.	2 749 834,92	2 736 710,00	13 124,92	0,00	systemem świadczeń rodzinnych	2 608	zrealizowano
	Wyplata świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna oraz opłacanie składek społecznych i zdrowotnych			2017r.	39 928 011,20	39 737 435,35	190 575,85	0,00		8 452	zrealizowano
	Wyplata funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej			2017r.	18 336 297,63	18 248 778,73	87 518,90	0,00	liczba rodzin objętych pomocą w postaci wyplat świadczeń z funduszu alimentacyjnego	3 330	zrealizowano
	Motywowanie do zmiany sytuacji życiowej poprzez zawieranie kontraktów socjalnych z podopiecznymi ośrodka			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba kontraktów socjalnych, zawartych z osobami korzystającymi ze wsparcia pomocy społecznej	928	zrealizowano
									liczba osób skierowanych przez MUP w Lublinie do kontraktów socjalnych	0	
	Udzielanie pomocy w procesie usamodzielniania osób korzystających z pomocy społecznej			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba usamodzielnionych środowisk	220	zrealizowano
	Realizacja programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"			2017 r.	5 716 737,20	4 573 389,76	1 143 347,44	0,00	liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami	9704/3458	zrealizowano
	Realizacja rządowego programu pomocy osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne			2017r.	618,00	618,00	0,00	0,00	liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami	1	zrealizowano
	Realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”			2017r.	160 680,00	160 680,00	0,00	0,00	liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami (rodzin)	39	zrealizowano
	Realizacja Programu Rodzina 500 plus			2017r.	178 037 980,51	178 037 980,51	0,00	0,00	liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami (rodzin)	23 877	zrealizowano
	Wspieranie mieszkańców miasta w postaci wypłaty dodatków mieszkaniowych			2017r.	9 230 979,11	0,00	9 230 979,11	0,00	liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	43 052	zrealizowano
	Wyplata stypendiów socjalnych w szkołach i placówkach			2017r.	2 784 815,58	2 227 681,70	557 133,88	0,00	liczba udzielonych stypendiów socjalnych	4 330	zrealizowano
Wyplata zasiłków szkolnych w szkołach i placówkach	2017r.	113 088,00	90 470,32	22 617,68	0	liczba udzielonych zasiłków szkolnych	252	zrealizowano			

1.2.2. Doskonalenie systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zaoewnienie właściwych warunków życia dzieciom pozbawionym opieki rodzin naturalnych	Wspieranie rodzin zastępczych w formie w wypłaty świadczeń	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, oragnizacje wyznaniowe, placówki opiekuńczo - wychowawcze	2017 r.	4 734 555,03	0,00	4 734 555,03	0,00	liczba rodzin zastępczych	373	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
				2017 r.	1 229 115,41	0,00	1 229 115,41	0,00	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	102	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
	Tworzenie nowych rodzin zastępczych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych	48	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
									liczba nowo utworzonych rodzinnych domów dziecka	0	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
									liczba nowo utworzonych zawodowych rodzin zastępczych	0	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Wspieranie rodzin zastępczych przez rodziny pomocowe oraz wspieranie rodzin zastępczych zawodowych przez osoby do pomocy przy pracach gospodarskich i w opiece nad dziećmi rodziny pomocowe			2017 r.	6 115,77	0,00	6 115,77	0,00	liczba rodzin wspieranych przez rodziny pomocowe	4	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
				2017 r.	2 511,27	0,00	2 511,27	0,00	Liczba rodzin objętych wsparciem osób do pomocy w opiece nad dziećmi i w pracach gospodarskich	3	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Tworzenie dzieciom odpowiednich warunków życia w rodzinnej pieczy zastępczej.			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	24	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
				2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	514	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
				2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zrealizowanych postanowień Sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinach zastępczych	70	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Prowadzenie działań umożliwiających powrót dzieci do ich rodzin naturalnych.	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych	8+30 (z pl.op - wych)	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018			

Prowadzenie działań zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej dziecka oraz zapewnienie odpowiedniej opieki i wychowania.	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci przeniesionych do innej rodziny zastępczej	10	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci z rodzin zastępczych, skierowanych do placówek op.-wych.	13	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Działania placówek opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z obowiązującymi standardami opieki i wychowania.	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci umieszczonych w rodzinie adopcyjnej	9+ 4 (z pl.op - wych)	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	2017 r.	2 608 156,77	0,00	1 625 954,53	982 202,24	liczba i rodzaj placówek op. - wych./liczba miejsc w placówce	Placówki wg typów: socjaliz.-3 socjaliz.i interw.-10 interw.-1 rodz.-3 razem-17 pl. Liczba miejsc: socjaliz.-171 interw.-61 rodz.-24 razem-256.	dane finansowe dotyczą tylko pl.o-w. działające na zlecenie Miasta Lublin
Pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci przebywających w placówkach op. - wych (wszystkich rodzajów)	312	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Organizacja szkoleń wynikających z ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba skierowań na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze	2	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Realizacja obowiązujących przepisów prawa	2017r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba skierowań na szkolenie dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej	11	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Planowe i efektywne wspieranie osób usamodzielnianych poprzez pracę socjalną oraz poradnictwo	2017r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba placówek op. - wych., które osiągnęły ustawowe standardy	17 (w tym 13 j.o.Miasta)	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób usamodzielnianych	525	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018

1.2.3. Tworzenie sprawnego systemu usamodzielniania i integracji ze środowiskiem wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych	Udzielanie pomocy; pieniężnej na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, organizacje pozarządowe	2017 r.	980 859,24	0,00	980 859,24	0,00	liczba świadczeń udzielonych wychowankom (w różnych formach)	1 485	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Aktywizowanie usamodzielniającej się młodzieży do podejmowania działań zmierzających do uzyskania lokalu z zasobów mieszkaniowych Miasta Lublin			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba pozyskanych mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków	0	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Utrzymanie na poziomie roku 2013 sieci mieszkań chronionych na terenie Miasta Lublin dla osób usamodzielnianych (bez kosztów zatrudnienia pracownika nadzorującego prawidłowe funkcjonowanie mieszkań chronionych)			2017 r.	111 682,79	0,00	111 682,79	0,00	liczba funkcjonujących mieszkań chronionych /liczba miejsc	7/25	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	liczba usamodzielniających się wychowanków, mieszkających czasowo w mieszkaniach chronionych na terenie miasta								26		
	Udzielanie pomocy w postaci przyznania pobytu w mieszkaniach chronionych na terenie Miasta Lublin			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba nowo utworzonych mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków/liczba miejsc	0	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	W Mieście Lublin funkcjonuje sieć mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych, która zapewnia wystarczającą liczbę miejsc - zgodnie z "Programem Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018".			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób usamodzielniających się, którym udzielono pomocy w staraniach o uzyskanie mieszkania komunalnego z zasobów miasta	52	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez przygotowywanie stosownych pism lub zaświadczeń do Urzędu Miasta Lublin w sprawie przyznania mieszkania z zasobów Miasta Lublin. W dniu 01.12.2018 r. Wydział Spraw Mieszkaniowych zatwierdził wykaz wychowanków uprawnionych do zawarcia umowy najmu. Na wykazie umieszczono 65 osób.			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób usamodzielnianych	46	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Nadzór nad prawidłowym wypełnianiem zadań zawartych w indywidualnych programach usamodzielniania			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	ilość wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji	0	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
Dystrybucja poradnika Vademecum Usamodzielnienia "Postaw na przyszłość"	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00						

	Udzielanie wsparcia w postaci poradnictwa rodzinnego, prawnego oraz w zakresie edukacji i zatrudnienia.				0,00	0,00	0,00	0,00			
	Praca socjalna prowadzona przez pracownika socjalnego nadzorującego prawidłowe funkcjonowanie mieszkań chronionych przeznaczonych dla osób usamodzielnianych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób usamodzielniających się, korzystających z usług doradczych	165	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
RAZEM					334 182 135,68	300 655 748,25	32 544 185,19	982 202,24			

1.3. Cel szczegółowy		Ochrona zdrowia mieszkańców									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
	Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół			wrzesień-listopad 2017 r.	523 628,21	0,00	523 628,21	0,00	liczba realizowanych profilaktycznych programów zdrowotnych	7	zrealizowano
	Program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12-letnich mieszkanki Lublina na lata 2017-2020			maj – grudzień 2017 r.	160 000,00	0,00	160 000,00	0,00			
	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w zakresie szczepień ochronnych przeciwko pneumokokom dla dzieci w wieku 3 lat na lata 2017-2019 Miasta Lublin			wrzesień - grudzień 2017 r.	240 000,00	0,00	240 000,00	0,00			
	Program profilaktyki chorób zakaźnych w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia na lata 2016-2020			wrzesień - grudzień 2017 r.	290 820,00	0,00	290 820,00	0,00			
	Program profilaktyki wad postawy dla uczniów klas IV szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	październik-listopad 2017 r.	19 996,00	0,00	19 996,00	0,00	liczba osób objętych profilaktycznymi programami zdrowotnymi	17069	zrealizowano
	Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin			październik-listopad 2017 r.	49 566,00	0,00	49 566,00	0,00			

1.3.1. Realizacja profilaktycznych programów zdrowotnych	Program zdrowego odżywiania „Jedz z Głową”			maj -grudzień 2017 r.	9 812,50	0,00	9 812,50	0,00			
	Inne działania w ramach Programu "Zdrowie dla Lublina na lata 2016-2020".			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	ilość wydanych materiałów informacyjnych	0	Program "Zdrowie dla Lublina na lata 2016-2020".
									liczba profilaktycznych akcji prozdrowotnych	5	
									liczba osób biorących udział w profilaktycznych akcjach prozdrowotnych	20 795	
								liczba zorganizowanych konferencji	1		
	Spotkania informacyjno-edukacyjne na temat problematyki zaburzeń psychicznych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	MOPR w Lublinie, MUP w Lublinie, Biuro ds. Osob Niepełnosprawnych UM Lublin, CIK, podmioty lecznicze i organizacje pozarządowe, działające w obszarze ochrony zdrowia psychicznego na terenie Miasta Lublin	październik-listopad 2017 r.	18 879,05	0,00	18 879,05	0,00	liczba działań zrealizowanych w ramach podprogramów na rzecz ochrony zdrowia psychicznego	4	zrealizowano
	Akcje promocyjno-informacyjne w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.			kwiecień-listopad 2017 r.	4 074,92	0,00	4 074,92	0,00	liczba osób objętych działaniami	2 777	zrealizowano
	Wsparcie osób niepełnosprawnych w tym osób z zaburzeniami psychicznymi w formie usług i instrumentów rynku pracy oraz w ramach realizowanych programów i projektów i podejmowanych innowacyjnych działań (LPPS i Klub Pracodawców			2017 r.	73 757,20	73 757,20	0,00	0,00	liczba działań zrealizowanych w ramach podprogramów na rzecz ochrony zdrowia psychicznego	8	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
							liczba osób objętych działaniami	31			

1.3.2. Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców Miasta Lublin	Prowadzenie działań psychoprofilaktycznych w Poradni MOPR			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba działań zrealizowanych w ramach podprogramów na rzecz ochrony zdrowia psychicznego	6375 sesji terapeutycznych oraz 9 form psychoprofilaktyki (122 spotkania)	zrealizowano
	Usługi w zakresie profilaktyki i terapii w Poradni MOPR								liczba osób objętych działaniami	1327	
RAZEM					1 390 533,88	73 757,20	1 316 776,68	0,00			
RAZEM CEL 1					335 572 669,56	300 729 505,45	33 860 961,87	982 202,24			

2.CEL GŁÓWNY		STWORZENIE WARUNKÓW DLA GODNEGO FUNKCJONOWANIA W SPOŁECZEŃSTWIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ									
2.1 Cel szczegółowy		Wspieranie i realizacja działań zmierzających do udostępnienia przestrzeni publicznej oraz informacji									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
2.1.1. Wdrażanie i realizacja idei projektowania uniwersalnego, jako czynnika warunkującego dostępność architektoniczną oraz dostępność przestrzeni publicznej	Przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino na odcinku od skrzyżowania z ul. Zana i ul. Wileńską do skrzyżowania z ul. Armii Krajowej realizowana przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie	Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Projektów Nieinwestycyjnych,	2017 r.	4 679 029,24	2 339 514,00	2 339 515,24	0,00	liczba projektów opracowanych w myśl idei projektowania uniwersalnego	2	Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019
	Przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino w Lublinie wraz z przebudową kładki realizowana przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie		Wydział Architektury i Budownictwa,	2017 r.	11 350 000,50	5 674 800,00	5 675 200,50	0,00	liczba inwestycji realizowanych w myśl idei projektowania uniwersalnego	2	subwencja ogólna budżetu Państwa
	Wizytacja stadionu lekkoatletycznego wraz z udziałem Społecznej Rady ds. osób niepełnosprawnych przy Prezydencji Miasta Lublin w zakresie sprawdzenia zastosowanych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnieniem dostępności stadionu		Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin, Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba inwestycji realizowanych w myśl idei projektowania uniwersalnego	1	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020
	Liczne spotkania dotyczące wdrażania idei projektowania uniwersalnego: - udział w warsztatach w ramach projektu "Rewitalizacja obszaru ul. Lubartowskiej i dawnego Podzamcza", • Udział w konferencji „Europa bez barier – korzyści dla wszystkich”, której organizatorami są Krzysztof Hetman i Marek Plura Posłowie do Parlamentu Europejskiego., • Udział w konferencji organizowanej przez Wydz. Sportu i Turystyki w zakresie dostępności obiektów dla ON • Spotkanie z Fundacją Szansa dla Niewidomych w Biurze Obsługi Mieszkańców pod kątem przystosowania Biur oraz ich wyposażenia w pomoce dla osób niewidomych i niedowidzących • Spotkanie w Muzeum Wsi Lubelskiej – podsumowanie Projektu „Inne spojrzenie . Przystosowanie treści wystaw stałych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami”		organizacje pozarządowe	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba projektów opracowanych w myśl idei projektowania uniwersalnego	5	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020
2.1.1. Wdrażanie i realizacja idei projektowania uniwersalnego, jako czynnika warunkującego dostępność architektoniczną oraz dostępność przestrzeni publicznej	Udział Miasta Lublin w projekcie badawczym pt. „Lubelskie Gwarancje na START - monitoring jednostek administracji publicznej w województwie lubelskim pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata: 2014 - 2020 Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych			2017 r.	bd	bd	bd	bd	liczba projektów opracowanych w myśl idei projektowania uniwersalnego	1	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020
2.1.2. Zapewnienie dostępu do informacji o usługach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych, możliwym wsparciu finansowym i rzeczowym, rehabilitacji zdrowotnej, zawodowej i społecznej oraz funkcjonowaniu jednostek organizacyjnych Miasta Lublin	udzielanie porad/informacji o usługach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych w ramach działalności MOPR i Biura ds. Osób Niepełnosprawnych	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych,	2017 r.	10800,00	0,00	10800,00	0,00	liczba podmiotów udzielających porad	2	w ramach zadań statutowych MOPR
	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych udzieliło w 2017 roku 4587, w tym 413 specjalistów (psycholog i tłumacz języka migowego), punkt informacyjny Biura podczas: - Udział w Dniach Otwartych Misericordia WTZ – wykład nt. Ulg, uprawnień i systemu wsparcia ON - Targów Pracy organizowanych przez MUP oraz Targów Pracy organizowanych przez Targi Lublin SA, - Lubelskich Targów Aktywności Osób Niepełnosprawnych w ramach obchodów Jubileuszu 700-lecia lokacji Lublina w dniu 5 grudnia 2017 r. w siedzibie Targów Lublin S.A. - centrum wystawiennicze ul. Dworcowa 11, odbyły się V. Lubelskie Targi Aktywności Osób Niepełnosprawnych.		Niepełnosprawnych, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Wydział Projektów Nieinwestycyjnych Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, organizacje pozarządowe		brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba publikacji/egzemplarzy publikacji	bd	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020
					brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba instytucji, które wdrożyły dostęp do informacji ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niewidomych i niedowidzących, osób głuchych i niedosłyszących	bd	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016-2020
RAZEM					10 800,00	0,00	10 800,00	0,00			

2.2. Cel szczegółowy		Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
2.2.1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych	Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji, kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	jednostki organizacyjne miasta, Wydziały Urzędu Miasta, Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych,	2017 r.	26 626,00	6 876,00	19 750,00	0,00	liczba akcji i programów w zakresie aktywizacji środowiska lokalnego osób niepełnosprawnych	4	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020
	Od grudnia Biuro rozpoczęło realizację dwóch projektów w ramach RPO WL na lata 2014-2020 współfinansowanego z EFS. Projekty wspierają funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Liderem projektu „Aktywizacja społeczna od najmłodszych lat” jest Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna INTEGRA, zaś Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Lublinie jest liderem projektu pn. „Otwórzmy przed nimi życie”.		Niepełnosprawnych, szkoły wyższe, ośrodki badawcze, media, organizacje pozarządowe, w tym	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba akcji i programów w zakresie aktywizacji środowiska lokalnego osób niepełnosprawnych	2	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020

Współpraca z organizacjami pozarządowymi		wolontariat		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba organizacji pozarządowych i instytucji współpracujących z LCAO	80	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020
infrastruktury odpowiadającej potrzebom osób niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin i	Rozszerzanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	jednostki organizacyjne miasta, Wydział Inwestycji i	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba nowo utworzonych jednostek	0	nie zrealizowano. Projekty przewidziane do realizacji w latach 2018 - 2019
				3017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba jednostek, które poszerzyły ofertę wsparcia		
2.2.3. Wdrażanie i promowanie innowacyjnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	świadczenie usług asystenta osoby niepełnosprawnej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	organizacje pozarządowe, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych	2017 r.	180 000,00	0,00	180 000,00	0,00	liczba nowych form wsparcia	1 (151 osób objęto zadaniem)	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020
RAZEM					206 626,00	6 876,00	199 750,00				

2.3. Cel szczegółowy			Podniesienie efektywności systemu rehabilitacji społecznej									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę)	
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba		
2.3.1. Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz działań samopomocowych w celu pełnej integracji społecznej oraz szeroko pojętej rehabilitacji	programy promujące osiągnięcia osób niepełnosprawnych	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	jednostki organizacyjne miasta, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, centra kultury, PFRON (Oddział Lubelski), Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, media	2017 r.	24 500,00	0,00	24 500,00	0,00	liczba programów/projektów promujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych	3 umowy, odbiorcami było 125 osób oraz widzowie TVL	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Organizacja Gali Aktywni z Lublina, w tym XII edycji Konkursu o Medal Prezydenta Miasta Lublin dla osób oraz instytucji i organizacji wyróżniających się osiągnięciami lub realizowanymi przedsięwzięciami na rzecz aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych		30.05.2017 r.	6 744,50	0,00	6 744,50	0,00	liczba imprez integracyjnych	4	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020		
	Organizacja V Lubelskich Targów Aktywności Osób Niepełnosprawnych		5.12.2017 r.	37 449,99	0,00	37 449,99	0,00					
	Integracyjny Pokaz Mody podczas imprezy Kobiety Inspirują Lublin – Lublin Inspiruje Kobiety oraz uczestnictwo Pani Anny Dymnej w roli Prelegenta		30.09.2017 r.	6 269,00	0,00	6 269,00	0,00					
	I Letnie Otwarte Mistrzostwa Polski w Plywaniu Osób Niepełnosprawnych		16.06 - 18.06.2017 r.	4 320,00	0,00	4 320,00	0,00					
	sport, kultura, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych, promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia		2017 r.	187 458,00	187 458,00	0,00	0,00	liczba imprez integracyjnych	48	zadania własne powiatu realizowane ze środków PFRON, zadania zlecone ze środków PFRON		
2.3.2. Stopniowe likwidowanie istniejących barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych oraz społecznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, przedmioty pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny, likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, turnusy rehabilitacyjne, usługi tłumacza języka migowego	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, PFRON, jednostki organizacyjne miasta, Wydziały Urzędu Miasta, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna	2017 r.	3 389 298,00	3 389 298,00	0,00	0,00	liczba osób, które otrzymały dofinansowania z zakresu rehabilitacji społecznej	4493	zadania własne powiatu realizowane ze środków PFRON, zadania zlecone ze środków PFRON	
	Likwidacja barier transportowych w SOSW i dla org pozarz. w ramach Programu Wyrównywania różnic między regionami III		2017 r.	148 585,00	148 585,00	0,00	0,00	liczba dofinansowanych środków transportu	2 busy	Program wyrównywania różnic między regionami III		
	Likwidacja barier w zakresie poruszania się i komunikacji w Zespole Szkół nr 4 im. J. Korczaka w Lublinie		2017 r.	197 129,00	45 000,00	152 129,00	0,00	liczba dofinansowanych środków transportu	5	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze B		
	Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie			150 000,00	65 000,00	85 000,00	0,00			Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D		
	Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78			320 000,00	65 000,00	255 000,00	0,00			Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D		
	Likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Betania” w Lublinie			160 000,00	65 000,00	95 000,00	0,00			Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D		
	Likwidacja barier transportowych w Zespole Ośrodków Wsparcia w Lublinie			160 000,00	65 000,00	95 000,00	0,00			liczba instytucji, w których zlikwidowano bariery (transportowe)	5	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze D
	Budowa 2 boisk (piłkarskiego i wielofunkcyjnego) i bieżni prostej 4-torowej, skoczni do skoków w dal przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Lublinie			2017 r.	1 228 770,00	310 000,00	918 770,00			0,00	liczba instytucji, w których zlikwidowano bariery	1
	Likwidacja barier architektonicznych w siedzibie Sekcji pracy Socjalnej Nr 2 i 15		2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba instytucji, w których zlikwidowano bariery	2	Likwidacja barier poprzez zmianę siedziby sekcji		

RAZEM						6 020 523,49	4 340 341,00	1 680 182,49	0,00			
2.4. Cel szczegółowy		Integracja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej										
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę podać nazwę)	
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba		
2.4.1. Podjęcie działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin w celu umożliwienia im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	Realizacja programów szkolenia sportowego osób niepełnosprawnych	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Kultury, Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Lublin, placówki oświatowe, Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat, społeczność lokalna	2017 r.	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	liczba projektów realizowanych na rzecz aktywnej integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	5	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi zgodnie z art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	
	Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej			2017 r.	39 920,00	0,00	39 920,00	0,00	liczba projektów realizowanych na rzecz aktywnej integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	5	Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych - program "Wyprawka szkolna"			2017 r.	98 570,59	98 570,59	0,00	0,00	liczba projektów realizowanych na rzecz aktywnej integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	1	Rządowy program pomocy uczniom w 2017 roku - "WYPRAWKA SZKOLNA"	
	Wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe do bezpłatnego przekazania uczniom klas I-VII szkoły podstawowej oraz III gimnazjum posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego			2017 r.	229 659,08	229 659,08	0,00	0,00			zrealizowano	
	Likwidacja barier w zakresie komunikowania się w Szkole Podstawowej nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka w Lublinie			2017 r.	23 045,00	5 500,00	17 545,00	liczba projektów realizowanych na rzecz aktywnej integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej			4	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze B
	Likwidacja barier w zakresie komunikowania się w SOSW im. Prof. Z. Sękowskiej w Lublinie			2017 r.	23 652,80	5 500,00	18 152,80					Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze B
	Likwidacja barier w zakresie komunikowania się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 w Lublinie			2017 r.	44 198,13	10 000,00	34 198,13		Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w obszarze B			
Likwidacja barier w zakresie komunikowania się w Zespole Szkół nr 4 im. Janusza Korczaka w Lublinie	2017 r.	25 156,99	6 000	19 156,99		Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III - obszar B						
2.4.2. Zapewnienie możliwości pobierania nauki, jak również zdobywania przyszłego zawodu we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami	Organizacja kształcenia specjalnego i kształcenia integracyjnego	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin	jednostki organizacyjne miasta, Wydział Inwestycji i Remontów Urzędu Miasta, Miejski Ośrodek pomocy Rodzinie w Lublinie, Pełnomocnik Prezydenta ds.	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	bd	liczba uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do przedszkoli i szkół na wszystkich poziomach edukacji	1 439	zrealizowano	
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	bd	liczba przedszkoli i szkół prowadzących kształcenie specjalne i integracyjne	29	zrealizowano	
2.4.3. Promowanie działań placówek realizujących programy na rzecz integracji i rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności o charakterze kulturalnym i sportowym	Organizacja imprez promujących umiejętności i osiągnięcia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych	placówki oświatowe, Wydział Kultury, Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Lublin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba imprez promujących umiejętności i osiągnięcia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	0	nie zostało zrealizowane, ponieważ imprezy promujące osiągnięcia osób niepełnosprawnych dotyczyły innej grupy docelowej	
RAZEM						584 202,59	355 229,67	228 972,92				

2.5 Cel szczegółowy		Wsparcie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę podać nazwę)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
	Udzielanie informacji osobom zainteresowanym o instytucjach i organizacjach działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych		Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, PFRON Oddział	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych na terenie miasta	11	zrealizowano

2.5.1. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym podjęcia pracy, samozatrudnienia, uczestnictwa w stażach i szkoleniach z różnych dziedzin oraz dostępnych innych formach wsparcia	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	Lubelski, Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady pracy chronionej, zakłady aktywności zawodowej, jednostki organizacyjne miasta	2017 r.	1 020 492,00	1 020 492,00	0,00	0,00	liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie	413	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Uchwała Nr 685/XXVI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 2 marca 2017r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczona jest środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2017 roku. Uchwała Nr 768/XXXI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 26 czerwca 2017r. w sprawie zmiany uchwały nr 685/XXVI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 2 marca 2017r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczona jest środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2017 roku. Uchwała Nr 958/XXXVI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 16 listopada 2017r. w sprawie zmiany uchwały Nr 685/XXVI/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 2 marca 2017r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób
RAZEM					1 020 492,00	1 020 492,00	0,00	0,00			
RAZEM CEL 2					7 842 644,08	5 722 938,67	2 119 705,41	w podsumowaniu środków narealizację zadań w ramach Celu 2 nie ujęto pozycji 1-2 celu szczegółowego 2.1.1. Wykazano je osobno w części opisowej sprawozdania.			

3.CEL GŁÓWNY		ORGANIZACJA DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA I FUNKCJONOWANIA SENIORÓW, POBUDZENIA ICH AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I POPRAWY WIZERUNKU									
3.1 Cel szczegółowy		Wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
3.1.1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób starszych poprzez rozszerzanie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych	Współpraca z Radą Seniorów Miasta Lublin	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Seniorów	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej, jednostki organizacyjne miasta, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba spotkań, konferencji zorganizowanych	2	zrealizowano
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba współpracujących organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami starszymi	80	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami o których mowa a rt. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego
	Dyżur Pełnomocnika w Biurze - LCAO			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba dyżurów informacyjnych/liczba osób które skorzystały z informacji	46/110
3.1.2. Doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych funkcjonujących samodzielnie w środowisku	Prowadzenie ośrodków wsparcia dla seniorów o specjalnych potrzebach	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	organizacje pozarządowe, wolontariusze	2017 r.	1 102 561,55	1 102 561,55	0,00	0,00	liczba dniennych ośrodków wsparcia dla seniorów	2	Lubelskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie ul. Towarowa 9 ŚDS "Mefazja", Zespół Ośrodków Wsparcia ul. Lwowska 28, Śródmiejowy Dom Samopomocy "Kalinia" ul. Kalinowszczyzna 84
	Ośrodki wsparcia dla seniorów: funkcjonujące w strukturze Zespołu Ośrodków Wsparcia: 1 Centrum Usług Społecznych, 5 Centr. Dziennego Pobytu dla Seniorów, 13 Klubów Seniora oraz Świetlica dla Seniorów prowadzona przez Polski Czerwony Krzyż			2017 r.	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00	liczba dniennych ośrodków wsparcia dla seniorów	20	Nie można wydzielić kosztu działania ośrodków wsparcia dla seniorów wchodzących w skład ZOW, ponieważ finansowanie zadań w ramach zadań własnych gminy jest w jednym budżecie
	Uczestnicy ośrodków dla seniorów korzystają z usług wspomagających, zdrowotnych i aktywizujących.			Stan na dzień 31.12.2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób korzystających z usług wspomagających, zdrowotnych, aktywizujących	563	zrealizowano
	Realizacja zadania z pomocy społecznej - usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze			2017 r.	10 865 559,75	0,00	10 865 559,75	0	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych	1 545	zlecenie zadań na mocy zawartych umów podmiotom wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców Miasta Lublin w miejscu ich zamieszkania w latach 2016 - 2017.
	Realizacja zadania z pomocy społecznej - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi			2017 r.	545 433,00	545 433,00	0,00	0	liczba osób objętych pomocą w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	117	
	Kontynuowanie działalności wolontarystycznej w strukturach MOPR w Lublinie, skierowanej do osób starszych, które własnym staraniem nie są w stanie przezwyciężyć rodzących się problemów życia codziennego			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób starszych objętych wsparciem wolontariuszy	11 (środowiska ind.)	zrealizowano
	rozszerzanie oferty wsparcia instytucjonalnego			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba odwiedzin wolontariuszy w środowisku osób starszych	178 wizyt	
3.1.3. Rozwijanie i doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych nie mogących funkcjonować samodzielnie w środowisku	Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej osobom w podeszłym wieku, nie mogących samodzielnie funkcjonować w środowisku	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2017 r.	27 412 521,39	0,00	27 412 521,39	0,00	liczba osób oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej	184	zrealizowano
								liczba nowoutworzonych i istniejących miejsc w DPS	625		
								liczba osób skierowanych do DPS	781		
								liczba osób zamieszkujących w DPS	623		
3.1.4. Stopniowe likwidowanie barier uniemożliwiających seniorom uczestniczenie w życiu społecznym	Realizacja Programu "Lublin Strefa 60+", w ramach którego funkcjonuje Lubelska Karta Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób uczestniczących w szkoleniach, pogadankach, spotkaniach informacyjnych	12 500	Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020,
	Organizacja, z okazji Lubelskiego Dnia Babci i Dziadka, spotkania pt. ... dziękuję Ci Babciu, dziękuję Ci Dziadku...; Lubelskich Dni Seniora, Konkurs "Miejsce Przyjazne Seniorom", międzypokoleniowy pokaz mody "senioralnej" "Odczaruj Jesień Życia"			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych szkoleń, pogadaniek, spotkań informacyjnych	4	
RAZEM					39 956 075,69	1 647 994,55	38 308 081,14				
3.2. Cel szczegółowy		Organizacja działań w ramach profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia seniorów									

Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku	
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba		
3.2.1. Realizacja profilaktycznych programów zdrowotnych i propagowanie wśród seniorów zdrowego stylu życia	Realizacja programów dla osób z problemem alkoholowym mających na celu motywowanie do utrzymywania trzeźwości oraz ograniczania indywidualnych i społecznych skutków choroby	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, Społeczna Rada Seniorów, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, jednostki organizacyjne miasta, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	czerwiec-listopad 2017 r.	5 999,00	0,00	5 999,00	0,00	liczba osób objętych programami profilaktyki zdrowotnej	28	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.	
									liczba programów	2		
										liczba osób uczestniczących w pogadankach prozdrowotnych, spotkaniach informacyjnych		28
										liczba zorganizowanych pogadank prozdrowotnych, spotkań informacyjnych		60
	Zorganizowanie Miasteczka Zdrowia i Urody podczas wydarzenia "Odczaruj Jesień Życia", bezpłatne konsultacje i badania medyczne, wielorakie formy zajęć sportowych podczas Lubelskich Dni Seniora.				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych pogadank prozdrowotnych, spotkań informacyjnych	95
			brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób uczestniczących w pogadankach prozdrowotnych, spotkaniach informacyjnych	bd			
Realizacja szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia				wrzesień -grudzień 2017 r.	290 820,00	0,00	290 820,00	0,00	liczba osób 65+ objętych szczepieniami	6946	Program profilaktyki chorób zakaźnych w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia na lata 2016-2020	
Organizacja pogadek prozdrowotnych i spotkań w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia dla seniorów				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób uczestniczących w pogadankach prozdrowotnych, spotkaniach informacyjnych	301	Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020,	
									liczba zorganizowanych pogadank prozdrowotnych, spotkań informacyjnych	72		
Organizacja działań pomagających utrzymaniu dobrej kondycji fizycznej seniorów				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób objętych programami mającymi na celu zwiększenie aktywności fizycznej seniorów	139		
RAZEM					296 819,00	0,00	296 819,00	0,00				

3.3. Cel szczegółowy												
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku	
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba		
Aktywizacja społeczna seniorów												
3.3.1. Pobudzenie, wspieranie i promocja aktywności społecznej osób starszych	Organizacja VI Lubelskich Dni Seniora	Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, media, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych imprez, wycieczek, festynów dla seniorów	ponad 200 wydarzeń	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Realizacja Programu "Lublin Strefa 60+"			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba programów i projektów realizowanych na rzecz osób starszych/liczba osób objętych programami i projektami	1/3007	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Telewsparcie 60+ - wsparcie psychologiczne na telefon			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych inicjatyw	1	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	Dyżury w Biurze - LCAO w zakresie doradztwa psychologicznego			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych inicjatyw	1	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	organizacja imprez dla seniorów przez domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych imprez, wycieczek, festynów dla seniorów	227	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	Organizacja imprez w ramach aktywizacji społecznej seniorów (MOPR)			2017 r.	8 433,20	0,00	8 433,20	0,00	0,00	liczba zorganizowanych imprez, wycieczek, festynów dla seniorów	36	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	realizacja programów i projektów na rzecz osób starszych w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia dla seniorów			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba programów i projektów realizowanych na rzecz osób starszych/liczba osób objętych programami i projektami	13/192	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	Organizacja imprez promujących aktywność społeczną seniorów przez ośrodki wsparcia i domy pomocy społecznej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych inicjatyw promujących aktywność osób starszych	160	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020

	Organizacja imprez promujących aktywność seniorów (MOPR)			2017 r.	4 650,00	0,00	4 650,00	0,00	liczba zorganizowanych inicjatyw promujących aktywność osób starszych	4	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Organizacja wydarzeń Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych inicjatyw promujących aktywność osób starszych	5	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
3.3.2. Wzmacnianie integracji międzypokoleniowej	Tydzień Dialogu Międzypokoleniowego - 5 wydarzeń. ----- ----- Podczas Lubelskich Dni Seniora miało miejsce wiele wydarzeń łączących pokolenia (ok. 30)	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów, placówki oświatowe, jednostki organizacyjne miasta, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	24-28.04.2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych inicjatyw międzypokoleniowych	6	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
				5-9.06.2017r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych			Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
	Organizacja cyklicznych tematycznych inicjatyw międzypokoleniowych			2017 r.	6 138,15	0,00	6 138,15	0,00	liczba zorganizowanych inicjatyw międzypokoleniowych	22	ok 1000	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020
	Organizacja inicjatyw międzypokoleniowych przez domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba seniorów objętych działaniami w ramach integracji międzypokoleniowych	62		335
					brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba seniorów objętych działaniami w ramach integracji międzypokoleniowych			
3.3.3. Rozwój wolontariatu osób starszych	Propagowanie idei wolontariatu wśród seniorów	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba seniorów-wolontariuszy	43	Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020	
									bd			
RAZEM					19 221,35	0,00	19 221,35	0,00				
RAZEM CEL 3					40 272 116,04	1 647 994,55	38 624 121,49	0				

4.CEL GŁÓWNY		ORGANIZACJA DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH OSOBY ZAGROŻONE UZALEŻNIENIAMI, OSOBY UZALEŻNIONE I ICH RODZINY ORAZ OSOBY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ W RODZINIE									
4.1 Cel szczegółowy		Intensyfikacja międzyinstytucjonalnych działań profilaktycznych oraz informacyjno- edukacyjnych dotyczących uzależnień i przemocy w rodzinie									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
4.1.1. Podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko lokalne	Przekazanie do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie broszur edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w celu ich dalszej dystrybucji wśród osób doświadczających przemocy. Przekazywanie materiałów informacyjno-edukacyjnych interesantom Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	Centrum Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Sportu i Turystyki, Wydział Kultury Urzędu Miasta, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowo - wychowawcze, policja, organizacje pozarządowe	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba wydanych i rozprowadzonych materiałów informacyjno - edukacyjnych	2 820	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
	Dystrybucja ulotek na temat działalności Centrum Interwencji Kryzysowej			2017 r.	1425,00	1425,00	0,00	0,00	liczba wydanych i rozprowadzonych materiałów informacyjno - edukacyjnych	1500	zrealizowano
	Organizacja „Miniolimpiady profilaktyczno-sportowej dla szkół gimnazjalnych Miasta Lublin”, „Rodzinnego Festynu Zdrowotnego”, realizacja programów i działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka, realizacja programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i studentów, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym imprez promujących zdrowy styl życia oraz upowszechniających informacje na temat szkód związanych z			2017 r.	254 489,84	0	254 489,84	0	liczba zorganizowanych imprez i przedsięwzięć profilaktycznych, konferencji	33	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
	Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży, studentów na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, realizacja programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych, realizacja programów profilaktycznych adresowanych			2017 r.	553 438,00	0,00	553 438,00	0,00	liczba uczestników imprez i przedsięwzięć profilaktycznych, konferencji	7 083	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin.
	Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia z zastosowaniem zajęć informacyjno-edukacyjnych połączonych z zapewnieniem posiłku.			lutym -grudzień 2017 r.	152 613,19	0,00	152 613,19	0,00	liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	111	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin.
	realizacja programu profilaktycznego "Poszukiwanie MOCY - RAZEM przeciw przemocy"			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniem programów profilaktycznych	9 463	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
	Organizacja działania profilaktycznego pt. "Możesz odlecieć bez dopalaczy" - dot. Zagrożeń i niebezpieczeństw (w tym uzależnień) dla młodzieży gimnazjalnej			15.12.2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci objętych dożywianiem z programem informacyjno - edukacyjnym	243	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
	Organizacja działania profilaktycznego pt. "Możesz odlecieć bez dopalaczy" - dot. Zagrożeń i niebezpieczeństw (w tym uzależnień) dla młodzieży gimnazjalnej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	1	zrealizowano
	Organizacja działania profilaktycznego pt. "Możesz odlecieć bez dopalaczy" - dot. Zagrożeń i niebezpieczeństw (w tym uzależnień) dla młodzieży gimnazjalnej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniem programów profilaktycznych	80	zrealizowano
	Organizacja działania profilaktycznego pt. "Możesz odlecieć bez dopalaczy" - dot. Zagrożeń i niebezpieczeństw (w tym uzależnień) dla młodzieży gimnazjalnej			15.12.2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zorganizowanych imprez i przedsięwzięć profilaktycznych, konferencji	1	zrealizowano
Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie w zakresie organizacji wycieczek letniego dzieci i młodzieży ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią	24.06 - 31.12.2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba uczestników imprez i przedsięwzięć profilaktycznych, konferencji	30	zrealizowano			
Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie w zakresie organizacji wycieczek letniego dzieci i młodzieży ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba dzieci biorących udział w obozach, koloniach i półkoloniach	181 dzieci w wieku od 7 do 15 lat ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią	program Ministra Edukacji Narodowej			
Realizacja programów i działań profilaktycznych w okresie wycieczek dzieci i młodzieży.	styczeń - sierpień 2017 r.	731 486,52	0,00	731 486,52	0,00	liczba dzieci biorących udział w obozach, koloniach i półkoloniach	2 793	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.			

	Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia z zastosowaniem zajęć informacyjno-edukacyjnych oraz rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży.			kwiecień-listopad 2017 r.	155 859,88	0,00	155 859,88	0,00	liczba pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez Miasto lub na zlecenie Miasta	24	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.	
4.1.2. Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych na środowisko rodzinne	Realizacja programów i działań dla członków rodzin osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, programów i działań dla osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny oraz dla członków rodzin.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin	Centrum Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Ośrodek Leczenia Uzależnień, organizacje pozarządowe, placówki wsparcia dziennego, placówki oświatowe	2017 r.	189 640,00	0,00	189 640,00	0,00	liczba osób objętych specjalistycznymi programami liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego liczba udzielonych porad (specjalistycznych, prawnych, internetowych, telefonicznych, osobistych)	274	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin	
	realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego 9 programu pogłębionego dla sprawców przemocy domowej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób objętych specjalistycznymi programami	15 +15	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
	świadczanie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin przez Centrum Interwencji Kryzysowej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego	58	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
										liczba udzielonych porad (specjalistycznych, prawnych, internetowych, telefonicznych, osobistych)	17881	
	Prowadzenie Szkoły dla Rodziców w Centrum Interwencji Kryzysowej			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba spotkań przeprowadzonych z rodzicami i opiekunami	2 edycje	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
										liczba rodziców i opiekunów uczestniczących w spotkaniach	29	
	Realizacja programów dla rodziców, w tym warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy, programów radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów oraz prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież, prowadzenie profesjonalnej pomocy dla rodziców dzieci zagrożonych problemem alkoholowym, udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.			kwiecień-grudzień 2017 r.	253 263,53	0,00	253 263,53	0,00	0,00	liczba dzieci z rodzin z problemem uzależnień objętych pomocą przez placówki	47	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
										liczba spotkań przeprowadzonych z rodzicami i opiekunami	73	
liczba rodziców i opiekunów uczestniczących w spotkaniach		1 358										
Pomoc członkom rodzin z problemem uzależnień	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci z rodzin z problemem uzależnień objętych pomocą przez placówki	PWD: alkohol.- 215, dzieci ze 153, rodzin, narkom.- 20, dzieci z 15. rodzin	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018			
Motywowanie do zmiany postawy życiowej przez zawieranie kontraktów z osobą uzależnioną od alkoholu	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba kontraktów socjalnych z osobami uzależnionymi od alkoholu	170	zrealizowano			

4.1.3. Realizacja środowiskowych działań na rzecz egzekwowania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	Kontrole przeprowadzane przez zespół ds. Kontroli KRPA	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Lublin, policja, Straż Miejska, rady dzielnic, Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba skontrolowanych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych	162	zrealizowano
	Wydział Spraw Administracyjnych referat ds. punktów sprzedaży napojów alkoholowych (wydawanie i cofanie zezwoleń)			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż alkoholu	11	zrealizowano
	Egzekwowanie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba nałożonych mandatów na podmioty sprzedające alkohol	brak danych	Straż Miejska i Policja nie prowadzi statystyk w tym zakresie
RAZEM					2 292 215,96	1 425,00	2 290 790,96	0,00			

4.2. Cel szczegółowy		Rozwijanie systemu powiadamiania, reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych											
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017		
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba			
4.2.1. Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej, w tym wypracowanie standardów reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	Zintegrowane działania Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego	Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego UM Lublin	Centrum Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, kuratorzy, policja, straż pożarna, Straż Miejska, pogotowie ratunkowe	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba wspólnie podjętych działań międzyinstytucjonalnych	28	zrealizowano	
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba instytucji/organizacji współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	4	zrealizowano	
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników instytucji działających na rzecz osób w sytuacjach kryzysowych	1	zrealizowano	
	Zintegrowane działania Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba wspólnych interwencji	19	zrealizowano
					brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba rodzin na rzecz których podjęto wspólne działania	bd		
				Realizacja zadania Przyjazne Patrole	marzec-grudzień 2017 r.	30 533,59	0,00	30 533,59	0,00	0,00	liczba wspólnie podjętych działań międzyinstytucjonalnych	1	Przyjazne Patrole
							liczba instytucji/organizacji współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	14	MOPR, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Straż Miejska, KRPA, Urząd Miasta, Urząd Wojewódzki, ROPS, CZK, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Stowarzyszenie STOP, Stowarzyszenie AGAPE, Bona Fides, Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej				
							liczba wspólnych interwencji	119					
							liczba rodzin na rzecz których podjęto wspólne działania	3991					
4.2.2. Prowadzenie działalności Centrum Interwencji Kryzysowej jako miejsca integracji działań wszystkich służb dla kompleksowej pomocy	Prowadzenie działań na rzecz osób w kryzysie	Centrum Interwencji Kryzysowej	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UM, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, org.	2017 r.	3 531 022,87	0,00	3 531 022,87	0,00	liczba osób, które skorzystały z pomocy Centrum Interwencji Kryzysowej	955 CIK+ 3036 OWI	zrealizowano		
									liczba udzielonych porad	17881			
RAZEM					3 561 556,46	0,00	3 561 556,46	0,00					

4.3. Cel szczegółowy		Rozszerzenie działań w celu tworzenia wsparcia dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy oraz dla osób uzależnionych									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	

4.3.1. Rozszerzenie i doskonalenie systemu pomocy dla członków rodzin z problemami uzależnień	udział w szkoleniach zorganizowanych dla przedstawicieli służb społecznych zajmujących się członkami rodzin z problemem uzależnień oraz problematyką przemocy	Centrum Interwencji Kryzysowej	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, organizacje pozarządowe	2017 r.	bd	bd	bd	bd	liczba szkoleń zorganizowanych dla przedstawicieli służb zajmujących się członkami rodzin z problemami uzależnień	4	zrealizowano
	Współpraca międzyinstytucjonalna			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba pracowników, którzy zostali objęci szkoleniami	58	zrealizowano
	Realizacja spotkań roboczych i konferencji			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba instytucji współpracujących	bd	zrealizowano
	Realizacja działań na rzecz przeciwdziałania problemom uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba spotkań roboczych i konferencji służb pomocowych	0	w 2017 roku nie realizowano tej formy współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz członków rodzin z problemem uzależnień
				2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba punktów informacyjno - konsultacyjnych	0	Ze względu na zmianę zakresu zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r. zadanie w takiej formie nie było realizowane
									liczba utworzonych grup samopomocowych	0	
	ilość osób korzystających z pomocy punktów informacyjno - konsultacyjnych			0							
	Świadczenie porad dla rodzin z problemem uzależnień w Ośrodku Wczesnej Interwencji			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba udzielonych porad	4963	zrealizowano
	Realizacja programów wspierających dla członków rodzin z problemem alkoholowym, w tym realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików prowadzonych w formie poradnictwa indywidualnego i terapii grupowej oraz programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.			kwiecień- październik 2017 r.	46 000,00	0	46 000,00	0	liczba programów (wspierających, interwencyjno - motywacyjnych, terapeutycznych, socjoterapeutycznych)	7	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
									liczba godzin programów terapeutycznych	500	
	Realizacja programów wspierających dla członków rodzin z problemem alkoholowym, w tym realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików prowadzonych w formie poradnictwa indywidualnego i terapii grupowej oraz programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.			kwiecień- październik 2017 r.	25 200,00	0	25 200,00	0	liczba grup terapeutycznych	5	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
									liczba programów (wspierających, interwencyjno - motywacyjnych, terapeutycznych, socjoterapeutycznych)	2	zrealizowano
	Realizacja programów interwencyjno - wspierających dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz programu wspierająco - terapeutycznego dla ofiar przemocy w rodzinie			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak	liczba godzin programów terapeutycznych	153	
	Tworzenie grup terapeutycznych w ramach realizowanych programów			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba grup terapeutycznych	4	zrealizowano
Tworzenie grup wspierająco - terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba grup wspierająco - terapeutycznych	1	zrealizowano			
Prowadzenie grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie.	kwiecień- listopad 2017 r.	13 520,00	0,00	13 520,00	0,00	liczba grup psychoedukacyjnych dla ofiar przemocy /liczba uczestników	5 (51)	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.			
Udzielanie schronienia w mieszkaniu interwencyjnym dla rodzin i osób w kryzysie	2017r..	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób korzystających z pobytu w całonocnym mieszkaniu interwencyjnym	21	zrealizowano			

	Prowadzenie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy			2017 r.	365 000,00	365 000,00	0,00	0,00	liczba osób korzystających ze schronienia i pomocy ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy	63	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i organizacjami pozytywnego publicznego
	Zawieranie porozumień przez Centrum Interwencji kryzysowej na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba porozumień dotyczących współpracy na rzecz Klientów pomocy społecznej	2	zrealizowano
	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.			marzec-grudzień 2017 r.	50 000,00	0,00	50 000,00	0,00	liczba świetlic socjoterapeutycznych	1	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
								liczba dzieci/rodzin uczęszczających do świetlicy socjoterapeutycznej	12		
	Prowadzenie telefonu zaufania			2017 r.	175 200,00	0,00	175 200,00	0,00	liczba zgłoszeń do całonocnego telefonu zaufania	10093	zrealizowano
4.3.2. Rozszerzenie i doskonalenie systemu pomocy dla członków rodzin z problemami przemocy	Powolywanie zespołów roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny	Centrum interwencji Kryzysowej, poradnie specjalistyczne, policja, kuratorzy sądowi, org. pozarządowe	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba powołanych grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego	548	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
								liczba rodzin/osób dotkniętych przemocą objętych pomocą grup roboczych	975 rodzin/1373 osoby		
								liczba Niebieskich Kart	993		
4.3.3. Doskonalenie międzyinstytucjonalnego systemu reagowania i pomocy w przypadku zaistnienia przemocy wobec dzieci	Spotkania superwizyjne specjalistów pracujących z dzieckiem krzywdzonym.	Centrum Interwencji Kryzysowej	Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta, policja, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba wspólnych interwencji	9	zrealizowano
	Podejmowanie międzyinstytucjonalnych interwencji w ramach Przyjaznych Patroli			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba wspólnych interwencji	22+ 604 PP	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
	Zacieśnianie i doskonalenie międzyinstytucjonalnej współpracy na rzecz rodzin w sytuacjach kryzysowych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba instytucji/organizacji współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	14	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
	Umieszczanie dzieci w placówce realizującej zadania placówki opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba instytucji/organizacji współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	PI.O-W. Rodzinka I - VI - 24 miejsca interw. Dom Rodzinny Nr 1-4 - 7 m.interw. PO - 30 m.interw.	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 - 2018
	Pomoc członkom rodzin z problemami przemocy			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci z rodzin z problemem przemocy objętych pomocą przez placówki	POW: 59. dzieci z 41. rodzin, PWD: 110. dzieci z 75. rodzin	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 - 2018
	szkolenie pt. Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowanie do zmiany w ramach prowadzenie procedur Niebieskich kart M.Mudant			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba specjalistycznych szkoleń zorganizowanych dla pracowników pierwszego kontaktu	1	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
						liczba przeszkolonych pracowników	10				

	opis przedsięwzięcia	instytucja	rodzaj	rok	dotychczasowe wydatki	dotychczasowe przychody	dotychczasowe koszty	dotychczasowe przychody	dotychczasowe przychody		opis przedsięwzięcia
									liczba specjalistycznych szkoleń zorganizowanych dla pracowników pierwszego kontaktu	2	
	udział w szkoleniach "Przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych", "Pierwsza pomoc przedmedyczna"			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba specjalistycznych szkoleń zorganizowanych dla pracowników pierwszego kontaktu	2	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 - 2020
									liczba przeszkolonych pracowników	5	
4.3.4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	Realizacja programów i działań dla osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny oraz dla członków rodzin, realizacja programów i działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy, realizacja programów i działań dla członków rodzin osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, realizacja programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, obejmujące również działalność edukacyjną, informacyjną w zakresie zakażenia HIV, HBV, HCV oraz testowanie w kierunku zakażeń krwionośnych HIV, HBV, HCV, rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Interwencji Kryzysowej, organizacje pozarządowe, Ośrodek Leczenia Uzależnień, podmioty lecznicze	2017 r.	299 640,00	0,00	299 640,00	0,00	liczba nowych programów realizowanych przez placówki	5	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin
	Realizacja programów dla osób z problemem alkoholowym mających na celu motywowanie do utrzymania trzeźwości oraz ograniczania indywidualnych i społecznych skutków choroby, prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży, studentów na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, prowadzenie kampanii społecznych, edukacyjnych, organizowanie szkoleń i konferencji, seminariów, lokalnych debat, szkolenie różnych grup zawodowych, w szczególności lekarzy, pielęgniarek, położnych, psychologów, specjalistów terapii uzależnień w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych, w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych, realizacja programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych, realizacja programów profilaktycznych adresowanych do osób dorosłych, realizacja programów i działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych, realizacja programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych, realizacja programów profilaktycznych adresowanych do osób dorosłych, realizacja programów i działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.			2017 r.	589 898,84	0,00	589 898,84	0,00	liczba programów interwencyjno - motywacyjnych	73	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin
	Realizacja programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, obejmujące również działalność edukacyjną, informacyjną w zakresie zakażenia HIV, HBV, HCV oraz testowanie w kierunku zakażeń krwionośnych HIV, HBV, HCV, realizacja programów postrehabilitacyjnych umożliwiających powrót do pełnienia ról społecznych dla osób uzależnionych od narkotyków po przebytej terapii, rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających			2017 r.	90 000,00	0	90 000,00	0	liczba godzin programów terapeutycznych	900	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin
									liczba specjalistycznych świadczeń zdrowotnych	601	
	Realizacja programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu, realizacja programów i działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy, realizacja programów postrehabilitacyjnych umożliwiających powrót do pełnienia ról społecznych dla osób uzależnionych od narkotyków po przebytej terapii, rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.			2017 r.	237 000,00	0,00	237 000,00	0,00	liczba programów wspierających dla osób uzależnionych	26	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
Realizacja programów dla osób z problemem alkoholowym w systemie opieki całodobowej, mających na celu utrzymanie trzeźwości oraz ograniczania indywidualnych i społecznych skutków choroby	2017 r.	90 000,00	0,00	90 000,00	0,00	liczba osób, które skorzystały z hostelu	30	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.			
RAZEM					1 981 458,84	365 000,00	1 616 458,84				
RAZEM CEL 4					7 835 231,26	366 425,00	7 468 806,26				

5. CEL GŁÓWNY		ORGANIZACJA KOMPLEKSOWYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU DZIECI, OSÓB I RODZIN									
5.1. Cel szczegółowy		Wzmocnienie i stymulacja do pozytywnego działania dysfunkcyjnych środowisk rodzinnych potrzebujących wsparcia									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
5.1.1. Budowanie sieci wsparcia dla rodzin wieloproblemowych	Wspieranie rodziny naturalnej, borykającej się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi przez rodzinę wspierającą	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Centrum Interwencji Kryzysowej, policja, kuratorzy sądowi parafie, organizacje wyznaniowe, org. Pozarządowe, w tym wolontariat, rady dzielnic	2017r.	397,82	0,00	397,82	0,00	liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej	1	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Wspieranie rodziny naturalnej, borykającej się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi przez asystentów rodzin			2017r.	617 855,92	347 019,30	270 836,62	0,00	liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodzinnych	283	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
									liczba asystentów rodzinnych pracujących na rzecz rodzin	16	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.			2017r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba grup samopomocowych	1	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2018
	Monitorowanie sytuacji rodzin naturalnych, borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w ramach działalności Centrum Aktywności Środowiskowej								2017 r.	627 265,00	0,00
liczba spotkań zespołów		4									
liczba rodzin objętych pomocą zespołów/liczba osób w rodzinie		22									
Organizowanie środowiska lokalnego poprzez aktywizację grup i społeczności lokalnych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba podjętych inicjatyw lokalnych	37	zrealizowano	
W celu uregulowania współpracy, i określenia zakresu działań partnerskich zawierano umowy o								2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 - 2020										Załącznik 1 Załącznik 1 do uchwały Rady Miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)		
5.1.2. Profilaktyka, organizacja i integracja środowisk lokalnych	partnerskich zawierano umowy o współpracy i podpisywano listy intencyjne	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Kultury, Wydział Sportu i Turystyki UM.Lublin, Centrum Interwencji Kryzysowej, Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej, Miejski urząd Pracy w Lublinie, policja, Straż Miejska, rady dzielnic, spółdzielnie mieszkaniowe, org. wyznaniowe, parafie, org. pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba aktywnie działających parterstw	1	w 2017 roku nie realizowano tej formy aktywizacji społeczności lokalnej
	Realizacja programów aktywności lokalnej na rzecz społeczności lokalnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba realizowanych pogramów aktywności lokalnej	0	liczba osób i rodzin objętych działaniami	
	Integrowanie środowisk lokalnych poprzez działalność organizowaną przez placówki wsparcia dziennego			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zorganizowanych środowiskowych imprez integracyjnych	479	liczba uczestników spotkań i środowiskowych imprez integracyjnych	PWD: 2912 (w tym 897 wychowanków pl.wsp.dz.)
RAZEM					1 245 518,74	347 019,30	898 499,44	0,00				

5.2. Cel szczegółowy												Stworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)	
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba		
5.2.1. Wzmacnianie prawidłowego funkcjonowania dzieci, młodzieży i rodzin poprzez wsparcie instytucji opieki dziennej	Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	organizacje pozarządowe, w tym wolontariat, kuratorzy sądowi	2017 r.	2 157 592,18	133 400,00	1 180 475,70	843 716,48	liczba placówek wsparcia dziennego	24	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 - 2018	
					0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci/młodzieży objętych wsparciem placówek wsparcia dziennego	897		
								liczba wolontariuszy	109			
	Cykl warsztatów umiejętności wychowawczych Szkoła dla rodziców w Porani dla Rodzin MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	organizacje pozarządowe, w tym wolontariat, kuratorzy sądowi	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zorganizowanych warsztatów umiejętności wychowawczych	1 cykl - 70 spotkań/78 rodziców	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 - 2018	

	Pomoc w edukacji, organizacja czasu wolnego, wsparcie emocjonalne w ramach działalności Poradni dla Rodzin MOPR			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba wolontariuszy	12	zrealizowano
	Prowadzenie stałych konsultacji pedagogicznych dla rodziców dzieci objętych wsparciem CAŚ			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zorganizowanych warsztatów umiejętności wychowawczych	0	W 2017 roku nie realizowano tej formy pomocy, prowadzony konsultacje pedagogiczne dla rodziców z których skorzystało 22 rodziców
5.2.2. Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności oraz harmonijnego rozwoju intelektualnego, moralnego, społecznego i fizycznego	Akcja "Bezpieczna droga" i "Przyjazna zebra"	Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego UM Lublin	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, placówki oświatowe, policja, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, org. pozarządowe	2017 r.	1 342 228,19	0,00	1 342 228,19	0,00	liczba szkół biorących udział w programie	28	zrealizowano
	Dowożenie uczniów do szkół			2017 r.	158 353,42	0,00	158 353,42	0,00	liczba uczniów korzystających z pomocy	23	zrealizowano
	1. Utrzymanie kompleksów sportowych "Moje boisko - Orlik 2012" i "Biały Orlik" 2. Utrzymanie kompleksów sportowych "Moje boisko - Orlik 2012" i "Biały Orlik" - trener środowiskowy			2017r.	1 614 794,64	0,00	1 614 794,64	0,00	liczba placówek i szkół objętych programem promowania zdrowego i higienicznego trybu życia	13	zrealizowano
	Długofalowe i kompleksowe działania, dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb (a nie dokonywanych przypadkowo i akcyjnie) z aktywnym uczestnictwem uczniów i rodziców, w zakresie szeroko rozumianej promocji zdrowia.			2017r.	19 924,64	0,00	19 924,64	0,00	liczba placówek i szkół objętych programem promowania zdrowego i higienicznego trybu życia	66	Program "Szkoła Promująca Zdrowie"
	Spotkanie edukacyjne pn. "Wakacje w mieście"			30.06.2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba przeprowadzonych akcji na temat zagrożeń czyhających na dzieci	1	zrealizowano
	Wspieranie dzieci i młodzieży w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba przeprowadzonych programów radzenia sobie z agresją	140 spotkań	realizacja zajęć z mediacji i strategicznego myślenia dla młodzieży objętej wsparciem CAŚ

5.2.3. Profilaktyka zagrożeń i promocja prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży	Organizowanie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych i logopedycznych przez placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie specjalistycznej.	Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin	placówki oświatowe, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, policja, Straż Miejska, org. Pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zajęć korekcyjno - kompensacyjnych	W ramach działalności 3. pl.wsp.dz.specjalistycznych: zaj.grupowe - 172 dzieci zaj.indyw. - 246 dzieci	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Lublin w latach 2016 - 2018
	Terapia pedagogiczna, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, trening EEG biofeedback w Poradni dla Rodzin MOPR			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zajęć korekcyjno - kompensacyjnych	960	zrealizowano
	Pomoc w edukacji, organizacja czasu wolnego, wsparcie emocjonalne w ramach działalności Poradni dla Rodzin MOPR			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zajęć dydaktyczno - wyrównawczych	84	zrealizowano
	Realizacja zajęć korekcyjno - kompensacyjnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zajęć korekcyjno - kompensacyjnych	171 grup	Zajęcia realizowane są przez nauczycieli w ramach obowiązków ustawowych
	Realizacja zajęć dydaktyczno - wyrównawczych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba zajęć dydaktyczno - wyrównawczych	1238 grup	Zajęcia realizowane są przez nauczycieli w ramach obowiązków ustawowych
	Zajęcia dodatkowe w ramach projektu "Szkoły na sto dwa. Program podnoszenia jakości kształcenia ogólnego w 8 szkołach ponadgimnazjalnych z Lublina"			2017r.	31 523,93	1 277,61	0,00	30 246,32	liczba zajęć dydaktyczno - wyrównawczych	670 godzin	Projekt "Szkoły na sto dwa. Program podnoszenia jakości kształcenia ogólnego w 8 szkołach ponadgimnazjalnych z Lublina" realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

5.2.4. Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania wolnego czasu	Organizacja zajęć w młodzieżowych domach kultury	Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin	placówki oświatowe, uczelnie wyższe, instytucje kultury, org. wyznaniowe, parafie, org. Młodzieżowe, organizacje poarządowe, w tym wolontariat	2017r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba dzieci objętych wsparciem w okresach wolnych od nauki	606 uczestników	zrealizowano
	Realizacja działań w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży	Wydział Sportu i Turystyki UM Lublin		26.06-31.08.2017 r.	99 260,00	0,00	99 260,00	0,00	liczba zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego	20 turnusów półkolonii rekreacyjno-sportowych	w ramach corocznych akcji "Lato w mieście"
									liczba dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i zimowego	537	
	Realizacja działań w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży w placówkach podległych Wydziałowi Kultury UM Lublin	Wydział Kultury UM Lublin		16.01-27.01.2017;24.06.-31.08.017	528 649,14	0,00	440 516,14	88 133,00	liczba dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i zimowego	15051	zrealizowano
									liczba zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego	1014	
	Organizacja form wypoczynku letniego i zimowego w młodzieżowych domach kultury	Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin		2017r.	bd	bd	bd	bd	liczba dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i zimowego	23	zrealizowano
									liczba zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego	584	
Organizacja zajęć rozwijających uzdolnienia w szkołach	Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin	2017r.	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba zajęć rozwijających uzdolnienia w szkołach	1484 grupy	zrealizowano		
Realizacja pozalekcyjnych zajęć	Wydział Sportu i	2017 r.	456 380,00	0,00	456 380,00	0,00	liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez Miasto i na zlecenie Miasta	11100	Pozalekcyjne zajęcia sportowe		

		Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 - 2020							Załącznik 1 oraz projekt „Umiem pływać”			
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.			
	sportowych dla uczniów	Turystyki UM Lublin								liczba godzin pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez Miasto lub na zlecenie Miasta	13270	
	Realizacja działań w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży	Wydział Sportu i Turystyki UM Lublin	16.01-29.01.2017 i 26.06-31.08.2017	88 463,00	0,00	88 463,00	0,00			liczba uczestników zajęć rekreacyjno - sportowych w czasie ferii i wakacji letnich, organizowanych na zlecenie Miasta	5113	w ramach corocznych akcji "Lato w mieście" i „Zima w mieście"
	Realizacja działań sportowo-rekreacyjnych	Wydział Sportu i Turystyki UM Lublin	1.03-30.11.2017 r.	222 496,00	39 600,00	182 896,00	0,00			liczba animatorów sportu pracujących w dzielnicach zagrożonych wykluczeniem społecznym	12	program Animator Moje Boisko Orlik 2012
5.2.5. Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Rozwijanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego dostosowanego do potrzeb gospodarki i oczekiwań społecznych.	Prowadzenie doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach	Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin	2017 r.	bd	bd	bd	bd			liczba etatów doradców zawodowych w szkołach i placówkach	10,08	Doradcy zawodowi zatrudnieni są w: Gimnazjum Nr 5, Gimnazjum Nr 16, Zespole Szkół Nr 5, Lubelskim Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym dla Niedowidzących i Zespole Poradni Nr 1
	W celu dostosowania doskonalenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy Miejska Rada Rynku Pracy w Lublinie opiniuje wnioski szkół z terenu miasta Lublin w sprawie uruchomienia nowego kierunku kształcenia	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00			liczba opiniowanych przez Miejską Radę Zatrudnienia nowych kierunków kształcenia w szkołach	22	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami
RAZEM				6 719 665,14	174 277,61	5 583 291,73	962 095,80					

Sprawozdanie za 2017r.

Strona &{Strona}

5.3. Cel szczegółowy		Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	

5.3.1. Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych	Prowadzenie Centrum Integracji Społecznej "NADZIEJA" dla mieszkańców Miasta Lublin, w szczególności dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	Centrum Integracji Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe	styczeń-grudzień 2017 r.	636 421,63	308 819,87	327 601,76	0,00	liczba osób objętych działaniami CIS lub KIS	30	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2017 r.
	Pośrednictwo w rekrutacji osób bezrobotnych do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej „Nadzieja”, Klubu Integracji Społecznej „Szansa” oraz Klubu Integracji Społecznej „Akademia Niezależnego Życia”			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób objętych działaniami CIS lub KIS	Łącznie działaniami objęto 73 osoby (w tym w zajęciach CIS uczestniczyło 56 osób, w zajęciach KIS 17 osób).	zrealizowano kontynuacja w 2018 r.
	Zakładanie spółdzielni socjalnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba utworzonych spółdzielni socjalnych	0	Brak zainteresowania osób bezrobotnych sięganiem po środki na uruchomienie spółdzielni socjalnej z MUP
	Realizacja projektów i programów własnych oraz partnerskich, których uczestnikami były osoby bezrobotne			2017 r.	11 895 051,00	0,00	0,00	11 895 051,00	liczba realizowanych projektów i programów na rzecz osób bezrobotnych	7	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Pracy (Projekty, Programy): 1) „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Lublin (III)” 2) „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku powyżej 30 lat i więcej zarejestrowanych w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (III)” 3) „Mikro innowacje - makro korzyści” 4) „Start w przedsiębiorczość” 5) Program specjalny „Aktywne wsparcie” 6) Program specjalny „Lubelska kawiarenka sezonowa” 7) Program Aktywizacja i Integracja "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
								liczba osób bezrobotnych objętych projektami/programami	1791		

<p>Aktywizacja osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP poprzez ich udział w programie prac społecznie użytecznych. Rekrutacja osób do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie placówek oświatowych, innych jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin oraz organizacji pozarządowych, w tym rekrutacja osób wykonujących PSU w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MOPR/MUP/ZNK oraz w ramach Programu Aktywizacja i Integracja.</p>	<p>mieszkańców, organizacje pozarządowe, wolontariat</p>	2017 r.	243 125,55	145 875,33	97 250,22	0	liczba osób, które podjęły prace społecznie użyteczne	Łącznie do wykonywania PSU skierowano 149 osób (w tym 20 osób w ramach Programu Aktywizacja i Integracja oraz 2 osoby w ramach porozumienia MOPR/MUP/ZNK).	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych oraz skierowanie Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie do wykonywania prac społecznie użytecznych w poszczególnych placówkach na terenie Miasta Lublin
<p>Wspieranie bezrobotnych klientów pomocy społecznych w formie pracy socjalnej</p>		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych objętych działaniami w ramach pracy socjalnej	2913	zrealizowano
<p>Motywowanie i pobudzanie do zmiany sytuacji życiowej osób bezrobotnych poprzez zawieranie kontaktów socjalnych</p>		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych, z którymi zawarto kontrakt socjalny	421	zrealizowano
<p>Udzielanie pomocy w procesie usamodzielniania osób korzystających z pomocy społecznej</p>		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba usamodzielnionych klientów pomocy społecznej	137	zrealizowano
<p>Realizacja projektów socjalnych dla osób bezrobotnych</p>		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba grup edukacyjnych/liczba spotkań/liczba osób	0	W poprzednich latach realizowano projekt socjalny, adresowany do bezrobotnych klientów pomocy społecznej, od 2016 roku nie realizowano projektu socjalnego "Pracusi"
<p>Organizacja staży dla osób młodych</p>		2017 r.	5 610 934,00	1 176 357,00	0,00	4 434 577,00	liczba zorganizowanych miejsc staży	1116	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 - 2020

5.3.2. Aktywizacja zawodowa osób do 30. roku życia zagrożonych wykluczeniem społecznym	Usługa pośrednictwa pracy	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	Wydziały Urzędu Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Zakład Doskonalenia Zawodowego, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, organizacje wyznaniowe, parafie, org. pozarządowe, org. rzemieślnicze	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób do 30. roku życia które podjęły pracę	3025	Załącznik 1 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
	Realizacja projektów w których uczestniczyły również osoby w wieku do 30 roku życia			2017 r.	7 087 288,00	0,00	0,00	7 087 288,00	liczba realizowanych projektów na rzecz bezrobotnych osób, w tym do 30. roku życia	1	
				liczba uczestników projektów i programów	1077						
	Wspieranie młodych ludzi przez udzielanie stypendiów podczas 12 miesięcy dalszej nauki			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba ufundowanych stypendiów	0	
5.3.3. Ułatwianie dostępu do wiedzy, usług, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy osobom bezrobotnym	Objęcie osób bezrobotnych do 30 roku życia poradnictwem zawodowym	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	Wojewódzki Urząd Pracy, Ochotnicze Hufce Pracy, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Izby Rzemieślnicze	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób do 30. roku życia objętych poradnictwem zawodowym	1188	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
	Objęcie osób bezrobotnych poradnictwem zawodowym			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego	2351	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
	Świadczenie usługi pośrednictwa pracy			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z usług pośrednictwa pracy	14665	
	Wprowadzenia i aktualizacja informacji związanych ze specyfiką rynku pracy			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba odwiedzin na stronie internetowej MUP w Lublinie	846235	
Ułatwienie osobom bezrobotnym w podejmowaniu decyzji edukacyjnych, zawodowych oraz wejścia na rynek pracy poprzez informację zawodową	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych korzystających z informacji zawodowej	861				
Ułatwienie osobom bezrobotnym kontaktu z pracodawcami poprzez organizację Targów Pracy i Dnia Kariery	2017 r.	43 833,00	16 283,00	27 550,00	0,00	liczba zorganizowanych Targów pracy i Dni Kariery	2				

5.3.4. Rozwój dialogu i współpracy z partnerami społecznymi w celu ożywienia sytuacji na rynku pracy	Inicjowanie działań na rzecz powoływania partnerstw w celu ożywienia sytuacji na rynku pracy	Miejski Urząd Pracy w Lublinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Centrum Integracji Społecznej, Ochotnicze Hufce Pracy, spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe	2017 r.	74 535,00	74 535,00	0,00	0,00	liczba nowo zawartych partnerstw i porozumień na rzecz aktywizacji rynku pracy	6	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
	Organizacja i koordynacja spotkań Miejskiej Rady Rynku Pracy w Lublinie			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba uchwał Miejskiej Rady Zatrudnienia	45	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami.
	Inicjowanie działań na rzecz nawiązywania współpracy z instytucjami na lokalnym rynku pracy			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba instytucji współpracujących na rzecz rynku pracy	10	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami. "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
	Realizacji projektów partnerskich			2017 r.					liczba działań na rzecz aktywizacji rynku pracy w ramach partnerstw	3	Inicjatywa MUP
				2017 r.	36 991,00	0,00	1 917,00	35 074,00	liczba projektów	2	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Projekt: "Mikro innowacje - makro korzyści" w ramach POWER 2014-2020, Działanie 4.1 Innowacje społeczne, OŚ IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa "Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy miasta Lublin na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 923/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013r.)
RAZEM					25 628 179,18	1 721 870,20	454 318,98	23 451 990,00			

Sprawozdanie za 2017r.

Strona &{Strona}

5.4. Cel szczegółowy

Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych

Sprawozdanie za 2017r.

Strona 34

Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
	Prowadzenie Kuchni społecznej przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta			15.02.2017 - 30.04.2017, 01.10.2017 - 31.12.2017	25 000	0	25 000	0	liczba osób bezdomnych korzystających z posiłku dla ubogich i potrzebujących	425	Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2017
	Monitorowanie potencjalnych miejsc pobytu osób bezdomnych			2017 r.	bezkosztowo	bezkosztowo	bezkosztowo	bezkosztowo	liczba pracowników pracujących jako street worker	5	zrealizowano
								liczba osób bezdomnych objętych pomocą street workerów	16		
	Prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn przez "Nadzieję" Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu,	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Miejski Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, wolontariat	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w działaniach na rzecz ich aktywizacji społecznej	78	W schronisku dla bezdomnych mężczyzn prowadzonym przez "Nadzieję" Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu, prowadzony był program aktywizacji społeczno – zawodowej. Uczestniczyło w nim 15 osób. Realizowany był również program interwencyjny – motywacyjny i wsparcia socjalnego, którym objętych zostało 59 osób. Mieszkańcy Schroniska dla bezdomnych mężczyzn prowadzonego przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta mieli możliwość udziału w projektach: "Twój lepszy start" (1 osoba), "Szansa na jutro" (1 osoba), "Klucz do sukcesu" (1 osoba), Centrum Integracji Społecznej „Nadzieja” (1 osoba).
	Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób bezdomnych bezrobotnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezrobotnych bezdomnych korzystających z punktu konsultacyjnego dla bezdomnych	0	Brak osób chętnych do skorzystania z Punktu konsultacyjnego spowodowana jednoczesnym realizowaniem poradnictwa w ramach informacji MUP

5.4.1. Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwyciężenie problemu bezdomności	Wszechstronne wsparcie osób bezdomnych. Prowadzenie 3 schronisk 1 noclegowni całorocznej, 3 noclegowni sezonowych i 1 ogrzewalni prowadzonych w ramach zlecenia zadań organizacjom pozarządowym oraz Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych			2017 r.	1 754 646,33	0,00	1 754 646,33	0,00	liczba instytucji działających na rzecz osób bezdomnych	9	Program współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2017
	akcje informacyjno-edukacyjne dotyczące problematyki zdrowotnej i uzależnień			2017 r.	bezkosztowo	bezkosztowo	bezkosztowo	bezkosztowo	liczba akcji informacyjnych	2	zrealizowano
5.4.2. Zapewnienie schronienia i systemu wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności	Udział 2 mężczyzn w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności podczas pobytu w schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Garbarskiej 17 prowadzonym na zlecenie przez "Nadzieję" Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu,	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Wydział Spraw Mieszkaniowych, Wydział Mienia komunalnego Urzędu Miasta, Zarząd Nieuchomości Komunalnych, organizacje pozarządowe, w tym wolontariat	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób, które pozytywnie zakończyły udział w indywidualnych programach wychodzenia z bezdomności	2	zrealizowano
	Udzielanie pomocy osobom bezdomnym w 3 schroniskach, 1 noclegowni całorocznej, 3 noclegowniach sezonowych i 1 ogrzewalni prowadzonych w ramach zlecenia zadań organizacjom pozarządowym oraz w Dziennym Ośrodku Wsparcia dla Bezdomnych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia lub pomocy finansowej	708	zrealizowano
	Prowadzenie mieszkań adaptacyjnych dla osób bezdomnych przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu "Nadzieja" oraz Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta			2017 r.	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba funkcjonujących mieszkań adaptacyjnych	2	zrealizowano
									liczba osób, które skorzystały z mieszkań adaptacyjnych	9	
realizacja dodatkowych programów osłonowych dla osób bezdomnych	2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba programów osłonowych adresowanych do osób bezdomnych/liczba osób bezdomnych objętych programami	0	zrealizowano			

RAZEM	1 779 646,33	0,00	1 779 646,33	0,00
--------------	---------------------	-------------	---------------------	-------------

Strona &[Strona]

5.5. Cel szczegółowy		Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz uchodźców, cudzoziemców, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgody na pobyt tolerowany									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017 roku (proszę wskazać powód)
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
5.5.1. Ułatwienie cudzoziemcom dostępu do wiedzy, edukacji, usług oraz pośrednictwa pracy	Rzeczpospolitej Polskiej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, Urząd ds. Cudzoziemców - Ośrodek dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Lublinie, organizacje pozarządowe, podmioty zajmujące się nauką języka polskiego dla cudzoziemców	2017 r.	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba rozprowadzonych materiałów informacyjnych dla cudzoziemców	159	Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na
	Udzielanie wsparcia specjalistycznego cudzoziemcom			2017 r.	brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba cudzoziemców, którzy skorzystali ze wsparcia specjalistycznego	poradnictwo psychologiczne- 1 osoba, poradnictwo prawne – 60 cudzoziemców	Art. 53 i art. 92 ust.1 pkt.3 i 6 ustawy o pomocy społecznej
	Rozwijanie banku informacji o możliwościach nauki języka polskiego			2017 r.	brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba cudzoziemców, którzy skorzystali z informacji o możliwości podjęcia nauki	4 dorosłych 3 dzieci	Art. 5 art. 36 kt.2 lit.a, art. 53 i art. 92 ust.1 pkt 5 i 93 ust.1 pkt.b Ustawy o pomocy społecznej
	Oferowanie cudzoziemcom posiadającym status osób bezrobotnych i zarejestrowanych w MUP w Lublinie usług i instrumentów rynku pracy			2017 r.	brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	liczba cudzoziemców posiadających status osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP w Lublinie	159	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami.
	Świadczenie wsparcia dla cudzoziemców posiadających status osób bezrobotnych			2017 r.	52 574,00	22 644,00	0,00	29 930,00	liczba cudzoziemców posiadających status osób bezrobotnych zarejestrowanych w MUP w Lublinie	159	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami.
	Aktywne uczestnictwo w poszukiwaniu pracy			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób(cudzoziemców), którzy aktywnie uczestniczą w kursach zawodowych lub poszukują pracy	65	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami.

5.5.2. Utworzenie efektywnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem osób legitymujących się statusem uchodźcy lub uchroną uzupełniającą	Wsparcie cudzoziemców w nabywaniu praktycznych umiejętności w postaci stażu u pracodawcy	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Urzędu Miasta Lublin, Urząd ds. Cudzoziemców - Ośrodek dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Lublinie, organizacje pozarządowe, podmioty zajmujące się nauką języka polskiego dla cudzoziemców	2017 r.	47484,00	20538,00	0,00	26946,00	liczba cudzoziemców, którzy podjęli staże	9	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami.
	Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia aktywności osób opuszczających Ośrodki dla Cudzoziemców, celem ich adaptacji w nowych warunkach społeczno-kulturowych			2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba osób(cudzoziemców), którzy aktywnie w rozwiązywaniu swoich problemów (przełamują zjawisko wyuczony bezradności)	159	art. 18, art.19 art., art. 36 pkt. 2 lit. a,art. 53 i art. 91 ustawy o pomocy społecznej
									liczba cudzoziemców, którzy zaprzestali korzystania z systemu pomocy społecznej	4	53 i art. 91 ustawy o pomocy społecznej
5.5.3 Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwyciężenie bezdomności wśród cudzoziemców	Wsparcie w zabezpieczeniu schronienia	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, organizacje pozarządowe	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba osób(cudzoziemców), które skorzystały z informacji na temat mieszkań i stancji	18	Art. 5, art. 18, art.19, art. 36 pkt. 2 lit. a, art. 53 i art. 91 ustawy o pomocy społecznej
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba rodzin cudzoziemskich, którym zabezpieczono schronienie	10	Art. 5, art. 18, art.19 art., art. 36 pkt.2 lit.a, art.53 i art. 91 ustawy o pomocy społecznej
				2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba rodzin cudzoziemskich, które zostały umieszczone w ośrodku wsparcia	2	Art. 5, art. 36 pkt.2 lit.a ustawy o pomocy społecznej
	2017 r.			78 312,89	0,00	78 312,89	0,00	liczba osób/cudzoziemców, którzy skorzystali z mieszkania chronionego	25	Art. 53 ustawy o pomocy społecznej	
RAZEM					178 370,89	43 182,00	78 312,89	56 876,00			
RAZEM CEL 5					35 551 380,28	2 286 349,11	8 794 069,37	24 470 961,80			

6.CEL GŁÓWNY		WSPIERANIE ROZWOJU ZAWODOWEGO OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W RAMACH SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO									
6.1. Cel szczegółowy		Wzmocnienie i optymalizacja potencjału pracowniczego instytucji pomocowych									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
6.1.1. Utrzymywanie ustawowego standardu zatrudnienia pracowników służb społecznych	Utrzymywanie ustawowych standardów zatrudnienia pracowników socjalnych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie		2017 r.	0*	0,00	0,00	0,00	liczba nowozatrudnionych pracowników socjalnych w sekcjach pracy socjalnej	5	zrealizowano * koszt zatrudnienia nowych pracowników socjalnych został ujęty w ogólnej kwocie zatrudnienia pracowników socjalnych w sekcjach pracy socjalnej)
					8 418 284,21	544 732,70	7 873 551,51	0,00	liczba pracowników socjalnych w sekcjach pracy socjalnej	179	
					0,00	0,00	0,00	0,00	stosunek liczby pracowników socjalnych do liczby mieszkańców miasta	1845,75/1	
6.1.2. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w ramach kształcenia ustawicznego	Udział pracowników w szkoleniach, konferencjach, instruktażach i warsztatach	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	szkoły wyższe, instytucje pozarządowe, organizacje pozarządowe	2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba zorganizowanych szkoleń wspierających dla pracowników pomocy społecznej	16	zrealizowano
									liczba pracowników, którzy odbyli szkolenia	158	
									liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje	158	
	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb społecznych poprzez ukończenie studiów wyższych lub specjalizacji zawodowych			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe poprzez ukończenie specjalizacji zawodowych, lub uzyskanie tytułów zawodowych	9	zrealizowano
	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb społecznych poprzez ukończenie studiów wyższych lub specjalizacji zawodowych			2017 r.	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych			
6.1.3. Rozwój instytucjonalnej obsługi rynku pracy	Pracownicy MUP uczestniczyli w szkolenia i studiach podyplomowych	Miejski Urząd Pracy w Lublinie		2017 r.	247 420,00	240 202,00	7 218,00	0,00	liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe	160	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami

	Zatrudnienie w MUP na koniec grudnia 2017 roku			2017 r.	8 182 412,00	1 777 985,00	6 371 816,00	32 611,00	% zatrudnionych pracowników publicznej służby zatrudnienia w stosunku do liczby osób posiadających status osoby bezrobotnej	1,40%	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami
RAZEM					16 848 116,21	2 562 919,70	14 252 585,51	32 611,00			

6.2. Cel szczegółowy		Rozwój infrastruktury technicznej									
Zadania	Realizowane działania	Koordynator	Realizatorzy	Termin realizacji	Koszt działania	Źródła finansowania			Wskaźniki realizacji zadania		Zadanie zrealizowane w ramach Programu (proszę podać nazwę) Nie zostało zrealizowane w 2017
						państwo	gmina	inne	Nazwa wskaźnika	Liczba	
6.2.1. Rozbudowa i doskonalenie zaplecza technicznego, umożliwiającego aktywne uczestnictwo w ramach społeczeństwa informacyjnego	Zakup sprzętu komputerowego dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie		2017 r.	43345,20	0,00	43345,20	0,00	liczba zakupionych nowych zestawów komputerowych dla pracowników pomocy społecznej	15	zrealizowano
	Na istniejących stanowiskach pracy dla pracowników MUP nastąpiła wymiana dotychczasowego sprzętu informatycznego.	Miejski Urząd Pracy w Lublinie		2017 r.	51 119,00	51 119,00	0,00	0,00	liczba nowych stanowisk przystosowanych do pracy przy komputerze	10	Wymiana dotychczasowego sprzętu komputerowego
				2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba nowych łączy internetowych	0	Łącze Internetowe Urzędu Miasta Lublin
				2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba aktualizacji branżowych stron internetowych	500	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami
	Promowanie inicjatyw pracowników służb społecznych w środkach masowego przekazu	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie		2017 r.	0,00	0,00	0,00	0,00	liczba inicjatyw pracowników służb społecznych, promowanych w środkach masowego przekazu	61	zrealizowano
(1) System elektronicznej archiwizacji dokumentów; (2) Rozbudowa systemu kolejkowego; (3) Rozbudowa wirtualnej infrastruktury; (4) Zakup skanerów do dygitalizacji dokumentów; (5) Zakup switch'a 10G do obsługi połączeń z serwerem; (6) Rozbudowa serwera BLADE; (7) Rozbudowa serwera BLADE o switch 10GB; (8) Rozbudowa sprzętu; (9) Materiały eksploatacyjne do drukarek.	Miejski Urząd Pracy w Lublinie		2017 r.	431 631,00	431 631,00	0,00	0,00	postęp w modernizacji systemu informatycznego publicznej służby zatrudnienia	9	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późniejszymi zmianami	
RAZEM					526 095,20	482 750,00	43345,20	0,00			
RAZEM CEL 6					17 374 211,41	3 045 669,70	14 295 930,71	32611,00			